

Don. Prof. Cr. Basilescu Buc. 1948

Jur. 1305

327.7 [Antonia Belcanica]

33(∞)-017(R) [Imprematurile]

327(R:S) "1931"

3CP(R) "1931" [Capel de a unui partidule burghez
contra comunistilor]

34(R) [Legi impotriva comunistilor]

CUVÂNTARI

AL DOILEA VOLUM

~~187200/60~~

~~mw 27158/967~~

Alte publicațiuni ale d-lui G. G. MIRONESCU

1. *Obiectele legatelor*, 1 vol. în-16, de 131 pag., București, 1894.
2. *Din istoria Dreptului privat roman* (Originele Dreptului Roman, Dreptul primitiv), 1 vol. în-8, de 117 pag., București, 1896.
3. *Traité théorique et pratique du casier judiciaire*, 1 vol. în-8, de 263 pag., Paris, Giard et Brière, 1899.
4. *Lacunele noului cod de procedură civilă*, 1 broș. în-8 de 70 pag., București, 1902.
5. *Ancheta în futurum*, (procedura conservării probelor), 1 broș. în-8, de 40 pag., București, 1904.
6. *Analisa noului cod de procedură civilă*, 1 vol., în-8 de 520 pag., ediția II București, 1904 (Prima ediție a apărut sub titlul de *Revizuirea Codului de Procedură civilă*, Buc. 1901).
7. *Despre acțiunile posesorii*, 1 broș. în-8 de 56 pag., Buc. 1912.
8. *Noțiunea Dreptului*, 1 broș. în-8 de 64 pag., Buc. 1912.
9. *Studii juridice*, 1 vol. în-8 de 256 pag., București, 1912.
10. *Asigurările muncitorești*, 1 broș. în-8 de 27 pag. Buc. 1912.
11. *Desbateri asupra legii pentru încurajarea industriei naționale*, 1 broș. în-8, de 46 pag., București, 1912.
12. *Program pentru un curs de Enciclopedia Dreptului*, 1 broș. în-8 de 15 pag., București 1914.
13. *Curs de Enciclopedia Dreptului*, stenografiat de Doicescu, 1 vol. de 1020 pag. în ediție poligrafiată, Buc. 1915.
14. *România față de războiul european*, 1 broș. în-8 de 50 pag., București, 1915.
15. *Le problème du Banat*, 1 broch. în-16 de 64 pag., Paris, Editions Ernest Leroux, 1919 (avec une carte). (O traducere în limba engleză de D. Cocking a apărut la acelaș editor, sub titlul: *The Problem of the Banat*).
Lucrarea aceasta a fost tradusă în limba română sub titlul: *Problema Banatului*, traducere de A. B., Buc. 1919.
16. *Aperçus sur la question Roumaine*, 1 vol. în-16 de 256 pag. Paris, Edit. Ernest Leroux, 1919 (avec une carte).
17. *În chestia națională*, 1 broș. în-16 de 30 pag., Buc. 1920.
18. *La politique de la paix*, 1 broch. în-16 de 20 pag. Bucarest 1929. (Conférence donnée le 8 nov. 1929 au Syndicat des journalistes).
19. *Rezultatele Conferinței dela Haga pentru România*, 1 broș. în-16 de 52 pag., București, 1930.
20. *Cuvântări*, 1 vol. în-16 de 447 pag., București, 1930.
21. *Quelques allocutions et discours*, 1 vol. în-16 de 183 pag. Bucarest, 1930.
22. *Privire generală asupra crizei economice și finanțare*, 1 broș. în-16 de 60 pag., București 1932.
23. *Conversiunea Agricolă și Chestiunile în legătură cu ea*, 1 broș. în-16, de 56 pag., București 1932.
24. *Politica externă a lui Mihail Kogălniceanu (Conferința)*, 1 broș. în-8 de 14 pag., București, 1936.
25. *Ce este Dreptul? Rezumat de prelegeri*, 1 broș. în -8 de 35 pag., București, 1936.

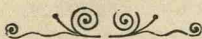
GEORGE G. MIRONESCU

□ □ □

CUVÂNTĂRI

VOLUMUL II

BD 278494
Cuv

~~211275/1967~~

BUCUREȘTI

1937 :: EDITURA TIPOGRAFIILE ROMÂNE UNITE S. A. :: 1937

~~211275~~

Continuăm, în acest al doilea volum, publicarea cuvântărilor Domnului G. G. Mironescu, fost Prim Ministru.

Precum am arătat în înștiințarea din fruntea primului volum (publicat în Iunie 1930), noi nu facem o culegere completă a discursurilor Domnului Mironescu, ci adunăm mai ales pe acelea privitoare la politica externă, sau la chestiuni de interes cu totul general sau național.

Am păstrat aceleași reguli ca și în volumul întâiu și anume :

1. La cuvântările ce au fost rostite în limba franceză, am alăturat traducerea în românește ;

2. Am reprodus discursurile în ordinea cronologică, indicând în fruntea fiecăruia data când a fost pronunțat și obiectul discursului ;

3. Pentru streinătate am extras și din acest volum cuvântările rostite în limba franceză, publicându-le separat sub titlul: ALLOCUTIONS ET DISCOURS, deuxième fascicule.

Volumul întâiu se oprea la 30 Mai 1930. Deci acest al doilea volum continuă dela Iunie 1930. O excepție însă am făcut, publicând la începutul acestui volum o cuvântare mai veche de interes național, rostită în ședința Senatului din 16 August 1920.

Pentru înlesnirea cititorilor, am reprodus la finele prezentului volum și tabla de materie a volumului întâiu (completând în unele locuri indicarea obiectului cuvântărei).

EDITORII

Aprilie, 1937.

CUVÂNTĂRI DE GEORGE G. MIRONESCU
VOLUMUL AL DOILEA

16 August 1920*)

*Cuvântare rostită în ședința
Senatului din 16 August 1920 la
discuțiunea generală asupra Tra-
tatului de pace cu Ungaria.*

Domnule Președinte,

Domnilor Senatori,

Tratatul cu Ungaria, ce suntem chemați a ratifica, consfințește pentru noi Români, precum s'a mai spus de altfel, curmarea unui proces care a durat 10 veacuri. Este cea mai îndelungată luptă ce a avut să ducă un popor spre a sfărâma lanțurile robiei.

Din această simplă constatare rezultă un înălțător învățământ, anume: că idealul unui popor vrednic nu poate să fie înmormântat. (*Aplauze*).

Oricari ar fi piedicile cari i s'ar pune în cale, oricât de puternic ar fi asupritorul, oricâte vio-

*) Reproducem aci discursul acesta, care ar fi trebuit să figureze în fruntea primului volum apărut în 1930. Reamintim că în culegerea de *Cuvântări*, al cărui volum II este acesta, noi nu prezentăm publicului o culegere completă a discursurilor d-lui G. G. Mironescu, ci am obținut autorizația a publica în această colecție numai discursurile cari nu se referă la controverse politice de partid și nu au caracter de polemică. Am adunat deci numai discursurile în legătură cu politica externă și cele cari tratează chestiuni de interes cu totul general sau național. (*Nota Editorilor*).

lențe, orice persecuțiuni, oricâte crime s'ar acumula spre a înăbuși conștiința națională a unui neam, ziua dreptății va veni pentru poporul care știe să apere cu voinicie dreptul său. (*Aplauze*).

Lung, nespus de lung a fost calvarul poporului nostru.

Implântați aici, la porțile Orientului, ca o sentinelă înaintată a civilizațiunii latine, noi am avut de înfruntat toate primejdiile și toate neajunsurile acestei misiuni periculoase și nobile.

În primele timpuri, când poporul nostru abia se plămădea, am fost într'un continuu sbucium, din cauza puhoiului barbarilor ce se revărsau din Asia pe la noi.

Cu toate acestea ne-am putut încheaga și ne-am putut întări într'atât, încât mai târziu am oprit în loc, timp de două veacuri, formidabila invazie a Turcilor.

Ce forță extraordinară reprezentau Turcii, ne putem da seama dacă ne aducem aminte că dominațiunea lor se întinsese până la Veneția, că au ținut sub stăpânirea lor, jumătate de veac, Ungaria și ajunsese până sub zidurile Vienei.

Ei bine, pe când toate popoarele din sud-estul Europei căzuseră sub jugul otoman, Țările Române își păstraseră neatârarea și rezistau cu glorie în contra atacurilor neîncetate ale Turcilor. (*Aplauze*).

Această eroică și îndelungată rezistență a măcinat cu încetul formidabila putere a Turcilor.

De aceea, cu drept cuvânt, s'a putut spune că vitejia Românilor a cruțat civilizația occidentală de o catastrofă.

Sentinela latină dela gurile Dunării și-a îndeplinit dar, în mod glorios, periculoasa sa misiune. (*Aplauze*).

Dar, împlinindu-și acest mare rol istoric, poporul nostru a avut să sufere consecințele greutăților ce rezultau din misiunea sa : o existență continuu sbuciumată, neconținute războaie, veșnica nesiguranță a zilei de mâine.

Aceste împrejurări au întârziat, au stânjenit mult întreaga dezvoltare a neamului nostru.

Pe când frații noștri din Apus și celelalte popoare occidentale profitau de reînvierea culturală adusă de „Renaștere“ în zorii timpurilor moderne, poporul român era veșnic pe câmpurile de bătae sau în bejenie.

Tot din cauza acestei existențe neconținut amenințate și turburate, realizarea unității politice a poporului nostru a fost împiedicată, sau mai exact întârziată.

Soarta nu ne dădea răgaz. A fost peste puterile noastre și ar fi fost peste puterile oricărui alt popor ca, în acelaș timp, să facem, în curs de veacuri, zid de apărare a civilizației în contra barbariei și să ne apărăm propria noastră existență neconținut amenințată, iar pe de altă parte să isbutim, în aceeaș vreme, a desrobi ramurile asuprite ale neamului nostru. (*Aplauze*).

Dar acest ideal a fost urmărit continuu de poporul nostru de pretutindeni.

Intr'un moment chiar am putut să-l înfăptuim în bună parte sub Mihai-Viteazul, pentru o clipă; dar a-l îndeplini statornic ne-a fost imposibil.

Dimpotrivă, am avut durerea să suferim amputări: răpirea Bucovinei și luarea Basarabiei.

Astfel, acum șase ani, la începutul războiului mondial, jumătate din poporul nostru zăcea încă sub jug străin.

Ce deosebire e între ceea ce era acum șase ani și ceea ce este astăzi !

Cu câtă bucurie trebuie să constatăm că, oricari ar fi lipsurile încă rămase, ziua dreptății a venit și pentru poporul nostru.

Ea a venit mulțumită vitejiei neîntrecute a ostașului român (*aplauze*), mulțumită sprijinului puternic al aliaților noștri (*aplauze*) și mulțumită vigoarei sufletești și puterii de rezistență a poporului nostru. (*Aplauze*).

Dar, d-lor senatori, precum am spus și cu altă ocaziune, nu trebuie să ne închipuim că generațiunea noastră a făcut totul.

Fără a încerca să reduc splendidul rol al generațiunii actuale, fără a micșora marile merite ale bărbaților de Stat contemporani din Regat și din provinciile alipite și recunoscând meritele nepieritoare ale Majestăților Lor Regele și Regina (*aplauze*), nu trebuie însă să uităm cât au luptat, în cursul veacurilor, generațiunile precedente pentru acest măreț scop.

Neconținut ele au avut aceasta în vedere, neconținut au întreținut și au înviorat flacăra nestinsă a idealului nostru național.

Noi am avut norocul și bucuria de a completa munca lor; dar, fără de această îndelungată muncă, nimic nu am fi putut face.

De aceea trebuie să purtăm adâncă recunoș-

tință tuturor marilor Voevozi, boierilor, învățaților — cronicari, istorici, poeți, etc. — admirabilei preoțimi, vâjnoasei pături țărănești, cari toți, în decursul veacurilor, luptând pe toate căile — prin războaie, ori prin revoluțiuni contra asupritorilor sau prin mijloace pașnice, — au menținut viu idealul nostru național și au făcut posibilă marea zi de astăzi. (*Aplauze*).

Nu voiu schița aici lupta frumoasă și tenace, dusă, în cursul secolelor, de Românii de pretutindeni, pentru realizarea unității naționale.

Au vorbit despre aceasta colegii cari m'au precedat la această tribună.

Dar se cuvine să zic un cuvânt de partea tragică și glorioasă pe care au avut-o Transilvănenii, Bănățenii și Bucovinenii în războiul liberator. (*Aplauze*).

Toate ramurile poporului nostru și-au făcut splendid datoria.

Dar Transilvănenii, Bănățenii și Bucovinenii au avut situația cea mai grea. Prin denumirea de Transilvăneni eu înțeleg și pe Românii din Crișana și Maramureș.

Supuși dominației dușmane, ei au fost mânați cu forța să lupte împotriva propriului lor ideal.

Trimiși dela început în primele linii de bătaie, ei au fost puși între două focuri: al dușmanilor de acasă și al liberatorilor din afară.

Nenumărați feciori falnici ai neamului nostru au pierit jertfă acestei tragice soarte.

Dar alții, cu riscul vieții, și cu toate torturile ce știau că vor atrage asupra familiilor lor de acasă, au căutat să treacă în liniile de luptă ale aliaților,

și mulți, din fericire, au izbutit să ajungă acolo teferi.

Ei bine, ce-au făcut ei, odată ajunși în liniile aliaților ?

S'au mulțumit ei oare, sătui de durere și de luptă, să ducă viața relativ liniștită de prizonieri și să aștepte astfel ca să culeagă, mai târziu, fructul victoriei ?

Nu! Ei s'au înrolat în armatele aliaților și au dus lupta mai departe contra asupritorilor și pentru realizarea idealului național. (*Aplauze*).

Pe toate fronturile: în România, în Rusia, în Italia, în Franța, pe frontul balcanic, în armata americană, până și în Siberia, Transilvănenii, Bănățenii și Bucovinenii au luptat cu glorie în rândurile aliaților. (*Aplauze*).

Au fost pe frontul italian grupuri întregi de Transilvăneni, Bănățeni și Bucovineni, cari în cursul nopții, au putut să se strecoare în liniile italiene și a doua zi, îmbrăcând uniforma italiană, au reintrat în foc pentru eliberarea neamului. (*Aplauze*).

În Aprilie 1918, am luat parte, la Roma, la un însemnat congres al popoarelor asuprite din Austro-Ungaria, congres care a determinat o politică mai fermă a aliaților în favoarea desmembrării Austriei, adică a liberării integrale a popoarelor asuprite de Austria și Ungaria.

Cu prilejul acestui congres, am aflat că peste 17.500 de Transilvăneni, Bănățeni, Bucovineni, erau prizonieri de război în Italia. Mai târziu numărul lor a fost mult mai mare.

Am căutat să-i văd. N'am putut vedea decât o parte din ei, la Camaldoli și la Cassino.

N'am să vă descriu bucuria nespusă a acestor viteji, când au văzut pe unul din ai lor că vine să se intereseze de dânșii.

Nimeni nu-i vizitase până atunci și unii dintre ei erau de patru ani în captivitate, făcuți prizonieri de Sârbi în Serbia și trecuți apoi în Italia.

Au fost, d-lor senatori, momente de o nedescriptibilă emoție. Și astăzi nu pot să mă gândesc fără înduioșare la acele clipe. Dar nu despre aceasta voiesc să vă întretin. Voiesc să constat un lucru.

Ce credeți că mi-au cerut acești viteji ?

Mi-au cerut ei vre-o îmbunătățire a soartei lor? Mi-au cerut ei vre-un avantaj oarecare pentru familiile lor, sau pentru dânșii ?

Nu, nu mi-au cerut nimic din toate acestea. Un singur lucru mi-au cerut: să dobândesc aprobarea guvernului italian ca să intre în foc, ori în rândurile armatei italiene, ori în rândurile altei armate aliate (*aplauze prelungite*), spre a lupta pentru triumful dreptății și pentru realizarea idealului nostru național. (*Aplauze*).

Ei credeau că eu am o misiune oficială. Nu aveau asemenea misiune. Tot ce am făcut, am făcut din propria mea inițiativă, fără nici o însărcinare oficială și, se înțelege, cu propriile mele mijloace, fără ajutorul nimănu. (*Aplauze*). Dar și fără misiune oficială, am putut, împreună cu alți colegi români și sprijinit mai ales de delegații Franței, d-nii: Albert Thomas și Franklin Bouil-

lon, să obținem aprobarea formării unei legiuni române pe frontul italian.

Pentru a înțelege și a aprecia mai deplin noblețea acestei oferte a prizonierilor români din Italia, de a-și vărsa sângele pentru neam, trebuie să adaug că ei știau atunci că țara noastră fusese scoasă din luptă și își dădeau seama că dușmanii noștri erau la apogeul puterii lor.

Ei bine, d-lor senatori, cu astfel de fii, neamul nostru nu putea să nu isbutească. (*Aplauze prelungite*).

În asemenea ocaziuni ne putem da seama că, oricari ar fi scăderile individuale ce constatăm printre noi — și nu se poate să nu existe asemenea scăderi, — poporul nostru, luat în întregime, este un popor admirabil. (*Aplauze prelungite*).

Voci: Bravo !

D-l G. G. Mironescu : Tocmai de aceea, din cauza calităților alese ale neamului nostru, din cauza rolului glorios pe care el l'a jucat pentru apărarea civilizațiunii, din cauza deplinei legitimități a revendicărilor noastre, trebuia să ni se facă dreptate mai completă. (*Aplauze*).

Știm — am mai spus-o și altă dată, — că dreptatea absolută nu există în lumea aceasta.

Știind aceasta, România s'a hotărât dela început, să-și impue anume sacrificii, în dorința de a păstra bune relațiuni de vecinătate cu popoarele dimprejur. Pe de altă parte, România a înțeles că trebuie să se supună la unele fatalități geografice, pentru a nu stânjeni dezvoltarea economică a unor regiuni.

De aceea noi nu am cerut tot ce ni se cuvenea.

Am făcut sacrificiul de a lăsa în afară de revendicările noastre peste un milion de Români, trăind, cei mai mulți, în mase compacte, la frontierele noastre, în afară de cei șase sute de mii Români macedoneni.

Nici un alt popor nu a făcut, din propria sa inițiativă, un așa enorm sacrificiu.

Se cuvenea deci să se dea satisfacțiune deplină revendicărilor noastre moderate.

Dar, d-lor senatori, am fi ingrați dacă nu am recunoaște, cât este de mare, deși este incompletă, opera de dreptate ce s'a făcut pentru neamul nostru, prin tratatul de pace ce discutăm și prin celelalte tratate încheiate în urma războiului.

Nu numai atât. Dar, prin realizarea aceasta, deși incompletă, a unității noastre politice, neamul nostru, care era amenințat în existența sa, și-a sigurat viața și posibilitatea unei dezvoltări libere în viitor.

În adevăr, realizarea unității naționale era, pentru noi Români, nu numai o chestiune de dreptate, ci și o chestiune de existență.

Prin împărțirea în trei grupuri răslețe a popoului nostru, nu numai sufeream o nedreptate chinuitoare și nu puteam da toată măsura noastră în concertul popoarelor, nu puteam contribui cu toate forțele noastre pentru progresul omenirii, dar însăși existența neamului nostru era veșnic în pericol.

Desnaționalizarea Transilvănenilor, Bănățenilor, Bucovinenilor, Basarabenilor, ar fi adus neapărat stingerea prin sufocațiune a Românilor din valea Dunării.

De aceea, oricari ar fi lipsurile pe cari le constatăm în tratatul acesta și în celelalte, noi trebuie să recunoaștem că prin unirea Țărilor Române, azi dobândită pentru vecie, s'a asigurat existența neamului românesc și libera lui dezvoltare în viitor.

Prin întregirea neamului, astfel cum este făcută, România a devenit un Stat de 17.000.000 locuitori, aproape egal în populațiune cu Spania. Avem o suprafață de peste 300.000 km. pătrați, adică mai mare decât a Italiei. Avem bogății naturale imense, cari întrec bogățiile celor mai multe din Statele europene.

Depinde de noi ca să ne ridicăm la înălțimea la care ne chiamă aceste resurse morale și materiale. (*Aplauze*).

Avem față de noi, avem față de omenire o datorie mare de îndeplinit: aceea de a închege definitiv și trainic ceea ce, după atâta trudă, am dobândit, pentru ca urgia vremurilor să nu mai poată niciodată distruge ce s'a clădit și pentru ca neamul nostru să joace în lume rolul ce merită.

O întreagă operă de consolidare a Patriei este de realizat.

Această operă este urgentă.

Nu trebuie să ne închipuim că problema consolidării noastre politice, economice, culturale poate să mai aștepte. Nu. Prelungirea stării de dezorganizare în care ne aflăm ar putea să ne fie fatală.

Nu trebuie, asemenea, să pierdem din vedere că situația externă nu este tocmai liniștitoare.

Aceasta este un motiv mai mult ca să ne grăbim a ne uni cu toții, pentru a îndeplini această consolidare politică, economică, culturală (*aplauze*), ca să fie mai repede în măsură, scumpa noastră Patrie întregită, de a rezista tuturor primejdiilor. (*Aplauze*).

Un popor, un neam, are o anumită cantitate de energie. Ea trebuie întotdeauna întrebuințată cu folos și este totdeauna greșală a o risipi în zadar.

Dar atunci când ne găsim într'o situațiune ca aceea de azi, este o adevărată crimă a risipi în rivalități sau certuri personale, în preocupățiuni meschine, această energie, care trebuie în întregime întrebuințată la consolidarea și înălțarea iubitei noastre patrii. (*Aplauze*).

De mult, înainte de a intra în război, în 1915, am făcut apel la unirea tuturor, pentru a pregăti războiul liberator și a înfăptui întregirea neamului.

Reînoiesc de aci apelul cel mai călduros la unirea tuturor oamenilor de bine, pentru ca, printr'o patriotică colaborare, să se realizeze cât mai repede consolidarea politică, economică și culturală a neamului românesc. (*Aplauze*).

Să ascultăm glasul poetului revoluțiunii transilvănene din 1848: „Acum ori niciodată, Români din patru unghiuri, uniți-vă în cuget, uniți-vă în simțiri“. (*Aplauze prelungite*).

8 Iunie, 1930

Cuvinte rostite în calitate de Președinte al Consiliului de miniștri, în ședința Reprezentațiunii naționale, formată din amândouă Corpurile legiuitoare, întrunite într'o singură Adunare, pentru restaurarea în drepturile Sale Regale a Majestății Sale Regelui Carol al II-lea.

Domnule Președinte,

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

Țara și neamul românesc trec prin momente dramatice, dar și mărețe.

Oricât de frumoase ar fi vorbele pe cari le-am putea rosti astăzi, atențiunea noastră se îndreaptă, în mod ferm, asupra faptelor.

Infăptuim un capitol nou în viața neamului românesc. Intrăm în făgașul normal, dela care o întocmire artificială ne-a îndepărtat și suntem încredințați că revenirea la acest făgaș normal are să fie spre fericirea neamului românesc. (*Ovațiuni prelungite, strigăte de „bravo“*).

Guvernul, asociindu-se la această operă, în care vede salvarea țării, chiamă pronia cerească

asupra acestei noi îndrumări a neamului românesc și, călăuzit de interesele supreme ale neamului, este convins că vom avea cu toții numai aceeași țintă: „Patria înainte de toate; interesele ei înaintea tuturor“. (*Ovațiuni prelungite*).

De aceea, tocmai pentru că nu este timpul vorbelor, ci al faptelor, să pășim de îndată la ultimul act constituțional, pentru a investi cu putere legală ceea ce am început să înfăptuim și să strigăm :

Trăiască România !

Trăiască Majestatea Sa Regele Carol al II-lea.

(*Aclamații prelungite și îndelung repetate. Adunarea ovaționează îndelung. Strigăte: „Trăiască Majestatea Sa Regele“*).

21 juin, 1930

Le Programme de la Conférence de Strbske Pleso. Rapports avec la Bulgarie. Déclarations faites aux représentants de la presse roumaine et étrangère, réunis au Ministère des Affaires étrangères (à Bucarest).

Mesdames, Messieurs,

Dans notre réunion d'aujourd'hui, je n'ai à vous signaler aucun fait nouveau de politique étrangère.

Mais beaucoup d'entre vous, m'ayant demandé des éclaircissements au sujet de la conférence de la Petite Entente qui aura lieu du 25 au 28 juin à Strbske Pleso en Tchécoslovaquie, je vais vous donner quelques indications sur le programme de la conférence.

Il s'agit, comme vous le savez, de la réunion annuelle habituelle des Ministres des affaires étrangères de la Petite Entente. Ces réunions ont une grande importance pour notre alliance tripartite. Elles ont réussi à renforcer progressivement les liens qui unissent nos trois peuples. L'année dernière nous avons réalisé un progrès important, en signant le traité d'arbitrage entre nos trois États. Ce fut là le premier traité commun

conclu entre les trois états de la Petite Entente, consacrant, d'une manière expresse, l'unité de notre alliance à trois.

Le programme général de la Conférence est le suivant :

La conférence examinera d'abord les événements internationaux dans leurs rapports avec la Petite Entente.

En second lieu, elle discutera les questions spéciales des trois Etats, ainsi que les problèmes qui se posent entre chaque Etat de la Petite Entente et les deux autres.

En troisième lieu, elle s'occupera de l'attitude à prendre dans l'intérêt de la consolidation de la paix et aura à examiner les mesures pratiques, propres à éliminer les difficultés qui sont de nature à empêcher ou retarder cette consolidation.

Dans cet ordre d'idées, la conférence discutera la proposition de M. Briand, relative à la Fédération Européene.

La Roumanie a fait déjà connaître qu'elle approuve, en principe, la proposition du Ministre des Affaires Etrangères Français. Les deux autres Etats sont du même avis. Nous devons nous mettre d'accord sur l'action à entreprendre en commun, pour la réalisation de la grande idée française.

En ce qui regarde spécialement la Roumanie, elle est également obligée de discuter les termes de sa réponse détaillée et de son action avec la Pologne, son alliée. J'ai d'ailleurs déjà eu soin d'informer les ministres des Affaires Etrangères

de Yougoslavie et de Tchécoslovaquie de cette obligation qui incombe à la Roumanie.

Après la discussion de ces problèmes d'ordre politique, on devra s'occuper des questions économiques.

Les pourparlers engagés pour la conclusion d'une convention commerciale entre la Roumanie et la Tchécoslovaquie sont très avancés.

Il est probable que cette convention sera signée, au cours même de la Conférence.

Les négociations commerciales avec la Yougoslavie ont commencé, il y a quelque temps. Mais, jusqu'à présent, elles ne sont pas suffisamment avancées, pour qu'il soit possible d'espérer la signature de la convention à Strbske Pleso.

D'une manière générale, nous poursuivrons les discussions en vue de la réalisation de la Petite Entente Economique. Cette idée a fait d'importants progrès en ces derniers temps. Les difficultés, qui paraissaient insurmontables, ont été écartées. Les relations économiques entre les trois Etats sont devenues ainsi plus intimes.

En outre, nous avons l'intention de fortifier notre situation économique, en collaborant également avec les autres pays, qui ont les mêmes intérêts agricoles que nous. Jusqu'à ce jour, cette question n'a été discutée que par les organisations professionnelles. Lorsque des propositions concrètes seront précisées, la question viendra dans la discussion des gouvernements.

Enfin, la Conférence de la Petite Entente examinera certaines propositions destinées à donner un aspect encore plus unitaire à notre alliance.

Nous aurons également à prendre des mesures susceptibles d'intensifier toujours d'avantage le rapprochement intellectuel entre les trois Etats. A cet égard, un grand pas a déjà été fait, l'année dernière, entre la Tchécoslovaquie et la Roumanie, par la conclusion d'une convention relative à l'échange de professeurs. Un nouveau pas sera fait, dans cette voie, à la conférence qui se réunira bientôt dans la jolie région de Tatra.

Questionné par un journaliste bulgare, sur le sort de l'accord avec la Bulgarie, relatif à la levée du séquestre appliqué pendant la guerre, sur les biens bulgares situés en Roumanie et qui n'a pas été ratifié par la Roumanie, en même temps que les autres accords conclus à la Haye, M. Mironesco a donné les explications suivantes :

En réalité, cette convention spéciale fait partie des accords de la Haye. Mais, étant donné qu'il n'a pas été exigé que les instruments de ratification de cette convention spéciale soient présentés en même temps que ceux des accords de la Haye, on a par cela reconnu sa nature exceptionnelle et il en résulte la liberté pour la Roumanie de procéder selon les circonstances.

La Roumanie n'a pas ratifié, jusqu'à ce jour, cette convention spéciale, parce que l'Etat Bulgare doit trancher auparavant certaines questions en suspens et doit remplir certaines obligations.

Le Gouvernement bulgare soutient qu'il ne doit satisfaire à ces obligations qu'après la ratification de la convention spéciale. Mais le Gouvernement roumain tient à se rendre compte exactement de quelle manière la Bulgarie entend remplir ces o-

bligations. Voici pourquoi, la ratification de l'accord a été retardée.

Le gouvernement roumain est animé vis-à-vis de la Bulgarie, de la meilleure bonne volonté. Il a la plus vive sympathie pour le peuple laborieux d'au-delà du Danube et il désire vivre avec lui, en bons rapports. Mais, en même temps, le gouvernement roumain est tenu de protéger ses nationaux qui habitent la Bulgarie. Notre gouvernement ne saurait être satisfait de voir qu'on semble vouloir créer en Bulgarie, aux Roumains, des conditions à ce point difficiles, qu'ils préfèrent émigrer de Bulgarie et abandonner les biens qu'ils y possèdent.

TRADUCERE

21 Iunie, 1930

Programul Conferinței de la Strbske Pleso. Raporturile cu Bulgaria. Declarațiuni făcute reprezentanților presei române și străine, întruniți la Ministerul Afacerilor străine (București).

Doamnelor, Domnilor,

În reuniunea noastră de astăzi nu am să vă semnaliez nici un fapt nou de politică externă.

Dar cum mulți dintre D-voastră, mi-au cerut lămuriri cu privire la Conferința Micei Înțelegeri care va avea loc dela 25 la 28 Iunie, la Strbske Pleso în Cehoslovacia, am să vă dau câteva indicațiuni asupra programului conferinței.

Este vorba, după cum știți, de sesiunea anuală obișnuită a Miniștrilor de Afaceri Străine ai Micei Înțelegeri. Aceste reuniuni au o deosebită însemnătate pentru alianța noastră tripartită. Ele au reușit să întărească tot mai mult legăturile cari unesc cele trei popoare. Anul trecut am realizat un progres însemnat prin semnarea tratatului de arbitraj dintre cele trei State ale noastre. Acesta a fost primul tratat comun încheiat între cele trei State ale Micei Înțelegeri, consacrand astfel, în mod expres, unitatea alianței noastre în trei.

Programul general al Conferinței este următorul :

Conferința va examina mai întâiu evenimentele internaționale în raport cu Mica Înțelegere.

În al doilea rând va cerceta problemele speciale ale Micei Înțelegeri, cât și acelea cari sunt de soluționat între fiecare stat al Micei Înțelegeri și celelalte două.

În al treilea rând se va ocupa de hotărârile ce trebuiesc luate în vederea consolidării păcii și va cerceta măsurile practice menite să înlăture greutățile cari pot să împiedice sau să întârzie această consolidare.

În aceiași ordine de idei, conferința va debata propunerea D-lui Briand, referitoare la Federațiunea Europeană.

România a și adus la cunoștință că aprobă în principiu propunerea Ministrului de Afaceri Străine Francez. Celelalte două state sunt de asemenea de acord. Urmează să ne înțelegem asupra acțiunii de întreprins în comun, pentru aducerea la îndeplinire a marelui idei franceze.

În ceiace privește România, în special, ea este încă obligată să desbată cu aliata sa Polonia. termenii precisi ai răspunsului și acțiunea de întreprins. De altfel am avut grijă să încunoștiințez pe Miniștrii Afacerilor Străine ai Jugoslaviei și ai Cehoslovaciei de această obligațiune care incumbă României.

După desbaterea acestor probleme de ordin politic, va urma să ne ocupăm de chestiunile economice.

Tratatativele în vederea încheierii unei convențiuni comerciale între România și Cehoslovacia sunt foarte înaintate.

Este probabil că această convențiune va fi semnată, chiar în cursul Conferinței.

Negocierile comerciale cu Jugoslavia au început încă de câțeva vreme. Nu sunt însă îndeajuns de înaintate, pentru a se putea spera semnarea convențiunii la Strbske Pleso.

În linie generală, vom continua discuțiunile în vederea realizării Micei Înțelegeri Economice. Această idee a făcut însemnate progrese în ultimul timp. Greutățile cari păreau de neînvins au fost înlăturate. Legăturile economice dintre cele trei state vor deveni astfel mai strânse.

Avem, pe lângă aceasta, intențiunea să întărim situațiunea noastră economică, prin o colaborare și cu celelalte țări cari au aceleași interese agricole ca noi. Până astăzi această chestiune nu a fost desbătută decât de organizațiunile profesionale. După ce se vor fi precizat propuneri concrete, chestiunea va veni în discuția guvernelor.

În sfârșit, conferința Micei Înțelegeri va cerceta anumite propuneri menite să dea înfățișare mai unitară alianței noastre.

Vom avea deasemenea de luat diferite măsuri în vederea unei intensificări tot mai vii a legăturilor intelectuale dintre cele trei state. În această privință un pas de seamă a fost făcut anul trecut, între Cehoslovacia și România, prin încheierea unei convențiuni referitoare la schimbul de profesori.

Un nou pas va fi făcut în aceiaș direcțiune la conferința care se va întruni în curând, în frumoasa regiune a Tatrei.

Întrebat de un jurnalist bulgar asupra soartei convențiunii intervenite între România și Bulgaria cu privire la ridicarea sechestrului, aplicat în timpul războiului asupra bunurilor bulgare din România, convențiune care nu a fost ratificată de România în acelaș timp cu celelalte acorduri

încheiate la Haga, D-l Mironescu a dat următoarele lămuriri :

În realitate, această convențiune specială face parte dintre acordurile dela Haga. Întrucât însă nu s'a cerut ca instrumentele de ratificare ale acestei convențiuni speciale să fie prezentate în acelaș timp cu acelea ale acordurilor dela Haga, rezultă că s'a recunoscut natura sa excepțională și prin consecință libertatea pentru România de-a proceda potrivit cu circumstanțele.

România nu a ratificat până în prezent această convențiune specială, pentrucă, în prealabil, trebuie ca statul Bulgar să soluționeze diferite chestiuni în suspensie și să îndeplinească oarecari obligațiuni.

Guvernul bulgar susține că nu trebuie să îndeplinească aceste obligațiuni decât după ratificarea convențiunii speciale. Dar guvernul român dorește să știe precis în ce chip înțelege Bulgaria să-și îndeplinească aceste obligațiuni. Iată de ce ratificarea convențiunii a întârziat.

Guvernul român este însuflețit față de Bulgaria de cea mai mare bunăvoință. El are cea mai vie simpatie pentru poporul laborios de dincolo de Dunăre și dorește să trăiască cu el în bune legături. Dar, în acelaș timp, guvernul român este ținut să ocrotească pe conaționali săi cari locuiesc în Bulgaria. Guvernul nostru nu poate fi mulțumit să vadă creiarea în Bulgaria a unor astfel de condițiuni, încât Românii de acolo să prefere emigrarea din Bulgaria și abandonarea avutului ce au acolo.

26 juin, 1930

L'Entente Balkanique. Les relations avec la Bulgarie. Le bloc agraire de l'Europe Centrale. Déclarations faites à Strbske Pleso aux représentants de la presse tchécoslovaque.

Mesdames, Messieurs,

Je suis heureux de pouvoir prendre contact avec la nation tchéco-slovaque par votre entremise.

Ces jours-ci nous aurons l'occasion de nous entretenir plus souvent. Comme d'habitude, les trois ministres tiendront au courant la presse de la Petite Entente et la presse étrangère de leur travail en commun, ainsi que des résultats de la conférence.

Pour le moment, je vais me contenter de répondre en quelques mots aux trois questions sur lesquelles vous m'avez demandé des éclaircissements: les possibilités de l'Entente Balkanique, les rapports actuels entre la Roumanie et la Bulgarie, l'éventualité d'un bloc agraire entre la Roumanie, la Yougoslavie et la Hongrie.

Le rapprochement des peuples balkaniques est une nécessité pour la paix du monde. C'est pour cela que la Roumanie a, dès le début, favorisé les initiatives tendant à une Entente balkanique. Nous continuerons à travailler dans ce sens.

Toutefois, la conférence qui va se réunir, au mois d'octobre, à Athènes, ne sera pas officielle. Elle aura pourtant une importance spéciale par les personnalités qui vont s'y réunir et qui jouissent d'une grande influence dans leurs pays.

Toute bonne chose se réalise difficilement. L'heureuse idée de créer un lien amical entre tous les peuples balkaniques rencontre encore des sérieuses difficultés.

Une période de préparation est nécessaire, pour convaincre tous ces peuples qu'une collaboration amicale entre eux est l'unique moyen de se garantir un avenir heureux et prospère.

Il faudra attendre un moment psychologique et politique favorable, pour entreprendre des négociations officielles.

Mais, d'ores et déjà, il convient de constater que l'Entente Balkanique ne saurait se réaliser que sur les bases territoriales actuelles, qui ne peuvent pas être mises en discussion. Cette idée fondamentale n'est pas encore admise par tous les peuples balkaniques.

Il est à prévoir que l'on commencera par créer une Entente entre les peuples qui approuvent cette idée.

En ce qui concerne les relations entre la Roumanie et la Bulgarie, elles se développent favorablement. La Conférence de Paris a tranché presque toutes les questions litigieuses qui existaient entre les deux pays. Une seule question importante est encore à résoudre, celle des biens bulgares séquestrés en Roumanie pendant la guerre. Mais les principales difficultés étant écartées, je

ne vois pas d'obstacle aux relations amicales entre les deux pays.

Quant à la troisième question qui vous intéresse, — l'éventualité d'un bloc agraire entre la Roumanie, la Yougoslavie et la Hongrie — je crois qu'il est prématuré de faire des pronostics.

J'ai été consulté, à ce sujet, il y a quelques mois. J'ai répondu que la réalisation d'un tel projet n'est pas impossible, mais que la Roumanie ne saurait participer à un bloc agraire, sans une entente préalable avec la Tchécoslovaquie. La question peut continuer à former l'objet des négociations entre des organismes privés. Mais, au moment où ces négociations auront abouti à un résultat concret, la Roumanie examinera le problème dans ses rapports avec la Petite Entente et prendra sa résolution en plein accord avec la Tchécoslovaquie et la Yougoslavie.

TRADUCERE

26 Iunie, 1930

Infelegerea Balcanică. Raporturile cu Bulgaria. Blocul agrar al Europei Centrale. Declarațiuni făcute la Strbske Pleso, reprezentanților presei Cehoslovace.

Doamnelor, Domnilor,

Sunt fericit că pot intra în legătură cu națiunea cehoslovacă, prin mijlocirea D-voastră.

Aceste câteva zile vom avea prilejul să ne întretinem mai des. Ca de obicei, cei trei miniștri vor

ține la curent presa Micei Înțelegeri și presa străină de munca lor în comun și de rezultatele conferinței.

Deocamdată mă voi mulțumi să răspund în câteva cuvinte la cele trei chestiuni asupra cărora mi-ați cerut lămuriri : posibilitățile Înțelegerii Balcanice, raporturile actuale dintre România și Bulgaria, eventualitatea unui bloc agrar între România, Jugoslavia și Ungaria.

Apropierea dintre popoarele balcanice este o necesitate pentru pacea lumii. De aceea, încă dela început, România a sprijinit inițiativele tinzând la o Înțelegere Balcanică. Vom lucra mai departe în această direcțiune.

Cu toate acestea, conferința ce se va întruni la Atena, în luna Octombrie, nu va fi oficială. Ea va avea totuși o deosebită însemnătate prin personalitățile cari se vor întruni și cari se bucură de o mare influență în țările lor.

Toate lucrurile bune se îndeplinesc cu anevoință. Fericita idee de-a crea o legătură de prietenie între toate popoarele balcanice, întâmpină încă greutăți serioase.

O perioadă de pregătire este trebuincioasă, pentru a convinge toate aceste popoare că o colaborare prietenească între ele este singurul mijloc prin care își pot garanta un viitor fericit și rodnic.

Va trebui așteptat un moment psihologic și politic prielnic, pentru a întreprinde tratative oficiale.

Însă, de pe acum, trebuie să constatăm că Înțelegerea Balcanică nu se va putea realiza decât întemeiată pe bazele teritoriale actuale, cari nu pot fi puse în discuție. Această idee fundamentală nu este încă admisă de toate popoarele balcanice.

E de prevăzut că se va face întâiu o Înțelegere între popoarele cari au aprobat această idee.

În ceiace privește relațiile dintre România și Bulgaria, ele se desvoltă mulțumitor. Conferința dela Paris a soluționat aproape toate litigiile pendinte

între cele două țări. O singură chestiune de seamă mai urmează să fie soluționată, aceea a bunurilor bulgare sechestrare de România în timpul războiului. Dar greutățile principale fiind înlăturate, nu mai văd piedici în calea legăturilor prietenești dintre cele două țări.

Cât despre a treia chestiune care vă interesează, — eventualitatea unui bloc agrar între România, Jugoslavia și Ungaria, — cred că pronosticurile sunt încă premature.

Am fost consultat asupra acestei chestiuni, acum câteva luni. Am răspuns că realizarea unui astfel de proiect nu este cu neputință, dar România nu va participa la un bloc agrar, fără o prealabilă înțelegere cu Cehoslovacia. Problema va putea fi mai departe desbătută de organizațiuni particulare. Dar, în momentul când tratativele acestea vor duce la un rezultat concret, România va cerceta problema în raporturile sale cu Mica Înțelegere și va lua hotărîrea sa în deplină înțelegere cu Cehoslovacia și Jugoslavia.

28 juin, 1930

*Le Statut de la Petite Entente.
Nécessité d'harmoniser les in-
térêts économiques. Déclarations
faites à Strbske Pleso à la
Presse de la Petite Entente.*

Les communiqués publiés et les explications données par mes deux collègues et par moi-même ont montré l'importance particulière de la Conférence qui vient de se terminer.

Si, maintenant, au moment de nous séparer, nous voulions jeter un coup d'oeil général sur les travaux et les résultats de cette conférence, trois points sortiraient en relief: l'atmosphère dans laquelle nous avons travaillé, le statut de la Petite Entente, qui est le principal résultat politique et les mesures envisagées pour harmoniser les intérêts économiques.

Une franche cordialité et une confiance réciproque absolue ont dominé non débats et, dans les questions principales, nous avons souvent constaté que nous étions arrivés aux mêmes conclusions, avant de discuter ensemble le problème.

Cela montre de nouveau combien l'union de nos trois pays devient toujours plus profonde.

Cette heureuse situation a été confirmée formellement par la signature du *Statut de la Petite Entente*.

Comme vous le savez, la Petite Entente a été constituée par un système de traités bilatéraux, chacun des trois pays étant lié aux deux autres par deux traités séparés. Il n'y avait donc pas de traité unique, commun aux trois pays.

Ce traité existe maintenant. Nous l'avons intitulé „le Statut de la Petite Entente“.

L'année dernière nous avons déjà fait un pas important dans cette direction, par le traité d'arbitrage conclu entre nos trois Etats. Ce fut la première convention tripartite entre nous. Mais ce n'était pas un traité politique.

Le statut est un traité politique. En réalité, il ne fait que confirmer des principes et des usages que nous appliquons déjà. Mais il transforme dans une unité, une complexité de conventions et donne expressément un caractère unitaire à nos alliances.

Cet instrument diplomatique, qui est susceptible, d'ailleurs, de développements, sera ratifié comme tout traité international et sera déposé à la Société des Nations.

Préoccupés de l'aggravation de la situation économique générale, ainsi que de sa répercussion plus accentuée dans nos pays, nous avons envisagé certaines mesures pratiques destinées à harmoniser les intérêts de nos trois pays.

La Tchécoslovaquie importe 6 millions hectolitres de blé par an. Les deux autres pays de la Petite Entente exportent ensemble 5 millions hectolitres de blé annuellement. Ils peuvent donc écouler ce blé en Tchécoslovaquie, en échange d'autres produits.

Il a été convenu d'examiner d'abord les possibilités de cette harmonisation entre la Yougoslavie et la Roumanie, ce qu'on fera bientôt à Bucarest, à l'occasion de la visite de Son Excellence Monsieur le Ministre Marinkovitch. Les experts de nos trois pays seront ensuite appelés à approfondir le problème, pour arriver à des solutions précises.

TRADUCERE

28 Iunie, 1930

Statutul Micei Înțelegeri. Necesitatea de armonizare a intereselor economice. Declarațiuni făcute Presei Micei Înțelegeri la Sîrbske Pleso.

Comunicatele publicate și explicațiunile, cari au fost date de cei doi colegi ai mei și de mine, au arătat însemnătatea deosebită a conferinței care s'a încheiat.

Dacă, acum, în momentul despărțirii, am arunca o privire generală asupra lucrărilor și rezultatelor acestei conferințe, ar ieși în relief trei puncte: atmosfera în care am lucrat, statutul Micei Înțelegeri, care este principalul rezultat politic și măsurile cari au fost avute în vedere pentru armonizarea intereselor economice.

O cordialitate sinceră și o încredere reciprocă absolută au stăpânit desbaterile noastre și în chestiunile principale am constatat deseori că ajunseseam la aceleași concluziuni, mai înainte de a fi discutat împreună problema.

Aceasta arată din nou cât de mult unirea celor trei țări devine tot mai adâncă.

Această fericită situațiune a fost confirmată formal prin semnarea Statutului Micei Înțelegeri.

După cum știți, Mica Înțelegere a fost constituită printr'un sistem de tratate bilaterale, fiecare din cele trei state fiind legat cu celelalte două, prin două tratate separate. Nu era deci un tratat unic, comun celor trei țări.

Acest tratat există acum. L-am intitulat: *Statutul Micei Înțelegeri*.

Anul trecut făcusem deja un pas însemnat în această direcțiune, prin tratatul de arbitraj încheiat între cele trei state ale noastre. Aceasta a fost cea dintâiu convențiune tripartită între noi. Dar nu era un tratat politic.

Statutul este un tratat politic. În realitate, el nu face decât să confirme principii și uzuri pe cari le aplicam și până acum. Dar el transformă într'o unitate, o complexitate de convențiuni și dă în chip expres alianțelor noastre un caracter unitar.

Acest instrument diplomatic care este susceptibil, de altfel, de noi dezvoltări, va fi ratificat ca orice tratat internațional și va fi depus la Societatea Națiunilor.

Preocupați de înrăutățirea situațiunii economice generale, ca și de repercusiunea ei mai simțită în țările noastre, noi am luat în considerare anumite măsuri practice menite să armonizeze interesele celor trei țări ale noastre.

Cehoslovacia importă șase milioane hectolitri de grâu pe an. Celelalte două țări ale Micei Înțelegeri exportă anual cinci milioane hectolitri grâu. Ele pot deci să scurgă acest grâu în Cehoslovacia, în schimbul altor produse.

S'a convenit să se examineze mai întâiu posibilitățile acestei armonizări, între Jugoslavia și România, ceea ce se va face, în curând, la București, cu prilejul vizitei Excelenței Sale Domnului Ministru Marinkovici. Experții celor trei țări ale noastre vor fi apoi chemați să adâncească problema, pentru a ajunge la soluțiuni precise.

30 juin, 1930

*Discours prononcé au banquet
offert par le gouvernement rou-
main en l'honneur de Son Ex-
cellence Monsieur Marinkovitch,
Ministre des Affaires Etran-
gères de la Yougoslavie.*

Monsieur le Ministre,

Interprète du Gouvernement et du peuple Roumain, j'ai l'honneur de souhaiter, en leur nom, à Votre Excellence, la bienvenue dans la Capitale de la Roumanie.

Nous saluons avec joie en vous le représentant de la vaillante Nation Yougoslave, à laquelle le Peuple Roumain est inséparablement uni, par une amitié plusieurs fois séculaire, par l'alliance politique et par les liens de parenté de nos Augustes Dynasties.

Je suis également très heureux de saluer en Votre Excellence l'homme d'Etat éminent qui dirige, avec une autorité unanimement reconnue, la politique extérieure de son Pays, ainsi qu'un loyal et amical collaborateur pour la défense des intérêts communs de nos deux Patries.

Il m'est particulièrement agréable de rappeler notre collaboration étroite et efficace, poursuivie

en commun avec notre éminent collègue et ami Monsieur le Ministre des Affaires Etrangères de la Tchécoslovaquie, Bénès, à la Conférence de la Haye et, tout dernièrement, à la Conférence de la Petite Entente.

Cette intime collaboration m'a permis d'apprécier vos qualités exceptionnelles d'homme politique et vos sentiments de grande sympathie pour mon pays, ainsi que votre profond attachement à l'idée de la Paix.

La grande idée de la Paix constitue le fondement de l'alliance de nos deux Etats et de notre alliance commune avec l'Etat Tchécoslovaque.

C'est pour maintenir et consolider la paix, qui est indispensable pour assurer l'existence et le progrès de nos nations, que nous nous sommes unis.

En travaillant pour garantir la paix, nous défendons en même temps nos propres intérêts et les intérêts de tous les peuples laborieux, car la prospérité de tous les peuples dépend de la tranquillité du monde.

Mais, comme j'ai eu l'occasion de le dire autrefois, nous avons une tâche double: d'abord de continuer à travailler pour le maintien de la paix; ensuite d'essayer à attirer dans la voie lumineuse de la paix ceux qui hésitent encore de s'y engager.

En effet, la paix ne sera vraiment assurée d'une manière définitive que lorsque tous les peuples civilisés la poursuivront de concert et elle n'apportera au monde tous ses immenses bienfaits que lorsque le rapprochement sincère des peuples sera accompli.

La base de ce rapprochement ne saurait être que l'oeuvre de justice consacrée par les Traités de 1919. Essayer d'y toucher serait chercher à ressusciter des oppressions abolies, qui sont devenues impossibles et risquer de provoquer une nouvelle catastrophe mondiale.

En face des velléités de certaines sphères politique de dissiper les énergies de leurs peuples, pour essayer vainement à faire revivre un passé d'injustices définitivement aboli, s'érigent lumineusement les intérêts suprêmes de la civilisation qui commandent à tous de travailler de concert, afin d'assurer aux peuples une vaste collaboration harmonieuse pour le plus grand bien de l'Humanité.

Une profonde crise économique, devenue presque générale, préoccupe tous les hommes d'Etat et tous les penseurs soucieux de l'avenir des peuples civilisés. Pour remédier à cette situation, susceptible de devenir inquiétante, la collaboration sincère et active des différentes nations s'impose.

Nos deux Nations sont décidées à prêter tout leur concours pour une telle collaboration.

Afin d'aider la réalisation de cette oeuvre grandiose et, en même temps, pour faciliter l'essor économique de nos deux pays, nous sommes décidés de renforcer par une étroite collaboration sur le terrain économique l'alliance politique de nos peuples.

Nous continuerons à fortifier aussi dans tous les domaines cette alliance, qui est devenue une union intime et amicale de nos Nations.

Dans ces sentiments, je lève mon verre en

l'honneur de Sa Majesté le Roi Alexandre I, ainsi que de Sa Majesté la Reine Marie de Yougoslavie et pour la prospérité continuelle du Royaume Yougoslave et vous convie, Mesdames et Messieurs, de boire à la santé et au bonheur de Monsieur le Ministre Marinkovitsch et de Madame Marinkovitsch.

TRADUCERE

30 Iunie, 1930

Discurs pronunțat la banchetul oferit de guvernul român în onoarea domnului Marinkovici, Ministrul Afacerilor străine al Jugoslaviei.

Domnule Ministru,

Interpret al guvernului și poporului român, am onoarea a exprima Excelenței Voastre urările lor de bun venit în Capitala României.

Salutăm cu bucurie în Excelența Voastră pe reprezentantul bravei națiuni jugoslave, de care poporul român este legat, în mod inseparabil, printr'o prietenie seculară, prin alianță politică și prin legăturile de rudenie între augustele noastre dinastii.

Sunt, deasemenea, foarte fericit a putea saluta în Excelența Voastră pe eminentul bărbat de Stat, care conduce, cu o autoritate unanim recunoscută, politica externă a țării sale, precum și pe colaboratorul leal și prietenesc la apărarea intereselor comune a celor două patrii ale noastre.

Imi este deosebit de plăcut a aminti strânsa și rodnică noastră colaborare, alături de eminentul nostru coleg și prieten, Domnul Ministru al Afacerilor străine al Cehoslovaciei, Beneș, la Conferința dela

Haga și, de curând, la conferința Micei Înțelegeri.

Această strânsă colaborare mi-a permis să apreciez calitățile Dv. excepționale de om politic și sentimentele Dv. de mare simpatie față de țara mea, precum și profundul Dv. atașament la ideea de pace.

Marea idee a păcii constituie baza însăși a alianței celor două State ale noastre și a alianței noastre comune cu Republica Cehoslovacă.

Pentru a menține și consolida pacea, care este indispensabilă existenței și progresului națiunilor noastre, noi ne-am unit.

Lucrând pentru garantarea păcii, noi apărăm în acelaș timp propriile noastre interese și acelea ale tuturor popoarelor muncitoare, căci prosperitatea popoarelor depinde de liniștea lumii.

Dar, cum am mai avut prilejul să spun altădată, noi avem o misiune dublă: întâi a continua să muncim pentru menținerea păcii; apoi a încerca să atragem în calea luminoasă a păcii pe cei ce ezită încă să se angajeze în această cale.

În adevăr, pacea nu va fi asigurată în mod definitiv, decât atunci când toate popoarele civilizate o vor urmări de comun acord și ea nu va aduce lumii imensele ei binefaceri, decât dacă apropierea sinceră a neamurilor va fi devenit fapt.

Baza acestei apropieri nu poate fi decât opera de dreptate, consacrată prin tratatele din 1919. Încercarea de a le atinge ar fi o încercare de a învia opresiuni desființate și devenite imposibile, riscând de a provoca o nouă catastrofă mondială.

În fața veleităților unor anumite sfere politice de a risipi energiile popoarelor lor, spre a încerca zadarnic de a face să învie un trecut de nedreptăți definitiv înlăturat, se ridică, în mod strălucitor, interesele supreme ale civilizației, cari impun tuturor să muncească împreună, pentru a asigura popoarelor o vastă cooperare armonioasă, spre cel mai mare bine al omenirii.

O profundă criză economică, devenită aproape generală, preocupă pe toți oamenii de Stat și pe toți

gânditorii preocupați de viitorul popoarelor civilizate. Pentru a remedia această situație, care poate deveni îngrijitoare, se impune conlucrarea sinceră și activă a diferitelor națiuni.

Ambele noastre națiuni sunt hotărâte a-și da întregul lor concurs pentru o astfel de colaborare.

Pentru a ajuta la realizarea acestei opere grandioase și, în acelaș timp, pentru a înlesni dezvoltarea economică a țărilor noastre, ne-am decis să întărim alianța politică printr'o colaborare pe tărâmul economic.

Vom continua a întări deasemenea această alianță, devenită o uniune strânsă și amicală, în toate domeniile.

Cu aceste sentimente, ridic paharul meu în onoarea M. S. Regelui Alexandru I și a M. S. Reginei Maria a Jugoslaviei, precum și pentru prosperitatea continuă a Regatului Jugoslav și vă invit, Doamnelor și Domnilor, a bea pentru sănătatea și fericirea Domnului Ministru Marinkovici și a Doamnei Marinkovici.

30 août, 1930

Le programme de la session de septembre 1930 de la Société des Nations. Déclarations faites aux représentants de la presse roumaine et étrangère, réunis au Ministère des Affaires Etrangères (à Bucarest).

Mesdames, Messieurs,

Parmi les questions qui seront examinées dans la session prochaine de la Société des Nations, il y a lieu de signaler quatre problèmes importants.

Le premier de ces problèmes, par ordre d'importance, est assurément celui de l'Union Européenne, proposée par M. Briand.

Avant l'ouverture de la session, les Ministres des Affaires Etrangères des pays, consultés par M. Briand sur la constitution d'une Union Fédérale Européenne, se réuniront pour procéder à un échange de vues au sujet de cette importante question et pour décider si elle sera soumise, dans son ensemble, à la discussion de l'Assemblée générale de la Société des Nations.

S'il était décidé que le problème ne serait pas traité à l'Assemblée Générale de cette année, il serait cependant possible que certaines résolutions très utiles, en vue de préparer la réalisation de ce

grand projet, soient prises lors de la conférence du 8 septembre.

La seconde question importante est relative aux amendements à apporter au pacte de la Société des Nations, pour mettre ses dispositions en concordance avec celles du pacte Kellog.

Ainsi que l'on sait, le pacte Kellog interdit la guerre, tandis que le pacte de la Société des Nations, bien que visant à empêcher la guerre, la tolère cependant comme une nécessité, dans certains cas tout à fait exceptionnels.

Il importe de mettre ces deux pactes en harmonie et c'est certainement le principe du pacte Kellog qui doit prévaloir. Il a été proposé en conséquence d'introduire des amendements aux art. 12, 13 et 15 du pacte de la Société des Nations.

La discussion portera probablement sur l'obligation absolue de recourir à l'arbitrage en toutes circonstances et surtout sur la possibilité de demander des avis consultatifs à la Cour de la Haye avec le vote de la majorité du Conseil et non pas à l'unanimité des voix, comme il est prévu aujourd'hui.

Au point de vue roumain, cette question devra être examinée avec la plus grande attention.

La Roumanie est profondément pacifique et elle appuie toute initiative destinée à consolider la paix; mais c'est précisément pour cette raison qu'elle ne peut admettre qu'on mette en discussion les traités qui ont établi la paix et qui la garantissent.

Une troisième question à l'ordre du jour de l'Assemblée sera celle de l'assistance financière à

donner aux Etats, membres de la Société des Nations, qui seraient victimes d'une agression non provoquée.

Un projet de convention a été élaboré à ce sujet et je crois qu'il sera signé.

Une quatrième question importante est celle qui consiste à trouver le moyen juridique de réparer les excès de pouvoirs des Tribunaux arbitraux internationaux.

La tendance générale vise à remettre cette question à la compétence de la Cour Permanente de Justice de la Haye, c'est-à-dire de décider qu'il sera possible d'avoir recours à la Haye contre des sentences viciées par un excès de pouvoir.

Trois systèmes ont été proposés à cet égard :

Le premier prévoit que l'Assemblée de la Société des Nations recommande d'insérer, dans tous les traités d'arbitrage, une clause prévoyant la compétence obligatoire de la Cour de la Haye comme instance de recours contre les décisions arbitrales viciées par des excès de pouvoirs, par incompétence, ou par un vice essentiel de procédure.

Le second système consisterait à conclure un protocole général ouvert à l'adhésion de tous les Etats et prévoyant les règles de la compétence de la Cour Permanente de Justice en cette matière.

Le troisième système serait que, par une résolution de l'Assemblée, l'Etat qui contesterait la valabilité d'une sentence arbitrale, soit obligé d'offrir à la partie adverse, la conclusion d'un compromis, à l'effet de soumettre la question au jugement de la Cour Permanente de La Haye.

C'est ce troisième système qui nous paraît le plus indiqué.

Une série d'autres questions, parmi lesquelles la réorganisation du secrétariat de la S. D. N., seront de même examinées à la prochaine session de l'Assemblée de Genève, qui aura à procéder aussi à l'élection des juges à la Cour Permanente de La Haye.

TRADUCERE

30 August, 1930

Programul sesiunii din Septembrie 1930 a Societății Națiunilor. Declarațiuni făcute reprezentanților presei române și străine, întruniți la Ministerul afacerilor străine (la București),

Doamnelor și Domnilor,

Dintre chestiunile ce vor fi examinate în sesiunea Societății Națiunilor din Septembrie anul acesta, sunt de semnalat patru probleme importante.

Prima, ca importanță, este, desigur, problema Uniunii Europene, propusă de Domnul Briand.

Înainte de deschiderea sesiunii, miniștrii de externe ai țărilor consultate de D-l Briand asupra constituirii unei Federale Europene, se vor întruni spre a avea un schimb de vederi cu privire la această însemnată chestiune și spre a decide dacă ea va fi supusă în întregul ei dezbaterilor Adunării Generale a Societății Națiunilor.

Dacă s'ar decide ca problema să nu fie tratată în Adunarea Generală din anul acesta, se vor putea

lua totuși în conferința dela 8 Septembrie unele rezoluțiuni foarte utile pentru pregătirea înfăptuirii acestui mare proiect.

A doua chestiune importantă este privitoare la amendamentele ce ar trebui aduse pactului Societății Națiunilor, spre a fi pus în concordanță cu dispozițiile pactului Kellogg.

Precum se știe, pactul Kellogg interzice războiul, pe când pactul Societății Națiunilor, deși urmărește împiedicarea războiului, îl tolerează totuși ca o necesitate, în unele cazuri cu totul excepționale.

Trebue să se armonizeze aceste două pacte și negreșit că principiul din pactul Kellogg trebue să prevaleze. S'au propus amendamente la art. 12, 13 și 15 ale pactului Societății Națiunilor.

Discuția va fi probabil asupra obligativității absolute de a recurge la arbitraj în orice împrejurare și mai ales asupra posibilității de a cere avize consultative dela Curtea dela Haga, numai cu votul majorității Consiliului, nu cu unanimitate de voturi, cum este acum.

Din punct de vedere românesc, chestiunea aceasta din urmă va trebui examinată cu cea mai mare atențiune.

România este profund pacifică și sprijină orice inițiativă menită să consolideze pacea; dar tocmai de aceea ea nu poate admite punerea în discuție a Tratatelor care au stabilit pacea și care o garantează.

O a treia chestiune la ordinea zilei a Adunării va fi aceea a asistenței financiare de dat Statelor membre ale Societății Națiunilor, care sunt victime ale unei agresiuni neprovocate.

Un proiect de convențiune este întocmit asupra acestei chestiuni și cred că va fi semnat.

O a patra chestiune importantă este aceea de a găsi mijlocul juridic de reparare a exceselor de putere ale tribunalelor arbitrale internaționale.

Tendința generală este să se dea această ches-

tiune în competența Curții Permanente de Justiție dela Haga, adică să se decidă că se poate face recurs la Haga, împotriva sentințelor date prin exces de putere.

S'au propus în această privință trei sisteme :

Primul sistem este ca Adunarea Societății Națiunilor să recomande a se insera în tratatele de arbitraj o clauză prevăzând competența obligatorie a Curții dela Haga ca instanță de recurs contra deciziilor arbitrale viciate de exces de putere, de incompetență, ori de un viciu esențial de procedură.

Al doilea sistem ar fi să se încheie un protocol general deschis adeziunii tuturor Statelor și prevăzând regulile de competență ale Curții Permanente de Justiție în această materie.

Al treilea sistem ar fi ca, printr'o rezoluțiune a Adunării, să fie obligat Statul ce ar contesta valabilitatea unei sentințe arbitrale să ofere părții adverse încheierea unui compromis pentru supunerea chestiunii la judecata Curții Permanente dela Haga.

Acest al treilea sistem ni se pare cel mai potrivit.

O serie de alte chestiuni, printre cari reorganizarea Secretariatului, vor preocupa sesiunea de Septembrie a Adunării Societății Națiunilor. Tot în această sesiune se va proceda la alegerea judecătorilor Curții Permanente dela Haga.

16 septembre, 1930

Discours prononcé à Genève, à la onzième Assemblée générale de la Société des Nations, dans la discussion du rapport sur l'oeuvre accomplie par la Société. Hommages pieux. Appréciations sceptiques sur l'activité de la S. D. N. Progrès de l'idée de l'arbitrage. L'amendement du Pacte S. D. N., Les difficultés du désarmement. Causes et remèdes de la crise économique générale. Tendances d'Unions régionales économiques. Adhésion de la Roumanie à l'idée de l'Union Européenne. Procédure à suivre.

Monsieur le Président,

Mesdames,

Messieurs,

Je tiens, tout d'abord, à m'associer, au nom de la délégation roumaine, aux pieux hommages rendus à la mémoire des trois grands hommes disparus depuis notre dernière session et qui ont accordé à la Société des Nations une collaboration éminente ou un concours précieux: le Dr. Stresemann, le Dr. Nansen et Lord Balfour.

Pendant l'année écoulée, la Société des Nations a continué fermement, dans des domaines multiples, ses efforts méthodiques et efficaces pour l'organisation de la paix.

Des membres éminents de cette Assemblée, soucieux de dire courageusement toute la vérité, ont remarqué que, sur plusieurs objets, les résultats qui étaient espérés n'ont pas été atteints.

Le fait est exact. Mais il y a lieu à apporter à ces remarques de très sérieuses atténuations, dont quelques unes, d'ailleurs, ont été indiquées par les auteurs mêmes des observations auxquelles je me réfère.

En effet, il faut, premièrement, constater que, dans l'intervalle de nos sessions, toute l'attention des principaux membres de la Société a été portée, pendant quelques mois de suite, sur le grave problème de la liquidation de la guerre — réparations, dettes interalliées, évacuation de la Rhénanie — et l'on est parvenu à le trancher à la satisfaction générale.

Après avoir liquidé ces questions léguées par la guerre, l'activité des principales Puissances mondiales s'est concentrée sur le problème de la limitation des armements navals.

La Conférence de Londres — si elle n'a pas satisfait tous nos espoirs — a réalisé pourtant un sérieux progrès.

Dans ces conditions, il est explicable que l'on ait peu avancé, pendant toute cette époque, dans la solution des autres problèmes à l'ordre du jour.

Mais, si nous tenons compte des accords conclus à la Haye et à Londres, nous pouvons, sans

aucune hésitation, affirmer que — malgré les résultats peu satisfaisants des conférences sur le régime des étrangers, sur la codification du droit international et sur la trêve douanière — l'organisation de la paix a considérablement progressé pendant l'année écoulée.

Surtout les accords de La Haye constituent, sans conteste, l'évènement mondial le plus important après la guerre, ayant mis terme à une âpre lutte qui durait depuis onze ans.

Si toutefois l'impression générale qui se dégage de l'activité de la Société pendant l'année passée et de la marche des évènements internationaux est un peu différente, la cause en est double.

Premièrement, pour la Société, nous nous sommes un peu habitués à réclamer des résultats frappants, oubliant qu'elle est arrivée maintenant à un stade, où son activité est un travail de perfectionnement, de ciselure, qui est forcément méticuleux, je pourrais même dire ingrat.

Deuxièmement, pour l'aspect de la vie internationale, un fait nouveau est intervenu, l'aggravation de la crise économique et celle-ci a assombri l'horizon.

L'on ne saurait donc parler avec scepticisme et encore moins avec désillusion de l'activité de la Société pendant l'année écoulée, quand on a enregistré l'énorme progrès accompli surtout par les accords de La Haye.

Je sais qu'on prétend que ces accords ne constituent pas l'oeuvre de la Société des Nations.

Mais cela n'est exact que du point de vue purement formel, dans ce sens que les travaux de

la Conférence de La Haye n'ont pas été poursuivis sous la direction immédiate de la Société.

Autrement, c'est ici que les Puissances intéressées se sont entendues pour commencer les négociations et c'est toujours grâce au contact des délégations dans la Société des Nations que les accords ont été conclus.

Sans l'atmosphère créée par la Société, sans la solidarité et la détente établies ici, rien n'aurait pu être fait.

Je vais examiner maintenant, d'une manière succincte, les principales questions qui se posent devant l'Assemblée.

L'extension de l'arbitrage, qui demeure toujours la préoccupation principale de la Société des Nations, a fait de grands progrès pendant l'année écoulée, un nombre important de pays ayant donné leur adhésion à l'article 36 du Statut de la Cour permanente de Justice, concernant la juridiction obligatoire de cette Haute Instance.

La Roumanie, qui n'a pu faire connaître jusqu'à présent sa décision à ce sujet, sera en mesure, au cours de cette session même, de donner son adhésion à l'article 36 du Statut de la Cour.

J'avais constaté l'année dernière que l'adhésion à l'article 36 du Statut de la Cour permanente de Justice n'épuisait pas la tâche qui incombe aux nations, en matière d'arbitrage obligatoire.

Je signalais alors qu'il fallait établir le système de résoudre les contestations sur le caractère juridique d'un conflit, qu'il était indispensable de codifier le droit international et qu'on devait or-

ganiser le moyen d'infirmier l'excès de pouvoir en droit international.

De ces trois problèmes, le dernier, étudié par un comité d'experts, qui a déposé son rapport, fera, j'espère, l'objet de nos débats. La Roumanie est prête à accepter une des solutions proposées par les experts.

Mon pays est également prêt à signer la convention sur l'assistance financière aux Etats membres de la Société, victimes d'une agression.

En ce qui concerne, les amendements à apporter au Pacte de la Société des Nations pour le mettre en harmonie avec le Pacte de Paris, la délégation roumaine, au nom de laquelle j'avais énoncé certaines idées, l'année dernière, aura à demander, en temps utile, quelques précisions qui lui semblent nécessaires.

Le problème complexe et difficile du désarmement réclame toute notre attention.

J'ai eu déjà l'occasion de dire qu'il faut travailler sur trois plans parallèles :

1. Limitation progressive des armements terrestres et maritimes; 2. Désarmement moral; 3. Désarmement économique.

En effet, le désarmement proprement dit est surtout en fonction du désarmement moral qui pourra assurer la sécurité.

Au sujet du désarmement proprement dit, je dois signaler deux difficultés sérieuses.

Une première difficulté résulte du fait que certains pays ne font pas partie de la Société des Nations. Ces pays, n'étant pas obligés au désarmement et conservant leur pleine liberté d'initia-

tive en matière internationale, la situation des autres Etats et surtout des Etats qui leur sont voisins s'en ressent. Peut-on demander aux pays limitrophes d'un Etat, qui n'est pas membre de la Société des Nations, de désarmer, en se mettant ainsi en impossibilité de se défendre contre une éventuelle agression de l'Etat qui n'est pas membre de la Société ?

Cette situation exceptionnelle doit être sérieusement étudiée.

Une seconde difficulté est la quasi-impossibilité de contrôler la réduction des armements ou d'empêcher les armements clandestins.

On a imaginé les systèmes les plus ingénieux de s'armer clandestinement et la Société des Nations doit user de toute son énergie pour exercer un contrôle sévère.

La question est d'une grande importance, parce que, si certains Etats peuvent s'armer secrètement, tandis que d'autres réduisent leurs armements, les premiers auront l'envie et la possibilité de se livrer à une agression et d'autre part, les autres Etats, se méfiant, hésiteront de désarmer.

En dehors de ces difficultés, se dressent contre le désarmement d'autres obstacles, parmi lesquels nous citerons deux : la surenchère chauvine de certains cercles politiques et les antagonismes économiques.

La Société des Nations doit employer toute son autorité pour faire cesser les agitations chauvines qui poussent à la haine et tendent à jeter les peuples les uns contre les autres.

La Société doit user de toute son influence mo-

rale pour enrayer les propagandes haineuses et, au besoin, entreprendre, dans les pays respectifs, une active propagande en faveur de la paix — pour aboutir au désarmement moral, sans lequel rien de définitif ne saurait être fait.

En ce qui concerne les antagonismes économiques, la Société des Nations a développé, dans cette direction, une importante activité, mais les résultats sont encore peu satisfaisants. Il faut intensifier nos efforts et, peut-être, la profonde crise, que traverse l'économie de presque tous les pays, facilitera l'intervention de la Société.

Les peuples et spécialement les peuples européens se débattent presque tous dans un malaise économique inquiétant, sur lequel la Société doit concentrer son attention.

La crise atteint également l'agriculture, aussi bien que l'industrie.

Le nombre de chômeurs augmente toujours d'une manière impressionnante et la mévente des produits industriels s'accroît.

D'autre part, la surproduction des produits agricoles a amené une énorme baisse des prix de ces produits et, par la suite, un appauvrissement des agriculteurs, tandis que l'industrie, perdant ces consommateurs appauvris, ne peut vendre ses produits et s'appauvrit elle-même à son tour.

Cette grave situation économique dérive de deux causes principales :

- 1) la guerre ;
- 2) la vente à vil prix organisée par un immense pays dans des buts politiques.

De ces deux causes, la première a produit déjà

tous ses effets. La deuxième est en train de se développer. Elle n'a pas encore produit tous ses effets. Ses conséquences peuvent être extrêmement dangereuses pour tous les pays et il est urgent d'étudier les moyens de les conjurer.

Certains pays, perdant de vue l'extension du malaise qu'ils traversent et le fait qu'il s'agit d'un problème mondial, ont cru pouvoir redresser la situation par des taxes protectionnistes.

C'est là un expédient qui pourrait produire, sur un grand marché intérieur, un soulagement momentané; mais, loin d'apporter une solution définitive de la crise, il ne fera que l'aggraver, en augmentant aussi les antagonismes économiques entre les nations et en provoquant également des conséquences politiques défavorables.

Le problème étant mondial, la véritable solution de la crise ne peut se trouver que sur le plan mondial, ou au moins, sur un plan international très étendu.

Il faut organiser la production et les marchés.

Il y a ici un vaste champ d'activité pour la Société des Nations et la tâche est d'une importance primordiale pour l'avenir de l'humanité, car je suis convaincu que la politique des peuples civilisés prendra de plus en plus un caractère économique: les facteurs économiques vont déterminer les lois de la vie mondiale.

Comme une solution définitive et complète va tarder, il est de toute nécessité, de trouver, en attendant, des remèdes urgents, pour enrayer le mal au moins partiellement; et il faut chercher des remèdes basés non pas sur l'isolement —

comme les taxes protectionnistes — mais sur la coopération des peuples et susceptibles d'être appliqués à un grand nombre de nations.

Guidés par ces principes, les ministres des affaires étrangères de la Petite Entente, réunis en conférence à Strbske Pleso, au mois de juin dernier, ont décidé d'étudier de suite l'organisation d'une entente régionale économique entre les trois pays, susceptible de s'élargir par la coopération d'autres pays.

En exécution de cette résolution, une conférence a eu lieu à Sinaia, au mois d'août, entre les Ministres de l'Agriculture, du Commerce, et des Finances de la Roumanie et de la Yougoslavie.

Il a été, en effet, convnu que le problème sera préalablement discuté entre ces deux pays, ayant la même structure économique et, ensuite, on s'entendra avec la Tchécoslovaquie.

La Conférence de Sinaia a établi les directives de la collaboration économique à organiser.

Comme je l'ai déjà dit, il s'agit d'une entente régionale économique, susceptible d'être étendue à d'autres pays.

Le même esprit se retrouve dans les résolutions de deux autres conférences internationales qui ont eu lieu à Bucarest et à Varsovie, pendant cet été.

La première, qui s'est réunie à Bucarest à la fin du mois de juillet, a été provoquée par le désir de donner une réponse unique au questionnaire établi par la Société des Nations, en vue de trouver les moyens pratiques pour assurer l'écoulement et la répartition des excédents de la production agricole de chaque pays.

Ont pris part à cette conférence les experts de trois pays agricoles: la Hongrie, la Roumanie et la Yougoslavie. Ils ont formulé une réponse commune, qui a été communiquée à la Société des Nations. Cette réponse établit les bases principales de la collaboration des Etats agricoles avec les Etats industriels.

Un mois plus tard, à la fin du mois d'août, a eu lieu à Varsovie une conférence des délégués de huit pays : la Bulgarie, l'Estonie, la Hongrie, la Lettonie, la Pologne, la Roumanie, la Tchécoslovaquie et la Yougoslavie.

Cette conférence a adopté, par ses résolutions, les mesures proposées dans la réponse dont nous venons de parler des experts qui s'étaient réunis, en juillet, à Bucarest.

Elle a décidé, en outre, que les dirigeants de la politique économique de ces huit Etats se réuniront périodiquement, au moins une fois par an, pour coordonner leur politique économique.

Il se dégage de ces conférences une heureuse tendance de coopération entre les pays sur le terrain économique, pouvant donner lieu à la création des unions régionales de plus en plus larges.

J'ai la conviction et j'ai eu l'occasion de le dire au mois de novembre passé, dans une conférence sur la politique de la paix, que par de telles unions régionales on pourra plus sûrement arriver à constituer le grand édifice fédéral européen.

Elles constitueront les piliers de la grande construction.

Je disais qu'il faut d'abord harmoniser les intérêts de deux, de trois, ensuite de quatre pays,

en élargissant continuellement le cercle. On établirait ainsi, petit à petit, une union économique composée de plusieurs pays. On travaillerait ensuite de la même manière dans une autre région. On ferait après, la liaison d'ensemble.

Mais, si je crois que pratiquement on arriverait plus sûrement à une fédération européenne par des unions régionales, cela ne signifie point qu'il ne faille pas dès maintenant créer un lien élémentaire et souple entre tous les pays d'Europe.

Bien au contraire, ce système de contact et de solidarité permanente faciliterait la formation des noyaux nécessaires pour organiser le mécanisme fédéral européen.

Je souscris donc au projet présenté par Monsieur Briand.

D'ailleurs, j'ai eu l'honneur de déclarer à cette tribune, l'année dernière, que j'ai la plus profonde admiration et sympathie pour l'initiative sage et généreuse du grand homme d'Etat français et que je suis pleinement convaincu de sa réalisation.

Depuis lors, mon Gouvernement a confirmé, par sa réponse, l'adhésion de la Roumanie au projet d'union fédérale proposé par le Gouvernement français, déclarant que la Roumanie considère comme un devoir de prêter tout son concours à la réalisation de ces projet.

Profondément attaché à l'idée de la paix, mon pays appuie chaleureusement cette initiative, dans laquelle il voit la plus puissante garantie pour la consolidation de la paix, ainsi que pour le progrès continuel de l'Europe et de l'humanité.

Ma conviction est que la création d'une union

européenne est une nécessité absolue, pour assurer l'avenir de notre vieux continent et de sa civilisation.

D'ailleurs, tous les Etats européens, membres de la Société des Nations, ont déclaré être d'accord sur le principe du projet, tel qu'il a été présenté par Monsieur Briand.

Tout le monde constate que le projet ne tend pas à créer un instrument de combat, mais une organisation de solidarité et de conciliation, susceptible d'aider puissamment la Société des Nations et capable de s'élargir pour devenir une vaste coopération harmonieuse de tous les peuples civilisés.

Le principe adopté, il faut maintenant chercher de commun accord la formule concrète susceptible de réunir l'assentiment unanime.

Nous la chercherons avec la ferme volonté d'aboutir.

Il resterait à trancher une question de procédure.

Je crois que la procédure la plus appropriée serait que l'Assemblée invite les Etats européens à instituer un Comité d'Etude. Celui-ci, prenant pour base le memorandum français et les réponses des Etats européens, ferait un rapport à l'Assemblée, en formulant, autant que possible, des propositions concrètes. J'ajouterai que la participation à ce Comité d'Etude d'un certain nombre d'Etats non-européens nous apporterait un concours très utile.

Mais quelle que soit la procédure que nous al-

lons adopter, la grande idee de l'Union europeenne s'impose. Elle fera son chemin.

Nous sommes maîtres de la procedure, mais ne sommes pas maîtres de l'évolution des idées.

Je crois donc pouvoir conclure par le mot resté célèbre: la vérité est en marche, rien ne l'arrêtera.

Et la vérité, c'est la lutte pour la paix.

Et quand je dis la paix, j'entends *cette* paix établie par les traités actuels, car il ne saurait y en avoir une autre.

TRADUCERE

16 Septembrie, 1930

Discurs pronunțat la Geneva, la a unsprezecea Adunare generală a Societății Națiunilor, în discuția raportului asupra operei îndeplinite de Societate. Omagii pioase. Aprecieri sceptice asupra activității Societății Națiunilor. Progresul ideii de arbitraj. Amendarea Pactului Societății Națiunilor. Dificultățile de zărmărei. Cauze și remedii ale crizei economice generale. Tendințe de creare de Uniuni regionale economice. Aderarea României la ideea Uniunii Europene. Procedura de urmat.

Domnule Președinte,

Doamnelor,

Domnilor,

Țin, înainte de toate, a mă asocia în numele delegației române, la piosul omagiu adresat memoriei celor trei mari bărbați, dispăruți dela ultima

noastră sesiune și cari au acordat Societății Națiunilor o colaborare distinsă și un prețios concurs : D-rul Stresemann, D-rul Nansen și Lordul Balfour.

În anul expirat, Societatea Națiunilor a continuat, ferm, în numeroase domenii, eforturile ei metodice și eficace pentru organizarea păcii.

Unii membri distinși ai acestei Adunări, preocupați de a spune curajos întregul adevăr, au obiectat că, în unele privinți, rezultatele sperate nu au fost obținute.

Faptul este exact. Dar se cuvine ca să aducem acestei obiecțiuni serioase atenuări, din cari unele au fost indicate de chiar autorii observațiilor, la cari mă refer.

Intr'adevăr, trebuie, întâiu de toate, să constatăm că în intervalul dintre sesiunile noastre, întreaga atențiune a principalilor membri ai Societății, a fost îndreptată, timp de mai multe luni, asupra gravei probleme a lichidării războiului — reparațiuni, datorii interaliate, evacuarea Renaniei — și s'a reușit ca aceste chestiuni să fie soluționate spre mulțumirea generală.

După lichidarea acestor chestiuni moștenite din războiu, activitatea principalelor puteri mondiale s'a concentrat asupra problemei limitării armamentelor navale.

Conferința dela Londra, dacă nu a satisfăcut toate eforturilor noastre, a realizat totuș un serios progres.

În aceste condițiuni, este foarte explicabil că s'a înaintat puțin. În toată această epocă, spre soluționarea celorlalte probleme dela ordinea de zi.

Dar, dacă ținem seamă de acordurile încheiate la Haga și la Londra, putem, fără nici o ezitare, afirma că, cu toate rezultatele puțin satisfăcătoare ale conferințelor asupra regimului străinilor, asupra codificării dreptului internațional și asupra armistițiului vamal, organizarea păcii a progresat considerabil în cursul anului trecut.

Mai ales acordurile dela Haga constituiesc, fără îndoială, evenimentul mondial cel mai important după războiu, deoarece au pus capăt unei lupte îndârjite, care dură de unsprezece ani.

Dacă totuși impresia generală care se degajează din activitatea Societății Națiunilor în timpul anului trecut și din mersul evenimentelor internaționale, este puțin satisfăcătoare, cauzele sunt două.

Întâiu, în ce privește Societatea Națiunilor, noi ne-am obișnuit a reclama rezultate izbitoare, uitând că ea a ajuns acum într'un stadiu, unde activitatea ei devine o muncă de perfecționare, de cizelare, muncă ce este, prin forța lucrurilor, meticuloasă, așa spune chiar, ingrată.

Al doilea, în ce privește aspectul vieții internaționale, a intervenit un fapt nou: *agravarea crizei economice* și aceasta a întunecat orizontul.

Nu se poate deci vorbi cu scepticism și, cu atât mai puțin, cu deziluzie, despre activitatea Societății Națiunilor în anul ce a trecut, atunci când s'a înregistrat enormul progres, înfăptuit, în deosebi, prin acordurile dela Haga.

Știu că se pretinde, că aceste acorduri nu constituiesc opera Societății Națiunilor.

Dar aceasta nu este exact decât din punct de vedere formal, în sensul că lucrările conferinței dela Haga n'au fost efectuate sub direcțiunea imediată a Societății Națiunilor.

În realitate însă, aici, în mijlocul Societății Națiunilor, Puterile interesate s'au înțeles asupra începerii negocierilor și acordurile s'au încheiat numai grație contactului dintre delegațiuni în lăuntrul Societății Națiunilor.

Fără atmosfera creiată de Societatea Națiunilor, fără solidaritatea și destinderea obținută aici, nimic nu s'ar fi putut face.

Voiu examina acum, pe scurt, principalele chestiuni ce se pun înaintea Adunării.

Extinderea arbitrajului, care rămâne totdeauna

preocuparea de frunte a Societății Națiunilor, a făcut, în cursul acestui an, mari progrese, un însemnat număr de țări dându-și adeziunea la articolul 36 al Statutului Curții permanente de Justiție, privitor la jurisdicțiunea obligatorie a acestei Inalte Instanțe.

România, care, până în momentul de față, nu putut face cunoscută hotărârea ei în această chestiune, va fi în măsură, în cursul acestei sesiuni chiar, să dea adeziunea ei la articolul 36 din Statutul Curții.

Eu am constatat, anul trecut, că adeziunea la articolul 36 al Statutului Curții permanente de Justiție nu e suficientă și că trebuie să se meargă mai departe în îndeplinirea obligației națiunilor în materie de arbitraj obligator.

Am semnalat atunci, că ar trebui să se stabilească sistemul de a soluționa contestațiunile asupra caracterului juridic al unui conflict, că este necesar să fie codificat dreptul internațional și că ar trebui să se organizeze mijlocul de a anula excesul de putere în dreptul internațional.

Din aceste trei probleme, ultima, studiată de un comitet de experți, care și-a depus raportul, va forma, sper, obiectul dezbaterilor noastre. România este gata a primi una din soluțiunile propuse de experți.

Tara mea este, deasemenea, gata a semna convențiunea privitoare la asistența financiară pentru Statele, membre ale Societății, cari ar fi victime ale unei agresiuni.

În ceea ce privește amendamentele de adus pactului Societății Națiunilor, pentru a-l pune în armonie cu pactul dela Paris, Delegațiunea română, în numele căreia anunțasem anul trecut anumite idei, va avea să ceară, la momentul util, unele precizări ce îi par necesare.

Problema complexă și dificilă a dezarmării, reclamă toată atenția noastră.

Am avut deja prilejul să spun că trebuie să se lucreze pe trei planuri paralele :

1. Limitarea progresivă a armamentelor terestre, maritime și aeriene; 2. Dezarmarea morală; 3. Dezarmarea economică.

În adevăr, dezarmarea propriu zisă este în funcțiune, mai ales, de dezarmarea morală, care singură va putea asigura securitatea.

Relativ la dezarmarea propriu zisă, trebuie să semnalăm două dificultăți serioase.

O primă dificultate rezultă din faptul că, unele țări nu fac parte din Societatea Națiunilor. Aceste țări nefiind constrânse la dezarmare și păstrându-și deplina lor libertate de inițiativă în materie internațională, situația celorlalte State și, în deosebi, a vecinilor lor este influențată de aceasta. Se poate oare pretinde țărilor limitrofe a unui Stat ce nu e membru al Societății Națiunilor, să dezarmeze, punându-se astfel în imposibilitatea de a se apăra împotriva unei eventuale agresiuni din partea Statului, care nu este membru al Societății Națiunilor ?

Această situație excepțională trebuie serios examinată.

O a doua dificultate este quasi-imposibilitatea de a controla reducerea înarmărilor sau de a împiedeca înarmările clandestine.

S'au imaginat sistemele cele mai ingenioase de înarmare clandestină și Societatea Națiunilor trebuie să uzeze de toată energia ei pentru a exercita un control sever.

Chestiunea este de o mare importanță, fiindcă, dacă unele State se pot înarma în mod secret, pe când celelalte își reduc armamentele, primele State vor avea dorința și posibilitatea de a se deda la o agresiune. În același timp, din cauza acestei situații, celelalte State, îngrijorate, vor ezita să dezarmeze.

În afară de aceste dificultăți se mai ridică, în contra dezarmării și alte obstacole, printre cari vom

cita două : supralicitarea șovinistă a anumitor cercuri politice și antagonismele economice.

Societatea trebuie să facă uz de toată influența ei morală pentru a înnăbuși propagandele pornite din ură și, la nevoie, să întreprindă, în țările respective, o activă propagandă în favoarea păcii, pentru a obține dezarmarea morală, fără care nimic definitiv nu se poate face.

În ceea ce privește antagonismele economice, Societatea Națiunilor a dezvoltat, în această direcție, o importantă activitate, dar rezultatele sunt încă puțin satisfăcătoare. Trebuie să ne intensificăm eforturile noastre. Poate profunda criză, pe care o traversează economia aproape a tuturor țărilor, va facilita intervențiunea Societății Națiunilor.

Popoarele și, în special, cele europene, se zbat aproape toate în dificultăți economice neliniștitoare, asupra cărora Societatea Națiunilor trebuie să-și concentreze atențiunea.

Criza atinge deopotrivă agricultura și industria.

Numărul șomeurilor crește mereu într'un mod impresionant, iar desfacerea produselor industriale se face tot mai greu.

De altă parte, supraproducția produselor agricole a provocat o enormă scădere a prețurilor lor și, în consecință, o sărăcire a agricultorilor, în timp ce industria, pierzându-și astfel pe acești consumatori sărăciți, nu-și mai poate vinde produsele sale și sărăcește și ea, la rândul ei.

Această gravă situație economică derivă din două cauze principale :

1. Războiul.

2. Vânzarea sub cost, organizată de o imensă țară, în vederea unor scopuri de ordin politic.

Din aceste două cauze, prima și-a produs deja toate efectele. A doua este în curs de a se dezvolta. Ea nu și-a produs încă toate efectele. Urmările ei pot deveni extrem de primejdioase pentru toate

țările și este urgent să se studieze mijloacele de prevenire a acestor consecințe.

Unele țări, pierzând din vedere proporțiile răului, precum și faptul că este vorba de o problemă mondială, au crezut că pot să restabilească situația prin taxe protecționiste.

Acestea sunt un expedient, care ar putea produce, pe o mare piață internă, o ușurare momentană; dar, departe de a aduce crizei o soluție definitivă, o va agrava, adâncind deasemenea antagonismele economice dintre națiuni și provocând totodată consecințe politice defavorabile.

Problema fiind mondială, adevărata remediere a crizei nu se va putea găsi decât pe planul mondial, sau, cel puțin, pe un plan internațional foarte întins.

Producția și piețele trebuiesc organizate.

Iată un vast câmp de activitate pentru Societatea Națiunilor. Acțiunea aceasta este de o însemnătate primordială pentru viitorul omenirii, căci sunt convins că politica popoarelor civilizate va lua tot mai mult un caracter economic: factorii economici vor determina legile vieții mondiale.

Cum o soluție definitivă și completă va întârzia, este absolut necesar să se găsească, până atunci, remedii urgente pentru a înfrâna răul, cel puțin în parte; și trebuie să se caute leacuri bazate nu pe izolare — ca taxele protecționiste, — ci pe cooperarea popoarelor și să fie remedii susceptibile de a fi aplicate unui mare număr de națiuni.

Conduși de aceste principii, miniștrii afacerilor străine ai Micii Înțelegeri, întruniți în conferința de la Strbske Pleso, în luna Iunie, au hotărât a studia imediat organizarea unei înțelegeri economice regionale între cele trei țări, susceptibilă de a fi lărgită prin cooperarea altor țări.

În vederea acestei hotărâri, a avut loc o conferință la Sinaia, în luna August, între miniștrii de agricultură, ai comerțului și finanțelor, ai României și Jugoslaviei.

S'a convenit, în adevăr, ca problema să fie, în prealabil, discutată între aceste două țări, având aceeaș structură economică; și, după aceea, se va stabili o înțelegere cu Cehoslovacia.

Conferința dela Sinaia a fixat directivele colaborării economice ce urmează a se organiza.

Cum am avut deja ocazia să spun, este vorba de o înțelegere economică regională, susceptibilă a fi întinsă și la alte țări.

Acelaș spirit se găsește în rezoluțiunile celorlalte două conferințe internaționale, cari au avut loc la București și Varșovia, în timpul acestei veri.

Prima, care s'a întrunit la București la sfârșitul lunii Iulie, a fost provocată de dorința de a se da un răspuns unic chestionarului stabilit de Societatea Națiunilor, în vederea găsirii mijloacelor practice pentru asigurarea scurgerii și repartiției excedentelor producțiunii agricole a fiecărei țări.

Au luat parte la această conferință experții celor trei țări agricole: Ungaria, România și Jugoslavia. Ei au formulat un răspuns comun, care a fost comunicat Societății Națiunilor. Acest răspuns fixează bazele principale ale colaborării Statelor agricole cu cele industriale.

O lună mai târziu, la sfârșitul lunii August, a avut loc la Varșovia o conferință a delegațiilor a opt țări: Bulgaria, Cehoslovacia, Estonia, Letonia, Polonia, România, Ungaria și Jugoslavia.

Această conferință a adoptat, prin rezoluțiunile ei, măsurile propuse în răspunsul experților, despre care am amintit, întruniți în Iulie la București.

Ea a mai decis ca diriguitorii politicei economice a acestor opt State să se întrunească în mod periodic, cel puțin odată pe an, pentru a coordona politica lor economică.

Se degajează din aceste conferințe o fericită tendință de cooperare între țări, pe terenul economic, cooperare, care poate da loc la crearea unor uniuni regionale tot mai largi.

Eu am convingerea și am avut ocazia să spun în Noembrie trecut într'o conferință asupra politicii păcii, că prin asemenea uniuni regionale se va putea ajunge mai sigur la constituirea marelui edificiu federal european.

Ele vor fi stâlpii marei construcții.

Spuneam, că trebuie să se armonizeze întâiu interesele a două, trei, apoi patru țări, lărgind continuu cercul. S'ar stabili în felul acesta, încetul cu încetul, o uniune economică regională, compusă din mai multe țări. S'ar proceda după aceea la fel în altă regiune, apoi s'ar face legătura tuturor.

Dar, dacă eu cred că, în practică, s'ar ajunge mai sigur la o federație europeană prin uniuni regionale, aceasta nu însemnează de fel că nu ar trebui să se creeze chiar de acuma, o legătură elementară și suplă între toate țările Europei.

Dimpotrivă, acest sistem de contact și solidaritate permanentă ar facilita formarea nucleelor necesare pentru organizarea mecanismului federal european.

Subscriu deci proiectul prezentat de D-l Briand.

De altfel, am avut onoarea să declar dela această tribună, anul trecut, că am cea mai profundă admirație și simpatie pentru inițiativa înțeleaptă și generoasă a marelui bărbat de Stat francez și că sunt cu desăvârșire convins de realizarea ei.

De atunci, Guvernul meu a confirmat, prin răspunsul său, adeziunea României la proiectul Uniunii federale propuse de Guvernul francez, declarând că România consideră ca o datorie să acorde întregul ei concurs înfăptuirii acestui proiect.

Profund atașată ideii de pace, țara mea sprijină călduros inițiativa aceasta, în care ea vede cea mai puternică garanție a consolidării păcii, precum și a progresului continuu al Europei și al omenirii.

Convingerea mea este că, e o necesitate absolută crearea unei Uniuni europene, pentru a asigura

viitorul vechiului nostru continent și al civilizației sale.

De altfel, toate Statele europene, membre ale Societății Națiunilor, au declarat că sunt de acord asupra principiului proiectului, așa cum acesta a fost prezentat de domnul Briand.

Toată lumea constată că proiectul nu tinde să creieze un instrument de luptă, ci o organizațiune de solidaritate și conciliere, susceptibilă să ajute puternic Societatea Națiunilor și capabilă să se lărgească pentru a deveni o vastă cooperare armonioasă a tuturor popoarelor civilizate.

Principiul odată adoptat, trebuie a se căuta acuma, de comun acord, formula concretă, susceptibilă să întrunească asentimentul unanim.

O vom căuta, cu ferma voință de a reuși.

Ar rămâne să se tranșeze o chestiune de procedură.

Cred că procedura cea mai potrivită ar fi ca Adunarea să invite Statele europene să institue un Comitet de studiu. Acesta, luând ca bază memorandumul francez și răspunsurile Statelor europene, ar face un raport Adunării, formulând, pe cât e posibil, propuneri concrete. Voiu adăoga că participarea la acest Comitet de studiu a unui anumit număr de State ne-europene, ne-ar aduce un concurs foarte util.

Dar, oricare ar fi procedura ce vom adopta, marea idee a Uniunii europene se impune. Ea își va urma cursul.

Suntem stăpânii procedurii, dar nu putem stăpâni evoluția ideilor.

Socotesc deci că pot încheia prin cuvântul rămas celebru: „Adevărul este în mers; nimic nu-l va putea opri“.

Și adevărul este lupta pentru pace.

Iar când spun pace, înțeleg *această pace*, stabilită prin tratatele actuale, căci nu poate exista altă pace.

9 Octombrie, 1930

Cuvântare rostită la Consfătuirea Majorităților parlamentare, chemate a se pronunța dacă trebuie ca Domnul G. G. Mironescu să primească sarcina de a forma guvernul.

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

Iubitul nostru șef v'a arătat motivele cari au determinat adunarea noastră de astăzi, și v'a expus realizările politice pe care le-am îndeplinit, precum și situația politică actuală.

Domnul Președinte al Consiliului are nevoie pentru moment de un concediu mai îndelungat, după activitatea de 37 de ani pe care a desfășurat-o.

În fața acestei împrejurări, M. S. Regele mi-a cerut să iau asupra-mi sarcina de a forma guvernul. Nu este vorba de a începe un nou regim, ci de a continua o operă începută.

Am rugat pe Majestatea Sa să-mi dea un răgaz foarte scurt, pentru ca organele partidului să-și spună cuvântul în chestiunea mandatului ce mi s'a oferit pentru a doua oară.

Sunt mulțumit să constat că ar fi fost alții cari ar fi putut face față, cu mai multă destoinicie împrejurărilor de astăzi; dar, fiindcă soarta a vroit ca eu să fiu acela, care să înlocuiesc pe iubitul nostru președinte, mă voiu supune, dacă și dvs. veți fi de acord cu delegația permanentă a partidului și cu comitetul central executiv.

Aceste două organe ale partidului au hotărît, în unanimitate, cel dintâiu în ședința de ieri, celălalt în ședința de azi dimineață, să primesc sarcina de a constitui guvernul.

E adevărat că, după Statute și după tradiție, hotărîrea delegației permanente este suficientă. Dar eu am ținut să se ceară și confirmarea Comitetului executiv și aprobarea D-voastră. Cu modul acesta toți își pot da avizul și se lasă și timp pentru o hotărîre bine rumegată.

Aplauzele cu care ați primit propunerile atât de binevoitoare pentru mine, ale iubitului nostru Președinte și ale Domnului Mihalache, arată acordul D-voastră cu delegația permanentă și Comitetul executiv.

Mare, neînchipuit de mare onoare pentru mine, dar și grea răspundere.

V'a arătat, iubitul nostru Președinte că, în cursul acestor doi ani, cu eforturi supraomenești am realizat mai multe părți din programul nostru, dar se ivesc probleme noi și în special criza financiară, care nu există numai la noi, ci în toate statele.

De aceea mai este mult de făcut.

Ne vom da osteneala să găsim soluțiuni potrivite. Ele vor implica sacrificii însemnate pentru

toți. Este neapărat nevoie să fim cu toții strâns uniți, pentru ca aceste sacrificii să fie mai puțin simțite și ca ele să ducă la rezultate.

Un singur lucru nu-mi convine, în splendida cuvântare a Domnului Președinte al Consiliului, acela când vorbește despre o despărțire.

Noi înțelegem cu totul altfel: să se odihnească și să vină cu forțele sale refăcute.

De aceea cred că sunt în asentimentul D-voastră, ca să-i urăm să se repauzeze și să ajungă repede la posibilitatea de a reveni în fruntea noastră, să ne conducă, cum ne-a condus în trecut, spre deplina glorie a Țării și partidului nostru. (*Aplauze prelungite*).

Sunt adânc recunoscător Majestății Sale Regelui, pentru Inalta încredere cu care m'a distins. Mulțumesc din toată inima partidului pentru sprijinul pe care mi-l pune în vedere.

Îmi voi da toată osteneala să justific Inalta M. S. încredere și sprijinul partidului, prin devotamentul desăvârșit cu care sunt hotărât a servi Țara, Tronul și principiile partidului.

20 Octombrie, 1950

Misiunea culturală a poporului român. — Discurs pronunțat la Cluj la serbarea aniversării de zece ani a Universității din Cluj, serbare prezidată de Majestatea Sa Regele Carol II și fiind prezentă Majestatea Sa Regina Maria.

Sire, Majestate,

Onorată Adunare,

Poporul român, neam de viță nobilă și înzestrat cu mari însușiri, are în părțile acestea ale lumii o misiune esențialmente culturală.

Această menire a sa este înscrisă — ca să zic astfel — în actul său de naștere; căci, pentru îndeplinirea acestei misiuni, el a fost creat.

Pentru a apăra civilizația romană pe granița din aceste părți ale Imperiului, Împăratul Traian a trimis aici — după cucerirea Daciei — masse considerabile de coloniști romani, din a căror contopire cu Dacii s'a născut neamul românesc.

Poporul român și-a îndeplinit cu sfințenie, în cursul vremii, glorioasa și greua sa misiune, care a avut două directive generale: întâi a apăra cu armele civilizația occidentală împotriva valului barbarilor; al doilea, a face să înflorească pe acest sol și să se răspândească împrejur cultura latină.

Vitregia soartei a impus națiunii române să-și desfășure activitatea sa, mai ales în prima direcțiune, defavorizând pe cea de a doua.

Veacuri dearândul, poporul nostru a sălășluit pe câmpul de bătae, ținând piept invaziilor barbare și mai ales valului otoman, ferind civilizația occidentală de o catastrofă, dar întârziindu-și propria sa dezvoltare. Iar pe acest frumos platou transilvan, unde era o viață mai liniștită, neamul românesc a fost cotropit de neamuri barbare și dezvoltarea lui a fost încătușată de aceștia.

Frânt în bucăți de urgia vremurilor, poporul român a știut totuși să reziste, să apere cu vitejie flacăra de lumină moștenită dela Roma și să învingă.

S'a dovedit astfel, odată mai mult, că legitimele aspirațiuni ale unui popor vrednic nu pot fi înmormântate.

Realizând visul de secole al unității naționale, noi suntem acum în măsură a consacra toate puterile noastre înfloririi și răspândirii civilizației strămoșești.

Suntem datori a o face, pentru că o națiune însemnează în lume atâta cât reprezintă partea ei contributivă la civilizația lumii.

În această operă, rolul principal îl au Universitățile.

Universitatea din Cluj ființează în realitate de aproape 60 ani; dar timp de 50 ani ea a fost îndreptată împotriva neamului românesc, a cărui deznaționalizare o urmărea.

Neavând consistența etnică necesară, neamul

cotropitor încerca prin mijloace agresive a asimila rasa băştinaşă.

Inercarea a fost zadarnică.

Neamul nostru, compact pe aceste meleaguri, tare din punct de vedere etnic, nu practică şi nu are nevoie să practice o politică de deznaţionalizare a neamurilor conlocuitoare. El tinde numai a face să se dezvolte cât mai puternic geniul naţional, pentru ca să poată cât mai adânc contribui la propăşirea civilizaţiei omenirii. Şi calităţile poporului nostru ne îngăduesc a avea, sub acest raport, mari speranţe.

Chiar până acum, cu toată vitregia timpurilor, gândirea şi cultura română a dat contribuţiuni preţioase civilizaţiei mondiale: în timpurile mai vechi un Petru Movilă, un Dimitrie Cantemir, un Nicolae Milescu; în timpurile mai noi un Victor Babeş, un Cobălcescu, un Toma Ionescu, un Atanasiu; în vremurile de azi un Iorga, un Marinescu, un Racoviţă.

Acuma, când toate energiile neamului sunt întrunite laolaltă, suntem în drept a spera afirmaţiuni din ce în ce mai puternice ale geniului naţional.

Țintind numai la continua propăşire a geniului român, fără nici o agresivitate pentru nimeni, convieţuirea noastră cu alte neamuri pe acest pământ strămoşesc, este şi trebuie să fie o cooperare amicală pentru progresul patriei comune şi al omenirii.

De zece ani Universitatea din Cluj merge pe calea aceasta, devenind un mare focar de cultură românească, cum ar fi trebuit să fie dela început,

în mijlocul acestor bogate plaiuri care aparțin, din punct de vedere istoric și din punct de vedere etnic, neamului românesc.

Pentru această fericită schimbare trebuie să fim pe veci recunoscători marilor făuritori ai întregirii neamului, în frunte cu gloriosul Rege Ferdinand I-ul și cu Majestatea Sa Regina Maria.

Trebuie asemenea să exprimăm gratitudinea noastră deplină Consiliului Dirigent care, sub președinția și sub impulsul d-lui Iuliu Maniu, a realizat această transformare, cu un tact și cu o destoinicie mai presus de orice laudă.

Astăzi, mulțumită Înaltei solitudini pentru cultură a Majestății Sale Regelui, această Universitate a Daciei Superioare se întregește cu un nou Așezământ: „Institutul de cercetări științifice Regele Carol al II-lea“.

Rog pe Majestatea Sa Regele să ne dea voie a-I exprima pentru aceasta, întreaga recunoștință a Țării.

Mulțumesc, în numele guvernului, învățatului corp profesoral al acestei Universități, pentru valoroasa activitate științifică ce a desfășurat și urez propășire neîncetată Universității.

Mă asociez, asemenea în numele guvernului, la sentimentele de admirație și de grațitudine ale Universității pentru personalitățile cărora ea le conferă astăzi titlul de: „Doctor honoris causa“, ca o mărturie a înaltei lor valori științifice și ca o dovadă a iubirei și recunoștinței ce le poartă poporul român, ai cărui prieteni încercați sunt.

24 octobre, 1952

La Conférence agraire. Le bloc danubien. Le programme du gouvernement. Déclarations faites aux représentants de la presse roumaine et étrangère, réunis au Ministère des Affaires Etrangères (en qualité de chef du Gouvernement, qu'il avait constitué le 10 octobre 1930 et qui a duré jusqu'au 18 avril 1951).

Mesdames, Messieurs,

Depuis notre dernière entrevue nous avons eu à Bucarest une Conférence internationale. Son importance n'a échappé à personne, car elle réunissait huit pays, désireux de collaborer ensemble sur le terrain économique.

Les résultats de la Conférence ont été importants: les méthodes et les moyens d'établir une coopération économique active ont été précisés et les Gouvernements auront à examiner sous peu des réalisations immédiates.

Dire que l'union est déjà faite et que les problèmes difficiles qui nous préoccupent ont trouvé déjà leur solution, ce serait une exagération. Aucun homme sérieux ne saurait le soutenir.

Il s'agit d'une oeuvre qui demande une préparation plus longue. Le fait essentiel est qu'on a

progressé vers la réalisation de l'entente désirée.

On a prétendu que ce que l'on voudrait faire pour le moment, ce serait un bloc danubien.

Plusieurs journalistes me l'ont demandé à Cluj et je leur ai dit que ce que nous poursuivons ce n'est pas un bloc danubien, mais une entente régionale plus large, à laquelle participeront ou tous ou la plupart des pays qui ont pris part à la Conférence et que cette entente restera ouverte à d'autres pays, ayant des intérêts similaires.

Mais cette entente même est une question d'avenir.

Pour le moment nous nous contentons d'une collaboration limitée à certaines mesures communes en faveur du redressement de notre situation économique.

Un autre événement agréable, que j'aime à souligner, c'est la visite de Monsieur le Ministre Flandin. Elle n'a aucun rapport avec la réunion de la Conférence. Monsieur Flandin, faisant un voyage d'études, a réservé à notre pays quelques jours, ce dont nous sommes très heureux.

Par rapport à la politique extérieure je ne vois pas autre chose à vous signaler.

Quant à la politique intérieure, le Gouvernement poursuit sa tâche difficile et ingrate de préparer le budget, de réaliser, sans bruit, les économies indispensables et de créer de nouvelles ressources, sans avoir recours aux impôts.

J'ai dit cela depuis que j'ai constitué le cabinet, en ajoutant que je vais, d'autre part, continuer la réalisation du programme du parti national-pay-san.

L'on me reproche pourtant que je n'ai pas exposé le programme du nouveau gouvernement. Il paraît que ce que j'ai dit ne constitue pas, pour certains journaux, un programme. Je le regrette, mais je n'ai rien à dire davantage pour le moment.

Il n'entre pas dans mes habitudes de parler trop. L'importance et la valeur d'un programme de gouvernement ne se mesurent pas d'après sa longueur. Le pays ne veut pas des paroles, mais des réalisations.

Vous vous rappelez que l'année dernière la même presse, qui est aujourd'hui si nerveuse, se montrait très inquiète et répétait chaque jour que le gouvernement n'avait aucune compréhension du grave problème des réparations, que nous n'avions pas de programme, que nous ne disions pas ce que nous allions faire, à la Haye, que la Roumanie allait sortir plus maltraitée qu'à Spa.

D'autre part, on prétendait que nous avions compromis l'affaire des optants, que tout était perdu, que nous allions payer des sommes énormes aux optants.

Je vous ai dit alors, dans cette même salle, que nous saurons accomplir notre devoir et je demandais à l'opinion publique de nous faire crédit, quant au résultat final.

J'espère que personne ne conteste aujourd'hui que le résultat final a dépassé les prévisions les plus optimistes.

Je vous dis la même chose aujourd'hui. Le gouvernement actuel et moi-même ferons tout notre devoir et je prie, par votre intermédiaire, l'opi-

nion publique de nous accorder sa confiance, quant aux résultats.

Je n'aime pas faire des promesses mirobolantes. Il vaut mieux ne pas promettre, mais réaliser.

J'ai vu, avec regret, que les représentants d'un parti sérieux, ont commencé, dans des réunions publiques, à faire des promesses exagérées. Ils disent: „Que veut la population?“ „La réduction des impôts“. „Eh bien, nous les réduirons“. — „Ne pas toucher aux salaires“, „ou à la situation des fonctionnaires?“. „Eh bien, nous nous en garderons“. — „Réaliser de grandes économies?“ „Eh bien, nous le ferons“.

Mais lorsqu'on leur demande: „Comment allez-vous faire tout cela? Ils répondent: „Oh ça, c'est un secret que nous ne pourrons vous dévoiler que lorsque nous serons au pouvoir“.

Nous ne pouvons pas les suivre dans cette voie. Au lieu de promettre tout ce qu'on peut imaginer, nous préférons réaliser tout ce qui est possible.

J'ai déjà dit que nous désirons réduire les impôts, mais j'ai ajouté, que je ne suis pas sûr de pouvoir réaliser tout de suite ce dessein. Je ne puis pas faire des promesses à ce sujet.

J'ai fait des réserves analogues en ce qui concerne la conversion des dettes agricoles.

Nous avons le désir et la ferme volonté d'aider les classes laborieuses — surtout les paysans, — pour régler avantageusement leurs dettes. Mais nous ne ferons rien qui puisse compromettre le crédit ou les ressources de l'Etat et qui pourra ressembler à une expropriation.

Donc, avant tout, pas de garantie de l'Etat, ou

une limitation précise et raisonnable de toute contribution éventuelle de sa part, et pas de réduction imposée des créances. D'ailleurs, des solutions contraires aux principes que je viens d'énoncer n'ont jamais été envisagées par un membre du Gouvernement.

Quant au taux de l'intérêt, nous prendrons les mesures nécessaires pour en obtenir, le plus tôt possible, une réduction.

Mais, personne ne peut demander que tous les maux accumulés pendant toute la période d'après guerre soient guéris dans quelques jours, par un „coup de baguette magique“.

TRADUCERE

24 Octombrie, 1930

Conferința agrară. Blocul Danubian. Programul guvernului. — Declarațiuni făcute reprezentanților presei române și străine, întruniți la Ministerul de Afaceri Străine (în calitate de șef al guvernului, pe care îl formase la 10 Octombrie 1930 și care a durat până la 18 April 1931).

Dela ultima noastră întrevvedere, a avut loc, la București, o conferință internațională. Imoportanța ei nu a scăpat nimănui, căci ea întrunea opt țări, dornice de a colabora împreună pe terenul economic.

Rezultatele conferinței au fost importante: metodele și mijloacele de a stabili o cooperatie economică activă au fost precizate și guvernele vor avea să examineze, în curând, realizări imediate.

A spune că uniunea e deja făcută și că problemele dificile care ne preocupă au și primit soluția lor, ar fi o exagerare. Nici un om serios nu ar putea susține acest lucru. E vorba de o operă care cere o pregătire mai lungă. Faptul esențial este că s'a progresat spre realizarea înțelegerii dorite.

S'a pretins că ceea ce am dori să facem pentru moment ar fi un bloc danubian. Câțiva jurnaliști m'au întrebat despre aceasta la Cluj și le-am spus că ceea ce urmărim nu este un bloc danubian, ci o înțelegere regională mai largă, la care vor participa sau toate, sau cele mai multe dintre țările ce au luat parte la conferință și că această înțelegere va rămânea deschisă altor State, care au interese similare.

Dar chiar înțelegerea însăși este o chestiune de viitor.

Deocamdată, ne mulțumim cu o colaborare limitată la anumite măsuri comune în favoarea îndreptării situației noastre economice.

Un alt eveniment plăcut, pe care țin să-l subliniez, a fost vizita d-lui ministru Flandin. Ea nu a avut nici o legătură cu întrunirea conferinței. D-l Flandin, făcând o călătorie de studii, a rezervat țării noastre câteva zile, fapt de care suntem foarte fericiți.

Cât privește politica internă, guvernul urmărește mai departe sarcina dificilă și ingrătă de a pregăti bugetul, de a realiza, fără sgomot, economiile indispensabile și de a crea noi resurse, fără a recurge la impuneri.

Am spus acest lucru încă atunci când am format cabinetul și am adăugat că voiu continua, pe de altă parte, realizarea programului partidului național-țărănesc.

Mi se reproșează totuși că nu am expus programul noului guvern. Se pare că ceea ce am spus nu constituie, pentru anumite ziare, un program. Regret, dar nu am mai mult de spus pentru moment.

Nu intră în obiceiurile mele să vorbesc prea mult. Importanța și valoarea unui program de guvernare nu se măsoară după lungimea lui. Țara nu vrea vorbe, ci realizări.

Vă amintiți că, anul trecut, aceeași presă, care este așa de nervoasă astăzi, devenise foarte îngrijorată și repeta în fiecare zi că guvernul nu înțelegea grava problemă a reparațiilor, că nu aveam program, că nu spunem ce vom face la Haga, că România va ieși mai nedreptățită decât la Spa.

De altă parte, se pretindea că am compromis afacerea optanților, că totul e pierdut și că vom plăti sume enorme optanților.

V'am spus atunci, tot în această sală, că vom ști să ne îndeplinim datoria, și am cerut opiniei publice să aibă încredere în noi, în ce privește rezultatul final.

Sper că nimeni nu contestă astăzi că rezultatul final a depășit prevederile cele mai optimiste.

Vă spun acelaș lucru astăzi. Guvernul actual și eu însumi ne vom face toată datoria și rog, prin intermediul d-niilor voastre, opinia publică să ne dea încredere în ce privește rezultatele.

Este mai bine a nu promite, dar a realiza.

Am văzut cu regret că reprezentanții unui partid serios, au început în întruniri publice să facă promisiuni exagerate. Ei spun: „Ce vrea populația? Reducerea impozitelor? Ei bine, o vom face“. — Să nu ne atingem de salarii sau de situația funcționarilor? Ei bine, o vom face“. — Să realizăm mari economii? Ei bine, le vom realiza“.

Dar dacă li se pune întrebarea: „Cum veți face toate acestea?“ Ei răspund: „A, aceasta este un secret, pe care nu vom putea să vi-l destăinuim decât când vom fi la putere“.

Nu putem să-i urmăm pe această cale. În loc să promitem tot ce se poate imagina, preferim să realizăm tot ce este posibil.

Am spus deja că dorim să reducem impozitele ;

dar am adăugat că nu sunt sigur de a putea realiza îndată această speranță. Nu pot deci să fac promisiuni, în această privință.

Am făcut rezerve analoage în ce privește conversiunea datoriilor agricole.

Avem dorința și voința hotărîtă de a ajuta clasele muncitoare și mai ales pe țărani ca să-și aranjeze în mod avantajos datoriile. Însă, nu vom face nimic ce ar putea compromite creditul sau resursele Statului și ar putea avea aerul unei exproprieri.

Deci, înainte de orice, nici o garanție din partea Statului sau o limitare precisă și rezonabilă a oricărei contribuții eventuale a lui și nici o reducere impusă a creanțelor. De altfel, asemenea soluții nu au fost niciodată luate în considerație de vreun membru al guvernului.

Cât privește dobânzile, vom lua măsurile necesare pentru a obține, cât mai curând posibil, o reducere a lor.

Dar nimeni nu poate cere ca toate relele acumulate în timpul întregii perioade de după război să fie vindecate în câteva zile, ca printr'o baghetă magică.

15 Noembrie, 1930

Deschiderea sub noi auspicii a sesiunii Corpurilor Legiuitoare. Programul guvernului. Discurs rostit la Consfătuirea majorităților parlamentare din 15 Noiembrie 1930, în calitate de Președinte al Consiliului de Miniștri.

Reîncepem munca noastră parlamentară sub auspicii noi și într'o atmosferă deosebită.

Vom lucra sub auspicii noi, căci avem în fruntea țării un Rege care are cea mai vie râvnă de a pune munca și înalta Sa capacitate întru ridicarea patriei. Suntem datori a da Maiestății Sale Regelui cel mai desăvârșit ajutor, în interesul superior al consolidării și propășirii țării.

Atmosfera este deosebită în Parlament, fiindcă vor participa la lucrări și membrii opoziției, cari se abțineau de atâta timp.

Acestă din urmă împrejurare trebuie să ne aducă aminte că lupta ce o ducem între partide este o luptă de idei, nu de persoane.

Între partide este o emulațiune folositoare patriei.

Noi suntem datori a susține cu toată energia ideile noastre, fiindcă le socotim mai bune. Dar nu trebuie să ieșim din cadrul acesta, spre a ne scobori la chestiuni de persoane.

Însă, dacă au intervenit aceste elemente noi în activitatea noastră, ea nu încetează de a fi

continuarea operei începută acum doi ani. Guvernul actual este, precum am mai spus-o, continuarea celui precedent. Din motive independente de voința noastră, a trebuit să se facă o schimbare în compoziția guvernului și atâta tot.

Guvernului actual deci îi incumbă sarcina de a continua aplicarea programului partidului nostru.

Însă o serie de probleme, între cari unele foarte grele, s'au ridicat în ultimul timp.

Între acestea, problema economică ocupă locul întâiu.

O criză economică și financiară intensă apasă țara noastră și toate statele.

Mesagiul a scos, cu drept cuvânt, în relief caracterul mondial al crizei și din acest caracter al ei, rezultă întâi că situația este mai grea decât dacă ar fi vorba de o criză locală specifică țării noastre, iar al doilea că remediarea crizei este mai anevoioasă. Dacă numai noi am suferi de criză, am putea găsi o îndreptare mai curândă în ajutorul prietenilor noștri. Cum însă criza este mondială, putem să contăm pe ajutorul prietenilor din afară, dar înainte de toate trebuie să facem noi eforturile necesare spre a dobândi o îmbunătățire.

Proverbul spune: „Dumnezeu ajută, dar trebuie să dai din mâini“. Așa este și pentru criza economică de azi a țării.

În împrejurările actuale, guvernul are o situație care nu poate fi invidiată. El trebuie să facă apel la toată puterea de sacrificiu a țării, spre a dobândi o ușurare provizorie și o sigură îndrumare către îndreptarea deplină.

Realizarea imediată a acestei ușurări constituie programul guvernului actual, pe care deăltfel l-ați văzut schițat în Mesagiu.

Cea dintâi preocupare a noastră este să restrângem cât mai puternic cheltuelile, ca prim mijloc pentru realizarea unei opere pozitive. Știm cu toții că încasările merg greu și noi biruri asupra populației sunt imposibile. De aceea, cum nimic nu ne îndreptățește să fim siguri că anul viitor încasările vor fi mai bune ca acum, se cuvine să luăm măsuri de precauție, dintre cari reducerea cheltuelilor este cea mai importantă.

Reducerea cheltuelilor se va face prin mai multe mijloace și în primul loc, prin suprimarea sinecurilor, a acelor întrebuințări ilicite a banului public, de care s'a făcut atât abuz în trecut. Guvernul este doritor a fi și informat asupra cazurilor acelor cari, pe nedrept, se bucură de banul Statului și va remedia răul imediat.

Dacă și alte mijloace decât acestea vor fi necesare, le vom întrebuința cu toată prevederea.

Avem un budget de 37 miliarde. Trebuie să-l reducem cu aproape 7 miliarde și asemenea reduceri nu le putem scoate decât cu sacrificiul proporțional al tuturor. În intenția și dorința noastră este nu să majorăm impozitele, cum am aflat cu regret că spun adversarii noștri, ci să le micșorăm. Din nenorocire, această reducere nu o putem face imediat.

Printre celelalte mijloace necesare normalizării vieții noastre financiare și economice, intensificarea valorificării bunurilor Statului trebuie să ne preocupe în primul rând. Statul are bogății

mari, cari nu dau tot ceea ce ar putea da. Vom valorifica aceste bogății din ce în ce mai mult, prin colaborare cu capitalul străin.

Trebuie de asemenea să înviorăm munca prin ajutorul capitalului adus spre a fi plasat în întreprinderile ce acum lăncezesc la noi.

Aceste mijloace, sperăm că ne vor duce la o repede îmbunătățire a situației generale.

Reducerile ce se vor face, evident, sunt dure-roase, dar, cu riscul de a creia unele nemulțumiri, trebuie să le facem, în interesul superior al Statului.

Și în alte țări s'au recurs la aceleași mijloace, când situația era critică. Munca, pe care o vom pune-o în realizarea acestor reduceri, este o muncă de regenerare și trebuie să o facem fără favoruri și cu dreptate.

Coroana ne-a reînnoit încrederea. Parlamentul liber ales și care reprezintă țara ne sprijină, iar Corpul electoral prin nimic nu a dovedit că ar fi pierdut încrederea în noi. A părăsi în situația grea de astăzi acest loc de onoare și de muncă, ar fi o dezertare dela datorie.

Sunt încredințat că majoritățile vor da guvernului întreg concursul lor, în sarcina grea pe care o are.

Fac apel în acelaș timp, la D-voastră, pentru a păstra o disciplină desăvârșită, fiindcă nimic serios nu se poate realiza, fără această disciplină.

Strâns uniți, aplicând cu energie programul nostru, vom putea realiza o mare operă de însă-nătoșire și regenerare, care va asigura propășirea neîncetată a Patriei.

18 novembre, 1930

Toast prononcé au banquet offert par le gouvernement roumain en l'honneur de Son Excellence Monsieur de Cardenas, Ministre de l'Espagne, qui allait quitter le pays.

Excellence,

Mesdames,

Messieurs,

Je vous ai prié de nous réunir ce soir pour avoir l'agréable occasion de manifester nos sentiments de profonde sympathie à l'égard de Son Excellence Monsieur de Cardenas.

Sa Majesté Catholique, appréciant les éminents mérites de Monsieur le ministre Cardenas, lui a conféré un grade supérieur dans la carrière et lui a confié une nouvelle charge.

La reconnaissance de ses mérites nous réjouit, mais son départ nous cause les plus vifs regrets.

Voici quatre ans depuis que M. le Ministre Cardenas, uni à une très estimée famille de diplomates roumains et par conséquent à la Roumanie,

par d'heureux liens d'affection, représente chez nous la grande soeur ibérique.

Aimant notre pays, il a puissamment contribué à resserrer les rapports amicaux qui unissent notre peuple à la noble nation espagnole.

Esprit fin et artistique, doué d'un grand talent littéraire, Monsieur le Ministre Cardenas nous a appris à apprécier les incomparables beautés et richesses artistiques de son pays et a compris admirablement l'âme poétique de notre peuple.

Nous nous félicitons de saluer en lui un grand ami de la Roumanie et nous lui en sommes reconnaissants.

Il nous quitte avec la satisfaction d'avoir supérieurement accompli ici sa mission.

Au nom du Gouvernement roumain je lui exprime toute notre gratitude et lui souhaite le plus complet succès dans sa nouvelle charge. Nous le prions aussi de vouloir bien présenter à Madame de Cardenas l'expression de nos hommages ainsi que nos sentiments de sympathie.

Nous leur garderons le meilleur souvenir.

Je vous prie, Mesdames et Messieurs, de vous unir à moi pour lever nos verres en l'honneur de S. E. Monsieur de Cardenas ainsi que pour la prospérité continuelle du Royaume d'Espagne.

TRADUCERE

18 Noembrie, 1950.

Toast rostit la banchetul oferit de guvernul român, Domnului de Cardenas, Ministrul Spaniei care urmă să plece din țara noastră.

*Excelență,
Doamnelor,
Domnilor,*

V'am rugat să ne întrunim astă seară, pentru a avea plăcutul prilej de a arăta sentimentele noastre de adâncă simpatie Excelenței sale Domnului de Cardenas.

Majestatea Sa Catolică apreciind eminentele merite ale Domnului Ministru Cardenas, i-a acordat un grad superior în cariera diplomatică și i-a încredințat o nouă misiune.

Ne bucurăm de faptul că meritele D-sale au fost recunoscute, însă plecarea D-sale ne pricinuește cele mai vii regrete.

Sunt patru ani de când Domnul Ministru Cardenas, unit cu o foarte stimată familie de diplomați români și deci cu România, prin legături de afecțiune, reprezintă la noi marea soră iberică.

Iubind țara noastră, D-sa a contribuit puternic la strângerea legăturilor amicale care unesc poporul nostru cu nobila națiune spaniolă.

Spirit fin și artistic, înzestrat cu un mare talent literar, Domnul Ministru Cardenas ne-a învățat să prețuim incomparabilele frumuseți și bogății artistice ale țării sale și a înțeles admirabil sufletul poetic al poporului nostru.

Ne măgulim de a saluta în persoana D-sale un mare amic al României, și pentru aceasta îi suntem recunoscători.

D-sa ne părăsește cu mulțumirea de a-și fi îndeplinit aici misiunea în mod superior.

În numele guvernului român, îi exprim toată grațitudinea noastră și îi urez cel mai deplin succes în noua D-sale sarcină. Îl rugăm tot odată să binevoiască a prezenta Doamnei Cardenas expresiunea omagiilor noastre și a sentimentelor noastre de simpatie.

Îi vom păstra cea mai bună amintire.

Vă rog, Doamnelor și Domnilor, să vă uniți cu mine, spre a ridica paharele noastre în sănătatea Excelenței Sale Domnului Cardenas, precum și pentru prosperitatea continuă a Regatului Spaniol.

27 Noembrie, 1930

Pregătirea Bugetului pentru exercițiul 1931. Relațiile majorităților parlamentare cu opoziția. Discurs rostit la consfătuirea majorităților parlamentare, în calitate de Președinte al Consiliului de miniștri.

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

În consfătuirea pe care am avut-o la 15 Noembrie 1930, ne-am înțeles să ne întrunim din două în două săptămâni. Azi se împlinesc două săptămâni și de aceea ne-am întâlnit.

Prin urmare, consfătuirea de azi nu este provocată de vreun eveniment special, ci este pur și simplu realizarea hotărârei noastre de a ne consfătui la intervale scurte asupra lucrărilor Parlamentului și asupra problemelor la ordinea zilei.

Vom ține continuu contactul acesta între parlamentari și membrii guvernului.

Chestiunile care ne preocupă în mod principal sunt bugetul și legile în legătură cu dânsul.

Unii dintre membrii opoziției se arată nemulțumiți că nu am depus pe biourul Camerei bugetul pe anul viitor.

Ei uită însă că în împrejurări incomparabil mai lesnicioase, când în realitate nu era vorba decât de a copia bugetul vechiu cu oarecari mici ajustări pentru a face un buget nou, totuși acesta nu se depunea la Cameră decât cu 2—3 săptămâni înainte de a intra în vigoare.

Azi nu este aceeași situație. Am spus-o și cu altă ocazie și s'a spus și în Mesaj, că ne aflăm într'o situație excepțională, fiind siliți să facem economii de mai multe miliarde. Această enormă reducere nu se poate face decât aducând schimbări importante în toate elementele bugetului.

Ne găsim într'o situație nouă, mult mai grea ca de obicei și care explică întârzierea depunerii bugetului.

De altfel, este o întârziere mai mult formală decât reală; pentru că delegații comisiei bugetare și reprezentanții guvernului lucrează neconținut de câțva timp în toate ministerele pentru a pune la punct acest buget.

Nu s'a ajuns încă la rezultate finale din pricina greutatei situației și din cauză că dorim a face un buget care să corespundă cât mai mult menirii lui.

Bugetul nu este o simplă alăturare de cifre. El e transformarea în cifre a concepției politice și economice a guvernului. Este oglinda contribuției anuale la propășirea țării, în limita mijloacelor disponibile.

Elementele componente ale bugetului trebuiesc calculate așa ca să îndrumeze țara către propășire, cu minimum de sacrificii.

Bugetul trebuie să satisfacă nevoile Statului.

Dacă nu ar fi limită la cheltueli, alcătuirea lui ar fi ușoară și el ar putea satisface totdeauna toate nevoile. Fiindcă însă limita se impune, o apreciere serioasă a acestor nevoi este necesară.

Din nenorocire, la noi, niciodată bugetul n'a putut satisface în mod normal nevoile publice. Astăzi, când suntem siliți a face mari reduceri, din motive cari sunt mai puternice decât voința noastră, satisfacerea nevoilor publice va fi mai puțin completă decât am fi dorit noi. Dar trebuie să le satisfacem așa încât țara să nu sufere, ci să prospereze în limitele posibile.

De aceea trebuiesc studiate toate elementele, trebuie să vedem întâiu cari sunt diferitele venituri pe care poate să le încaseze realmente Statul, ce resurse poate să aibă el la dispoziție. Nu este vorba de o simplă evaluare comptabilă, cum se făcea altă dată, mărginindu-se, în genere, ministrul a face o medie a câtorva ani precedenți, ci trebuie să se ție seama de criza ce secătuește acum veniturile de toate categoriile.

După aceasta începe partea care e poate cea mai grea: cernerea și clasarea nevoilor Statului. Aceste nevoi fiind multiple, trebuie să se vadă urgența, rangul de însemnătate și limita în care ele pot fi satisfăcute, în greaua situație ce străbatem.

Urmează după aceia proporționarea cheltuielilor cu veniturile și dozarea lor după posibilitățile momentului.

În aceste condițiuni, munca ce ni se cere în prepararea bugetului actual este foarte grea. Cei cari sunt nerăbdători, ar trebui să aibe în vedere a-

ceste împrejurări, înainte de a fi nemulțumiți de faptul că depunerea bugetului întârzie.

Trebue să mai observ că munca de pregătire a bugetului noi nu am putut s'o începem realmente decât după 10 Octombrie, când s'a format guvernul actual.

Orice om de bună credință va conveni, că, în situația grea amintită, nu era posibil a termina până azi alcătuirea bugetului.

Trebue să mai remarc alt lucru. Înainte, data punerii în vigoare a bugetului era 1 Aprilie. S'a schimbat la 1 Ianuarie, spre a face să coincidă anul financiar cu cel calendaristic. Dar această schimbare nu a fost fericită. Ar trebui să revenim la data veche, ori să fixăm începutul anului financiar la 1 Iulie, ceea ce ar fi mai potrivit pentru o țară agricolă. Sper că ne vom putea ocupa, la fi-nele sesiunii ordinare, de această chestiune, care are o importanță mai mare decât se crede.

Alături de buget sunt o serie de chestiuni în legătură cu el, care trebuiesc examinate și vor fi supuse tratament domniilor voastre.

Trebue să ne sprijinim puternic în această operă de regenerare și salvare a finanțelor Statului. Să fim mai puțin ascultători la plângerile cari s'ar ridica în dreapta și în stânga, împotriva reducerilor, economiilor și a tuturor măsurilor cari tind să ajute această consolidare.

Un interes superior de Stat ne dictează reducerea cheltuelilor și renunțarea de a satisface unele nevoi legitime.

Dacă nu vom chibzui bine, d-voastră veți avea tot dreptul să ne criticați; dar înainte de a ști cum

vom face, nu trebuie să se răspândească deznădejdea sau credința că economiile vor dezorganiza serviciile. Aceasta nu stă în gândul nostru. Dovada este că examinăm unul câte unul aceste servicii, pentru a le satisface cât este posibil și, în orice caz, așa ca să nu se dezorganizeze.

V'am spus că una din marile greutăți e faptul că avem un număr considerabil de salariați. A zice: „jumătate îi concediem, la cealaltă jumătate le reducem salariile“, este ușor. Dar asta nu poate trece prin mintea noastră de a face. Noi nu putem creia șomeuri intelectuali, nu putem nedreptăți lumea, nici călca legea. Noi voim să respectăm legitimele cereri și interese ale funcționarilor.

Iată o serie de considerațiuni cari îndreptățesc întârzierea depunerii bugetului.

Atât în buget, cât și la toate legile ce prezentăm, noi dorim să realizăm o colaborare sinceră și amicală cu membrii opoziției, cari au revenit în parlament.

În această colaborare amicală, situația noastră este deosebită de a lor, pentru că noi suntem majoritate și dela noi se cere mai multă bunăvoință și spirit de împăciuire decât dela ei.

Nu pot să vă rog îndeajuns să uzați cât mai mult de acest spirit de împăciuire.

Oricare ar fi deosebirile de vederi dintre noi, pentru toți oamenii conștiincioși scopul este același: binele țării.

23 Ianuarie, 1931

Situația politică externă. Situația financiară a țării și tratativele pentru împrumutul Dezvoltării. Cuvântare rostită la Consfătuirea majorităților parlamentare ținută la Senat (în calitatea de șef al guvernului).

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

După ultima noastră întâlnire am lipsit din țară câțva timp. Am plecat pentru a mă repauza, dar în acelaș timp m'am ocupat de unele probleme externe cari necesitau un contact cu conducătorii altor State.

Impresia generală pe care am cules-o e că sunt tendințe a se produce în viața internațională o acțiune mai vie de cooperare a Statelor și, dacă aceste tendințe se vor impune, adică se vor transforma în fapte, putem spera că această acțiune ne va aduce avantagii atât din punct de vedere economic, cât și din punct de vedere politic.

La adunarea Uniunii Statelor Europene s'au produs declarații solemne din partea conducătorilor Statelor principale, declarațiuni menite a înfrâna diferitele agitații extremiste din câteva țări.

Mai mult: conducătorii Statelor și-au manifestat intențiunea de a face să se atenueze conflictele.

E în conștiința tuturor că un nou război va fi o adevărată catastrofă. Numai pe calea păcii se va putea asigura progresul și se va putea înfăptui refacerea economică a Europei.

În cadrul acestor tendințe pacifice, România s'a manifestat prin reînnoirea tratatului cu Polonia, menit să asigure liniștea în această parte a Europei, să fie o cheazășie de pace pentru toată lumea și să dea garanții de prosperitate celor două state.

Reînoid acest tratat, i-am dat un caracter de perpetuitate, pentru că am prevăzut în el că, pe viitor, se reînnoește dela sine, dacă nu a fost denunțat cu un an înainte, la expirarea fiecărei perioade de cinci ani.

Din punct de vedere economic s'a făcut un pas spre afirmarea unui ritm mai energetic al vieții europene, în tendința de cooperare.

România a făcut la adunarea Statelor Europene o propunere, susținută de elocința strălucită a d-lui Titulescu, propunere, care tinde la reorganizarea creditului internațional, începând cu organizarea creditului agricol.

Este evident că această criză, care este generală, nu poate fi soluționată decât pe planul mondial, printr'o cooperare a tuturor Statelor, în special a Statelor Europene.

Această cooperare pentru înlăturarea crizei are, ca condiție esențială, reorganizarea creditului internațional, noi dorind ca să se înceapă cu reorganizarea creditului agricol.

Nu cerem aceasta dintr'un interes particular, ci

fiindcă însăși logica firească a lucrurilor o pretinde. În adevăr, țările agricole sunt cele mai sărace și de aceea trebuie să se procedeze mai întâi la refacerea lor economică.

Buna stare a țărilor agricole va avea o înrâurire imediată și asupra țărilor industriale, fiindcă imediat va crește puterea de cumpărare a agricultorilor.

Independent de interesele noastre particulare, trebuie să se înceapă cât mai grabnic această operă de refacere. Sângele care circulă astăzi greu în corpul îmbolnăvit al Europei, trebuie să recapete circulația normală, făcând să rodească viu capitalurile, pentru binele tuturor.

Această reorganizare nu s'a decis numai teoretic. S'au hotărât și măsuri practice.

În curând se va întruni, la Paris, un comitet special, care va lucra pentru realizări practice în această direcție.

Prima măsură de acest fel ar fi un aranjament pentru cumpărarea recoltelor din țările care au cereale neexportate, și a doua: stabilirea normelor pentru reînvierea creditului internațional.

Este inutil să vă reamintesc un adevăr elementar că, în natură, nimic nu se pierde, nimic nu se câștigă. Bani există. Nu au dispărut și nu dispar. Sunt țări ce au capitaluri foarte importante disponibile. Nu se acordă însă credit din două motive: întâi, fiindcă plasamentele au fost lovite prea des de insolvențe puternice, crahuri, falimente, etc. Al doilea, din pricina lipsei de încredere produsă de nesiguranța generală.

Acest al doilea motiv e principalul.

Capitalurile se rezervă. Îndată ce s'ar realiza însă mai multă siguranță în raporturile internaționale, banii vor ieși din depozitele, unde stau de teamă, spre a se investi în întreprinderi.

În lumina acestor idei trebuie examinată situația economică dela noi.

Situația noastră nu este mai rea decât a altor State. Însă, dacă criza are la noi o formă mai acută, e din pricina lipsei de capital. Criza noastră are mai mult un caracter financiar decât economic.

Dacă s'ar izbuti a atrage spre noi capitaluri importante, cari să aducă o scădere mare a standardului dobânzilor și să dezvolte mișcarea economică, ne-am putea îndrepta curând.

Mijloacele pentru a ajunge la acest rezultat constituiesc programul nostru. Acest program vă este cunoscut. L-am expus și la ultima consfățuire. A fost enunțat și în mesagiul tronului.

Măsurile preconizate de noi sunt de trei feluri :

1. Economii, cât mai mari economii în cheltuielile Statului.

2. O însănătoșire a situației financiare printr'un buget echilibrat.

3. Mijloace de a valorifica larg bogățiile naționale, pentru înviorarea situației economice.

Pentru a preciza în mod definitiv ceea ce trebuie să facem, în privința înviorării economiei naționale prin valorificarea bogățiilor țării, ne-am întrunit zilele acestea și sper că în curând un program precis în această privință va fi formulat.

Până atunci pot să dau unele indicațiuni.

Ar fi ridicol să avem pretenția de a înlătura

imediat și complet criza. Nu depinde lucrul acesta numai de țara noastră. Noi putem realiza îmbunătățirile ce depind de noi și cari vor micșora asprimea crizei în țara noastră. Trebuie, pe de altă parte, să satisfacem unele nevoi urgente, pentru ca, fără presiunea acestor nevoi, să lucrăm la îndreptare și să pregătim terenul pentru ca peste 3—4 ani, când situația economică internațională se va îmbunătăți prin măsurile de cooperare între State, să nu ne găsim într'o situație inferioară și să putem beneficia laolaltă cu celelalte țări de toate rezultatele pe care le va da această cooperare.

Unul dintre aceste mijloace pregătitoare este tranșa a doua a împrumutului de stabilizare, ceea ce s'ar numi împrumutul de dezvoltare, pe care noi îl tratăm de mai multă vreme într'o atmosferă favorabilă.

Repet că scopul acestui împrumut nu poate fi de a înlătura criza. Acest împrumut este un mijloc pregătitor pentru îmbunătățirea situației. Cu fondurile acestea vom satisface unele nevoi urgente: vom creia Creditul Agricol, vom dezvolta Căile Ferate și vom face alte câteva investițiuni de primă necesitate.

Am auzit pe unii întrebându-se de ce nu facem un împrumut de 250 milioane dolari. Dar împrumutul trebuie plătit și noi nu putem să ne împrumutăm decât în limitele în care avem asigurată anuitatea necesară spre a rambursa.

S'a afirmat că în decursul tratativelor pentru realizarea acestui împrumut, ni s'au pus condi-

ționi și ni s'au cerut garanții politice și financiare. Nu este exact.

În trecut, când se tratau împrumuturi, nu se vorbea de ele decât atunci când erau încheiate. S'au schimbat regulile, s'au schimbat și vremurile. Se uză pe atunci de mai multă discreție.

Nu trebuie ca atunci când un reprezentant al țării se află în străinătate, unde susține interesele noastre ale tuturor, să se pue în circulație versiuni cari ar putea să periclitizeze aceste interese obștești.

Indiferent de divergențele interne, atunci când e vorba de marile interese ale Statului, trebuie să fim toți uniți.

Nici presa, nici un partid politic nu trebuie să se abată dela această conduită.

Afirmația că împrumutul este legat de alte obligații, este o pură invenție.

Nu este exact că ni se cer condiții. Se face poate aluzie la chestiuni negociate de alt guvern. Altă dată când s'au tratat alte împrumuturi, s'a făcut tabloul sarcinilor noastre din străinătate. Atunci am fost întrebați dacă și când înțelegem să plătim aceste datorii ale noastre. Guvernul de atunci a răspuns principal, recunoscând acele datorii. Este vorba acum de a examina modalitățile de a executa acele angajamente luate de guvernul respectiv.

3 Februarie, 1931

Omagii memoriei Generalului Berthelot. Cuvântare rostită în ședința solemnă a Adunării Deputaților, în calitate de Președinte al Consiliului de miniștri.

Domnule Președinte,

Domnilor Deputați,

Încetarea din viață a generalului Berthelot a răspândit jalea în toate unghiurile țării.

Întreaga suflare românească împărtășește do-
liul armatei franceze și al Franței. Meritele gene-
ralului Berthelot, față de națiunea română, au
fost așa de mari, încât ele îi dau dreptul la pro-
funda și veșnica noastră recunoștință.

De altfel el este și al nostru, fiindcă, cu mare
dreptate, generalul Berthelot a fost proclamat ce-
tățean de onoare al României.

El a venit în România către sfârșitul anului
1916, personificând caldul sprijin al nobilei
Franțe.

În fruntea misiunii militare franceze, menită să
ne ajute la reorganizarea armatei, el a contribuit
întâi la măsurile de precauțiune, luate pentru re-
tragerea armatei și pentru salvarea resurselor ei.

Apoi, pe acel pământ sfânt al Moldovei, unde s'a plămădit din nou națiunea română, generalul Berthelot și colaboratorii săi au înlesnit reconstruirea armatei noastre. Ei au ajutat ridicarea moralului trupelor noastre, aducându-le învățămintele experienței a doi ani de război și au contribuit la strălucitele noastre victorii, cari au asigurat triumful final al cauzei drepte a neamului românesc.

Prin Generalul Berthelot și ceilalți viteji fii ai Franței, cari îl însoțeau, s'au pecetluit pe veci cu sângele vărsat în comun, pentru aceeași sfântă cauză, legăturile de iubire între cele două popoare.

Militar de elită, care a avut partea sa de glorie și pe frontul francez, generalul Berthelot a adus ostașilor și poporului român, nu numai știința și experiența sa militară, ci, le-a adus și dragostea sa nețărmurită.

Oastea și națiunea română i-au răspuns cu aceeași adâncă iubire. De aceea, a fost sfâșietoare despărțirea de el la Iași, atunci când țara noastră, găsindu-se în situația analoagă unui prizonier de război, generalul Berthelot a fost nevoit să ne părăsească, spre a nu cădea în mâinile inamicului.

Dar justiția imanentă n'a îngăduit ca această tristă despărțire să fie definitivă. Plecat peste Nistru cu neînchipuită durere sufletească, dar cu desăvârșită încredere în victoria finală, el a revenit peste Dunăre, voios și învingător, în fruntea neîntrecuților săi soldați.

Când ceva mai târziu o opunere nejustificată s'a ivit la ocuparea de către armatele române a

frontierei vestice ce ni se cuvenea, generalul Berthelot ne-a susținut și încurajat.

Numele său rămâne pe veci legat de îndeplinirea idealului nostru național și în cartea neamului nostru, generalul Berthelot are o pagină de glorie și de venerație. El este unul dintre făuritorii întregirii neamului nostru.

În numele guvernului, al armatei și al Națiunii române, mă închin cu evlavie în fața mormântului, care cuprinde pe neprețuitul nostru prieten și aduc de aci memoriei generalului Berthelot omagiul adânci și eternei recunoștințe a neamului românesc.

10 Martie, 1931

Răspuns la interpelarea privitoare la revocarea Guvernatorului Băncii Naționale a României. Discurs rostit în ședința Adunării Deputaților.

Domnule Președinte,

Domnilor Deputați,

Vi s'a dezvoltat aici o chestiune, care în fond nu este așa de complicată, sub culori foarte variate, după diverșii oratori și amestecată cu chestiuni laterale ce nu au nimic a face cu dânsa.

E necesar, dar, întâi, să eliminez din dezbateri toate chestiunile străine și să examinăm pe urmă împreună, numai simplul obiect al întrebării care mi-a fost pusă.

Zadarnic se încearcă a mă sili să discut acum, în public, condițiunile unui împrumut, care nu este încheiat. Mi se spune — și regret că șeful unui nou partid a făcut această inadvertență, — mi se spune, pe de o parte, că nu se cunosc condițiunile împrumutului; iar pe de altă parte că aceste condițiuni sunt așa de oneroase, că nu trebuiesc acceptate. (*Aplauze prelungite și îndelung repetate pe băncile majorității*).

Eu nu pot să discut acum împrumutul. Când negocierile se vor termina — noi împrumutul nu-l facem fără autorizația Parlamentului, — d-voastră aveți să fiți chemați a da ratificarea și atunci fiecare are să poată constata, din lămuririle cari se vor aduce de colegul meu și din actele cari vi se vor înfățișa, dacă împrumutul este sau nu oneros și dacă a fost sau nu negociat în condițiuni avantajoase pentru țară.

Eu sper că are să se dovedească ceiace am afirmat aici într'o precedentă cuvântare, că în jurul acestui împrumut, fiind un antagonism între o serie de interese cari nu sunt ale țării, s'au făurit tot felul de născociri și s'au pus la cale atâtea intrigării, încât mă mir că mai putem păstra calmul necesar de a discuta despre împrumut.

Am avut ocaziunea să vă arăt aceasta într'o chestiune specială, așa zisa afacere a canalului Bega. Ea era prezentată ca un aranjament neînchipuit de dezastruos, în care Statul arunca unor acționari nesățioși 360 milioane de lei. În realitate, toată afacerea se reduce la lucrul următor: noi am zis că dacă se va constata din tratate că avem o obligație de plată, — ceea ce noi contestăm, — am putea să fim garanți pentru suma de 10 milioane opt sute mii lei.

Cam așa stau lucrurile cu toate celelalte așa zise chestiuni conexe cari s'au ridicat.

Am spus că atmosfera aceasta a fost creiată de două categorii de persoane. Unele n'au avut decât interesul bănesc, anume: s'au temut unii că alții au să ia comisioanele pe cari sperau să le ia ei și din cauza acestei nemulțumiri au făcut să

circule tot felul de invențiuni și s'au trimis telegrame dela Paris încoace, cu indicațiuni tendențioase, etc. Alții au lucrat din motive politice, închipuindu-și că, făcând să nu izbutească negocierile împrumutului, au să facă să se retragă guvernul și prin urmare era locul de pescuit în apă tulbure.

Toți pescuitorii aceștia, de ambele categorii, căutau deci să încurce tratativele împrumutului.

Din fericire pentru țara aceasta, nici unii, nici alții n'au ajuns la rezultatul urmărit.

Este adevărat — și nu eu voiu contesta aceasta — negocierile au fost lungi. Dar, dacă noi comparăm aceste negocieri lungi, cu negocierile cari au avut loc altădată, găsim că ele corespund duratei normale în condițiunile de după război. Când s'au făcut negocierile la 1922, ele au ținut vreo cinci, șase luni; iar în 1928, știți foarte bine, guvernul lui Vintilă Brătianu a negociat patru luni de zile.

Voci depe băncile majorității: Aproape un an.

D-l G. G. Mironescu, președintele consiliului de miniștri și ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Poate mai mult de patru luni. În orice caz, s'a convocat și o sesiune extraordinară a Parlamentului, anume ca să se voteze condițiunile împrumutului. Or, împrumutul nu s'a putut vota, fiindcă nu era încheiat și a trebuit să plece liberalii dela putere, iar noi să moștenim negocierile, cari au continuat încă vreo două luni.

Nu este dar așa de exact a pretinde că acum și numai acum, printr'o excepțiune care este în de-

favoarea noastră, s'au prelungit mult tratativele acestea.

Chiar în momentul de față sunt trei sau mai multe state, cari tratează împrumuturi — unele din ele din luna Decembrie — și nu au făcut aproape nici un pas decisiv, deși au trecut 3 luni de zile.

Așa sunt împrejurările; piața este greoaie; este o situație excepțională.

Cum era altădată, înainte de război? Fiecare stat avea un bancher al său, care avea un fel de plenipotență să se ocupe de afacerile financiare ale statului respectiv. Când statul avea nevoie de împrumut, se adresa acelui bancher și el, fără să fie nevoie de multe discuțiuni, îl încheia în câteva zile. Situațiunea nu mai este acum așa.

Vă spuneam, rândul trecut, că la noi este atmosfera mai nervoasă din cauza discuțiilor din presă.

Eu unul mă bucur — poate unii din d-voastră nu sunt de aceeaș părere — dar eu mă bucur că presa discută cu aprindere chestiile mari dela ordinea zilei.

Se poate susține că aceasta influențează rău educația masselor, cari, neavând un îndreptar, sunt expuse a-și deforma judecata prin informațiile contradictorii sau false asupra lucrurilor și asupra oamenilor.

Aceasta poate părea primejdios mai ales pentru popoarele tinere, sau care se găsesc în epoca de închegare.

De aceea vor fi unii dintre d-voastră partizani ai cenzurei sau ai stărei de asediu.

Eu însă nu sunt de părerea aceasta. Eu cred că poporul acesta trebuie să trăiască în libertate, el trebuie să se deprindă să trăiască în libertate, pentru că libertatea este bunul suprem al popoarelor. (*Aplauze, ovațiuni pe băncile majorității*).

D-l Dr. N. Lupu: Din când în când mai ucidem noi oamenii! (*Sgomot pe băncile majorității*).

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului de Miniștri, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Eu nu te-am întrerupt pe d-ta.

D-l dr. N. Lupu: Nu mai întrerup. (*Ilaritate*).

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului de Miniștri, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Libertatea este un bun, așa de însemnat pentru un popor, încât nu mă simt în stare să admit să fie sacrificată pentru oricât de serioase avantaje materiale.

Dar, dacă trebuie să ținem la libertate ca la orice lucru bun, nu trebuie să pierdem din vedere că ea are și unele desavantaje și că, grație libertății, avem această atmosferă de controverse, de vioiciune, de vești necontrolate sau tendențioase, care pot să fie dăunătoare.

Însă așa trebuie să fie viața! Un organism care nu acționează, vegetează; acela care dă mai multe semne de vioiciune, progresează.

Prin urmare, să nu fim supărați de faptul că presa noastră a discutat atât de mult în jurul împrumutului.

De un lucru trebuie să ne plângem, de care m'am plâns și rândul trecut, anume că această discuțiune nu a fost totdeauna nici obiectivă, nici se-

rioașă, că s'au inventat tot felul de lucruri de către cele două grupuri de care vorbeam adineaori și s'au prezentat sub aspecte false o serie de chestiuni, ceea ce a făcut rău țării, nu guvernului.

Noi nu am vrut să împiedicăm aceasta prin mijloace violente, ci am lăsat ca țara singură să reacționeze, dându-și seama că a fost hrănită, timp de două, trei luni de zile, de o parte din presă, cu vești false.

S'a încercat să se producă aici o deprimare, care a putut uneori să descurajeze populația. Dar românul este, din firea lui, foarte răbdător și răz-bătător, de aceea nu pătrunde lesne în sufletul lui deznădejdea.

Prin urmare, tratativele sunt și au fost lungi și la alții. Singurul element care este în plus la noi, este că discuțiunea e mai vie, mai violentă, și, din nenorocire, întemeiată deseori pe svonuri tendențioase, alimentate de oameni interesați, ca să creieze o atmosferă defavorabilă.

Guvernul a crezut și crede că împrumutul este necesar. Nu știu care ar fi situațiunea, dacă noi n'am avea mijloace să creiem Creditul Agricol, atât de necesar țăranilor noștri, să organizăm o bancă menită a regula datoriile agricole, să avem la dispoziție un fond mai mare de rulment necesar pentru a face față cheltuielilor Statului.

Căci acestea sunt principalele scopuri ale împrumutului.

Noi am spus, dealtminteri — și cu aceasta voiu termina ceea ce am de zis asupra împrumutului — că nimeni dintre noi n'a crezut și n'a afirmat că împrumutul acesta rezolvă criza.

Este zadarnic să se restălmăcească cuvintele pe care le-am pronunțat.

Am spus că acest împrumut este o măsură pregătitoare, menită a ne permite să putem aștepta să ne înfiripăm prin alte mijloace care vor fi puse la îndemâna Statului, prin valorificarea de bogății, în virtutea unui plan general economic pe care avem să-l perfectăm în curând.

Problema, deci, se punea dacă este sau nu necesar acest împrumut, și eu înțeleg să fie discuțiune asupra principiului.

Unele persoane pot să spună că împrumutul nu este necesar. Eu respect orice opinie sinceră.

Dar, alta este a susține că împrumutul nu este necesar, arătând motivele și alta a răstălmăci lucrurile și a spune că acest împrumut este dezastros, atunci când nici nu-i cunoaștem condițiunile. Încă mai rău este a inventa tot felul de mașinațiuni pentru a împiedica realizarea unei operațiuni folositoare Statului. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Nu ne vom ocupa mai mult acum de împrumut. Ne vom ocupa atunci când îi vom cunoaște condițiunile.

Parlamentul și țara vor avea să ne judece și, dacă noi am făcut rău, ne vor dezaproba, iar aceia care astăzi prevestesc rezultatul rău, se vor felicita de prevederea lor. Noi credem însă că se va întâmpla contrariul.

Vin acum la a doua chestiune care trebuie eliminată: s'a vorbit aproape o oră și jumătate de un conflict dintre guvern și Banca Națională.

Iarăși o mașinațiune a protivnicilor împrumu-

tului și, din renorocire, tocmai o părticică de răspundere în această mașinațiune cade în sarcina fostului guvernator.

Nu există și nu a existat nici un moment vreun conflict între Banca Națională și guvern. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Mai întâi, o observație preliminară. Noi nu avem să luptăm contra Băncii Naționale ca instituțiune.

Banca Națională este institutul nostru principal financiar. Trebuie s'o susținem cu toții, fiindcă este interesul superior al Statului să o susținem. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Prin urmare, nu poate fi vorba de un conflict între Stat și Banca Națională. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Care a fost discuția în privința căreia d-l dr. Lupu mi-a dat niște însemnări ?

S'a zis că noi, guvernul, am fi acceptat un control străin și că Banca Națională s'ar fi opus la acest control.

Este absolut inexact.

Voiu spune câteva cuvinte în această chestie.

Cu mai bine de două luni în urmă, prin Decembrie, unii dintre bancherii, cu care tratam, au sondat terenul, dacă nu am admite să se prelungească doi-trei ani controlul financiar care există actualmente la Banca Națională și la Stat.

S'o spunem cum e: *control financiar*. Pe nedrept însă suntem astăzi învinuiți că l-am fi adus noi. El a fost adus de alții înaintea noastră.

Imediat ce mi s'a adus la cunoștință acest lu-

cru, am răspuns categoric: nici nu voiesc să discut asemenea prelungire de control.

Controlul acesta a fost înființat pentru a asigura stabilizarea.

El putea să fie necesar, pentru că erau oarecare elemente necunoscute finanței noastre, în materie de stabilizare și pentru că trebuia să fie un fel de solidarizare între băncile de emisiune, ca să mențină stabilizarea.

Nu se poate referi acest control decât la stabilizare, nu poate dura decât atâtcât este convenția. Deci, după trei ani, trebuie să înceteze.

Am spus că nici nu discut, pentru că nu pot discuta o convenție care a fost încheiată, executată și asupra căreia nu se poate reveni. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Mai mult, am spus că a admite această idee acum, ar însemna că am avea oarecari îndoieli asupra stabilizării. Aceasta ar fi să se lovească creditul Statului și aceasta nu o pot face. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Banca Națională nu a avut dar să ne sară în ajutor și încă mai puțin guvernatorul ei, pentru ca să rezolvim această chestiune.

D-l dr. N. Lupu: Va să zică nu există nici telegrama d-lui Cezianu, nici aceea a d-lui Popovici?

D-l G. G. Mironescu, președintele consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: De ce mă întrerupeți? Aveți puțină răbdare. Eu nu v'am întrerupt.

D-l dr. N. Lupu: D-voastră de ce nu ați stăpânit pe cei din majoritate, ca să nu mă între-

rupă? Pe d-voastră vă ascultă, dar pe mine m'au întrerupt și în felul acesta nu pot vorbi în Parlament.

D-l *G. G. Mironescu*, președintele consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: Mi-ați făgăduit că nu aveți să mă întrerupeți.

D-l *dr. N. Lupu*: De ce nu ați intervenit să nu mă întrerupă și pe mine? Parlamentul este al tuturor.

D-l *G. G. Mironescu*, președintele consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: Iată dar, care este punctul de plecare.

Câtva timp mai târziu, două luni sau o lună și jumătate, s'a ivit o ală idee.

Este acum o tendință de a solidariza toate piețele cu privire la o operație financiară mare și este dar nevoie de o mare publicitate asupra rezultatelor financiare care se obțin într'un Stat, pentru ca să se poată aprecia mai sigur creditul lui.

Ni s'a spus dar lucrul următor: nu cerem un control, dar interesul d-voastră nu este oare, ca în viitor, fiindcă faceți acum un împrumut despre care d-voastră înșiși ziceți că nu este îndestulător să tranșeze criza în care vă zbateți, nu este oare în interesul d-voastră ca să se cunoască în străinătate rezultatele reale ale programului de dezvoltare pe care urmează să-l îndepliniți cu fondurile împrumutului?

D-l *dr. Lupu*: Ce milă le era bancherilor de noi, săracii! Ce oi blânde!

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului,

ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: Dacă acesta este util și este, atunci nu ar fi practic ca un ochiu imparțial, un ochiu care poate fi considerat imparțial de către finanța străină...

D-l dr. N. Lupu: Dacă ar fi numai ochiul, n'ar fi nimic !

Voci depe băncile majorității: Taci din gură !

D-l dr. N. Lupu: Să vă învățați minte să mă mai întrerupeți !

D-l G. G. Mironescu, președintele consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: să examineze odată pe an situațiunea și să facă un raport general asupra acestei situațiuni, raport care să se publice în străinătate.

D-l dr. N. Lupu: Aceasta a primit-o și Banca Națională.

Voci depe băncile majorității: Taci din gură !

D-l dr. N. Lupu: Să vă învățați minte și să vedeți ce înseamnă gălăgie.

D-l G. G. Mironescu, președintele consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: Care era situațiunea consilierului tehnic? El era un reprezentant al unei bănci străine...

D-l dr. N. Lupu: Va să zică l'ai primit a doua oară. D-ta ai spus că ai refuzat orice discuțiune asupra acestui punct.

Voci: Taci din gură! Stai jos !

D-l dr. N. Lupu: Trebuia să mă lăsați și pe mine să vorbesc și să mă ascultați.

D-l Mișa Vasiescu: Taci din gură, d-le Lupu, căci doar suntem oameni !

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului,

ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: Eu vorbesc de cel vechiu, de consilierul tehnic înființat cu ocaziunea stabilizării. Acela avea următoarele principale atribuțiuni: trebuia să rămână continuu pe lângă institutul nostru de emisiune; să participe la ședințele consiliului de administrație al Băncii; să-și dea avizul asupra tuturor operațiunilor financiare; însăfârșit, să fie, în general, dacă nu supraveghetor, dar, în orice caz, organul consultativ....

D-l *dr. N. Lupu*: Până la Februarie 1932.

D-l *Șt. Cicio Pop, președinte*: D-le doctor, lăsați pe d-l președinte al Consiliului să vorbească.

D-l *dr. N. Lupu*: Are nevoie de precizuni.

D-l *G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe*: Acesta ar fi dispărut după trei ani. Asupra acestui punct am spus: prelungirea unui asemenea control nu o admit.

Propunerea ce venea acum era cu totul altceva: se cerea numai ca la finele fiecăruia din anii următori, doi ani, să se facă un raport anual de un expert, raport care să fie dat publicității. Acesta nu mai este consilier tehnic; el nu mai vine să participe la lucrările Băncii Naționale; nu mai dă nici un aviz asupra operațiilor în curs, nu are decât o singură misiune: aceea de a examina la sfârșitul anului rezultatele obținute și de a le publica.

D-l *dr. N. Lupu*: Dar cine să facă invitarea? Guvernul sau Banca Națională?

D-l *G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe*: Aveți răbdare. Ideia aceasta noi am ad-

mis-o. Am admis-o și pentru un alt motiv: că în genere, operațiunile acestea — cum ați văzut că s'a propus, la Geneva, pentru Creditul Agricol — au să se continue probabil sub egida Societății Națiunilor sau a Uniunii Europene și au să vină deseori experți — și la noi și aiurea — cari să examineze situațiunea.

D-l *dr. N. Lupu*: Slavă Domnului, ploaie de experți !

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: Am admis-o și noi și a admis-o și Banca Națională.

Chestiunea care s'a ridicat în privința acestui expert — și aci, repet, nu a fost un conflict, — a fost o simplă chestiune de procedură.

Banca Națională a zis: fiindcă nu este vorba de stabilizare și eu nu mai am rol în afacerile la care se referă noul împrumut, să se facă invitarea expertului de către guvern. Pe când dela Paris se zicea: mai bine să continuăm cu sistemul de a se face invitațiunea de către Banca Națională, ca să rămână într'o tradiție care se explică prin faptul că legătura se face nu dela Stat la Stat — căci doar nu împrumutăm dela Statul francez, ci dela un grup de bancheri cari au ca garant Banca Franței. Și atunci, Banca Franței nu e normal — au crezut ei — să aibe legături directe cu Statul român. Mai bine să aibă legături cu Banca noastră de emisiune.

D-l *dr. N. Lupu*: Dar aceasta ai refuzat-o d-ta dela început.

Voci depe băncile majorității : Stai jos și taci din gură !

D-l *dr. N. Lupu* : Dacă vrei să tac, să faceți bine să tăceți când vorbesc și eu și să nu aplicați două măsuri.

D-l *Gr. Gafencu* : D-ta ai spus lucruri inexacte. Eu am vrut să te pun la punct și nu mi-ai permis să te întrerup. Am intervenit foarte liniștit, ca să arăt că spui lucruri false.

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: Această deosebire de procedură nu avea în fapt importanță. Dece? Pentrucă, oricum ar fi fost lucrurile, Banca Națională nu putea să invite expertul fără consimțământul Statului; iar Statul nu putea să invite expertul străin fără să se înțeleagă cu Banca Națională. Prin urmare, era o discuție mai mult academică.

D-l *dr. Lupu* : După părerea d-tale !

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: Eu spun aici părerile mele.

D-l *dr. N. Lupu* : Cine ia inițiativa ?

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: Și atunci noi am insistat ca să se păstreze sistemul propus de Franța, ca adică invitația să se facă de către Banca Națională. Singura discuție între noi, a fost dar asupra acestei proceduri.

Mai târziu au văzut și bancherii, cu cari tratam, că în definitiv este acelaș lucru.

De fapt, propunerea Băncii Naționale era agra-

vantă, pentrucă dacă Statul invita, avea aerul că el are nevoie de un expert, el are nevoie de o controlare a activității sale, pe când, dacă invită Banca Națională, era mult mai puțin. De aceea nu este exact ceea ce spunea d-l dr. Lupu, că Banca sau guvernatorul a căutat să apere prestigiul țării. Nu. A căutat să-l micșoreze. Este negreșit mult mai frumos și mai puțin angajată țara, dacă un expert este chemat de Banca Națională, decât dacă este chemt de Stat. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

D-l dr. N. Lupu: Ești adorabil, d-le! (*Sgomot, întreruperi*).

Voci de pe băncile majorității: Jos! Jos!

D-l Șt. Cicio Pop, președinte: D-le dr. Lupu, d-l prim-ministru vă roagă să nu-l mai întrerupeți. D-sa nu v'a întrerupt, vă rog să-l lăsați să vorbească. D-sa vă interzice de a-l mai întrerupe. (*Aprobări*).

D-l dr. N. Lupu: D-le președinte, întreruperile mele.... (*Sgomot*).

Voci de pe băncile majorității: Jos! Jos!

D-l Șt. Cicio Pop, președinte: D-le dr., nu aveți cuvântul. Dacă aveți ceva de spus, veți răspunde în replică.

D-l dr. N. Lupu: În interesul lămuririi chestiunii... (*întreruperi, sgomot*) vreau să pun o simplă întrebare.

D-l Șt. Cicio Pop, președinte: Nu aveți cuvântul. Am dreptul să vă oblig să vă conformați regulamentului.

D-l dr. N. Lupu: Atunci stau în picioare.

D-l I. Răducanu, ministrul muncii, sănătății și

ocrotirilor sociale: D-le președinte, d-lor deputați, la atitudinea civilizată a d-lui prim-ministru, vedem atitudinea d-lui dr. Lupu. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

D-l dr. N. Lupu: Îți arunc tot disprețul meu. (*Sgomot mare*).

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: Prin urmare, dacă era o diferență de procedură de examinat, aceasta nu era atât de esențială și nici nu era în favoarea sistemului preconizat de bancă; ci, dimpotrivă.

Cu toate acestea, pentru ca această afacere să se termine, fiindcă se prelungeau prea mult tratativele, — d-voastră vă faceți a nu ști că din cauza acestei discuții cu Banca Națională, noi am pierdut vreo 18-20 zile — pentru ca să se sfârșească odată tratativele, am admis să se facă cum crede Banca Națională, adică să se facă invitarea de guvern, mai ales că, precum am spus și Statul și Banca, de fapt, aveau să ia parte la această invitație.

Urma dar ca atunci Banca Națională să se declare mulțumită. De fapt, Banca Națională era mulțumită și am să vă arăt scrisorile.

D-l dr. Lupu a citit niște însemnări, dar eu am scrisorile oficiale, din care rezultă că Banca Națională n'are nimic de zis, este de acord.

D-l dr. N. Lupu: De acord pe scrisorile ei, nu pe ale d-tale !

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Fi-

nanțelor: Este în special ultima adresă a Băncii dela 6 Martie.

D-l I. M. Leon: Rugăm să citiți scrisoarea, interesează. (*Protestări pe băncile majorității*).

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Iată principalele pasaje, dacă doriți să le știți :

„Examinând din nou textele scrisorilor ce am avut onoare a vă remite, am putut constata odată mai mult că prin răspunsul nostru am satisfăcut toate cerințele comunicate în proiectele de scrisori ce ne-ați predat. Textele remise de noi, în esență identice cu cele comunicate de d-voastră, se deosebesc, socotim noi, numai prin modul mai clar prin care precizează raportul între noi și expertul ce se va invita, sensul rămânând acelaș.

„Dacă însă în proiectele de scrisori ce ni s'au remis nouă, s'ar găsi o idee ce nu se găsește precizată în textele noastre, suntem gata a o examina cu toată atențiunea. În afară de aceasta, avem onoare a vă aduce la cunoștință că pentru evitarea oricărui echivoc care nu ar putea fi decât dăunător pentru orice colaborare, vă rugăm a aprecia toate împrejurările și să considerați că scrisorile ce v'am remis corespund în totul celor ce mi s'au cerut“.

Se spune prin urmare că dacă ar fi chiar o deosebire de text, ne roagă să considerăm că scrisorile remise sunt ca și acelea care au fost cerute.

D-l I. M. Leon: De ce l-ați destituit atunci? (*Intreruperi, protestări pe băncile majorității*).

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului,

ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Când situațiunea era astfel, intervine o cerere dela Paris, ca să se confirme și printr'o telegramă directă dela Banca Națională această înțelegere; fiindcă până atunci se făcuse corespondența indicată prin intermediul reprezentanților guvernului.

Atunci am rugat pe guvernator să confirme această înțelegere.

El mi-a observat că, fiind oarecari nuanțe de text, ar dori să facă telegrama, așa că aceste nuanțe să persiste. Și am fost de acord amândoi, ca să se facă telegrama așa cum o prezentasem noi, adică: Banca Națională este de acord cu scrisoarea făcută de guvern pentru expertul tehnic, și să se aduge la sfârșit: „conform scrisorilor noastre din 4 și 6 Martie“.

D-1 *dr. N. Lupu*: Ale băncii.

D-1 *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Se înțelege că ale Băncii, căci iscălea Banca.

Prin urmare, am ajuns la acord. S'au consultat administratorii băncii, — și aici, în paranteză, trebuie să vă spun, că pentru toate aceste lucruri s'au pierdut zile întregi, au fost consilii de câte 4 și 5 ore, — și mi s'a comunicat prin telefon, la ora 10: suntem de perfect acord, facem telegrama. Am primit la ora 11 telegrama. Telegrama era însă altfel. Iată cum era redactată: „Solicitat de guvern, a vă comunica direct acordul băncii, în ce privește expertul tehnic invitat de guvern, am onoarea a vă comunica că am dat acordul nostru

prin scrisorile din 4 și 6 Martie, adresate d-lui consilier tehnic, după care se vor trimite copii prin curier special. Banca Națională va da exper-tului tehnic toate facilitățile pentru a îndeplini mi-siunea sa“.

Care era nuanța? Se făcea o distincțiune și un adaus, că se trimite un curier special, ca să pro-voace o nouă amânare, sperând să spună Banca Franței: d-voastră anunțați că nu dați acordul decât prin scrisorile adresate nouă în 4 și 6 Mar-tie și còpiile le trimiteți prin curier; prin urmare, trebuie să mai așteptăm, să vedem còpiile. Se mai prevedeau iar 4—5 zile de întârziere, căci inte-resul principal al acestei mașinațiuni a fost să se amâne continuu, să se târăgăneze neconținut, spe-rând, ca și d-l dr. Lupu, că guvernul are să cadă și are să profite un anume partid politic.

D-l dr. Lupu: Țara așteaptă și speră, nu eu !
(Protestări pe băncile majorității).

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Fi-nanțelor? D-ta ești țara ?

D-l dr. N. Lupu : Da, eu ! Du-te și întreabă !
(Protestări pe băncile majorității, întreruperi, sgo-mot mare).

D-l Mișa Vasiescu: Ai fost în alegeri și acolo ai văzut cum s'a pronunțat țara.

D-l dr. N. Lupu: D-ta să taci din gură, să te duci la spirtul negru al d-tale. *(Intrruperi, sgomot mare, vociferări).*

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliu'ui, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Fi-nanțelor: Se căuta dar un nou motiv de amânare.

Aceasta a fost tactica, și aci este partea de răspundere a guvernatorului. Nu este Banca vinovată de acest lucru, pentrucă el dirija lucrurile.

Sperau unii că prin amânările repetate, cari se vor produce, se va întârzia încheierea împrumutului o lună, două, sau se va provoca ruperea negocierilor și guvernul cădea.

În fața acestui răspuns telegrafic, s'au ivit la Paris ezitări: ce vrea să spună Banca Națională a României ?

Această telegramă a dat naștere la o discuție întreagă, care a ținut o zi și jumătate, pentrucă, la Paris, nu voiau s'o considere că ar constitui un acord definitiv.

În urma intervenției guvernului francez, care a considerat această chestiune cu cea mai mare bunăvoință și căruia trebuie să-i arăt recunoștința mea (*aplauze prelungite pe băncile majorității, strigăte de bravo*), Banca Franței, a doua sau a treia zi, a răspuns direct guvernatorului Băncii Naționale, că, în urma răspunsului primit, consideră acordul împlinit.

Prin urmare, credeam că lucrurile erau terminate.

Vine atunci, la mine, guvernatorul Băncii Naționale, cu telegrama primită dela Banca Franței, și-mi spune: cred că este o confuzie! (*Exclamații pe băncile majorității*).

Desigur, credea că este o confuzie, pentrucă nu se aștepta, ca în urma răspunsului ce trimisese la Paris, să fie posibilă încheierea acordului, și se mira cum de au putut să admită propunerea sa. Eu am răspuns că nu mă mir, ci cred că cei dela

Paris au fost mai înțelegători decât cei dela București.

D-l *I. M. Leon*: D-le prim-ministru, vă rog să ne citiți textul răspunsului Băncii Naționale, de care este vorba aci. (*Protestări pe băncile majorității*).

O voce depe băncile majorității: Stai jos !

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Vă voi citi telegrama.

D-l *St. Cicio Pop*, președinte : D-le Leon, nu aveți cuvântul. Vă rog să nu mai întrerupeți; dacă continuați cu întreruperile, vă voi trimite la comisia de disciplină.

D-l *I. M. Leon*: D-l prim-ministru a avut intenția să-mi răspundă, era vorba să ne dea o explicațiune.

D-l *D. R. Ioanițescu*: Tocmai acum întrerupeți? Aceasta este partea care trebuie s'o ascultați, pentru că constituie tocmai răspunsul la comunicarea d-voastră. (*Sgomot*).

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Sunt întrebat despre scrisoarea cu privire la consilierul tehnic și despre care zice că n'avea nimeni cunoștință.

Voi arăta îndată ce este cu acea scrisoare.

Guvernatorul îmi spune: „Trebuie să dau iarăși o telegramă“.

— „De ce trebuie să dai o nouă telegramă? Ai dat o telegramă, ai scris scrisori. Ți-au răspuns oamenii că sunt de acord“.

— „Nu, telegrama mea trebuie să fi fost rău transmisă“. (*Ilaritate*).

Era o indelicateță. M'am făcut că nu înțeleg. Era o afirmare indirectă că noi am falsificat telegrama d-sale.

Nu m'am formalizat, am chemat pe secretarul respectiv, l-am rugat să-mi aducă actele ca să se convingă guvernatorul că nu i-am falsificat eu telegrama. I-am arătat că telegrama a fost transmisă așa cum fusese redactată. Telegrama a fost trimeasă prin trei căi: direct prin poștă, cu textul telegrammei iscălită de guvernator; al doilea, a fost transmisă prin legațiunea noastră; și a treia oară, aceeaș telegramă a fost transmisă prin legațiunea Franței.

Am controlot atât textul transmis de poștă cât și cel transmis prin legația noastră — pe cel transmis de legația Franței nu-l puteam avea, — și am constatat împreună că telegrama fusese trimisă absolut așa cum o redactase guvernatorul.

Atunci guvernatorul mi-a zis: „Dacă e așa, n'am nimic de zis, dar totuș trebuie să mă mai gândesc“. (*Ilaritate*).

S'a dus acasă. Aceasta era Duminică. Deși de rândul trecut chemase consiliul și avusese cu dânsul discuțiuni de ceasuri întregi, de astădată, fără să mai cheme pe nimeni, a expediat o nouă telegramă Băncii Franței.

Din ce motiv? Pentrucă a doua zi Luni — așa era informat — trebuia să se semneze convenția împrumutului. Și atunci, era foarte doritor să ajungă telegrama la timp, ca să provoace noi ezitări, noi nedumeriri.

De aceea, deci, trimite următoarea telegramă:
„Referindu-mă la telegrama d-voastră de astăzi dimineață, telegrama care am avut onoarea să v'o adresez prin intermediul Consiliului de Miniștri, este următoarea“: și aici copiază telegrama veche :

După aceea zice: „Curierul nostru are să sosească Marți dimineață“.

Și în fine adaogă: „Banca Națională nu cunoaște conținutul scrisoarei adresată de guvern consilierului tehnic“.

Voci: Extraordinar! Obrăznicie! Banditism!

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Care e rostul telegramei? Întâi, este vizibil — căci după discuțiunea pe care a avut-o cu mine, lucrul e limpede — că guvernatorul vrea să spună: telegrama dată prin Președinția Consiliului, e falsificată, telegrama mea are nevoie să fie confirmată, căci aci avem un șef de guvern care îmi falsifică telegramele. Se poate admite așa ceva din partea unui guvernator al Băncii Naționale?

După ce insinuează că președintele Consiliului poate să-i falsifice telegramele...

D-l *dr. N. Lupu*: Aceasta este interpretarea dumitale.

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Desigur că e a mea.

D-l *D. R. Ioanițescu*: Este o interpretare de bun simț.

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Fi-

nanțelor: După ce prin urmare spune Băncii Franței: nu luați în considerare textul ce ați primit al telegramei mele, căci cred că e falsificată, adăogă: „curierul nostru are să sosească Marți“, deci spune Băncii Franței să nu se încheie Luni actele (să nu se facă convenția împrumutului), ci să aștepte până Marți.

În fine, al treilea lucru: — și aici vine chestiunea de care eram întrebat — adăogă, că „Banca Națională nu cunoaște scrisoarea pe care guvernul a adresat-o consilierului tehnic“. Cu alte cuvinte, pentru orice om de bun simț, zice Băncii Franței: nu luați în socoteală scrisoarea dată de reprezentantul guvernului, noi nu o cunoaștem, vă înșeală reprezentantul guvernului dacă vă spune că o cunoaștem. Nu țineți socoteală de scrisoarea fabricată acolo.

D-l *dr. N. Lupu*: Aceasta n'a spus-o; o spuneți d-voastră acum.

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Nu țineți socoteală, ci așteptați explicațiunile noastre.

Vă întreb, este admisibil ca șeful unei instituțiuni așa de mari, să meargă să se plângă, ori să lase a crede unei Bănci străine, că ea, Banca Națională, este înșelată de guvernul țării sale?

Acum, cum stăm cu scrisoarea? S'a zis aici, că această scrisoare este necunoscută. De aceea este și datoria mea să spun ce este cu această scrisoare.

D-l *dr. N. Lupu*: De ce n'ai arătat-o?

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului,

ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Ce discuțiune a fost între noi? V'am spus, era întrebarea cine să invite: guvernul sau banca? Am ajuns la un acord împreună, ca să invite guvernul. În ce condițiuni? Banca le-a arătat prin scrisoarea ei transmisă telegrafic și prin curier — fiindcă am uitat să vă atrag atențiunea că și aceste scrisori le-am transmis telegrafic, atât prin Legațiunea noastră, cât și prin Legațiunea Franței — și guvernatorul știa că le-am transmis telegrafic, astfel că nu mai era nevoie să se refere la cele trimise prin curier special. El, însă avea interesul să găsească un mijloc de a încurca iarăși lucrurile și de aceea atrăgea atenția că această scrisoare nu o cunoaște.

D-l dr. N. Lupu: Nu, te întreb: cunoștea și el scrisoarea guvernului?

D-l I. Mihalache, ministru de interne: Da, era scrisoarea de trădare a Băncii Naționale din partea guvernului. (*Ilaritate pe băncile majorității*).

D-l dr. N. Lupu: Nu, te întreb, scrisoarea guvernului o cunoștea și el?

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Din desbateri rezultă că era o simplă scrisoare de invitare în care se spunea expertului: „Sunteți invitați să faceți raportul în condițiunile convenite cu Banca Națională“.

D-l dr. N. Lupu: A văzut și el scrisoarea? (*Sgomot, întreruperi pe băncile majorității*).

Voci de pe băncile majorității: A văzut-o!

D-l dr. N. Lupu: El spune că n'a văzut-o. (*Întreruperi pe băncile majorității*).

D-l *G. G. Mironescu*, preşedintele Consiliului, ministru de externe şi ad-interim la Ministerul Finanţe: Această scrisoare, pentru uşurinţa lucrului, a fost făcută la Paris de d-l ministru Popovici; prin urmare, nu eu am iscălit-o, a iscălit-o d-l Popovici. Însă, ştim cu toţii ce conţine scrisoarea. Este inexact a se pretinde că nu ştim sensul ei.

Dar, eu presupun că d-voastră aveţi dreptate şi că prin acea scrisoare noi spuneam să vie în alte condiţiuni expertul.

Banca Naţională era obligată numai în limitele care erau arătate în scrisorile ei. De altfel, admisesem să spue: „sunt de acord cu scrisoarea guvernului, în condiţiunile scrisorii noastre“. (*Aplauze prelungite pe băncile majorităţii*).

Este aceasta bună credinţă ?

Ce s'a mai întâmplat? S'a expediat acea telegramă. Aflând despre aceasta, am comunicat unora din membrii Consiliului Băncii Naţionale. Aceştia s'au alarmat, şi cu drept cuvânt, consilierii Băncii Naţionale s'au dus şi au cerut guvernatorului explicaţiuni, protestând că nu au fost întrebaţi pentru un act aşa de grav.

Guvernatorul, deşteptat de colegii săi, a simţit că lucrurile nu pot merge astfel, fiindcă, în definitiv, era intolerabil ca guvernatorul Băncii României să insinueze că preşedintele Consiliului de Miniştri a falsificat telegrama...

D-l *dr. N. Lupu*: Banca Românească sau Banca Naţională ?

D-l *G. G. Mironescu*, preşedintele Consiliului, ministru de externe şi ad-interim la Ministerul Fi-

nanțelor : E vorba de Banca Națională românească.

Era intolerabil să insinueze, că președintele Consiliului de Miniștri ar fi fost capabil să falsifice telegrama și pe urmă să mai spună Băncii Franței: băgați de seamă, aveți acolo un reprezentant al guvernului care fabrică scrisori înșelătoare.

D-l *dr. N. Lupu*: Pardon, nu a spus-o el, d-ta spui aceasta aci.

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Atunci, sub presiunea colegilor săi, el a convenit să schimbe telegrama, adică să dea o altă telegramă; și a trimis la mine doi din administratorii Băncii Naționale, ca să mă roage să interceptez telegrama ce expediase, să nu o las să ajungă la destinație, urmând să se trimită din partea Băncii o nouă telegramă.

Noi, cari nu suntem specialiști în interceptarea telegramelor (*mare ilaritate și aplauze pe băncile majorității*), n'am știut, momentan, cum se poate face lucrul. I-am răspuns că voi face toate diligențele necesare, fiindcă guvernatorul avusese prevederea să trimită pe secretarul Băncii să stea la poștă până când s'a trimis telegrama. Am a-daos: dar d-ta, dacă ai de trimis o altă telegramă, trimite-o. Cum nu te-am împiedecat să o trimiți pe cealaltă — ți-am atras numai atențiunea că nu trebuie să o faci, — nu te voi împiedeca nici acuma.

După multe ezitări, până la 1 jumătate noaptea, mi s'a comunicat a doua zi dimineața că nu

se mai dă altă telegramă, ci că va fi chemat Consiliul să discute.

Consiliul a discutat și nu s'a mai dat altă telegramă, ci mi s'a afirmat că s'a făcut o scrisoare explicativă.

Dar să presupunem că telegrama nu ajunge. Vina totuși există; fiindcă, în definitiv, nu este vorba de răul făcut, ci de intențiunea de a face rău. (*Aplauze furtunoase pe băncile majorității*).

Ce încredere poate să mai aibă un guvern — nu acesta, dar oricare alt guvern, — într'un guvernator al Băncii Naționale, care, într'o bună dimineață, trimite telegrame de așa fel, încât, în urma protestărilor colegilor săi, cere el însuși să fie interceptate (*aplauze pe băncile majorității*), fiindcă așa cum erau redactate, ating creditul statului și dăunează prestigiul țării în străinătate.

Acum sunt eu la guvern, dar oricine ar fi, când un guvernator al Băncii telegrafiază peste hotare că președintele Consiliului este capabil să falsifice o telegramă și că reprezentanții unui guvern românesc sunt capabili să înșele Băncile străine, afirmând că Banca Națională cunoaște o scrisoare....

D-l dr. N. Lupu: Dar n'a spus-o el aceasta, o spui d-ta.

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Și acum, care este situația ?

Fapte mai vechi nu este nevoie să fie aduse înaintea d-voastre, precum nu am adus nici în raportul ce se publică în *Monitorul Oficial*.

Dacă d-l Burilleanu va voi să meargă înaintea

justiției, se vor examina acolo toate faptele și justiția se va pronunța. Eu nu am nimic de zis în această privință. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

Sper însă că d-sa nu are să se mai adreseze justiției. În cel mai bun caz, ar pierde inutil timpul judecătorilor.

Dar mai este și un alt punct de vedere: Guvernatorul Băncii Naționale nu poate întreprinde o acțiune contra politicii financiare a guvernului.

Noi suntem de părere că trebuie să se facă împrumutul, că este necesar.

Se poate să greșim. Nu pot avea pretențiunea că nu greșesc niciodată. Ar trebui să fiu ușuratec la minte, ca să pretind că sunt infailibil. Am spus-o altădată și repet că oricine este la guvern, lucrând, poate să greșească, este natural să greșească. Toată chestiunea este să nu greșască prea mult și prea des. Noi pretindem că greșim de 2, ori 3, ori 10, din o sută; iar alții 90 din o sută. Aceasta este diferența.

Dar, oricare ar fi guvernul în țara aceasta, nu poate să tolereze acest sistem, ca guvernatorul Băncii Naționale să întreprindă o acțiune contra politicii financiare a guvernului. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

(D. ministru Virgil Madgearu ia loc pe banca ministerială).

D-1 dr. N. Lupu: Nu sunt pentru d-1 Madgearu aplauzele. D-sa crede că sunt pentru d-sa. (*Haritate*).

D-1 G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Fi-

nanțelor: Fiindcă eu, atunci, vă întreb: ce guvern poate să ducă o politică financiară în Țara Românească, dacă guvernatorul Băncii Naționale, care nu are răspundere și care, după teoria ce s'a dezvoltat aici, este intangibil, poate oricând să împiedice politica financiară a țării? (*Aplauze prelungite, ovațiuni pe băncile majorității*).

O voce de pe băncile majorității: Dreptul de veto.

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Este mai presus decât orice, decât Parlamentul, decât Coroana, el nu trebuie să țină seamă de nimic? Aceasta este o teorie inadmisibilă.

Prin urmare, faptele pe care vi le-am relatat, mi se par așa de grave, încât cu toată părerea de rău, fiindcă, orice s'ar zice, nu am dat niciodată dovadă de măsuri violente, am fost nevoit să iau măsura pe care am luat-o. (*Aplauze prelungite, ovațiuni pe băncile majorității*).

D-l D. R. Ioanițescu: Măsura luată este în interesul Statului.

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Sunt încredințat că oricine ar fi fost la guvern, în locul nostru, ar fi făcut acelaș lucru; fiindcă nu se poate instaura o anarhie, în care oameni fără nici o răspundere, să hotărască de soarta acestei țări. (*Aplauze prelungite, majoritatea ovaționează în picioare*).

D-lor, s'a spus că situația guvernului depinde de împrumut și de aceia suntem îngrijorați.

Am mai arătat că eu nu cred așa.

Dar nu voi spune lucrul sub altă formă, ca să se înțeleagă mai bine decât s'a înțeles, că noi trebuie să ne facem datoria.

Noi nu știm și nimeni nu poate ști, cât are să stea la guvern; un guvern știe când vine, el nu știe când pleacă, aceasta depinde de Parlament...

D-l *dr. N. Lupu*: De Parlament? Acesta nu mai contează.

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Dar, fie că voi sta la guvern 10 ani, fie că voi sta un an, fie că voi sta o lună, sau numai o zi, atâta cât stau, eu îmi voi îndeplini datoria, și voi apăra interesele superioare ale Statului. (*Aplauze prelungite, majoritatea ovaționează în picioare*).

18 Martie, 1931

*Împrumutul de Dezvoltare. —
Discurs rostit la Cameră, cu
prilejul ratificării împrumutului.*

Domnule Președinte,

Domnilor Deputați,

Înainte de a trece la dezbaterile proiectului de lege care este înfățișat d-voastre, cred necesar să fac unele precizii, pentru a ușura dezbaterile care au să urmeze.

Mai întâi, în însuș proiectul privitor la împrumut, este cuprins, ca o anexă, proiectul privitor la Creditul Agricol Ipotecar. De aceea rog, în interesul accelerării lucrărilor — am să vă explic acum pentru ce — să facem discuția generală asupra ambelor proiecte în acelaș timp.

Din deferență către Cameră și din condescendență către reprezentanții opoziției, am amânat discuțiunea acestor proiecte de lege, pentru astăzi. Sunt însă nevoit să atrag atențiunea Parlamentului că azi este ultima zi utilă, în care se pot vota aceste proiecte. Iată de ce: Paștele catolic este la 5 Aprilie, de aceea bursa Parisului nu va putea lucra dela 1 Aprilie. Prin urmare, înainte

de 1 Aprilie, trebuie să fie totul terminat și lansarea împrumutului făcută.

Lansarea împrumutului însă cere câteva operațiuni preliminare. În afară de ratificarea noastră și după această ratificare, trebuie să se adune bancherii din diferite părți ale lumii — pentru că sunt financiari din mai multe state, — să încheie actul final și să ia măsuri de executare. Pentru aceasta, trebuiesc convocați — și numai după ce am votat proiectul de lege, pot să fie convocați — iar pentru convocare trebuiesc trei zile. După aceea bancherii își rezervă, cu drept cuvânt, cel puțin cinci zile pentru plasarea obligațiunilor în public.

Făcând dar o socoteală: trei zile convocarea, cinci zile plasarea în public, până la 1 Aprilie, vedeți că nu ne rămâne decât ziua de astăzi ca să discutăm și să votăm, iar promulgarea trebuie să o fac mâine dimineață, urmând să trimet chiar mâine actele la Paris.

Noi dorim ca discuțiunea să fie cât mai largă. N'am făcut nici odată nici o rezervă și nu facem nici o rezervă : avem toată răspunderea acestui împrumut, cu care credem că ne putem lăuda. Dar chiar dacă din împrejurările acestei urgențe, nu s'ar putea spune acum, tot ce unii membrii ai Parlamentului ar avea de spus, suntem la dispoziția Parlamentului să discutăm chestiunea, sub orice formă, oricând, și oricât de larg, ca să fie deplin lămurită opinia publică. (*Aplauze prelun-gite pe băncile majorității*).

Repet, noi avem profunda convingere, că am făcut o operă de cel mai mare folos patriei, pen-

tru care merităm recunoștința țării întregi (*aplauze prelungite pe băncile majorității*), și, în special, recunoștința țărănimii, care, pentru prima oară, după atâta vreme, trebuie să constate că ceva real se face în folosul ei. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

Se poate să fie alții de altă părere și Parlamentul este în dreptul lui să aibe altă părere. Dacă Parlamentul găsește că nu avem dreptate, poate să respingă proiectul de lege și nu numai că poate să-l respingă, dar are datoria să-l respingă, dacă socotește că noi n'am lucrat bine.

D-l I. G. Duca: De aceasta vă și temeți. (*Ilaritate*).

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul Finanțelor: Dar un lucru sunt dator să comunic Parlamentului: nu este posibil ca să aducem vreo schimbare în textele pe care vi le supunem domniilor voastre.

Nu este posibil din două motive: este o imposibilitate morală și este o imposibilitate materială.

S'a tratat acest împrumut într'un interval lung, multă lume îl găsește chiar prea lung. După șase săptămâni de tratare, este evident, că noi nici nu voim să ne luăm răspunderea și nici nu este posibil moralmente să revenim și să începem noi negociațiuni, pentru a schimba ceva din text.

Pe de altă parte, materialmente, este imposibil, pentru motivul spus adineauri, fiind nevoie ca înainte de 1 Aprilie să fie lansat împrumutul. N'ar rămâne pentru aceste eventuale negocieri

decât maximum o zi; ar trebui ca bancherii să trimeată din toate părțile împuțerniciți speciali, ca să negocieze. Aceasta este imposibil, avem cupoanele dela 1 Aprilie, ar trebui să plătim dobândă dela 1 Aprilie, și să lansăm împrumutul la finele lui Aprilie ori în Mai, ceea ce ar fi păgubitor Statului. În realitate asta ar însemna să facem împrumutul imposibil.

Iată pentru ce motive morale și materiale nu este posibil să se modifice ceva din text.

Prin urmare, dacă Parlamentul găsește că nu este bun împrumutul, să-l respingă, este dreptul lui, dar este inutil să discutăm modificări. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Al treilea lucru: s'a zis că, la comisiunea de ieri, eu aș fi spus că sunt unele lucruri secrete și, cu bunăvoința foarte obișnuită la noi, s'a spus că sunt lucruri care se ascund, care nu se pot spune, lăsând a înțelege că ar fi ceva nu tocmai ireproșabil.

N'am spus așa ceva. Aceia, cari au fost de față acolo, cred că au înțeles mai bine cuvintele mele, decât s'au raportat în afară.

Eu am spus altceva: sunt lucruri care trebuie să fie publice, este legea, contractul privitor la împrumut și contractele anexe depuse în Parlament. Dar, în afară de aceste lucruri, care trebuie să fie publice, sunt altele care, în mod oficial, nu pot să le comunic. Nimeni nu poate să creadă — și sunt membrii ai opoziției cunoscători în asemenea afaceri — că noi putem cere unui consorțiu de bănci să pună registrele pe față, să vedem cât au cheltuit cu operațiunile emisiunii. Aceasta

este imposibil. Nici odată aceasta nu s'a cerut. Voiu dovedi dacă este nevoie.

De aceea dar, eu, la comisiune, am spus: să nu cereți a se face declarațiuni publice, decât despre ceeace, în mod normal, este public. Alte indicațiuni nu pot în mod public să dau. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

Al patrulea lucru: în chestiunile interne dintre noi, ne exprimăm fiecare după temperamentele noastre.

Nimeni nu poate să ne facă nici o învinuire, dacă dicționarul nostru uzual este mai aspru ca de obicei.

Dar dezbaterile de astăzi privesc creditul țării în afară. Este în discuție o chestiune externă.

Prin urmare, în dorința de a evita lucruri neplăcute, nu cutărei persoane sau guvernului, ci țării, atrag atențiunea că tot ce se va discuta aici se va cântări cu amănunțime peste graniță.

De aceea să facem sforțări de a înlătura din discuțiune tot ce poate să fie interpretat în mod defavorabil țării sau intereselor generale.

Rog să se evite lucruri necontrolate, care ar semăna mai mult — nu aș vrea să spun cuvântul — cu o clevetire, decât cu o critică.

Iată ce aveam de spus înainte, ca să ușurez dezbaterile cari vor urma. (*Aplauze pe băncile majorității*).

* * *

(După ce se dă cuvântul reprezentanților partidelor de opoziție: D-nii deputați Dr. N. Lupu, Gh. I. Brătianu, Lotar Rădăceanu, profesor N. Iorga, Teodor Fischer, A. C. Cuza, I. G. Duca și I. Th.

Florescu, d-l Prim Ministru G. G. Mironescu răspunde în numele guvernului).

* * *

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : (*Este primit cu aplauze prelungite depe băncile majorității*). D-le președinte, d-lor deputați, regret că la o oră așa de târzie sunt nevoit să vă rețin încă, spre a vă vorbi asupra proiectelor cari sunt în dezbatere.

Eu am rugat, în mod sincer pe membrii opoziției, cari aveau să vorbească, să aibă amabilitatea de a scurta dezbaterile, nu din cauză că noi nu voim să discutăm proiectele, ci din cauză că o forță majoră ne obligă să terminăm aceste dezbateri astăzi. Motivele le-am arătat la începutul ședinței. Tot din aceste considerațiuni sunt nevoit, așa de târziu, să vă rog să rămâneți până când vom vota proiectele, pentruca să poată fi trecute după amiază la Senat.

Voiu da, deci, explicațiuni, poate nu așa de lungi — pentrucă nu este nici felul meu să dau explicațiuni lungi — dar, sper, destul de precise la toate obiecțiunile cari s'au ridicat.

Conștiința d-voastre vă va spune, după ce mă veți fi ascultat, dacă este ceva adevărat din afirmațiile, uneori riscate, alteori chiar foarte triste, cari s'au făcut aci, sau dacă, dimpotrivă, ne găsim în fața unui proiect de lege și a unei operațiuni, care fac onoare negociatorilor noștri și țării și care merită să fie aprobate de d-voastre. (*Aplauze pe băncile majorității*).

D-1 *dr. N. Lupu*: L-ați cetit, d-le prim-ministru?

D-1 *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : Te-am întrerupt eu vreodată cu vreun cuvânt ?

D-1 *dr. N. Lupu*: Știu eu că așa îți convine! (*Intreruperi pe băncile majorității*).

D-1 *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : D-lor, să o luăm dela început :

Mi s'a făcut, în primul loc, imputarea că grăbim Parlamentul. Mai ales membrii partidului liberal au spus că nu s'a pomenit ca o afacere de o așa mare importanță, un împrumut al țării și un contract, care conține asemenea obligațiuni, să fie discutat în Parlament după 2 zile dela depunerea proiectului pe biouroul Camerei. A fost depus alaltăeri, ieri a fost în comisiune și astăzi în ședință.

S'a zis că aceasta este strangularea vieții parlamentare și un abuz nemaipomenit.

D-1 *dr. N. Lupu*: Am luat cunoștință abia ieri, de el. (*Intreruperi pe băncile majorității*).

D-1 *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : Îmi pare rău, că, în special, membrii partidului liberal nu ne aplaudă, nici măcar atunci când îi imitam în limitele rezonabile.

Am să vă arăt că, în toate împrumuturile făcute de partidul liberal, lucrurile s'au petrecut ceva mai altfel.

Cum s'au petrecut lucrurile la 1922? La 19 Iunie 1922 s'a deschis o sesiune extraordinară a Parlamentului. S'a cetit la ora respectivă decretul de deschidere; imediat s'au format Adunările și

s'a depus proiectul de lege pentru împrumut; iată *Monitorul Oficial* aci. S'a cetit expunerea de motive și proiectul de lege, a vorbit câteva cuvinte Vintilă Brătianu — cinci minute, — s'a pus la vot și s'a votat.

Totul s'a petrecut în interval de mai puțin de o oră sau o oră jumătate, adică în timpul necesar pentru a se ceti textele, a se asculta o scurtă explicație a ministrului și a se vota... (*aplauze prelungite și îndelung repetate pe băncile majorității*), pe când noi am lăsat două zile interval. Am lăsat o zi pentru comisie, altă zi pentru ședința Camerei și am lăsat toată lumea să vorbească.

D-l *Richard Franasovici*: Aceasta este acuzația cea mai mică, pe care o aducem. D-l Duca de abia s'a oprit la ea. Nu aceasta are importanță.

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : Aveți răbdare. Vom veni și la celelalte.

Dacă dar este vorba de strangulare, au făcut-o alții, nu noi. Noi am destrangulat Parlamentul, i-am lăsat toată posibilitatea să studieze și să discute proiectul. (*Aplauze prelungite și îndelung repetate pe băncile majorității*).

Dar ați mai zis altceva. Ați spus că noi vă forțăm prin niște contracte, cari nu sunt complete sau cari ascund alte convențiuni secrete, vă forțăm să ne dați nouă, guvernului, un vot în alb, că nici măcar nu voim să arătăm toate condițiile cari sunt puse în toate contractele și vă cerem vot de complezență.

Este inexact, pentrucă, pe lângă proiectul de lege al împrumutului, v'am depus și contractul de

împrumut cu toate anexele, cari sunt acte publice. Dar, precum v'am spus la începutul ședinței, nu puteți să-mi pretindeți să dau publicității registrele bancherilor. Aceasta nu a cerut-o nimeni, nicio-dată, nu s'a pomenit nicăeri.

Ce ați făcut d-voastră în 1922? În paranteză vă spun, că vorbesc numai de 1922, pentru că nu vreau să răpesc timpul Camerei; însă în acelaș fel s'a petrecut și în alte dăți. Iată proiectul de lege care s'a votat :

„Ministerul de Finanțe este autorizat să încheie, în condițiunile cele mai avantajoase, care le va găsi, un împrumut de consolidare până la valoarea totală de“. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

D-l *Richard Franasovici*: Dar acest împrumut a venit ulterior la ratificare.

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : Acesta este singurul lucru care se găsește în *Monitorul Oficial*. Nimic altceva nu am găsit.

Prin urmare d-voastră nu ați înfățișat nici un contract; ci ați prezentat un proiect de lege prin care vi se dădea autorizare să faceți ce veți crede de cuviință.

Voci de pe băncile majorității: Mandat în alb.

D-l *Richard Franasovici*: Sub rezerva ratificării ulterioare a Parlamentului.

D-l *I. Mihalache*, ministru de interne: Este mai bine să-l închei definitiv și pe urmă să-l ratifici. (*Aplauze pe băncile majorității*).

D-l *Virgil Madgearu*, ministrul agriculturii și domeniilor: Sub rezerva ratificării lui Zaharof.

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : Când asemenea lucruri, contrarii realităților, se afirmă aci, în scopul de a zdruncina încrederea opiniei publice, eu, cu sistemul meu de a nu întrebuița cuvinte tari, vă spun că regret foarte mult că partide serioase pot să se expună la asemenea contradicțiuni. (*Aplauze prelungite și îndelung repetate pe băncile majorității*).

Dar, d-voastre ați pretins că ceea ce dezbatem azi este un împrumut al umilirii naționale, al scăderii demnității naționale.

D-l dr. N. Lupu: Da, al umilirii.

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : Pentru ce? Condițiunile împrumutului, cifra împrumutului, scopul împrumutului, toate au fost criticate. Voiu examina pe rând criticile d-voastre.

Înainte de a trece însă mai departe, observ că atunci când vorbea de scăderea demnității naționale d-l dr. Lupu zicea, într'un limbaj dramatic, că suntem exploatați de Schylok-ii internaționali.

Trebuie să exprim adâncul meu regret că în Parlamentul român se poate vorbi astfel de cele mai mari bănci din lumea aceasta. (*Aplauze prelungite, ovațiuni pe băncile majorității*).

Cari sunt băncile cu cari am tratat ?

D-l dr. N. Lupu: Eu nu mă închin la Mamor.

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : Banque de Paris et des Pays-Bas, Le Crédit Lyonnais, Le Comptoir National d'Escompte de

Paris, la Société générale pour favoriser le développement du commerce et de l'industrie en France, la Banque Nationale de Crédit, la Banque de l'Union Parisienne, Le Crédit industriel et commercial, la National City Bank of New-York, la Banque Mendelsohn de Berlin, la Dresdner Bank, la Nederlandische Handel-Maatschappij din Amsterdam, le Crédit suisse din Zurich, la Stockholm Enskilda Bank din Stockholm, la Zivnostenska Banka din Praga și altele.

D-l *dr. N. Lupu*: Și dacă sunt bănci mari, să ne jupoaie ! ?

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : Sunt cele mai mari bănci din lume.

Că acestea s'au unit să prade Țara Românească, aceasta să o creadă cei cari nu știu sensul cuvintelor, dar nu o putem crede noi, oamenii serioși. (*Aplauze prelungite, ovațiuni pe băncile majorității*).

Dimpotrivă, este o mare asigurare pentru toți și un succes că acest împrumut s'a tratat de cele mai mari bănci din lume din toate țările, atât din țările foste aliate în timpul războiului, cât și din țările foste adversare, precum și din țările neutre.

Acum, fiindcă este vorba de aceasta, voiu adăoga că s'a spus aicea cum că împrumutul este așa de bun, încât toate băncile din lume s'au repezit asupra lui.

Dar atunci, dacă este de bun pentru bancheri, de ce ne imputați că nu se știe nici astăzi cifra exactă, că bancherii n'au voit să ne asigure cifra totală? Dacă într'adevăr împrumutul era bun pen-

tru ei, ar fi fost natural să caute a-l face cât mai mare.

D-l *dr. N. Lupu*: Nu sunt așa de naivi, ei își dau seama de situațiune, ei știu că nu este lucru limpede și că trebuie să fie ceva ascuns. (*Ilaritate, exclamări pe băncile majorității*).

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor: Din două una: ori împrumutul este oneros pentru noi, fiind deci deosebit de avantajos pentru ceilalți și nu înțeleg de ce bancherii nu s'au grăbit să-l ia în întregime, ba încă să ne roage să cerem mai mult. Ori împrumutul nu este oneros...

D-l *dr. N. Lupu*: Când se dau avantajii prea mari, ei simt că acolo nu este nimic sănătos și nu vin să-ți dea bani; vin numai Hefterii... (*Protestări pe băncile majorității*).

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la finanțe: Dacă este adevărat că împrumutul e oneros, atunci d-voastră trebuie să vă bucurați, că, după cum afirmați Dv., bancherii nu vor da bnași și deci noi nu putem face împrumutul. Ați spus chiar că este un împrumut fantomă. Altfel, nu înțeleg care este logica judecății d-voastre...

D-l *dr. N. Lupu*: Trebuie să-mi pierd cu totul ideia bună despre d-ta. Cu sofisticării de judecătorie de pace vii d-ta aici?... (*protestări energice pe băncile majorității*). La sufletul vibrant al omului acestuia (*arătând spre d-l deputat profesor N. Iorga*), d-ta vii să răspunzi cu sofisticării de judecătorie de pace?... (*Protestări energice pe băncile majorității*).

D-l *D. G. Căpățineanu*, vice-președinte: D-le dr. Lupu, nu aveți cuvântul.

D-l *dr. N. Lupu* : Știu că n'am cuvântul, dar n'am ce să fac.

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : Să examinăm acum pe rând celelalte învinuiri cari ni s'au adus.

Întâi, cifra împrumutului este de 1.325.000.000 franci francezi, ceea ce însemnează opt miliarde lei.

S'a obiectat de unii, dacă nu de toți oratorii cari s'au urcat la tribună, că cifra nu este sigură, că, în definitiv, poate să fie atâta, poate să fie mai puțin, poate să fie nimic și prin urmare nu se știe ce va fi. Ia să vedem dacă este așa.

Contractul de împrumut pe care l-am depus ne indică cifra totală a împrumutului. Este vorba de 1.325.000.000 franci francezi. În această cifră intră pe deoparte o serie de sume cu diferite destinațiuni, despre care voiuri vorbi mai târziu; iar pe de altă parte un aranjament pentru șosele, care reprezintă un miliard și ceva de lei.

A fost discuțiunea, dacă acest contract pentru șosele — și cu această ocaziune răspund și d-lui Duca — trebuie înglobat, sau nu în împrumut.

Noi nu l-am înglobat în împrumut, în realitate, decât pentru un motiv de ordin tehnic și anume : nu poate o țară să facă împrumuturi în fiecare zi, să emită astăzi o sumă și peste câteva zile sau luni să emită alte sume.

Având nevoie să facem șoselele, este necesar ca acest aranjament să-l facem acum, când am găsit

un grup foarte serios, care a făcut o ofertă, pe care am crezut-o avantajoasă și ne dă posibilitatea ca în loc să plătim în numerar totul, să plătim o bună parte în titluri, în timp de 40 de ani.

Ne-am rezervat ceea ce se cheamă o opțiune și am spus: condițiile contractului pentru șosele nu fac parte din împrumut, acesta este un contract deosebit. Vom vedea dacă condițiile ne convin, atunci îl vom primi. Dacă condițiile vor conveni, se vor emite după anumite norme, titluri la anumite epoci, ca să se plătească șoselele.

Acum depinde dacă contractul pentru șosele se admite sau nu, ca cifra lui să facă parte sau nu din acest împrumut.

D-l *dr. N. Lupu*: Dacă veți mai fi d-voastră aci.

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : Dacă d-voastră nu veți admite contractul pentru șosele, atunci are să dispară din împrumut partea relativă la el.

D-l *dr. N. Lupu*: Dacă veți mai fi aci, aceștia au să-l admită, fiindcă ei admit totul.

D-l *N. Iorga*: Îmi dați voie, se face o mulțime de zgomot în jurul șoselelor. Acum 2 zile am mers dela Craiova la Tg.-Jiu. Șoseaua este în cea mai bună stare, pe cât este de proastă șoseaua București—Ploești, pe atât este aceasta de în bună stare. Nu trebuie împrumut pentru șosele, trebuiesc vreo 60 de ingineri de drumuri, cari să-și facă datoria și câțiva cantonieri cari să ia piatra depe margini și să o aștearnă pe șosele.

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor :

Chestiunea acesta o vom discuta când va veni înaintea Parlamentului contractul pentru șosele. Acum este vorba de altceva, dacă acel contract intră sau nu în împrumut.

Am hotărît că el poate să fie scos din împrumut, dacă nu se admite acel contract, încât suma totală se poate reduce cu un miliard și ceva.

Nu se poate însă ca asemenea opțiune să dureze mult și să rămână în nesiguranță multă vreme emisiunea respectivă. S'a fixat dar data de 30 Aprilie, până la care trebuie să se hotărască dacă contractul șoselelor intră sau nu în împrumut.

Lucrul este destul de limpede. Este însă un aliniat căruia i s'a dat o interpretare judaică, forțată. Acest aliniat spune: „În tot cazul, la 30 Aprilie, suma împrumutată va fi definitiv fixată la cifra ce va fi fost efectiv vândută la această dată“.

Ca să înțelegeți lucrul, trebuie să vă spun următoarele: suma se împrumută pentru Casa Autonomă. Aceasta emite obligațiile și le vinde bancherilor — acesta este mecanismul, — iar aceștia dau banii.

Atunci, la 30 Aprilie, are să se știe exact câte obligațiuni au să fie vândute și câte nu. Deci, s'a zis: concluzia e că până la 30 Aprilie nu se știe nimic și că poate să rămână nevândute toate titlurile, să nu mai fie nimic din împrumut.

Această concluzie este forțată și nu corespunde realității. Textul acesta este în legătură cu șoselele în modul următor: până la 30 Aprilie trebuie să se știe dacă contractul cu șoselele se face sau nu, dacă șoselele intră sau nu în acest împrumut.

Se poate întâmpla ca acest contract, al șosele-

lor, să fie redus, să se schimbe cifra de un miliard și ceva, să fie un miliard minus ceva, sau un miliard plus ceva. Ei bine, aceasta nu se poate aștepta la infinit și atunci s'a adăugat acest aliniat, că până la 30 Aprilie au dreptul să facă schimbări în plus sau în minus, dar de atunci încolo nu. Deci, cât se fixează până la 30 Aprilie, atâta rămâne.

D-1 *Richard Franasovici* : În orice caz, maximum este fixat, deci sub acest maximum. Vă întreb fiindcă d-voastră spuneți: mai mult sau mai puțin.

D-1 *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : Aceasta rezultă clar și din altă împrejurare: deosebit de contractele acestea care sunt publice, sunt și contracte pe care trebuie să le facă Casa autonomă cu bancherii, ca să le predea titluri. Aceste contracte nu se produc în public. De altfel, în încheierea acestor contracte, se pot face schimbări și nu poate să fie vorba de o discuțiune înaintea Parlamentului.

Este o tradiție constantă, ca afacerile acestea de vânzări de titluri să nu se facă prin contracte publice. În contractul, prin care bancherii cumpără dela Casa Autonomă titluri, se spune foarte limpede: „Casa autonomă cedează bancherilor și aceștia iau în mod ferm totalitatea împrumutului“, cu rezerva numai, că dacă contractul șoselelor nu se face, atunci, evident, suma aceia va fi redusă.

Prin urmare, chestiunea este limpede. Rezultă și din textul acesta coroborat cu textul convenției de împrumut, că bancherii iau asupra lor, în mod ferm, întreaga emisiune.

Să trec acum la chestiunea cursului. Își închipue acei cari nu sunt în curent cu afacerile economice, că un curs se poate fixa în mod totalmente arbitrar! Deci, după părerea aceasta eu, ministru de finanțe ori de externe, pot să mă înțeleg cu cutare ministru de finanțe sau de externe, sau cu cutare guvern străin, să facă a se fixa la un împrumut cursul de 95—105 sau 106, după cum ambelor guverne, ori țării mele îi convine.

Cursul, în această materie, este quasi-automat.

Cu bunăvoință se poate face o ușoară urcare față de cursul care rezultă în mod automat dela bursă; dar niciodată cursul nu poate să se fixeze în mod arbitrar. Cum se fixează cursul? Noi avem pe piață, acum, hârtie emisă acum doi ani, pentru stabilizare. Această hârtie are un curs de... — nu voiu intra în toate detaliile — cari sunt chestii de specialist...

D-l dr. N. Lupu: Nu sunteți specialist; sunteți ocazional și aci.

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor: Toată viața este o serie de ocazii. (*Ilaritate, aplauze pe băncile majorității*).

D-l dr. N. Lupu: Ei aplaudă că n'au înțeles nimic. (*Ilaritate, întreruperi pe băncile majorității*).

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor: Prin urmare, noi avem pe piață împrumutul de stabilizare. Acest împrumut de stabilizare se vinde la bursă.

Este teorie, nu spun ceeace se petrece în practică...

D-1 *dr. N. Lupu*: Vasăzică aceasta este teorie abstractă !

D-1 *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : Se vinde pe piață cu 82 la sută, să presupunem. Vine o nouă emisiune. Pot bancherii să pună pe piață și subscriitorii să ia pe un curs superior emisiunii de 82 la sută? Nu, fiindcă nu ar avea nici un motiv să cumpere hârtia aceasta nouă, cu un preț mai mare, când pot cumpăra pe cea veche. Deci cursul acestei emisiuni e legat de cursul emisiunii anterioare. Nici nu se poate altfel.

D-1 *Richard Franasovici*: L'ați fixat ?

D-1 *I. Răducanu*, ministrul lucrărilor publice și al comunicațiilor: D-le Franasovici, d-voastră credeți că întreruperea e bine venită, dar nu ați înțeles.

D-1 *Richard Franasovici*: Dar nici n'ați auzit ce am spus. Am întrebat: L'ați fixat? Incontestabil că nu sunt așa omniștient, ca d-ta și, tocmai de aceia am întrebat. Capacitatea d-tale în materie financiară este în deobște cunoscută.

D-1 *Virgil Madgearu*, ministrul agriculturii și domeniilor: De când a pierit Vintilă Brătianu nu mai aveți financiar în partid.

D-1 *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : Prin urmare, acest curs era forțamente fixat de starea pieții.

Care era starea pieții? Starea pieții era așa, încât cursul împrumutului precedent, din cauza crizei generale, era jos; cursul era scăzut sub 83. A trebuit ca, cu mijloacele, de care pot dispune hân-

cile mari participante la împrumut, să se facă cele necesare pentru ca acest curs să fie puțin ajutat. Dacă veți cerceta foile bursei, cari sunt la dispozițiunea d-voastre la Ministerul de Finanțe, veți vedea că dela Decembrie până la Martie acest curs a fost continuu în urcare. Când am ajuns la Martie, la un curs care era cu o diferență de nimic, aproximativ 9 centime la sută mai jos decât cursul de stabilizare, atunci am găsit momentul potrivit de a încheia convențiunea de împrumut, spre a-l realiza cam în aceleași condițiuni ca la stabilizare. Iată prin urmare cum s'a stabilit cursul.

Am spus că nu pot să-l declar în mod oficial, pentrucă este contra obiceiului și pentrucă o declarațiune oficială făcută acuma, ar îngreua plasa-rea titlurilor împrumutului.

Prin urmare, cursul a fost fixat în așa condițiuni, încât echivalează cu acel al stabilizării.

Aceasta însemnează două lucruri: întâi că nu este o scădere a creditului nostru, pentrucă — orice s'ar spune și oricât de puțină bunăvoință ar avea acei cari vor să combată guvernul — vor trebui să recunoască că, criza este mult mai puternică astăzi decât acum doi ani și prin urmare menținerea cursului de acum doi ani arată întărirea creditului țării. Iar, în al doilea loc, de oarece acuma situațiunea pieții este mult mai rea și toate hârțile și la noi și în străinătate, au avut scăderi fenomenale; de aceea, față de o piață atât de rea, față de scăderile catastrofale la bursă, față de crăhurile imense din America și din alte țări, menținerea cursului vechiu este un mare succes. (*Aplauze pe băncile majorității*).

D-voastră ați mai spus — și-mi pare rău că tocmai șeful partidului vechiu liberal a ridicat această chestiune, — că, în afară de împrumut, o serie de afaceri conexe au îngreunat aceste negociațiuni.

Asupra acestui punct, am spus încă odată, regret că se culeg știrile fără nici un control.

Este absolut inexact că am fi luat angajamente din cauza împrumutului, cu ocazia împrumutului, sau pentru împrumut, în alte afaceri. Nu am luat nici un asemenea angajament. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

Pentru ca să răspund și la altă aluziune, voiu adăogi că n'am luat nici un angajament de comenzi în străinătate din acest împrumut, sau de a trimite bani în străinătate din sumele realizate de împrumut. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

D-l dr. N. Lupu: Dar dacă a luat Mihai Popovici, fără să știe dumnealui, ce ați făcut atunci? (*Sgomot, întreruperi*).

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor: De altminteri, d-lor, cu puțină atențiune se poate vedea din acte că n'am luat nici un alt angajament.

Se poate vedea în convenție cifra împrumutului și se vede alături în programul de dezvoltare, pe care l-am atașat — voiu explica îndată pentru ce — întrebuițarea împrumutului.

Din această comparație se poate constata că toată suma este întrebuițată la anumite destina-

țiuni precise. Prin urmare, nu a mai rămas pentru alte întrebuințări.

În programul de dezvoltare se spune: atâta pentru Creditul agricol, atâta pentru căile ferate, atâta pentru fondul de rulment, etc., și atunci dacă nu mai rămâne nimic fără destinație precisă, de unde să mai luăm ca să dăm altora? Lucrul este limpede.

Dar, în privința aceasta, ne-au făcut unii dintre oratori altă imputare : de ce v'ați dus d-voastră să spuneți bancherilor: iată ce întrebuințare vom face cu banii, ori ne obligăm a face cutare întrebuințare. De ce? Pentru că suntem oameni de bună credință, nu avem nimic de ascuns. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

Voim să evidențiem că acest împrumut nu este făcut așa cum s'a pretins, din nenorocire, în oarecare presă, așa cum s'a scris în unele gazete din Franța, pe care le-am citit rându trecut, că avem să plătim cu el cupoanele vechiului împrumut și să umplem golurile bugetare.

Nu este adevărat acest lucru. Cupoanele vechiului împrumut și ale tuturor împrumuturilor le plătim din alocațiunile bugetare, iar golurile bugetare, dacă vor fi, le vom umplea din alte resurse, provenite mai ales din valorificarea bogățiilor Statului.

Dar, d-lor, s'a zis că totuș noi umplem goluri bugetare, din moment ce destinăm o sumă unui fond de rulment.

Îmi pare rău. Aceasta e o inadvertență. Fondul de rulment nu este destinat a acoperi goluri bugetare. Fondul de rulment însemnează să am o sumă

la dispoziție, ca să pot face față plăților, atunci când insuficiența provizorie a încasărilor ar îngreuna aceste plăți.

D-l *N. Iorga*: Faceți aluzie la ceea ce am spus eu ?

Voci depe băncile majorității: Nu, nu.

O voce depe băncile majorității: La ce a spus d-l George Brătianu.

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : Noi avem actualmente un fond de rulment de 2 miliarde lei, fond de rulment pe care-l are Statul la dispoziție la Banca Națională.

Acest fond de rulment s'a dovedit insuficient. Din ce cauză? Lunile cele mai rele la noi sunt Ianuarie, Februarie, Martie și chiar Aprilie ; nu se încasează îndeajuns. Aceste lipsuri provizorii se completează în urmă prin banii cari sunt încasați în lunile Mai, Iunie, etc.

Dar, în timpul când nu se încasează suficient, noi trebuie totuși să facem față plăților de salarii, de material ale diferitelor instituțiuni publice și atunci este necesar să găsim bani ca să acoperim aceste nevoi. De aceea este nevoie de un fond de rulment, care la sfârșitul anului se acoperă prin încasări.

La plecarea din țară a d-lui Mihai Popovici, i-am atras atenția asupra acestui lucru și l-am rugat să facă tot posibilul ca acest fond de rulment să fie dublat, căci altminteri nu putem să facem față în mod constant nevoilor noastre. Fondul n'a putut fi dublat, s'a reușit a se face numai o majorare a

lui și aceasta va fi însă foarte bine, căci va facilita situația tezaurului în împrejurările actuale.

Spunea cineva că Statul ar fi putut obține un împrumut în condițiuni mult mai bune, pentru că cutare sau cutare Stat a obținut tot acum împrumut în condițiuni mai bune.

Lucrul este foarte contestabil. De fapt, împrumuturile acelea nu s'au încheiat. Sunt speranțe că vor fi încheiate. Până acuma nu s'au încheiat. Vom vedea atunci când se vor realiza. Nu este deci vorba de un fapt precis, atunci când se face comparație cu aceste împrumuturi.

Dar eu nu pot și nu vreau să tăgăduesc, că n'ar exista în Europa alte state, cari ar putea să încheie un împrumut în condițiuni mai bune.

Principial vorbind, desigur că România fiind o țară bogată, cu resurse imense, poate că ar trebui să fie cea mai bine cotate din țările europene. Din nenorocire însă, nu este așa și nu este așa din motive generale politice, asupra cărora nu vreau să insist.

Știți foarte bine că e o credință generală că nici o țară din Occident nu se află într'o poziție așa dificilă, din punct de vedere geografic, ca țara noastră.

D-l dr. N. Lupu: De aceia trebuia să fie mai atenți cu noi, să ne dea mai mult, pentru că suntem aci într'un loc mai periculos. (*Aplauze pe băncile partidului țărănesc*).

D-l Virgil Madgearu, ministrul agriculturii și domeniilor: De ce nu le-ai spus-o când ai fost la Societatea Națiunilor: (*Ilaritate pe băncile majorității*).

D-1 *dr. N. Lupu*: Parlament mai slab ca al vostru n'am văzut de când sunt. Nu înțelegeți nimic. (*Protestări pe băncile majorității, întreruperi*).

D-1 *Eduard Mirto*: Ce să facem, dacă suntem așa de proști?! (*Ilaritate pe băncile majorității*).

D-1 *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: Din împrejurările acestea și din unele împrejurări interne, asupra cărora nu voiu insista, pentru că nu este intenția mea să fac un proces acelorora...

D-1 *dr. N. Lupu*: E și ora înaintată și ne este foame !

D-1 *N. Mischie*: D-le dr. Lupu, d-voastră ați vorbit înainte și ați spus multe lucruri, care vă declar că au făcut oarecare impresiune asupra noastră, vă rugăm să ne lăsați să ascultăm pe d-l prim-ministru, pentru a putea ști ce spune și d-sa asupra acestei chestiuni.

D-1 *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: D-lor, nu vreau să fac aci proces acelorora cari au fost aci înaintea noastră.

Nu intră nici în obiceiul meu ca să fac încriminări. În politică, de altminteri, fiecare trebuie să-și facă datoria. Țara o să ne judece pe toți, ea o să dea verdictul și nu este nevoie să ne aruncăm, la orice ocazie, învinuiri, unii asupra altora. (*D-1 Dr. Lupu întrerupe*).

D-1 *N. Mischie*: D-le dr. Lupu, după cecece ai spus d-ta, era să votez în contra proiectului. Deci, lasă-mă să ascult.

D-1 *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului,

ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: Nu e mai puțin adevărat că se știe și nu se putea să nu se știe că noi am avut continuu, din nenorocire, de mai mulți ani, o situație deficitară.

Când s'a făcut stabilizarea, a trebuit să acoperim goluri enorme. La căile ferate nu s'a putut nici până acum acoperi toate golurile și, oriunde ne întorceam, situația era aceeași.

D-l *Richard Franasovici* : Din cauza administrației noastre ?

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: Te rog nu-mi face proces de intenție în mod inutil.

De exemplu, agricultura merge greu. Am avut ani dearândul prețuri de recoltă foarte ridicate, cari puteau să facă fericirea oricărei alte țări. Dar aceste prețuri au fost mai mult decât înjumătățite prin enorme taxe de export și din această cauză s'au luat agricultorilor toate beneficiile.

Agricultorul, ademenit de prețul recoltelor, a consimțit să plătească pământul scump, rotunzându-și proprietatea, a pus bani mulți în investițiuni agricole, s'a îndatorat ca să facă aceste mari cheltuieli, sperând să le acopere din prețurile mari ale recoltelor. Taxele puse de Stat i-au răpit însă orice beneficiu, nu a putut plăti datoriile, a ajuns sărac și încărcat de datorii.

Fără a încrimina deci pe nimeni, constat și nu se poate să nu constate și cei din străinătate, că noi am avut o situațiune financiară foarte grea, care a fost și este încă deficitară în multe domenii,

începând cu agricultura, principala noastră îndeletnicire.

Aceasta contează pentru oricine vrea să facă un împrumut.

S'au citat unele state cari ar fi favorizate. Dar una din țările la care s'a făcut aluzie, nu a realizat un împrumut, pe care îl tratează de multă vreme, ci este vorbă să ia sau a luat un acot din împrumut, pe termen de 12 luni. Așa am fi putut să luăm și noi, dar am crezut că nu ne putem angaja să plătim în termen așa de scurt.

S'a mai vorbit de alt Stat, unde nu este un simplu expert la Banca Națională, ci este altceva, însăși administrarea unei bune părți din impozite se face de o comisiune străină, care încasează acele impozite și evident că, în această situație, este mult mai ușor pentru bancherul străin să controleze posibilitățile de încasare și de credit.

Este inutil să facem comparație cu aceste țări. Faptul brut este acesta: că noi am făcut un împrumut, care este considerat de toată lumea serioasă din străinătate, ca un succes față de situația grea de astăzi. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

D-l dr. N. Lupu: Adu ceva ziare sau consultații de economiști, căci numai pe afirmațiunea d-tale nu pot crede aceasta. (*Intreruperi pe băncile majorității, sgomot*).

Afară de băncile cu care ați încheiat împrumutul, nimeni nu mai spune că este bun.

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: D-lor, mi se cere să aduc consultații sau

gazete. Cine are nevoie, le poate găsi. N'am să aduc eu aceasta aci, fiindcă aici chestiunea se pune sub forma următoare: dacă cuvintele mele nu sunt crezute, eu nu voi stărui ca cei cari nu le cred să le creadă. Eu vorbesc pentru cei cari mă cred. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

Este adevărat, din nenorocire, că o parte din presa noastră...

D-l dr. N. Lupu: Toată.

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului. ministru de externe și ad-interim la Ministerul de Finanțe: Nu toată, o parte din presa noastră a dus o campanie furioasă împotriva împrumutului.

Am mai spus-o deja: respect părerile fiecăruia; înțeleg ca cineva să zică, cum s'a zis: nu trebuia împrumutul, este rău de împrumutat, dar să se inventeze, în fiecare moment, tot felul de afaceri și să se răspândească tot felul de născociri, aceasta n'o înțeleg.

Această atmosferă ne-a făcut rău, fiindcă din această atmosferă s'a desprins în străinătate, pentru unii necunoscători ai situației, ideea că nu putem plăti cupoanele, că nu putem face față cheltuelilor de strictă necesitate. S'a și publicat un articol destul de sugestiv într'o gazetă: „Français, gare à vos poches“: Francezi, păziți-vă buzunarele de români, cari vin să ia împrumut.

Din fericire, pentru țară, toți oamenii serioși și de bună credință au înțeles și au reprobat asemenea născociri calomnioase.

Să venim acum la scopul împrumutului. Voiu trece în revistă pe scurt toate obiecțiunile făcute, pe cât îmi va fi posibil.

Scopul împrumutului este indicat în programul de dezvoltare : o parte va fi afectată Creditului ipotecar agricol, o parte căilor ferate, o parte fondului de rulment și altă parte va fi afectată încurajării agriculturii.

Principala noastră grijă a fost de a ajuta agricultura. Am mai spus deja, fără intențiunea de a critica pe alții, că pentru prima oară după expropriere, se face ceva pozitiv în folosul agriculturii. (*Aplauze prelungite și îndelung repetate pe băncile majorității*).

S'a zis că, este insuficient. Nu eu voiu fi acela, care voiu spune că aceasta este tot ceea ce trebuie făcut.

Am spus de atâtea ori și repet și acum: nu am crezut, nu cred și nu pot crede că acest împrumut va rezolva criza prin care trece țara. Nu a fost vorba de aceasta. Noi am urmărit, prin acest împrumut, cu totul altceva. Am luat o măsură strict necesară, care să ne permită pe urmă, în mod liniștit, să ne ocupăm de rezolvirea crizei, ce ne apasă astăzi.

Nu voim să lăsăm ca cuțitul să ajungă la os, ca desnădejdea să se strecoare în țărani împovărați de camătă și pe urmă să ne întrebăm, ce să facem ?

Am vrut să luăm o măsură pregătitoare, strict necesară, ca să avem răgazul de a rezolvi chestiunea în tihnă. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

Acesta este adevăratul scop al împrumutului. El trebuie completat cu o serie de alte mijloace, care să creieze noi situații economice și noi re-

surse, de natură a înlătura criza de care suferim, sau cel puțin a aduce o însemnată îmbunătățire situației.

Într'un an, nouă ne trebuiesc aproximativ 12—15 miliarde pentru a restabili balanța plăților. Avem din acest împrumut o a treia parte, vom găsi în cursul anului încă celelalte două părți, ca să putem astfel, în cursul anului, da satisfacere tuturor nevoilor stringente.

Nimeni nu a cerut, afară de aceia cari nu-și dau socoteală ce înseamnă un împrumut în condițiunile de astăzi, ca prin împrumut să găsim toate resursele de care avem nevoie.

Împrumutul de astăzi este făcut în condițiuni mai puțin avantajoase, din cauza pieții și acesta era unul din motivele ce ne-au determinat a nu căuta un împrumut mai mare.

De ce să mă oblig la 40 de miliarde lei, cu $7\frac{1}{2}$ la sută, printr'un împrumut mare, când sper să obțin peste câțiva ani un împrumut cu 5% ori mai puțin? Prin urmare, trebuia să facem un împrumut mic.

Pe de altă parte, împrumutul se plătește, nu este un cadou. Deci trebuia să prevedem în buget anuitatea necesară, care ar fi fost mare și împovărătoare pentru buget, ba chiar imposibilă, dacă împrumutul ar fi fost de 40—50 miliarde lei. Trebuia deci să se facă un astfel de calcul, ca suma împrumutată să fie cea strict necesară, așa ca să ne acoperim primele nevoi și să avem posibilitate a plăti împrumutul, fără a încărca bugetul Statului cu impozite noi, grele și imposibile. Așa am procedat.

Dar, s'au mai ridicat și alte diferite obiecțiuni, la cari voiu căuta să răspund în scurt.

Nu voiesc a insista asupra unor lucruri, ce arată atmosfera în care se discută la noi.

Voiu releva numai un exemplu. Cel dintâiu dintre oratori, d-l doctor Lupu, a susținut că noi căutăm să schimbăm practica constituțională și să solidarizăm cu noi Capul Statului, în toate operațiunile pe care le facem.

Ca să dovedească aceasta, d-sa cită un interview despre care n'am să spun nimic, întrucât a fost dezmințit, dar cită și raportul pe care l-am făcut eu, cu ocazia înlocuirii guvernatorului Băncii Naționale. La sfârșitul aceluia raport, eu ziceam: „dacă Majestatea Sa este de acord cu acest mod de a vedea, O rog să binevoiască a semna alăturatul decret“.

Concluzia trasă de d-l doctor Lupu aici, este : Primul-ministru a vrut să solidarizeze pe Majestatea Sa Regele cu actele guvernului.

Dacă această afirmare este serioasă, mă mir că d-l doctor Lupu poate să spună asemenea lucruri. Dacă este o glumă, ar fi bine să încetăm cu asemenea glume.

Formula pe care am întrebuințat-o, este o formulă care dăinuește de 50 de ani. Căutați toate decretetele, de când există monarhie constituțională în țara românească și veți vedea această formulă sau una analoagă. (*Aplauze prelungite, ovațiuni pe băncile majorității*).

Este o formulă de politețe. Cum se cuvine să ne adresăm Majestății Sale? Să spunem pur și simplu: Rugăm să semnați decretul, sau să spu-

nem: dacă Maiestatea Voastră aprobă, O rugăm să semneze? Aceasta nu însemnează că noi solidarizăm pe Suveran cu actele noastre. De actele noastre numai noi suntem răspunzători. Constituția o spune clar. Dar întrebuițăm o formulă de politețe și noi trăim încă în timpul formulilor de politețe. Dacă pot fi unii cari să dorească a schimba acest timp, noi nu o dorim. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

D-l I. Buzdugan: D-l doctor Lupu a vrut să desolidarizeze actele de Acela care domnește și nu guvernează.

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor: Am vorbit despre această chestiune, numai ca să dau un exemplu de condițiunile în care se discută.

D-l Ion Mihalache, ministru de interne: Uitați-vă la d-l Leon, ce cuminte este. (*Aplauze, ilariiate pe băncile majorității*).

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor: Să trecem mai departe. S'a mai spus că noi, prin contractul de împrumut, am dat garanții extraordinare, că ne-am legat prin tot felul de obligațiuni, dacă nu se plătește se face cutare, dacă se întârzie o plată urmează cutare și așa mai departe.

Acest contract este absolut reproducerea contractului din 1929. Nu am schimbat nimic și nu aveam nevoie să schimbăm, pentru că acest contract este a doua tranșă a împrumutului din 1929.

Pe acest contract din 1929, Parlamentul l-a votat, la timpul său.

Atunci nu s'au ridicat asemenea obiecțiuni, sau

chiar dacă s'au ridicat, acestea au fost înlăturate și Parlamentul a admis textul.

Sunt dar aceleași garanții, aceleași condițiuni, ca la prima tranșă a acestui împrumut.

Tocmai din această cauză, ca să nu avem nevoie de noi discuțiuni în această privință, noi n'am vrut să schimbăm contractul vechiu.

S'a mai spus de către oratorii, cari au vorbit aici, că ei nu cunosc planul economic pe care trebuie să-l realizăm..

Să ne înțelegem: noi facem acest împrumut pentru anumite scopuri, pe care le-am arătat în ceea ce se numește „programul de dezvoltare“. Acest program este supus votului d-voastre, prin urmare el nu este secret. Dacă însă se face aluzie la faptul că, în afară de acest plan de dezvoltare, mai este în preparațiune un alt plan economic general, apoi acesta nu are de a face cu împrumutul de față, decât numai într'atâta întrucât acest împrumut va ajuta și el la realizarea acestui plan economic general, pe care îl vom supune la timp aprecierii d-voastre.

D-l *dr. N. Lupu*: Dar ce putem să mai facem când ne pui așa bolovan în cale ?

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : Repet că acest plan general economic, în preparațiune, nu are de aface cu împrumutul de față, iar elementele lui în detaliu se vor vedea mai târziu când le vom supune aprobării d-voastre, spre a putea păși la executarea lui.

D-l *dr. N. Lupu*: De care plan este vorba, de al lui Madgearu sau de al lui Manoilescu ?

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : Încerci, fără succes, să faci ironii; căci s'a realizat ceea ce poate nu-ți convine, anume că acești doi domni colegi s'au unit și au lucrat prietenește împreună. (*Ilaritate*).

D-l *Virgîl Madgearu*, ministrul agriculturii și domeniilor: Când sunt doi, puterea crește.

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : Iată dar că acei nori groși, care se pretindea că apasă asupra împrumutului, se împrăștie la adierea celui mai ușor vânt.

Este încă o obiecțiune care a fost susținută cu mult aparat. Ni s'a spus: ați făcut Creditul ipotecar agricol, dar ia să vedem în ce condiții l-ați făcut ?

Dacă nu mă înșel, d-l Duca a spus că am zălogit străinilor pământul țării.

Nu voiesc să fac aici nici o intrigă, dar constat un lucru: că acest sistem de a vedea situațiunea nu mai este de sezon...

D-l *N. Iorga*: Suntem oameni bătrâni și ne aducem aminte de alte vremuri. D-voastră, natural, sunteți mai tineri. (*Ilaritate*).

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor : România face parte din Societatea Națiunilor, care are tendința ca în această materie, să ia măsuri cu caracter general, aplicabile tuturor națiunilor. S'a propus, precum știți, a se crea Uniunea europeană, care are, între altele, scopul de a căuta să rezolve criza ce ne bântue, prin măsuri comune

luate de toate popoarele europene. Nu cred că în asemenea situațiune noi trebuie să rămânem în afară.

D-l *dr. N. Lupu*: Se poate compara situațiunea dela Liga Națiunilor cu vechilii pe cari vi-i trimet bancherii aici ca să ne controleze ?

D-l *I. Răducanu*, ministrul lucrărilor publice și al comunicațiilor : Să fim indulgenți cu d-l *dr. Lupu*, pentru că a lipsit câteva minute.

D-l *dr. N. Lupu*: Îți arunc tot disprețul meu ! (*Protestări pe băncile majorității, mare zgomot*).

Voci depe băncile majorității: La ordine! La ordine !

D-l *Șt. Cicio Pop*, președinte: D-le *dr. Lupu*, ați spus un cuvânt neparlamentar, pe care vă rog să-l retrageți.

D-l *dr. N. Lupu*: D-le președinte, te rog pe d-ta să ai amândouă urechile bune. Când acest domn îmi spune că trebuie să mi se scuze întreruperea pentru că am lipsit câteva minute, eu îi spui că-i arunc tot disprețul meu. (*Mare zgomot*).

D-l *Șt. Cicio Pop*, președinte: D-le *dr. Lupu*, vă rog să vă moderați.

D-l *dr. N. Lupu*: Mă moderez, dar să se mode-reze și d-lui.

D-l *I. Răducanu*, ministrul lucrărilor publice și al comunicațiilor: D-l *dr. Lupu* poate să spună orice, nu mă interesează.

D-l *dr. N. Lupu*: (*Intreruperi*). (*Protestări, mare zgomot*).

D-l *Șt. Cicio Pop*, președinte: D-le *dr. Lupu*, vă rog să nu mă siliți să recurg la aplicarea Regulamentului.

D-l *dr. N. Lupu*: Să le spui a doua oară să tacă.

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor: Din inițiativa României — și acesta este un merit și al țării noastre și al exponentului ei, d-l Titulescu... (*aplauze pe băncile majorității*).

D-l *dr. Lupu*: D-l Titulescu dezaproabă acest împrumut, degeaba aplaudați.

D-l *Pompiliu Ioanițescu*: Ai procură să spui acest lucru? Să vedem.

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor: Din inițiativa României, prin glasul d-lui Titulescu, s'a propus Uniunii europene crearea unui Credit agricol internațional, menit să rezolve, în primul loc, criza agricolă care apasă țările europene, dar mai ales țările din sud-estul Europei. Acest Credit internațional agricol este pe cale de a lua ființă.

S'au discutat chestiunile preliminare, o comisie lucrează la statutul acestui Credit și în luna Mai este speranța să se ajungă la înființarea lui, sau cel puțin la măsuri menite a asigura curânda lui înființare.

Acest Credit internațional însă, are să lucreze cu organele pe care le va găsi în interiorul țării.

S'a zis aci, pe nedrept, că în sferile internaționale s'a iscat mirare că noi vrem să organizăm Creditul agricol, acum când se discută acolo înființarea Creditului agricol internațional.

Lucrul nū este exact. Mirarea ar fi fost în cazul contrar, ca să stăm la gânduri și să așteptăm ca să ne surprindă Creditul agricol internațional,

fără să avem un organ pe care să se poată rezema aci.

D-l dr. N. Lupu: Dar erau organe aci: „Creditul Funciar Rural“, cu două miliarde și jumătate de lei și „Casa Rurală“. Există, prin urmare, un embrion.

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor: D-l dr. Lupu ne amintește că sunt aci două organe: „Creditul Funciar Rural“ și „Casa Rurală“, pe care se poate sprijini acel „Credit internațional“. Desigur, există. Cu toate acestea, odată cu ele coexistă și criza grozavă prin care trecem. Deci nu putem rezolva criza cu aceste instituții. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Nu putem rezolva această criză cu puterile pe care le avem noi și este necesar, cum, de altminteri, s'a recunoscut de toți, la conferința pentru Uniunea europeană, că trebuie să facem apel la capitalul străin, la țările care au surplus de capital și pot să-l întrebuințeze pentru satisfacerea acestor nevoi.

Prin urmare, dacă nu în Mai, dar mai târziu, Creditul internațional ipotecar are să ia ființă.

Noi creiem acum organul necesar pentru ca, odată Creditul internațional înfăptuit, să poată avea un punct de sprijin în țara noastră și să poată păși de îndată la toate operațiunile la care este chemat să participe.

D-l I. Th. Florescu: Numai să nu se facă politică.

D-l G. G. Mironescu, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor:

Oricare ar fi organizația instituției pe care o întemeiem prin legea care vi se prezintă, noi am avut grijă să spunem că statutele ei se vor adapta statutelor Creditului internațional agricol.

D-l *dr. N. Lupu*: Dacă va vrea consilierul tehnic — o spuneți acolo — o persoană cu 7 voturi (*întreruperi pe băncile majorității*). Dacă nici aceasta nu o pricepeți, nu pricepeți nimic.

D-l *Eduard Mirto*: Crezi că mă bucur eu că sunt așa de prost? (*Ilaritate*).

D-l *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului, ministru de externe și ad-interim al finanțelor: Prin această prizmă, trebuie să se vadă organizația pe care am dat-o noi Creditului nostru agricol.

El e destinat să servească ca organ de colaborare și execuție a Creditului internațional agricol. De aceea ne-am apropiat, din punctul de vedere al organizării, de acest credit internațional.

La acest Credit al nostru participă toate băncile străine. La el participă și băncile engleze, cari la împrumut nu au participat. Este o participare a tuturor statelor principale din Europa cât și din America, pentru ca să se dea ființă acestui organism. Noi ne găsim indirect, ca să zic așa, intrați în calea internațională, din punctul de vedere al acestui Credit.

S'a pretins că organizația acestui Credit este dezastroasă pentru țară, pentru că sunt unele acțiuni de preferințe cari se dau unora, fiindcă administrația este astfel împărțită, încât preponderența elementului român este mică, etc.

Am răspuns deja, prin anticipație, la acest argument, prin ceea ce vă spuneam adineauri: are

să vină în curând momentul când, la Geneva, se va crea acest Credit internațional ipotecar și atunci vom reorganiza acest Credit, așa cum va fi organizat de toată lumea.

Prin urmare, nu e vorba să discutăm acum o organizație definitivă, care are să rămână pe vecii vecilor. Ea depinde de organizația internațională care se va face; însă, repet, ne-am apropiat de dânsa. De ce? Ce este important la Creditul agricol? E important capitalul? Cred că nimeni nu poate să spună aceasta. Capitalul nu poate să fie în aceste întreprinderi așa de mare, încât să subvenționeze tuturor nevoilor. Ceeace este important, este ca pe baza acestui capital, pe baza încrederii ce dă organizația și administrația lui, el să aibă destul credit în străinătate, ca să poată să emită obligațiuni și să pompeze astfel capitalurile importante de pe piața străină, spre a le aduce la noi.

Acesta este scopul organizației și în vederea acestui scop am dat elementului internațional, un rol destul de important, în această organizație, fiindcă acest lucru este necesar ca să se atragă capitaluri străine și prin emiteri de obligațiuni să ajungem să rezolvăm criza agrară ce ne apasă. *(Aplauze pe băncile majorității).*

Nu este exact a zice că numai capitalul de 330 milioane lei, sau numai prima emisiune de 1 miliard 400.000.000 lei, vor fi puse la dispoziția Creditului agricol, că aceasta este tot ce putem spera.

Din însăși actele cari vi se prezintă, rezultă că se pot emite obligațiuni, până la 15 ori valoarea

capitalului, ceeace reprezintă deci, câteva miliarde mai mult.

Însă, ca să putem obține aceste miliarde, prin emitere de obligațiuni, cum voiți d-voastre să le emitem aci, pe piața românească, care nu poate suporta o asemenea emisiune ?

Trebuie, așa dar, să avem un fel de organizațiune cu un caracter așa, încât să poată atrage capitalul străin. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

Iată explicația și ar fi deajuns numai atât, ca să vedeți cât de important este împrumutul și cât de importantă este opera ce noi îndeplinim.

În afară chiar de acest Credit agricol național, din acelaș împrumut urmează să creiăm banca menită să reguleze datoriile sătești și cu aceste două organizațiuni, suntem încredințați că vom reuși să micșorăm mult criza grea de care suferim.

Prin urmare, îndepărtând toate aceste obiecțiuni și închipuiri, unele inocente, altele tendențioase, vă rog să examinați în conștiința d-voastre actele, faptele și împrejurările, așa cum le-am expus și cari corespund realității.

Veți constata că acest împrumut, în afară de alte avantaje, asupra cărora nu mă voiu mai opri acum, are marele folos că va aduce o îmbunătățire simțitoare, extraordinară, în dezvoltarea agriculturii, are să ajute la procurarea utilajului agricol, are să aducă regularea datoriilor agricole, are să înființeze un credit ipotecar agricol, pentru prima oară în țara noastră, utilizabil de către țărani. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Și să fiți siguri că milioanele de țărani, cari vor
brăzda cu voieșie pământul, liberați de camăta
care îi doboară, ajutați de un utilaj nou și în mă-
sură de a produce un rod mai mănos al pământ-
tului țării noastre, vor binecuvânta opera pe care
o faceți. (*Aplauze prelungite și îndelung repetate,
majoritatea, în picioare, aplaudă pe d-l G. G. Mi-
ronescu, președintele Consiliului*).

8 avril, 1931

L'Explication de la démission du gouvernement G. G. Mironesco. Nécessité de l'Union des partis politiques. Le péril communiste. Le danger des autarchies économiques. - Déclarations faites aux représentants de la presse roumaine et étrangère, réunis au Ministère des Affaires Etrangères.

Mesdames,

Messieurs,

J'ai tenu à vous revoir avant la constitution du nouveau gouvernement, pour prendre congé.

Je voulais surtout vous exprimer mes remerciements les plus vifs pour le concours que vous m'avez donné pendant deux ans et demi.

Je garderai le meilleur souvenir de cette franche et amicale collaboration. Elle a été — je crois — tout aussi utile pour moi que pour vous.

Je n'ai pas l'intention de faire aujourd'hui des déclarations sur la politique étrangère. Vous comprenez facilement la raison.

Mais il est bien naturel que vous attendiez de moi certaines informations au sujet de la démission du gouvernement et ce serait de ma part manquer

à notre collaboration amicale de ne pas vous donner certains renseignements.

Nous avons déjà déclaré que notre démission est destinée à permettre l'union de toutes les forces politiques du pays.

Je crois depuis longtemps à cette union et je puis dire que je vois dans cette union une nécessité de premier ordre.

Ce n'est pas aujourd'hui seulement que je me suis aperçu de cette nécessité. Beaucoup de personnes, dans mon parti et en dehors de lui, savent que, depuis des mois, j'ai prêché continuellement cette union et que j'ai toujours été prêt à faciliter sa réalisation.

Quelles sont les raisons qui m'ont déterminé à prêcher cette union de tous dans le gouvernement du pays et pourquoi je crois que cette formule seulement pourra sauvegarder les intérêts supérieurs du pays ?

Il y a d'abord une raison, dont tout le monde s'aperçoit : c'est que la situation économique et surtout financière du pays et la crise économique mondiale réclament des initiatives hardies et puissantes et ces initiatives pourront être mieux réalisées par l'union de tous les partis.

Il est, en effet, facile de comprendre qu'un gouvernement qui réunirait toutes les énergies politiques du pays serait plus à même de prendre de telles initiatives.

En dehors de toute autre considération, il y a une considération fondamentale qui donne une plus grande autorité à une union des forces poli-

tiques. C'est le fait qu'une telle union amène la confiance de l'opinion publique.

Nous avons vu dans d'autres pays l'exemple d'un redressement général de la vie économique et financière par l'avènement d'un gouvernement, qui avait la confiance unanime de l'opinion publique.

Cette confiance sera plus grande, j'ose dire complète, lorsque tous les partis prendront part au gouvernement.

Mais en dehors de ce que ce pourrais appeler la politique courante, il y a d'autres considérations importantes qui doivent déterminer l'union de toutes nos forces politiques.

Si nous regardons à l'Est ou à l'Ouest de notre pays, nous voyons qu'à droite et à gauche se préparent des événements de grande importance et que, par suite de ces événements, se dressent devant nous les problèmes les plus graves.

Faisant abstraction de la politique proprement dite et tenant compte seulement de l'aspect social et économique de ces problèmes, leur importance est tellement grande que seule l'union de tous pourrait nous permettre d'espérer à trouver la solution heureuse des questions qui se posent.

Une nouvelle formule sociale est en train de transformer à côté de nous à l'Est un pays immense et tend à gagner les autres pays.

Nous, comme voisins, sommes les premiers qui pourrons en être atteints.

D'autre côté à l'ouest, des initiatives économiques très courageuses — pour ne pas dire davantage — ont été prises, initiatives qui sont de

nature à changer la face de l'Europe, au point de vue économique en premier lieu.

Il faudra savoir, pour les premières formules, comment pourrons, nous éviter leur influence défavorable et quelles autres formules nous pourrons leur opposer avec succès, dans l'intérêt de notre pays.

Pour les problèmes économiques la même question se pose. Il s'agit de savoir comment nous allons nous défendre, ou comment pourrons nous nous adapter à la situation économique qui tend à changer la face de l'Europe.

En effet, dans les deux domaines une action négative n'est pas suffisante, mais il faut aussi une action constructive.

Ces questions ont une importance capitale. Si je ne craignais d'employer une expression qui est devenue banale, je dirai que, du point de vue politique, économique et social, nous nous trouvons à un tournant de notre histoire.

Les solutions que nous allons adopter dans ces questions importantes et graves seront de nature à engager dans une direction ou dans une autre tout l'avenir de notre nation.

Dans ces circonstances, vous comprendrez bien que tout homme préoccupé, en premier lieu, des intérêts supérieurs de son pays, doit faire tout, pour réaliser l'union des énergies politiques du pays; parce que cette union permettra d'arriver aux solutions les plus appropriées et donnera aux mesures, dictées par ces solutions, une autorité indiscutable.

Voici donc des considérations multiples qui nous

déterminent à demander l'union de tous, pour trouver des solutions heureuses aux problèmes d'une exceptionnelle importance, qui se dressent devant nous.

Tous les Roumains patriotes seront d'accord avec moi que nous nous trouvons dans une situation exceptionnelle, qui réclame l'union de toutes nos forces politiques.

Mais il y a malheureusement une grande distance de la théorie à la pratique et, si nous sommes tous d'accord en théorie, de grandes difficultés s'élèvent lorsqu'il s'agit de réaliser pratiquement l'union sacrée désirée.

Malgré ces difficultés qui seront énormes, je crois qu'avec le concours de tous les hommes sages et énergiques, nous arriverons à un résultat favorable.

Pour parvenir à réaliser pratiquement, d'une manière heureuse, l'union de toutes nos énergies politiques, je crois que certaines directives générales doivent être prises en considération.

1. Malgré la difficulté de la situation, de tous les points de vue, il ne faut pas s'écarter de la voie constitutionnelle et de l'application sincère des règles établies par notre constitution.

Je ne conteste pas qu'il puisse survenir quelques fois des situations tellement graves ou exceptionnelles qui poseraient devant un pays l'alternative: respecter la constitution malgré le risque d'aller à une catastrophe, ou quitter la voie constitutionnelle pour obtenir un redressement.

Mais heureusement nous n'en sommes pas là

et il ne peut pas être question d'arriver à une telle extrémité.

Donc d'abord le respect des voies constitutionnelles. Sur ce point — ce n'est même pas nécessaire de le dire — tous les facteurs qui ont une influence sur la vie constitutionnelle sont du même avis: qu'il ne faut pas s'écarter de la voie constitutionnelle.

2. Une seconde considération : on a reproché, surtout dans les derniers temps, aux partis politiques certaines déchéances et certains inconvénients. Je ne veux pas prendre ici la défense des partis politiques. Bons, meilleurs ou moins bons, selon les circonstances, ils sont un instrument nécessaire, sans lequel une vie politique réelle ne saurait exister.

Mais il y a une autre considération importante en faveur de nos partis politiques; figurez vous ce qui arriverait après leur suppression.

Il ne faut pas oublier que nous sommes en présence d'une nouvelle formule sociale, qui essaye de s'imposer à tous les pays.

Eh bien, cette nouvelle formule sociale s'appuie sur une organisation très forte, sur une organisation de parti extrêmement disciplinée et puissante.

Quelle autre force la nation pourrait-elle opposer à cette organisation, si on supprimait les partis politiques, les seuls qui sont en mesure de résister à cette action ?

Voici donc les principales considérations qui doivent, je crois, nous guider pour réaliser pratiquement l'union de toutes les forces politiques dans l'intérêt du pays.

Je ne dirai pas davantage. J'ajouterais seulement que je ferai tout ce qui dépend de moi pour la réalisation de cette union et j'espère et le souhaite de tout coeur que l'homme supérieur, appelé à essayer cette union, réussisse dans sa difficile tâche, pour le grand bien de notre cher pays.

TRADUCERE

8 Aprilie, 1931

Explicarea demisiunii guvernului G. G. Mironescu. Nevoia unirii partidelor politice. Primejdia comunistă. Pericolul autarchiilor economice. — Declarațiuni făcute reprezentanților presei române și străine, întruniți la Ministerul Afacerilor Străine.

Doamnelor,

Domnilor,

Am ținut să vă revăd, înainte de constituirea noului guvern, pentru a-mi lua rămas bun.

Voiam mai cu seamă să vă exprim mulțumirile mele cele mai vii pentru concursul ce mi-ați dat, timp de doi ani și jumătate.

Voiu păstra cea mai bună amintire despre această colaborare sinceră și amicală. Ea a fost — cred — deopotrivă de folositoare atât pentru mine, cât și pentru D-voastră.

Nu am intențiunea să fac astăzi declarațiuni asupra politicii externe. Înțelegeți ușor de ce.

Dar este foarte natural să așteptați dela mine anu-

mite informațiuni cu privire la demisiunea guvernului și nu ași respecta colaborarea noastră amicală, dacă nu v'ași da câteva lămuriri.

Am declarat deja că demisiunea noastră este menită să îngăduie unirea tuturor forțelor politice ale țării.

Cred de multă vreme în această unire și pot spune că văd în această unire o necesitate de primul ordin.

Nu astăzi de abia mi-am dat seama de această necesitate.

Multe persoane, din partidul meu și din afară de partid, știu că de mai multe luni am propovăduit continuu această unire și că am fost întotdeauna gata să înlesnesc realizarea ei.

Cari au fost motivele ce m'au determinat să propovăduiesc această unire a tuturor în guvernul țării și de ce cred că numai această formulă ar putea salvagarda interesele superioare ale țării ?

Este mai întâiu un motiv pe care îl vede toată lumea: situațiunea economică și mai cu seamă financiară a țării și criza economică mondială cer inițiative îndrăznețe și puternice și aceste inițiative vor putea fi mai bine realizate prin unirea tuturor partidelor.

Este într'adevăr ușor de înțeles că un guvern care ar cuprinde toate energiile politice ale țării, ar fi mai în măsură să ia astfel de inițiative.

Afară de orice altă considerațiune, este o considerațiune fundamentală care dă o mai mare autoritate unei uniri a forțelor politice. Este faptul că o astfel de unire atrage încrederea opiniei publice.

Am văzut în alte țări exemplul unei îndreptări generale a vieții economice și financiare, prin venirea unui guvern care avea încrederea unanimă a opiniei publice.

Această încredere ar fi și mai mare, îndrăznesc să spun desăvârșită, dacă toate partidele vor lua parte la guvernare.

Dar, în afară de ceea ce ași putea numi politica curentă, sunt alte considerațiuni importante cari trebuie să determine unirea tuturor forțelor noastre politice.

Dacă privim la Est sau la Vest de țara noastră, vedem că în dreapta și în stânga se pregătesc evenimente de mare însemnătate și că din cauza acestor evenimente se ridică dinaintea noastră problemele cele mai grave.

Făcând abstracțiune de politica propriu zisă și ținând numai seamă de aspectul social și economic al acestor probleme, însemnătatea lor este atât de mare, încât numai unirea tuturor ne-ar putea îngădui speranța să găsim soluțiunea fericită a problemelor ce se pun.

O nouă formulă socială este pe cale să transforme alături de noi, la Est, o țară imensă și tinde să se propage la celelalte țări.

Noi, ca vecini, suntem cei dintâi cari am putea fi atinși.

Pe de altă parte, la Vest, au fost luate inițiative economice foarte curajoase, — ca să nu întrebuițez un calificativ mai impresionant, — inițiative cari sunt de natură să schimbe fața Europei, în primul rând din punct de vedere economic.

Trebue să examinăm, pentru primele formule, cum vom putea înlătura influența lor păgubitoare și ce alte formule le vom putea opune, cu succes, în interesul țării noastre.

Pentru problemele economice se pune aceeași întrebare: trebue să știm, cum vom putea să ne apărăm sau cum vom putea să ne adaptăm situațiunii economice care tinde să schimbe fața Europei.

Intr'adevăr, în amândouă domeniile, nu este de ajuns o acțiune negativă, ci mai trebuie și o acțiune constructivă.

Aceste chestiuni au o însemnătate capitală. Dacă nu m'ași teme să folosesc o expresiune devenită ba-

nală, ași spune că, din punct de vedere economic, politic și social, ne găsim la o răspântie a istoriei.

Soluțiunile la cari ne vom opri pentru aceste chestiuni însemnate și grave sunt de natură să angajeze într'o direcție sau într'alta întreg viitorul națiunii noastre.

În aceste împrejurări, veți înțelege bine că orice om preocupat în primul rând de interesele superioare ale țării sale, trebuie să facă totul pentru a realiza unirea energiilor politice ale țării, pentru că această unire va îngădui să găsim cele mai potrivite soluțiuni și va da măsurilor determinate de aceste soluțiuni o autoritate de nediscutat.

Iată deci considerațiuni multiple cari ne hotărăsc să cerem unirea tuturor, pentru a găsi soluțiuni fericite problemelor de-o excepțională însemnătate ce se ridică dinaintea noastră.

Toți Românii patrioți vor fi de acord cu mine că ne găsim într'o situațiune excepțională, care reclamă unirea tuturor forțelor noastre politice.

Dar, din nefericire, este o mare distanță dela teorie la practică și dacă suntem cu toții de acord în teorie, se ivesc mari greutăți, când e vorba de a realiza în practică unirea sacră dorită.

Cu toate aceste greutăți, cari vor fi enorme, cred că prin sprijinul tuturor oamenilor cuminți și energici, vom ajunge la un rezultat favorabil.

Pentru a ajunge să realizăm practic într'un chip fericit unirea tuturor energiilor noastre politice, cred că anumite directive generale trebuiesc luate în considerație.

1. Cu toată situațiunea grea din toate punctele de vedere, nu trebuie să ne depărtăm din calea constituțională și dela aplicațiunea sinceră a regulilor stabilite de Constituțiunea noastră.

Nu contest că s'ar putea ivi uneori situațiuni atât de grave sau de excepționale, încât s'ar pune dinaintea unei țări alternativa: să se respecte Constituția cu riscul de a merge la o catastrofă, sau să se pără-

sească calea constituțională spre a obține o îndreptare.

Dar, din fericire, nu am ajuns și nu poate fi vorba să ajungem la o astfel de extremitate.

Deci, mai întâiu, respectarea căilor constituționale. Asupra acestui punct — nici nu este necesar să o spun — toți factorii cari au o influență asupra vieții constituționale sunt de aceeași părere: că nu trebuie să ne îndepărtăm dela calea constituțională.

2. A doua considerațiune: mai cu seamă în ultimul timp s'au învinuit partidele politice de anumite lipsuri și anumite neajunsuri. Nu vreau să iau aici apărarea partidelor politice. Bune, mai bune sau mai puțin bune, după împrejurări, ele sunt un instrument necesar, fără de care o viață politică reală nu ar putea să existe.

Dar mai este o altă considerațiune de seamă în sprijinul partidelor noastre politice: gândiți-vă ce s'ar petrece după desființarea lor.

Nu trebuie să uităm că ne găsim în prezența unei noi formule sociale, care încearcă să se impună tuturor țărilor.

Ei bine, această nouă formulă socială se reazimă pe o organizațiune foarte tare, pe o organizațiune de partid extrem de disciplinată și de puternică.

Ce forță alta ar putea națiunea să opună acestei organizațiuni, dacă s'ar desființa partidele politice, singurele ce sunt în măsură să reziste acestei acțiuni?

Iată deci principalele considerațiuni cari cred că trebuiesc să ne călăuzească pentru realizarea practică a unirii tuturor forțelor politice, în interesul țării.

Nu voi spune mai mult. Voiu adăoga numai că voiu face tot ceiace va depinde de mine pentru realizarea acestei uniri și că sper și urez din tot sufletul ca omul superior, chemat să încerce această unire, să reușească în sarcina sa grea, spre marele bine al scumpei noastre țări.

21 Iunie, 1931

*Discurs rostit la înaugurarea
monumentului Take Ionescu.*

Onorată Adunare,

Monumentul ce inaugurăm astăzi, ridicat prin subscripție publică, este expresiunea recunoștinței naționale pentru unul dintre făuritorii României Mari.

Alături de alți mari bărbați ai neamului, Take Ionescu a fost unul și dintre cei mai de seamă corifei cari au plămădit întregirea țării.

Geniul lui Take Ionescu s'a manifestat în multe domenii, dar manifestarea pe teren politic pune în umbră pe celelalte.

Înzestrat cu imense însușiri — o inteligență miraculoasă, un talent oratoric neîntrecut, o cultură vastă, — el s'a impus atenției tuturora din primul moment al aparițiunii sale pe scena politică.

Concepțiunile sale politice purtau pecetea unui spirit cu vederi largi și dotat cu darul minunat al previziunii.

Admirabil cunoscător al politicei internaționale, lucru foarte rar pe atunci, el era, printre oamenii de Stat români, cel ce avea cele mai întinse relațiuni în străinătate.

Grație acestor împrejurări, Take Ionescu era foarte în măsură de a descifra secretul evenimentelor externe și a jucat un important rol internațional.

Astfel, în Octombrie 1913, intervenția sa personală în conflictul dintre Grecia și Turcia a determinat încheierea păcii între aceste două țări.

Cu câteva luni înainte, România intervenise în războiul balcanic și obținuse cadrilaterul dobrogean. Pentru prima oară, România se degajase atunci de influența politică a imperiilor centrale și își croise o politică externă a ei, care se apropia de Franța și Rusia.

Take Ionescu contribuise mult la această schimbare, ce deschidea României perspectiva unei cooperări cu Franța într'o viitoare conflagrație europeană, pe care el o prevedea.

Ideia sa cardinală în domeniul politic a fost *ideia națională*.

Aceasta constituie firul conducător al activității sale politice și străbate ca o dâră luminoasă întreaga sa viață.

Îndată ce a intrat în arena politică, foarte tânăr, ca deputat și ziarist, el a afirmat franc și curajos necesitatea ineluctabilă a realizării unității naționale.

Pe de altă parte a cerut luminarea opiniei publice asupra politicii externe, care atunci era tainică și a arătat că politica externă a unui popor trebuie să corespundă idealului acelui popor și misiunii sale în lume.

Aceasta este tocmai ceea ce el a numit, în mod

aşa de fericit, în timpul războiului, *politica instinctului național*.

Acestei politici el s'a consacrat, la izbucnirea războiului mondial, trup și suflet, cu toată vigoarea patriotismului său fierbinte și cu toată genialitatea spiritului său.

Din vara anului 1914 el a pornit, alături de Nicolae Filipescu, o acțiune impetuoasă pentru intrarea României în războiu alături de aliați, a însuflețit și organizat mișcarea opiniei publice în această direcțiune, cu o neînfrântă încredere în izbândă.

După ce victoria așteptată și presimțită de dânsul s'a realizat, el s'a îngrijit a consolida și garanta opera de dreptate consfințită prin tratatele de pace. El a făurit în acest scop un sistem de alianțe defensive: alianța în trei a României, Jugoslaviei și Cehoslovaciei și alianța cu Polonia

Numele lui Take Ionescu va rămâne glorios legat de lupta pentru întregirea neamului și dealungul vremurilor, generații după generații vor reînoi, pentru memoria acestui mare fiu al României, admirația și recunoștința afirmate prin ridicarea monumentului ce se desvelește acum.

În numele partidului național-țărănesc aduc, cu prilejul de astăzi, profundul său omagiu memoriei nepieritoare a marelui român ce a fost Take Ionescu.

8 Martie, 1932

*Omagiu memoriei lui Aristide
Briand. — Cuvântare rostită în
ședința solemnă a Senatului.*

Domnule Președinte,

Domnilor Senatori.

Franța și toată lumea civilizată sunt în doliu.

S'a stins ieri, în capitala Republicei amice și aliata, Aristide Briand.

Franța a pierdut în el una din gloriile sale cele mai frumoase.

România plânge un mare prieten.

Popoarele civilizate toate deplâng dispariția prematură a aceluia care a încarnat, în timpul din urmă, ideia generoasă a păcii și a ajutat în mod hotărâtor colaborarea popoarelor.

Luptând cu energie și tact contra tuturor prejudecăților și obstacolelor, Aristide Briand a desfășurat o vastă acțiune pentru organizarea păcii și pentru suprimarea războiului.

El a contribuit mai puternic decât oricine spre a întări continuu autoritatea măreței instituțiuni mondiale dela Geneva.

Sub farmecul neîntrecutului său dar al vorbirii, adunările societății națiunilor au pășit din ce în ce mai ferm pe calea înfruntării războiului și a cooperării amicale a națiunilor.

Acțiunii lui înțelepte și tenace se datorește convenția dela Locarno, întăritoare a păcii europene.

El este inițiatorul pactului perpetuu contra războiului, realizat în 1928, cu modificările suggerate de d-l Kellog, ministrul de externe al Statelor Unite.

În Septembrie 1929, dela tribuna Societății Națiunilor, el a propus grandiosul proiect al uniunii europene, menit să schimbe fața continentului nostru și să îndrumeze în mod decisiv omenirea înspre împlinirea supremului său ideal de fericire.

România, hotărâtă a urma fără abatere calea luminoasă a păcii, care singură îi poate asigura neconținută prosperitate, a urmărit și aprobat cu cea mai vie simpatie toate aceste inițiative ale marelui bărbat de Stat al Franței, tinzând a întări și organiza pacea.

De aceia țara noastră simte adânc pierderea acestui neînfrânt apostol al păcii.

Bunăvoința ce el a arătat totdeauna națiunii noastre, mărește durerea ce ne-a pricinuit dispariția sa.

Asociindu-mă din toată inima la doliul crud al Franței, în numele partidului național-țărănesc, aduc, cu adâncă jale, omagiul nostru pios memoriei marelui dispărut.

17 Iunie, 1932

*Problema salariațiilor publici,
a pensionarilor Statului și
problema apărării monedei na-
ționale. — Cuvântare rostită la
Radio-București (în calitate de
Ministru al Finanțelor).*

Iubiți ascultători ai Radio-lui,

În greutatea financiară ce apasă țara, problema salariațiilor publici și a pensionarilor Statului este una dintre cele mai urgente.

De aceea, noul Guvern s'a preocupat, înainte de toate, de problema aceasta, spre a-i da grabnic o soluțiune favorabilă.

Am comunicat ieri Consiliului de Miniștri că am găsit mijloacele bănești pentru a face față imediat acestei nevoi, așa cum am făgăduit la formarea Guvernului și anume: se vor achita de îndată restanțele din salarii și pensii pe luna Mai, se vor face imediat plățile curente pentru hrana și întreținerea trupelor, jandarmeriei, grănicerilor și se vor plăti în întregime salariile și pensiunile pe luna Iunie, spre a ajunge astfel la o stare normală, în ce privește plățile de aceste categorii.

Astăzi s'a început deja trimiterea acreditivelor necesare.

Am dispus să se înceapă darea acreditivelor cu provincia și anume cu regiunile mai îndepărtate de centru, așa încât plățile să se poată face în același timp în toate părțile, în provincie și în Capitală.

Am prescris ca să nu se facă nici o favoare și ordonanțele să fie achitate la rând, după ordinea de prezentare. Orice abatere dela această regulă va fi pedepsită.

Pentru ca să fie un mijloc simplu de control, am dispus ca în acelaș timp cu trimiterea acreditivelor, să fie avizate și instituțiunile — unități de trupă, școli, administrațiuni publice — pentru cari s'a dispus plata.

În înțelegere cu colegii mei, am hotărît ca Miniștrii și Subsecretarii de Stat să fie plătiți cei din urmă, adică după ce toate celelalte salarii și pensii vor fi achitate pe lunile respective.

După ce vom fi revenit astfel la un sistem normal de plăți, mă voiu ocupa de achitarea rămășițelor pe trecut.

Aceste rămășiți reprezintă, din nenorocire, sume foarte mari. De aceea nu este posibil a le achita de odată.

Ele vor fi plătite treptat, în rate lunare, îndată ce ne vom asigura sumele necesare.

Revenirea la normal se va continua apoi cu aranjarea celorlalte plăți ce are de făcut Statul.

Dar dacă trebuie să ne întoarcem la normal, în ce privește plățile Statului, este neapărat necesar acelaș lucru și pentru încasările lui.

Statul nu-și poate îndeplini menirea lui, dacă nu este ajutat de contribuțiunile membrilor săi.

De aceea, fac apel la toți, să-și îndeplinească datoria de a plăti regulat impozitele.

În aceste grele vremuri, există contribuabili, cari nu sunt în măsură a plăti ce datoresc. Dar, aceasta trebuie să fie un motiv mai mult ca acei ce pot plăti să-și achite cu punctualitate impozitele; iar, pe de altă parte, oricât de grea ar fi situațiunea unor contribuabili, ei nu trebuie să uite că prima lor obligațiune este de a-și vărsa contribuțiunea lor la ajutarea Statului și trebuie să facă toate eforturile în acest scop.

Sustragerea dela impozite, în aceste timpuri extrem de grele pentru țară, este o adevărată trădare a intereselor patriei.

De aceea am fost nevoit a anula toate păsuirile de orice fel, ce erau acordate și am chemat pe toți să-și achite datoriile către Stat.

Țin asemenea să atrag serioasa atențiune a tuturor asupra altei imperioase datorii ce avem către țară.

În această perioadă grea, trebuie să reducem la minimum posibil trimiterea de bani în străinătate.

Orice ban trimis peste frontieră este, în realitate, export de aur și orice exportare de aur slăbește moneda națională, care se întemeiază pe rezerva de aur ce avem.

Apărarea monedei naționale este, mai ales în epoca actuală, o datorie tot atât de imperioasă, dacă nu tot așa de sfântă, ca și apărarea granițelor țării.

Fac dar călduros apel la toți să evite, cel puțin

până la vânzarea recoltei viitoare, orice trimitere de bani în străinătate.

Știu că și în materie de monedă există defetiști sau pesimiști.

Dar nici odată și nicăeri nu s'a câștigat vreo victorie cu defetiștii.

Dacă nu le putem insufla curaj, să-i lăsăm să se tânguiască și noi să ne punem toată energia și curajul nostru în slujba victoriei, care trebuie să vie.

O țară bogată și plină de vigoare ca a noastră nu poate să nu iasă biruitoare din vâltoarea în care se frământă.

Izbânda financiară se va înfăptui în jurul a două idei cardinale: menținerea intactă a monedei naționale și respectarea leală a angajamentelor Statului.

Pentru a dobândi Victoria, Guvernul va pune în slujba intereselor supreme ale Patriei toată energia sa și se întemeiază pe patriotismul tuturor oamenilor de bine, din toate partidele și grupările politice.

30 Septembrie, 1932

*Omagiu memoriei Generalului
Coandă.—Cuvântare rostită din
partea guvernului în ședința Se-
natului.*

Domnule Președinte,

Domnilor Senatori,

Încetarea din viață a Generalului Coandă ne-a îndurerat pe toți din câmpul politic și din afară de acest câmp.

El a fost în primul loc soldat și a consacrat Patriei, în această calitate, partea cea mai frumoasă a vieții sale, aducând servicii eminente.

Ca om politic, el a slujit cu energie și râvnă interesele superioare ale țării.

Generalul Coandă, în calitate de Prim Ministru, a reluat în 1918 acțiunea noastră militară pentru întregirea neamului. El a fost crainicul reînvierii noastre.

Mai târziu, în 1920, un atentat monstruos l-a lovit crunt, pe când eră Președinte al Senatului și exercita în ședință această demnitate. De urmările acestui atentat el a fost răpus astăzi. De aceea, se poate zice că, după ce a consacrat viața

sa Patriei, și-a sfârșit existența din cauza serviciilor aduse țării.

România îi va fi veșnic recunoscătoare.

Aduc aici, în numele Guvernului, omagiul nostru pios memoriei sale și prezint îndureratei familii, condoleanțele Guvernului și expresiunea simpatiei noastre a tuturor.

5 Octombrie 1932

Conversiunea datoriilor agricole și chestiunile în legătură cu ea. Combaterea ideii devalorizării monedei. — Cuvântare rostită la discuția proiectului de lege asupra conversiunii, în ședința Adunării Deputaților.

Domnule Președinte,

Domnilor Deputați,

După o discuțiune atât de lungă, în care s'au expus teorii numeroase și variate, eu nu am să rețin multă vreme atențiunea Camerei, pentru ca să grăbesc sfârșitul acestor dezbateri și votarea proiectului.

Rog de aceea pe toți d-nii oratori cari s'au perindat la această tribună, să nu fie nemulțumiți dacă nu voi răspunde la toate obiecțiunile pe cale le-au făcut. Ar fi și greu, pentru că au vorbit aproape 40 de oratori și, cu toate că n'am o memorie prea rea, n'ași fi putut fixa în minte toate obiecțiunile care s'au făcut.

D-l N. Constantinescu-Bordeni: Dacă îi băgați la conversiune, rămân 20. (Ilaritate).

D-l G. G. Mironescu, ministrul finanțelor: Pe de altă parte, rog pe toți aceia cari ar avea observațiuni de făcut, să fie așa de amabili să nu mă întrerupă, fiindcă realmente sunt foarte oboșit și nu aș vrea să prelungim dezbaterile în mod inutil.

Înțeleg să tratez chestiunea cu obiectivitate și bunăcredință, iar d-voastre veți aprecia la sfârșit și cine va avea ceva de obiectat, o va putea spune la discuția amendamentelor.

Proiectul acesta de lege a avut onoarea unor dezbateri prea lungi, pentru ceceae conține.

Este vorba de un proiect de lege care numai suspendă legea veche și fixează un termen înăuntrul căruia, prin bună înțelegere între creditori și debitori, să se ceară aceste afaceri, cari pe toți ne preocupă și să ajungem, sub o formă mai ușoară decât forma severă a justiției, la un rezultat favorabil.

Nu trebuie să ascund și ar fi zadarnic să ascund, că eu am propus la început, o schimbare mai profundă a legii și am pregătit, ca bază de discuție, un ante-proiect — nu a fost prezentat Parlamentului, dar a fost în publicitate, — prin care propuneam o modificare mai profundă. Acest ante-proiect nefiind însușit de partidul meu, am convenit la soluția stabilită prin proiectul de lege de față, care este proiectul partidului, așa cum a ieșit din dezbaterile acelor foruri ce cărmuesc partidul nostru. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Tocmai din această cauză, nu poate fi vorba nici de contradicții, nici de părăsirea unor principii, fiindcă în definitiv conducerea partidului fi-

xează anumite cadre și noi toți suntem obligați să ne supunem. În acest cadru s'a făcut și legea de față. Ea, de altminteri, corespunde programului nostru. Nu voiu insista asupra acestei chestii, pentru că d. raportor, care m'a precedat, a lămurit lucrurile în deajuns.

Ce urmărește proiectul de lege ?

V'am spus că ideia lui cardinală este aceasta : de a da un răgaz de 18 luni, în care timp să se poată lămuri problema care ne frământă.

De ce am ajuns noi, după atâtea desbateri, la acest răgaz ?

Am spus-o și în expunerea de motive, dar mă simt dator să dau încă unele explicații complementare.

Au fost două motive : unul, care poate părea mai puțin important și totuși a fost hotărîtor pentru noi, este că legea actualmente în vigoare, după constatările făcute, este inaplicabilă tocmai pentru pătura care ne interesează pe noi mai mult, pentru pătura țărănească. Numărul mare de afaceri, ce au venit la diferitele judecătoriai, împiedcă pe judecători să le poată rezolva. Judecătoriai au reclamat de pretutindeni, la Ministerul de Justiție, că le este imposibil chiar să catalogueze aceste cereri și nici materialmente nu sunt în măsură de a le cerceta. Au cerut să le trimitem măcar hârtia, cartonul necesar, ca să facă dosarele! De aceea, toate statisticile care se dau acum sunt supuse unei mari cauțiuni, pentru că bieții judecători nu au putut să-și facă o idee precisă de adevărata situațiune.

Iată prin urmare un motiv: noi nu putem lăsa

ca o lege să fie în vigoare și să nu se aplice, ca lumea să umble continuu pe la judecătorii, să se provoace noi frământări și să nu ajungem la nici un rezultat.

Atunci, am zis: mai bine să îndemnăm părțile să încerce pe cale amiabilă să ajungă la un rezultat, păstrând — aceasta este valoarea legii — toate drepturile anterioare pe care le puteau avea, în special, țăranii. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Dar a fost un al doilea motiv, mai important și, din punctul de vedere al acestui al doilea motiv, trebuie să spun că tocmai acei cari au combătut mai aprig legea, în realitate au susținut-o. Vi se pare contradictoriu, dar este exact.

În devăr, toți acei cari au combătut legea au constatat un lucru: că este o foarte mare confuziune de păreri și e aproape o imposibilitate practică de a ne pune de acord asupra unei soluțiuni imediate. Au constatat astfel și ei tocmai ceea ce noi am simțit: că în situațiunea actuală nu este posibil să găsim o soluțiune care să întrunească sufragiile tuturor oamenilor de bine din această țară.

Noi am afirmat totdeauna și cu alte ocaziuni, că o chestiune ca aceasta trebuie să fie tranșată pe cât este posibil, cu asentimentul tuturor, mai întâi pentru ca măsurile luate să aibă autoritatea necesară și al doilea, pentru că este bine să invităm pe toți să concure la îndreptarea situațiunii. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Dar, este un fapt pe care nimeni nu poate să-l tăgăduiască: nu suntem de acord. Fiecare, pri-

vind cu bună credință problema, găsește că trebuie o altă soluțiune! Imprejurările economice sunt așa de complicate, încât cu toată bunăvoința, nu am putut găsi o punte de înțelegere și până acum nu am fost în stare să găsim o formulă care să convină tuturor.

Atunci, ce era mai înțelept, decât să lăsăm un interval de timp — noi am apreciat un an și jumătate — în care să fie suspendată legea, despre care marea majoritate crede că este rea și inaplicabilă; urmând să găsim apoi, cu bunăvoință din partea tuturor, o soluțiune care să fie definitivă și să satisfacă pe toată lumea? (*Aplauze pe băncile majorității*).

Nu trebuie dar să se vadă în această amânare o încercare de a răpi drepturile cuiva, ci afirmarea dorinței noastre, de a ajunge prin colaborarea tuturor, la o soluțiune admisă de toți. Dorim să găsim o soluțiune dreaptă, care să aibă o mult mai mare autoritate, fiind izvorâtă din consimțământul tuturor partidelor. (*Vii aplauze pe băncile majorității*).

Iată pe scurt justificarea legii.

De aceea mă miră că s'a vorbit atât împotriva ei.

Vor fi chestiuni de detaliu, în privința cărora poate să existe discuțiune. Cu cea mai mare bunăvoință vom examina toate chestiunile de detaliu, ca să ajungem la o înțelegere; căci nu este nici o tendință din partea noastră, de a hotărî că trebuie să fie de pildă, termen de un sfert de lună, iar nu trei luni și așa mai departe. Acestea sunt

chestiuni de detaliu, cari pot fi soluționate cu ajutorul tuturor, fără să existe vreo supărare.

Decât, domnilor, cu prilejul acestei legi, s'a ridicat o altă problemă și bine s'a făcut, anume: că nu este vorba numai de modificarea unei legi, nu este vorba numai de datoriile plugarilor și greutatea acestora de a le plăti, ci chestiunea trebuie pusă în cadrul ei adevărat, care este larg, al crizei economice și financiare ce ne frământă. Trebuie dar, să vedem dacă în acest cadru se poate găsi o soluțiune care într'adevăr să îndrepte situația. Iată pentru ce sunt și eu nevoit să examinez problema sub acest aspect.

Chestiunea se prezintă sub un dublu aspect : aspectul economic — ceeace s'ar numi criza economică — și aspectul financiar.

Noi simțim mai adânc, mai acut criza financiară, pentru motive pe care am avut ocazia să le expui în alte adunări, în special pentru motivul că suntem o țară lipsită de capitaluri și din cauza aceasta, este natural să suferim de criză financiară, mai mult decât alte țări.

Dar este și o criză economică, poate ceva mai puțin aspră decât în alte țări, însă destul de îngrijorătoare ca să ne fixeze atenția.

S'a vorbit puțin, foarte puțin, aci, despre aspectul economic al problemei.

S'a vorbit mai mult din punctul de vedere financiar.

Voiu spune două cuvinte despre aspectul economic, după care voiu trece repede la partea financiară.

În ce privește aspectul economic, ceeace s'a

afirmat mai ales, a fost lucrul următor: este o problemă socială, care se pune pentru pătura productivă. Ni s'a spus: această pătură productivă este încărcată cu datorii pe care nu le poate suporta și prin urmare, zadarnic d-voastre credeți că se poate ieși din această situațiune prin doctrina clasică, ca să se lase lucrurile să se canalizeze dela sine, încet, încet. Dimpotrivă, trebuie o soluție imediată și energică pentrucă, altminteri, producția însăși a țării se va zdruncina, toată pătura conducătoare fiind strivită sub povara datoriilor.

Această afirmație este în parte exactă, dar cuprinde multe inexactități, după cum veți vedea îndată.

Este adevărat că din cercetările făcute de justiție, un număr mare de locuitori ai țării sunt oberați de datorii agricole. Dar este o exagerare, când se pretinde, că pătura noastră productivă se găsește în întregimea ei doborâtă sub aceste datorii.

Iată, cifrele sunt de față.

Să luăm mai întâi pe proprietarii de peste zece hectare. In privința acestora, cererile de conversiune se referă la aproape 16.000 oameni — cifra exactă este de 15.602 persoane, — însă atrag atenția că din acești aproximativ 16.000 oameni, aproape 13.500 — cifra exactă este 13.463 persoane, — sunt cu datorii mici, însumând cu totalul datoriilor lor aproape 3 miliarde lei. Numai restul de două mii inși, poate să ne îngrijoreze, căci ei au datorii de aproximativ 10 miliarde lei și mai notăm că din aceste zece miliarde

lei, aproape patru miliarde lei se datoresc de 193 persoane.

Voci de pe băncile majorității : Foștii latifundiari.

D-l G. G. Mironescu, ministrul finanțelor: Domnilor, dacă astfel stau lucrurile, nu am eu dreptul să vă întreb: oare pătura producătoare este împilată de aceste datorii ?

Numărul proprietarilor dela 10 hectare în sus, în țara aceasta, este de aproximativ 160.000, deci cei ce au datorii nici nu reprezintă 10 la sută.

Cum puteți d-voastre atunci să spuneți că numai acești 10 la sută formează pătura producătoare, iar celelalte 90 la sută, nu? (*Aplauze pe băncile majorității*).

Pe asemenea bază este zadarnic să clădim teorii.

Eu recunosc că și cei 10 la sută formează pătura producătoare. Tare însă îmi vine să spun că cei 90 la sută formează mai mult pătura producătoare decât cele 9 sau 10 la sută. (*Aplauze pe băncile majorității*). În orice caz, acești 90 la sută nu pot fi excluși din câmpul producției și nu se poate zice că nu există.

Ei există și trebuie să ținem socoteală de dânșii.

Aici este cheia problemei, întrucât, în realitate, orice vom face noi, acești 90 la sută au să suporte greutățile celor 10 la sută.

Să-mi dați voie să vă întreb, dacă se poate pune chestiunea socială și economică, ținând seama numai de cei 10 la sută și nu de cei 90 la sută ?

D-l dr. N. Lupu: Dacă ar fi cifrele exacte! Dar

d-voastră nu aveți statistici. (*Intreruperi pe băncile majorității*).

Voci de pe băncile majorității: Să auzim.

D-l dr. N. Lupu: (*Intreruperi pe băncile majorității*). Eu credeam că județul Fălciu, care este un județ mic, nu este dator. Iată, mi se spune acum, că este dator peste un miliard lei. (*Intreruperi pe băncile majorității*). D-voastră n'aveți cifre.

D-l V. G. Beldie: Dacă sunt cifrele exacte ?

Voci de pe băncile opoziției: Dacă! (Intreruperi pe băncile majorității).

D-l Șt. Cicio-Pop, președinte: D-lor deputați, d-l ministru de finanțe v'a rugat dela început să nu-l întrerupeți.

D-l G. G. Mironescu, ministrul finanțelor: Domnilor deputați, întreruperea d-lui dr. Lupu vine în sprijinul meu. Dacă nu avem date, sau datele sunt inexacte, e un motiv mai mult să ne luăm 18 luni de răgaz, pentru ca în aceste 18 luni să cunoaștem situația, să avem statistici exacte. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

S'a afirmat dela această tribună că sunt 1 milion 500.000 de țărani debitori.

Sunt de acord cu șeful Partidului Țărănesc. Aceste cifre sunt foarte aproximative, dar să zicem că sunt 1.500.000 de țărani debitori, apoi bine, numai 1.500.000 de țărani avem în Țara Românească ?

D-voastre știți mai bine decât mine că sunt aproximativ 5 milioane capi de familie; nu vorbesc de ceilalți. Prin urmare, în această categorie

de agricultori numai 30% sunt îngreuiți de datorii, iar restul de 70% nu.

Ei bine și în acest caz nu puteți spune că numai acești 1.500.000 formează pătura producătoare și că ceilalți nu.

Ce vreau să spun cu aceasta? Că se exagerează dacă se pleacă dela acest punct de vedere, că noi trebuie să sacrificăm totul și pe cei 90 la sută proprietari mari și pe cei 70 la sută proprietari mici, pentru a da satisfacție celor 10 sau 30 la sută debitori din aceste categorii. Trebuie să căutăm o soluție care să nu împileze majoritatea, dar în acelaș timp, să dea satisfacție și drepturilor legitime ale minorității. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Iată cum se prezintă aspectul economic al problemei, care este și o problemă socială și care trebuie pusă în adevăratul ei cadru: trebuie să se țină socoteala, înainte de interesele minorității, de interesele marelui majorități. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Domnilor, să vedem acum aspectul financiar.

D-1 *dr. N. Lupu*: Este invers. Chiar între deputații din majoritate, majoritatea sunt datori. (*Exclamații, ilaritate pe băncile Partidului Țărănesc*).

D-1 *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: Să venim acum la aspectul financiar.

Mai toate persoanele care s'au perindat la tribună, au afirmat că vina cea mare a situației grele în care se află debitorii agricoli, o are stabilizarea, care s'a făcut la un curs prea ridicat.

S'au prezentat și unele date, zicându-se de pildă, că se poate dovedi ușor că acest curs a fost

ridicat, pentrucă valoarea leului era mai scăzută în afară decât în țară.

Aceste date sunt inexacte. Adevărul adevărat este că până la Decembrie 1930, valoarea leului a fost mai scăzută în străinătate decât în țară. Aceasta se constată din cercetările făcute la Banca Națională, căci de statisticele care sunt în gazete, eu nu pot ține socoteală.

Eu nu pun bază pe această idee și voiu prezenta lucrurile sub altă formă.

Nu mă interesează pentru moment dacă stabilizarea a fost bine făcută sau nu, adică la cursul real. Am spus-o și în altă ședință și o spun și acum, că eu desfid pe economistul sau pe omul de știință ca să-mi dovedească cursul real al leului în Februarie 1929. Aceasta este absolut imposibil pentru mai multe motive, dar și pentru motivul indicat de unii oratori, că Statul Român a încercat să-l urce prin mijloace artificiale.

Atunci cum putem ști care este situația reală ?

În sfârșit, să presupunem că ar fi adevărat că stabilizarea ar fi o cauză a stării rele în care ne aflăm. Dar atunci trebuie să fiți consecvenți și să ne spuneți că nu vreți să convertiți decât datoriile anterioare stabilizării ; pentrucă, în definitiv, atunci s'a urcat leul și a îngreunat pe debitori ; după aceea nu.

Dar d-voastră nu ajungeți la această concluzie ; ci, dimpotrivă, vreți să ajungeți la conversiunea și a datoriilor anterioare stabilizării și a datoriilor posterioare stabilizării. Pe ce motiv, eu nu înțeleg.

D-1 *V. H. Serdici*: Sunt dobânzi de inflație, care trebuiesc plătite în monedă stabilizată.

D-1 *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: Nimeni nu a fost sprijinitorul dobânzilor. Totdeauna s'a spus că trebuiește înlăturată camăta; însă nu s'a trecut dela vorbă la faptă. Nu este în obiceiul meu să revendic merite, însă eu eram șeful guvernului când s'a făcut legea împotriva cametei. O fi satisfăcătoare sau nu, dar în sfârșit s'a făcut; până atunci nu se făcuse.

Deci am căutat să împiedecăm camăta și nimeni nu are să susțină camăta vreodată.

Nu este însă vorba acum de aceasta; aici este cu totul altceva, anume: este de văzut dacă principial te oprești la 1929 sau nu. Din moment ce zici: stabilizarea s'a făcut rău, pentru că leul s'a urcat, atunci trebuiesc convertite împrumuturile făcute înainte de 1929; dar acestea noi pentru ce?

Iată că însăși bazele acestei discuțiuni sunt foarte șubrede, foarte greu de susținut. De aceea zadarnic am căuta un sprijin în frumoasele teorii care s'au expus de aici.

Dar, din punct de vedere financiar, problema s'a lărgit și, vorbindu-se de situația Băncii Naționale și de situația tezaurului, s'a ajuns drept concluzie, la un fel de sistem, care să vindece totul.

Niciodată nu am crezut că există în lume, în nici o materie, un talisman care să vindece totul. Este o credință care mi se pare așa de curioasă, că niciodată n'am adoptat-o. Pentru fiecare problemă poate să fie un mijloc de îndreptare, dar

să găsesc o cheie cu care să deschid toate văzduhurile, aceasta n'am crezut-o.

Să examinăm sistemul propus.

S'a zis că situația financiară este foarte rea.

Mi s'a cerut de multe ori să fac la tribună o expunere a situațiunii financiare. Nu am făcut-o. Am făcut expuneri parțiale, dar n'am făcut o expunere generală.

N'am făcut-o și nici nu o voi face până când odată cu expunerea aceea, nu voi putea prezenta și părți luminoase, care să evedențieze că se poate îndrepta situațiunea. Voiesc să nu aduc în fața cetățenilor numai partea sumbră și dureroasă a împrejurărilor, fără a le pune înainte și bune nădejdi pentru viitor. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

Eu vreau să prezint țării tabloul situației financiare, dar să fie un tablou cu umbre și lumini, nu un tablou întunecat. Poporul acesta are nevoie să fie încurajat, îndemnat să muncească. Numai așa va învinge. Dacă îl vom descuraja prin tânguiri care să-l lipsească de nădejdea zilei de mâine, nu vom folosi nimănui. Niciodată defetismul n'a dus la victorie. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

Totuși, unele lucruri le-am spus și le voi mai spune.

D-l dr. N. Lupu: Va să zică tabloul este sumbru.

D-l G. G. Mironescu, ministrul finanțelor: D-voastră vă place întunericul, păstrați-l.

Care este situațiunea ?

S'o cercetăm mai întâi din punctul de vedere al Băncii Naționale.

Au vorbit foarte mulți de Banca Națională, chiar prea mulți. Banca Națională nu este un organism care să reprezinte, fie un partid, fie o coterie, fie oarecari interese. Este un organism care ne garantează moneda națională și care, prin urmare, merită tot sprijinul și toată bunăvoința noastră. Atâta vreme cât interesele țării sunt în mâini prevăzătoare, nu trebuie să se aducă nicio atingere prestigiului și încrederii pe care trebuie să o avem în Banca Națională.

Situația Băncii Naționale, ca a tuturor instituțiilor din țara aceasta, nu este așa de bună cum ar fi putut să fie, dar nu este mai puțin adevărat că suntem departe, foarte departe de expunerile pesimiste care s'au făcut aici. Acoperirea ei de aur este suficientă pentru timpurile acestea, este mai mare decât cea cerută de lege. Portofoliul ei poate să fie în parte greu de încasat astăzi, cum a fost și în alte epoci; dar este o tristă inexactitate a pretinde că portofoliul Băncii Naționale este un simplu cont de ordine.

S'au făcut unele greșeli și la Banca Națională în cursul anului trecut, greșeli pe care noi suntem datori să le îndreptăm, dar nu să le comentăm în fața lumii, ca să se poată crede că e mai rău lucrul decât este.

Voiu afirma un lucru: că, așa cum e, Banca Națională a noastră, este în situațiune mai bună decât toate Băncile Naționale ale țărilor care ne înconjoară, afară de Cehoslovacia. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*). Are o acoperire mai puternică de aur și operațiunile ei sunt suficient garantate.

În privința finanțelor Statului, am avut prilejul să spun de vreo câteva ori care este modul de a vedea general, voi să zic: programul guvernului.

S'a imputat guvernului că nu are program. Dar el a fost expus cu mai multe ocazii. Cei cari nu vor să audă, evident nu aud.

Programul nostru financiar se rezumă în câteva puncte :

1. Economii serioase în toate domeniile.
2. Reducerea impozitelor.
3. Mărirea resurselor naționale, cu alte cuvinte activarea punerii în valoare a bogățiilor naționale, așa încât să producă mai mari resurse. (*Aplauze pe băncile majorității*).
4. Ușurarea sarcinelor Statului pentru datoriile lui interne și externe. (*Aplauze pe băncile majorității*).

5. Ordine în administrația finanțelor publice.

Cam acestea sunt, în câteva cuvinte, directivele politicii financiare a guvernului.

Trebue să constat că, în ce privește economiile, nu am putut face până acum mare lucru. Am făcut o reducere de un miliard și ceva din bugetul actual. Nu este suficient, am declarat-o singur.

Am luptat mult pentru reduceri mai mari. Nu s'au putut încă realiza. Totdeauna este dificil de a face tăeturi și scăderi. Prin urmare, nu este ceva tocmai excepțional dacă aceste scăderi nu s'au putut face până acum. Sper că se vor realiza în curând. E nevoie să fie făcute înainte de finele exercițiului, așa încât să avem posibilitatea de a echilibra cheltuelile și veniturile pe lunile ce mai

sunt până la finele anului și a împiedeca mărirea deficitului existent.

În ce privește impozitele, am venit cu un proiect de lege pentru reduceri de impozite. El a fost votat și de d-voastră și de Senat. Nu am făcut o reducere generală a impozitelor, ci am făcut numai reducerea impozitului agricol, a impozitului pe clădiri, apoi ceva la impozitul profesional și la cifra de afaceri.

În expunerea de motive, am explicat că nu este posibil să se facă o reducere generală imediată. Lucrul trebuie făcut treptat. O reformă generală a impozitelor se va face, trebuie să se facă probabil cu ocazia bugetului viitor, pentru ca să știm atunci pe ce bază putem echilibra bugetul.

Dar s'a căutat a se găsi o contradicție între această idee, care este și în programul nostru și e în curs de executare, ideia de reducere a impozitelor și între propunerea mea de mărirea a unor impozite. Cum se poate concilia mărirea de impozite cu scăderea de impozite ?

Este quadratura cercului? Nu este tocmai așa.

Lucrurile stau astfel: am spus că scăderea impozitelor se face și am început-o imediat. Ea se va face în întregime, probabil cu ocazia bugetului viitor. În orice caz, după ce vom face un alt lucru care este esențial: ordine în administrația finanțelor (*aplauze pe băncile majorității*), căci numai după ce vom face ordine în administrația finanțelor, vom ști cât putem reduce din impozite și cum putem asigura echilibrarea bugetului.

Dar până a ajunge acolo, avem acest interval de trei luni, care e foarte greu și nu putem merge

în străinătate să cerșim plata funcționarilor. Nimeni nu are să o facă și eu nu pot s'o fac. Trebuie să găsim noi aci resursele necesare pentru a asigura, nu echilibrul bugetului actual, ceea ce nu sperăm, dar echilibrarea veniturilor și cheltuelilor pe lunile ce mai rămân.

V'am explicat cu alt prilej că avem aproximativ o lipsă lunară de 550 de milioane. Această lipsă lunară trebuie să căutăm să o acoperim prin mijloace normale. Nu pot fi alte mijloace normale decât scăderi de cheltueli și apel la contribuabili.

Dar acest apel la contribuabili este excepțional, el este o jertfă pe care o cerem ca să putem face față cheltuelilor până la sfârșitul anului, pentru ca, apoi, să putem face degrevarea totală și uniformă, pe care am făgăduit-o.

Este vorba de concilierea a două idei : una o măsură definitivă de reformare și scădere a impozitelor și alta, o măsură provizorie, necesită de situația excepțională în care ne găsim.

Trebuie ca acei, cari au mijloace — fiindcă nu avem să cerem sacrificii dela aceia cari nu au — să facă jertfele necesare, pentru ca Statul să fie în măsură să-și îndeplinească menirea.

După aceea vom face o reformă generală, care să permită reducerea tuturor impozitelor, așa cum am anunțat.

Dacă am propus câteva impozite noi, nu le-am propus pentru aceia cari nu au, pentru cei săraci. Aș fi fost și ridicol să cer dela cei cari nu au. Eu am propus impozite pentru cei cari au venituri mari, dar s'au supărat ceilalți că voiesc să impun pe cei bogați.

În orice caz, era un sacrificiu excepțional, cerut celor cari au mijloace, ca să echilibrăm până la sfârșitul anului cheltuelile și veniturile Statului.

Aceasta se conciliază cu ideia generală exprimată adineauri, de a reduce impozitele după o normă generală.

Acum venim la rațiunea care ne împiedecă pe noi să facem imediat reducerile generale de impozite, motiv pe care l-am mai spus și cu o altă ocaziune.

Este trist de constatat, dar adevărul este că există o dezordine de neînchipuit în administrația finanțelor publice, dezordine care se manifestă sub cele două aspecte cunoscute: dezordine la strângerea veniturilor, adică la impuneri și încasări, dezordine la cheltuieli.

Am căutat și am făcut toate sforțările cari se pot face pentru a cunoaște exact situația.

Am și eu, ca oricine, o anumită cantitate de putere de muncă, dar nu se poate tăgădui — cred — de nimeni că am pus în serviciul țării, pentru acest scop toată puterea de muncă de care sunt capabil. (*Aplauze prelungite*).

Sunt patru luni de zile de când, cu toată vârsta mea, cu toată sănătatea mea cam precară și cu toate oboselele pe cari le știți, de când sunt în fruntea acestui minister, eu nu am lipsit decât două zile din București și tot timpul zilei de lucru ori zilei de sărbători, am muncit în biroul meu, ca să găsesc mijloacele de a remedia situația.

De ce vă spun acestea? Fiindcă este foarte greu de realizat scopul arătat al bunei rândueli în ad-

ministrație. El nu poate fi realizat decât încetul cu încetul.

Nu este chip să se îndrepte administrația într'o lună, sau două, sau trei: este chestiune de durată. Trebuesc schimbați oameni, trebuesc schimbate metodele și aceasta nu e chiar așa de ușor de făcut.

Este deci evident că noi nu vom putea avea rezultate decât după un timp de... Numai după ce vom avea aceste rezultate, numai atunci vom putea discuta aci reducerea de impozite.

Ce am constatat eu ?

Cercetând chestiunea dela impuneri — fiindcă, intrând, cam fără voia mea în funcțiunea ce exercit, a trebuit să studiez totul dela capăt, — luând dar întâi în cercetare impunerile, examinând numeroase, foarte numeroase impuneri, am constatat că, din nenorocire — aş putea să spun o cifră aproximativă, 70 la sută din aceste impuneri — sunt inexacte, părtinitoare, adică mult inferioare realităților.

Am făcut tot ce mi-a fost posibil în acest interval pentru ca să aduc îndreptare. Am dat ordin să se facă o cercetare generală și zi cu zi caut să îndrept aceste impuneri, cari nu sunt conforme realității.

În chestiunea încasărilor, am găsit acelaș lucru: am găsit că nu se încasează impunerile — așa mici, defavorabile fiscului, cum sunt făcute — nu se încasează. De altminteri, este despre aceasta o dovadă palpabilă faptul că avem aproape șase miliarde rămășițe de anul trecut.

Veți zice d-voastră că aceste rămășițe arată

lipsa de bani și suferința contribuabililor, cari nu pot plăti. Este desigur și suferință, dar este și refuz de plată. Am constatat aceasta în nenumărate ocaziuni.

Am constatat, pe de altă parte, că înregistrarea operațiunilor în chestiunile fiscale, este într'o stare imposibil de descris.

D-l *dr. N. Lupu*: Apoi n'au fost Madgearu și Popovici miniștrii de finanțe, cari au lăsat aceasta? Fiți mai prudenți în chestiunea aceasta, fiindcă vă scoate din partid. (*Ilaritate pe băncile opoziției*).

D-l *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: Numai cine nu vrea nu face înregistrări în condicile percepțiilor.

Am găsit la București, la o percepție din centrul orașului, indicații ca acestea: „D. cutare dispărut“, „d. cutare plecat...“, „d. cutare mutat” și prin urmare de un an, doi, sau trei, nu se mai încasa nimic dela aceștia.

D-l *Octavian Goga*: Morții votează, dar nu plătesc.

D-l *G. Ștefănescu-Goiceanu*: D-lor, eu am găsit altceva în dosarul pe care îl are d-l ministru Mironescu. Am găsit o frustrare de câteva sute de milioane și inspectori generali și funcționari superiori, cu palate și cu case.

D-l *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: Domnilor deputați, vă rog să aveți răbdare să spun ce am constatat, veți spune și d-voastră, pe urmă, constatările d-voastră. Am trimes să cerceteze.

D-l *dr. N. Lupu*: D-ta ar trebui să cercetezi a-verele tuturor membrilor din comisiunile acelea de

impunere, averea tuturor percepătorilor dela 1919, până acum, averea administratorilor financiari de la 1919, până acum, să facem o lege și să le confiscăm pe toate. Iată, numai de acolo o să ai zece miliarde. Nu vă convine? (*Aplauze pe băncile o-poziției*).

Voci de pe băncile majorității: Ne convine.

D-l G. G. Mironescu, ministrul finanțelor: Am cercetat și am găsit pe cel dispărut, exercitând profesiunea de avocat, în aceeaș casă în care sta și acum doi ani; pe cel plecat, exercitând profesiunea de medic, în aceeaș casă și așa mai departe. Aceasta în Capitală, fiindcă n'am putut să cercetez în toate centrele.

În al doilea rând s'au făcut cercetări pe cartiere, în anume părți de oraș, ca să ne dăm socoteala dacă toată lumea este impusă. Pe o porțiune de vreo 700 m. din calea Griviței, care nu este strada cea mai puțin importantă din oraș, am găsit 30 de contribuabili neimpuși și nu oameni cari trăiesc în pivnițe sau ascunși, ci comercianți: unul ceasornicar, altul pantofar, etc., neimpuși.

D-l dr. N. Lupu: Plăteau impozite, dar le plăteau în altă parte. (*Ilaritate*).

D-l G. G. Mironescu, ministrul finanțelor: Mai mult: în fiecare zi se constată nenumărate contravenții, impozite neplătite la bilanțuri și tot felul de contravenții fiscale.

Ieri chiar, am dat un ordin de cercetare pentru o contravenție care reprezenta o sumă destul de mare, de câteva milioane. Patru ore mai târziu s'au depus la fisc acele 3—4 milioane, pentrucă contravenția era reală și s'au temut contravenien-

ții că, după cercetări, vor fi supuși la o amendă și mai mare; s'au hotărât deci a plăti ceea ce datorau. Aceasta se întâmplă des, fiind vorba de sume mai mari sau mai mici.

Eu vă dau aceste indicațiuni ca să aveți o oglindă, e drept foarte aproximativă, de dezordinea ce avem de înlăturat.

D-l *dr. N. Lupu*: Este foarte sumbră situația.

D-l *C. Argetoianu*: Toți miniștrii de finanțe au descoperit fapte ca acestea, dar n'au mers mai departe.. Au să mai rămână și după d-ta. (*Interruperi pe băncile majorității*).

D-l *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: V'am citat aceste cazuri, pentru ca să vedeți cât este de mare și de profundă boala. Nu e vorba că trei-patru persoane nu sunt impuse la adevăratul impozit, dar e vorba de mii de contribuabili cari nu plătesc nimic, se sustrag cu desăvârșire dela obligațiile lor.

D-l *dr. N. Lupu*: Dar sunt o mulțime cari sunt impuși prea mult. Chiar aici în București este un medic care câștigă 1.000 lei pe lună și este impus la 20.000 !

D-l *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: In ceea ce privește situațiunea propriu zisă a Tezaurului, n'am să intru în multe detalii; d-voastră le cam cunoașteți.

Am găsit și Tezaurul într'o stare foarte gravă — ca să nu zic un alt cuvânt: miliarde datorite la funcționari și pensionari; miliarde datorite pentru furnizori; miliarde datorite pentru diverse angaja-

mente și netrecute deloc în buget! În sfârșit, ceva cum nu se poate închipui, într'o țară civilizată.

D-u *Aurel Vlad*: Ritmul nou !

D-l *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: Anul trecut s'a mai făcut o invenție, așa zisele depozite provizorii; Statul n'a putut să plătească ordonanțele la furnizori, iar aceștia au depus ordonanțele la Stat, dându-li-se recipise de depozit de bani. Avem în acest fel 4 miliarde depozite. (*Exclamații, întreruperi pe băncile opoziției*).

D-l *I. M. Leon*: Este defectul contabilității publice. Ministerul de Finanțe trebuie să pună ordine.

D-l *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: Este o așa de mare dezordine, încât trebuie într'adevăr un calm de neînchipuit spre a nu pierde cumpătul, într'un asemenea haos.

Și atunci, d-lor, dacă aceasta este situațiunea, d-voastră puteți înțelege că nu se pot îndrepta lucrurile într'o zi sau două. Trebuesc studiate conștiincios toate aceste ramuri ale administrației finanțelor, una câte una și puse în regulă, trebuesc create alte metode.

O mențiune specială merită fraudele extraordinare care se fac la încasări.

La taxele asupra benzinei, fraudele sunt enorme. Am trimes o anchetă într'o regiune din Prahova și numai pentru un interval de două-trei săptămâni, la o fabrică foarte mică, s'au găsit 100 și ceva de mii de kg. ieșite netaxate! M'am și gândit la o altă metodă de taxare a benzinei și uleiurilor, ca să putem înfrâna aceste fraude, fiind o chestiune de sute de milioane.

Vedeți prin urmare d-lor, că toate aceste pro-

bleme trebuiesc cercetate cu multă scrupulozitate și numai după aceea vom putea constata situația reală, adică ce putem realmente încasa și ce putem plăti.

Iată de ce, până când vom ajunge să punem regulă în administrația finanțelor publice, trebuie să facem, acei cari avem ceva, sacrificii pentru ca să asigurăm bunul mers al țării.

Suntem datori a face oricât de mari jertfe, fiindcă este o țară bună, cu un popor blând și cu atâtea bogății; dar, din nenorocire, este zguduită de prea multe îndepărtări dela regulile morale.

O voce de pe băncile majorității: Prea mulți chiulangii. (*Haritate*).

D-l G. G. Mironescu, ministrul finanțelor: Aceasta fiind situațiunea, nu este tocmai exact a pretinde că resursele țării nu pot fi suficiente și că trebuie să găsim ceva extraordinar, excepțional, un talisman oarecare, ca să îndreptăm lucrurile.

Cine nu cunoaște situațiunea de aproape, poate să creadă aceasta. Eu nu pot să o cred.

Mie nu-mi trebuie nici un talisman, îmi trebuie să am puterea de muncă și sănătatea necesară ca să mă pot consacra cu totul îndreptării situației și îndreptarea se va realiza.

Se înțelege că-mi mai trebuie ceva, îmi trebuie să fiu lăsat să mă consacru acestei munci. Aceasta mi-a lipsit deja, căci în intervalul de patru luni de zile de când sunt la Finanțe, am fost atât de hârțuit, încât mi-a fost imposibil să mă ocup, așa de aproape, cum e nevoie, de toate neregulile existente.

O voce de pe băncile opoziției : Cine v'a hârțuit ?

D-l *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: Aceste discuțiuni îndelungate, foarte frumoase de altfel — nu protestez împotriva lor, ci numai constat — ne-au împiedicat și ele dela îndeplinirea sarcinilor administrative.

Nimeni nu poate fi împiedecat să vorbească. Orice membru al Parlamentului are dreptul la cuvânt și este și o satisfacție poate, să apari la tribună în fața reprezentanților județului tău, sau chiar în fața alegătorilor tăi veniți să te audă (*ilaritate, aplauze pe băncile majorității*); dar aceste discuțiuni ne rețin aci zile întregi, uneori și nopți, împiedecându-ne să ațintim toată atenția noastră spre îndreptarea administrației.

Vin îndată la problema principală.

S'a zis : d-voastră nu puteți ieși din greutatea de astăzi, decât printr'un mijloc eroic. Acel mijloc eroic este ori inflația, ori restabilizarea.

D-lor deputați, eu sunt foarte nemulțumit că sunt silit a examina dela tribună această problemă, pentrucă obiceiul meu este să fiu cât se poate de curtenitor și să admit că din moment ce un coleg expune o teorie, ea este întemeiată pe date serioase.

Respect părerea tuturor. Sunt însă nevoit, în cazul de față, — și rog să nu se supere nimeni, — să spun dela început că aceste teorii sunt așa de false, așa de profund neîntemeiate pe nimic serios, încât n'ar fi fost bine să fie dezvoltate dela tribuna publică.

Repet: rog să nu se supere nimeni, o spun cu

durere în suflet, cred că nu era nevoie să mai aruncăm țării și această neîncredere în moneda națională. (*Aplauze, strigăte de bravo pe băncile majorității*).

Ia să vedem acum soluțiunile propuse :

Intâi, inflația. Inflația propriu zisă, are mai puțini susținători. Ce înseamnă în definitiv inflația ? Inseamnă emiterea de bilete fără acoperire aur, sau poate înseamnă și emitere de bilete fără o operațiune comercială reală.

D-1 I. M. Leon: Dar nu cere nimeni inflația. (*Intreruperi pe băncile majorității*).

D-1 G. G. Mironescu, ministrul finanțelor : Ei bine nu este nenorocire mai mare care ar putea să se abată asupra acestei țări, decât inflația. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Am avut-o și noi, în limite strânse, am avut-o de nevoie, impusă de niște împrejurări, în contra cărora nu puteam lupta și ne-am căznit ani de zile să o înlăturăm, ca să facem stabilizarea.

Dar să o creiem noi acum, să ne punem noi înșine lațul de gât spre a fi târâți în prăpastie, să intrăm de bună voie într'o vârtoare din care să nu mai putem ieși, ar fi o crimă națională. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Nici o țară din lume n'a făcut inflația de bună voie. În două-trei țări, una mai importantă, a ajuns să aibă proporții îngrijitoare: în Germania.

Ei bine, afirm aici: dacă Germania a avut pierderi mari și suferințe grele din război, acele pierderi din război sunt nimic față de pierderile imense pe cari le-a avut de pe urma inflației. Inflația este adevăratul motiv pentru care Germania are și as-

tăzi atâtea frământări politice și economice, din care nu știu cum va scăpa. De aceea în Germania luptă astăzi toți oamenii din toate clasele și din toate partidele, ca să împiedece revenirea la inflație.

Imi spunea cineva de acolo că și comuniștii din Parlamentul german, cât sunt ei de doritori de a răsturna situația actuală, nu cer inflația.

Cine a trăit acele vremuri de friguri spasmodice, când valoarea banului scădea vertiginos din oră în oră și nu știai dimineața, dacă până scara va mai avea vreo valoare tot avutul ce posedai dimineața, sau dacă poți să-ți mai acoperi nevoile zilei următoare, când în fiecare moment erau falimente și sinucideri, din cauza acestei imense nenorociri, știe ce înseamnă inflație și astăzi nu vrea să mai treacă prin asemenea momente de groază.

D-l C. *Argetoianu*: Cine vorbește de inflație ?

D-l G. G. *Mironescu*, ministrul finanțelor : Nu vorbesc pentru aceia cari știu, nici pentru cei ce nu vor să audă.

D-l C. *Argetoianu*: D-voastră vorbiți de inflație; d-voastră ați început a o face.

D-l G. G. *Mironescu*, ministrul finanțelor : Imi pare foarte rău că tocmai d-voastră vorbiți de ea.

D-l C. *Argetoianu*: Eu nu am făcut inflație. (*Intereruperi pe băncile majorității*).

D-l G. G. *Mironescu*, ministrul finanțelor : Imi pare rău că mă provoci. Eu sunt foarte obiectiv, dar, în definitiv...

D-l I. M. *Leon*: Până când? (*Mare ilaritate*).

D-l G. G. *Mironescu*, ministrul finanțelor: Desigur, până când? (*Ilaritate*).

Prin urmare, inflația este așa de dăunătoare, încât poate să pună în pericol chiar existența națională a țării respective. Aceasta a și fost temerea în Germania. Dela o bucată de vreme se creiașe în fiecare provincie moneda ei specială, fiindcă nu mai era chip să scape din haos și începuse temerea de dislocare a țării.

S'a zis că inflația se poate limita, că poți să faci o inflație limitată. Până acum nimeni n'a descoperit sistemul de a pune zăgaz inflației.

Am auzit că într'o țară vecină s'au făcut niște diguri enorme, de o colosală rezistență. O fi! Dar dig care să oprească prăvălirea continuă a inflației, când valul ei se pornește, nu se găsește și nu cred să se găsească de nimeni niciodată (*aplauze prelungite pe băncile majorității*), pentru că cu ea se întâmplă cum spune proverbul latinesc: abizul cere abiz.

Ea duce forțamente la prăbușire, prin însăș esența ei: neîncrederea în monedă sporește în fiecare minut și trebuie să înmulțești continuu moneda pentru acoperirea trebuințelor. Așa au fost forțați Germanii, să ajungă, pentru un timbru poștal, dela 25 pfenigi la 14 miliarde mărci. Fiecare minută adaogă o nouă temere și aruncarea monedei pe toate căile face ca această monedă să scadă vertiginos, dintr'un moment în altul.

D-l dr. N. Lupu: Dar până la 1929 n'am trăit în inflație? (*Intreruperi pe băncile majorității*). De ce faceți o comparație cu Germania? (*Intreruperi pe băncile majorității*). Este regula stabilită, că țărilor agricole le convine inflația, întrucât țăranul vinde mult și cumpără puțin. Aceasta este. (*Intre-*

ruperi pe băncile majorității). În Țara Românească sub inflație lucrurile n'au mers rău. (*Intreruperi pe băncile majorității*).

D-l *Aurel Vlad*: D-tale îți merge bine și acum, pentrucă n'ai să plătești. (*Intreruperi pe băncile Partidului Țărănesc*).

D-l *dr. N. Lupu*: Ce amestecați d-voastră revoluția franceză și Germania în această chestiune? (*Intreruperi pe băncile majorității*). Noi cerem să fie în țară capital suficient, pentru ca oamenii să nu moară, pentrucă așa cum este situația astăzi, este foarte greu.

D-l *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: Toate țările au avut după război o inflație, unele o inflație mai ușoară, altele mai puțin ușoară; dar aceasta era o situație impusă de împrejurări, o situație ca să zic așa venită în mod natural.

D-l *dr. N. Lupu*: Natural vine și aceasta; o să vedeți.

D-l *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: Dar nu așa cum se propune ca în mod artificial să facem să cadă moneda țării.

Temându-se tocmai de aceste rezultate fatale, temându-se de catastrofa inflației, s'a emis atunci o teorie care, de fapt, duce la acelaș rezultat, dar care în aparență este mai blândă, și anume: res-tabilizarea.

S'a zis: leul a crescut prea mult, trebuie să-l reducem, pentrucă prin aceasta se va înviora piața și vom avea o situație economică și financiară mai bună.

Mai întâi de toate repet că acest sistem ne duce la inflație, pentrucă nu este posibil a limita scă-

derea unei monete, atunci când această scădere o faci în mod artificial; căci imediat neîncrederea sporește, moneta se aruncă pe piață și ajungem fără să vrem, cu cele mai bune intenții, tot la inflație, fără nici o margine.

D-1 *dr. N. Lupu*: Este bună și aceasta. Orice altă situație este mai bună decât situația de astăzi. (*Intreruperi pe băncile majorității*).

Ieșiți afară din București, să vedeți ce este !

D-1 *Pompiliu Ionătescu*, raportor: Știm noi ce este afară !

D-1 *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor : S'a pretins că în definitiv lucrul acesta nu este așa de nou, căci s'a făcut în alte țări. S'au citat exemple: Belgia și Polonia, spunându-se că aceste țări, după ce au stabilizat moneda lor la o anumită cotă, au revenit și au făcut o nouă stabilizare.

Sub forma aceasta, afirmarea făcută nu este exactă, nu e în concordanță cu faptele și voi u a-răta de ce.

Cum s'au petrecut lucrurile în Belgia ?

În Februarie 1926 s'a încercat o stabilizare a francului belgian și s'au luat unele măsuri în această direcție. Din nenorocire, nu s'a băgat de seamă că stabilizarea nu poate să se realizeze, atunci când ai datorii flotante, pe care nu poți să le acoperi. Belgienii aveau atunci o datorie flotantă de vreo cinci miliarde și jumătate la Banca Națională și sperau că aceste bonuri de tezaur au să fie încet achitate, într'un termen de trei, patru ani, după stabilizarea monetei.

Ce s'a întâmplat ? De abia se făcuse decretul pentru această stabilizare și imediat francul a în-

ceput să scadă vertiginos și toată lumea s'a prezentat să reclame plata bonurilor de tezaur. Statul a fost în neputință de a face față plăților. Operațiunea a fost oprită, guvernului respectiv a căzut și după un interval de trei luni s'a făcut stabilizarea pe alte baze.

Prin urmare era o situație cu totul alta decât aceea dela noi.

D-l *H. V. Serdici*: Și la noi sunt datorii flotante în sumă de patru miliarde și jumătate.

D-l *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: Suma este mai mare.

Prin urmare situația era alta. Nu era o stabilizare făcută, care să fi fost păstrată 1, 2, 3 ani și apoi în mod artificial, să vii să o schimbi, ci era o imposibilitate materială de a face stabilizarea.

Dacă nu au izbutit să stabilizeze francul belgian la cota dată, au trebuit să caute a-l stabiliza la o cotă mai jos. Este normal, dar aceasta nu înseamnă că s'a făcut o restabilizare. S'a încercat operația de stabilizare, nu a reușit și s'a făcut apoi pe altă bază. Este cu totul altceva, decât să vii după doi-trei ani dela o stabilizare reușită, să o răstorni.

În Polonia s'a petrecut cam acelaș lucru, însă intervalul între cele două operațiuni a fost mai mare. Polonia a încercat stabilizarea; dar fără să aibă resursele necesare pentru a asigura stabilitatea zlotului. S'a decretat stabilizarea și după câțiva timp zlotul a început să cadă și a căzut continuu, până a ajuns la mai puțin de jumătate din valoare. Polonia a fost nevoită să oprească operațiunea stabilizării și a făcut un împrumut în A-

merica, ca să asigure noua operație de stabilizare.

Este deci și aici cu totul altă situațiune: o încercare nereușită, care mai pe urmă a fost corectată.

Noi, dacă am fi fost în aceeaș situațiune, trebuia să facem acelaș lucru. Din moment ce nu reușeam, trebuia să încercăm pe altă bază.

La noi, problema se pune altfel: am reușit acum doi, trei ani să facem stabilizarea, leul se menține și acum ni se spune că am greșit atunci și să facem o nouă stabilizare. Să răsturnăm totul și să schimbăm stabilizarea.

D-l dr. N. Lupu : Ea ne costă până acum opt miliarde.

D-l G. G. Mironescu, ministrul finanțelor: Cine ți-a spus ?

D-l dr. Lupu: Un om care cunoaște chestiunea.

D-l G. G. Mironescu, ministrul finanțelor: Să-l văd și eu. (*Ilaritate*).

Prin urmare, soluțiunea care ni se recomandă nouă este următoarea: avem o monedă stabilă, dar noi socotim că această monedă stabilă răpește ceva din averea unor oameni, în speță a debitorilor. Ca să avantajăm pe aceștia, ca să facem să beneficieze aceste persoane, să venim acum să schimbăm moneda.

Deși aceasta este realitatea, susținătorii restabilizării o prezintă ca o măsură impusă de situația economică generală. Ei afirmă că leul s'a urcat artificial prea sus și zdruncină situația economică, ne mai fiind o măsură dreaptă.

Am spus cu alte ocaziuni, este ca și cum fiind frig sau cald și găsim că temperatura nu ne convine, hotărîm să schimbăm termometrul, crezând

că așa are să fie poate mai frig sau mai cald. Este lucru știut de toată lumea, că nu se poate, cu schimbarea termometrului, schimba și timpul. Trebuie văzută cauza care este, cauza nu poate fi în nici un caz termometrui. Cauza este alta: turburarea generală derivând din războiu și din alte împrejurări pe cari nu e locul a le enumera aci.

Deocamdată țin să vă arăt că, dacă noi am proceda așa cum ni se propune, într'un mod arbitrar, am schimba un rău, care în definitiv este tolerabil și se poate curma, într'un rău așa de mare, încât să nu-l mai poată curma nimeni. (*Applauze pe băncile majorității*).

Se poate vorbi de schimbarea monetei în două chipuri, adică se poate înțelege această schimbare în două chipuri: fac moneda mai mică, jumătate, trei sferturi, unii ar voi să ajungă aproape de zero; în fine, o monetă cât de mică. Dar atunci, o întrebuițez pentru toate nevoile cu această cotă.

Cu alte cuvinte, d-ta ai în buzunar o sută de lei actualmente, eu scad valoarea unui leu dela trei centime, cât este, la o centimă. Atunci se poate spune: am schimbat numai valoarea leului dela trei centime la o centimă, fiindcă am găsit că moneda nu mai corespunde ca valoare sau ca măsură monetară nevoilor economice ori realității. Atunci, d-tale care ai acum o sută de lei în buzunar, în loc de o sută, urmează să ți se dea 300 lei; iar cel care datorează 100 lei, ar plăti 300 lei. Ce s'a schimbat? Valoarea monetei în mod egal, pentrucă socotim că moneda s'a urcat prea sus și îngreunează situația economică.

Dar nu ni se propune așa, ci se propune altfel:

se propune scăderea monetei numai în folosul acelor cari datoresc.

Aci se vede și motivul determinant al propunerii și se evidențiază cât este de dezavantajoasă și de contrară dreptății.

Anume se zice: reduc cei 100 lei la 30 lei. D-ta debitor, ai să plătești în loc de 100 lei, 30 de lei, iar d-ta creditor, care ai în buzunar 100 lei, vei rămâne numai cu 30 de lei.

Se vede că în definitiv, această reducere nu folosește decât numai unei clase.

D-l *dr. N. Lupu*: Dar cea mai numeroasă, care este și producătoare. Aceia sunt câteva mii, iar aceasta milioane.

D-l *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: În toate chestiile, când vezi cum se aplică lucrul, simți motivul.

Prin urmare, în realitate, restabilizarea nu este decât o nouă conversiune, mai largă, făcută în folosul debitorilor.

Atunci să ni se spună pe față, că nu este vorba de altceva decât de a avantaja pe debitori în dauna producției naționale, fiindcă, în definitiv, orice ați spune d-voastră, nu numai clasa debitorilor este producătoare.

Nu am nimic contra lor, dar nu este ridicol a susține că numai ei sunt clasa producătoare ?

Astfel apar și primele inconveniente ale sistemului, căci se favorizează numai o clasă de oameni, se defavorizează imensa majoritate, țara întregă. De ce ?

Acum, din cauza datoriilor mari, suferă un nu-

măr de indivizi: 16.000 de proprietari mari rurali; 200.000 de proprietari urbani...

D-1 *dr. N. Lupu*: 50 la sută.

D-1 *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: ...un număr de 200.000, un milion, două milioane de oameni. Dar, prin operațiunea care vi se propune, nu vor suferi aceste două milioane, ci suferă toți 18 milioane locuitori ai țării, pentru că sdruncinăm toată producția națională, micșorăm orice avânt pentru economie și pentru muncă și turburăm orice progres economic, pentru o bucată de vreme. Vă voi spune îndată pentru ce.

Este ușor de zis că ai să reduci leul, pentru ca să avantajezi pe cei 16.000 de oameni, ori un milion.

Dar, bine, eu am să fiu nevoit să încasez impozitele. Cum am să le încasez, pe ce valoare? Am să păstrez acel leu redus ca impozit, cu alte cuvinte în loc să iau 300 lei impozit, să iau 100 ?

D-1 *dr. N. Lupu*: Desigur. Când ai făcut stabilizarea, cum ai făcut? M'ai impus la o mic, când eu câștigam 10.000. Aci este problema și d-voastră închideți ochii. Astăzi când câștig o sută, tot o sută plătesc.

D-1 *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: Deci am să încasez 100 lei în loc de 300.

D-1 *dr. N. Lupu*: Evident.

D-1 *Șt. Cicio Pop*, președinte: Vă rog să nu mai întrerupeți.

D-1 *dr. N. Lupu*: Completez chestiunea capitalului. În momentul când s'a făcut stabilizarea, trebuiau reduse și impozitele.

D-1 *Pompiliu Ionițescu*, raportor: Erați în gu-

vernul Vintilă Brătianu, nu ați fost pentru stabilizare ?

D-l *dr. N. Lupu*: Nu am fost, pentrucă nu m'a întrebat nimeni. Acum caut să corectez: *perseverare diabolicum*. Chiar dacă făceam stabilizarea ca ministru de finanțe și vedeam că s'a greșit, spuneam că am greșit.

D-l *Pompiliu Ionițescu*, raportor: Sunteți de părere ca d. Gheorghe Ionescu să fie admis în asanare cu 168 milioane de lei ?

D-l *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: Dar ce facem cu salariile? Avem să dăm numai 100 de lei în loc de 300 lei ?

D-l *dr. N. Lupu*: Da.

D-l *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: Atunci nu au să aibă cu ce trăi oamenii.

D-l *dr. N. Lupu*: Ba o să aibă, pentrucă am să iau măsuri să se oprească specula. (*Aplauze pe băncile Partidului Țărănesc*).

D-l *Aurel Vlad*: Specula demagogiei ar trebui oprită. (*Intreruperi*).

D-l *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor : Ce facem cu prețurile mărfurilor? Am să scad prețurile mărfurilor la o treime ?

Toate aceste probleme se pun.

D-voastră, cel puțin pentru unele prețuri, nu voiți scădere, ci sporire; căci voiți să se urce prețurile agricole. Prin urmare ?

Prin urmare, dacă se vor urca prețurile agricole, cum va trăi omul cu salariul lui redus la o treime și cum am să pot să plătesc salariile cu impozitele reduse la o treime ?

Ce faceți d-voastră ?

D-voastră, dintr'o problemă care este, de bine de rău, limitată la un număr de cetățeni, să zicem un milion, două milioane — statistica nu este exactă, — creați o problemă socială enormă, care cuprinde toată țara.

Cum am spus și cu altă ocaziune, d-voastră îi vâriți pe toți într'un cazan, îi frământați acolo și Dumnezeu știe ce vor face.

Eu, unul, în haos nu merg. Eu merg pe drum drept. Dar, ca să rătăcesc pe poteci întunecoase, aceasta nu se poate. Nu ne putem juca cu soarta acestei țări, experimentând teorii fanteziste. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității*).

Pentru ca să fie ceva real în această soluțiune, ar trebui să-mi dovedești că Statul are să se poată mulțumi cu impozitele reduse, că funcționarii au să se poată mulțumi cu lefurile reduse, că prețurile mărfurilor vor rămâne reduse, că toată viața are să se comprime la nivelul monetei noi. Desfid pe oricine să dovedească aceasta.

Guvernul, care are răspunderea prosperității și liniștei țării, nu o poate angaja pe o cale, plină de necunoscute și încărcată de riscuri.

Prin urmare, nu mă împingeți pe mine, care vreau să merg pe drumul cel sănătos, să merg alături de drum, în tenebre.

D-l dr. N. Lupu: Vom schimba și vom pune pe altul.

Voci de pe băncile majorității: Serdici, Bubi.

O voce de pe băncile majorității: Să-l facem pe doctorul Lupu ministru.

D-l dr. N. Lupu: Îl propunem pe d-l Iunian.

D-l *Șt. Cicio Pop*, președinte : Vă rog liniște, domnilor.

D-l *C. Popescu-Gruia*: D-l Iunian o să te trimită să faci medicină, ca să plătești impozit profesional. (*Ilaritate*).

D-l *dr. N. Lupu*: O să mă fac veterinar, să te lecuesc pe d-ta. (*Ilaritate*).

D-l *G. G. Mironescu*, ministrul finanțelor: Este foarte frumos a formula teorii, deși evident și acestea ar trebui să fie întemeiate pe baze serioase. Dar aci nu e vorba de teorii abstracte, ci de o idee care să se aplice în viața practică, cu pretenția să ne aducă îndreptarea țării.

Or, eu constat — și orice om care a studiat de aproape problema, are să fie de părerea mea, — că departe de a îndrepta situația, ideea aceasta, dacă s'ar aplica, ne-ar aduce într'o stare așa de periculoasă, încât nu știu cum vom putea ieși dintr'însa. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Lucrul este mai serios decât își închipuie unii. Nu este vorba să te arunci în neant și să zici: vom vedea ce va ieși. Nu pot face acest lucru eu și nu îl poate face nici un om serios, care are răspunderea guvernării țării.

Noi trebuie să știm ce se va întâmpla în ziua de mâine. Ar fi din partea noastră o crimă a arunca țara în haos.

Noi am făcut o stabilizare cu mari sacrificii. Am făcut-o cu ajutorul și cu asentimentul tuturor băncilor de emisiune din lume și pe această bază sunt întemeiate toate relațiile noastre comerciale. Pe această bază sunt întemeiate aș zice și speranțele noastre de propășire politică și economică. Să pă-

răsesc toate acestea, pentru a mă arunca în necunoscut, fără ca să am cea mai mică zare de lumină ?

D-l *dr. N. Lupu*: Crezi d-ta? (*Intreruperi, sgomot pe băncile majorității*).

D-l *Șt. Cicio Pop*, președinte: D-le doctor, vă rog să nu mai întrerupeți.

D-l *dr. N. Lupu* : D-le președinte, eu am pus câteva axiome pe cari dumnealui nu le-a discutat. Am spus că, după toate tratatele de economie politică, se constată că țărilor agricole le merge bine cu inflație. D-sa mi-a respins argumentul. Am mai spus că țara noastră, până la 1929, sub regimul inflației, a mers bine. (*Protestări, sgomot pe băncile majorității*). Noi spunem lucrurile și le specificăm în fața țării. Țara întregă cere inflația.

D-l *V. G. Beldie*: D-l Leon a spus că nu cere inflația.

D-l *dr. N. Lupu*: Interesați-vă de conflictul din partidul vostru; mai aproape sunt de Leon, decât voi de Iunian. (*Protestări, sgomot pe băncile majorității*).

D-l *Șt. Cicio Pop*, președinte: D-le doctor, ministrul de finanțe al țării nu poate vorbi din cauza d-tale; constat aceasta spre durerea mea. (*Aplauze pe băncile majorității*).

D-l *dr. N. Lupu* : D-l ministru de finanțe este moldovean și îmi este prieten.

Voci de pe băncile majorității: Jos, jos. (*Intreruperi, sgomot*).

D-l *dr. N. Lupu*: Iată corul barbarilor. (*Protestări, mare sgomot pe băncile majorității*).

D-l *Șt. Cicio Pop*, președinte: D-le doctor Lupu,

vă previn că voi fi silit să vă chem la ordine. (*Applauze pe băncile majorității*).

D-l dr. N. Lupu: Vă mulțumesc, dar aceasta nu mă împiedecă de a-mi spune cuvântul. D-le ministru de finanțe, bagă de seamă că vrea să mă cheme pe mine, moldovean, pe nedrept, la ordine. (*Ilaritate*).

D-l G. G. Mironescu, ministrul finanțelor: D-l Dinu Brătianu spunea ieri că d-l Argetoianu a făcut ca doctorul, care, fiind chemat la un bolnav să-i dea o doctorie și găsim-l într'o stare foarte rea, a preferat să-i dea otravă ca să se termine cu dânsul. Ei bine, adevărul este că ar fi otravă această soluție a restabilizării, o otravă care ar pune în pericol toată propășirea noastră economică și însăși soarta țării.

Voiu observa încă un lucru, că este o mare contradicție între tendința de a micșora valoarea leului și între scopul ce se zice că se urmărește cu această micșorare. O țară care ar avea nevoie să micșoreze valoarea produselor ei, pentru a le putea exporta mai ușor, ar putea găsi un avantaj în o scădere a monetei. S'a întâmplat în alte țări, că s'a renunțat la convertibilitatea biletelor de bancă, tocmai pentru a ieftini marfa, spre a o putea exporta și a produce astfel o înviorare economică.

Or, la noi, este altă situație. Chiar acei dintre d-voastră cari susțineți devalorizarea, voiți pe de altă parte ca prețurile produselor agricole să se urce, aceasta fiind principala noastră sursă de îmbogățire.

Atunci eu vă întreb pe d-voastră : cum voiți d-voastră, scăzând moneda, să obțineți în accias

timp o urcare a prețurilor de export? Este o adevărată contradicție.

La noi în țară, tocmai din cauza acestei situațiuni, nu poate fi vorba să rezulte un avantaj general din o micșorare a monetei. Aceasta n'ar folosi decât debitorilor, persoane care pot să fie interesate; dar cari, oricât de interesate ar fi, nu pot să ne determine să aruncăm țara într'o adevărată catastrofă, pentru a salva pe unii de datorii. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Dar s'a zis: „Ce putem face? Este o necesitate, pentrucă nu sunt decât două mijloace de a tranșa chestiunea: ori comprimarea creanțelor, ori reducerea lor prin scăderea monetei; al treilea mijloc nu există“.

Nici această susținere nu corespunde realității. Mijlocul există — și aici revin la proiectul de lege. Este tocmai acela, pe care noi încercăm să-l punem în funcțiune prin proiectul de lege pe care îl discutăm și anume să dăm un termen, un răgaz, ca încet, încet să se facă o echilibrare, prin înțelegerea între creditori și debitori și să se ajungă la o normalizare. Aceasta este calea cea adevărată, calea cea dreaptă, care poate să ducă la rezultat, fără a periclita interesele fundamentale ale țării.

Nu vreau să prelungesc mai mult această discuție.

Am lăsat la o parte o serie de considerații lăaturalnice, peste care socotesc că-mi permiteți să trec, — evident, ași fi la dispoziția d-voastră, dacă mi-ați cere lămuriri speciale. Dar cred că, chestiunile esențiale le-am examinat și vă rog să fiți convinși că noi, cu cea mai mare dorință de a satis-

face nevoile legitime ale debitorilor rurali, am ajuns la acest compromis, la această rezultată a amânării, a răgazului, pentru ca încet, încet să se poată normaliza vieța noastră economică și financiară. După un an și jumătate, văzând lucrurile mai limpede, vom putea găsi mijloace eficace spre a îndrepta realmente și profund situația care ne îngrijorează.

D-l N. *Constantinescu-Bordeni*: Dar de ce socotiți necesar acest răgaz numai pentru agricultori? Vă pun această întrebare, pentru că ați promis să ne dați lămuririle suplimentare pe care le-am cere.

D-l G. G. *Mironescu*, ministrul finanțelor: Noi ne ocupăm deocamdată de agricultori. Pătura aceasta ne interesează mai mult, pentru motive pe care d-voastră le cunoașteți. Problema fiind pusă pe acest teren, acolo ne cantonăm. Dacă se va ridica vreo alta problemă — înțeleg pe cale legislativă — vom examina-o.

D-l N. *Constantinescu Bordeni*: Vrem să știm părerea guvernului.

D-l G. G. *Mironescu*, ministrul finanțelor: Părerea guvernului am spus-o deja: este că nu se poate aduce o ușurare generală a tuturor debitorilor, decât printr' o îndreptare a situațiunii economice și financiare.

Adevărul adevărat este că un singur mijloc ar putea fi hotărîtor pentru această îndreptare.

Dacă noi, mărintd încrederea ce trebuie să o avem cu toții în țara noastră, în moneta țării noastre, încredere internă și externă, vom putea atrage în țară noi capitaluri suficiente și ieftine, atunci toate aceste probleme se vor tranșa cu ușurință.

De aceia revin la chestia pe care voiam să o ating adineaori.

Este o mare greșală că, în loc de a se pronunța dela această tribună pentru poporul nostru cuvinte de îmbărbătare, de îndemn la muncă productivă și la încredere în viitorul acestei țări și acestui neam, este foarte trist că s'au pronunțat prea des cuvinte de descurajare.

Dacă asemenea cuvinte ar fi într'adevăr crezute de masele populare, — din fericire nu sunt crezute, — ne-ar duce la o criză de desnădejde, ce ar fi nu numai dăunătoare momentan țării noastre, dar poate ar fi periculoasă și pentru destinele patriei și neamului nostru. (*Aplauze furtunoase pe băncile majorității, strigăte de „bravo“.* Membrii majorității ovaționează îndelung, în picioare).

21 décembre, 1952

*Discours prononcé au dîner
offert au Ministère des Affaires
Etrangères, par le gouvernement
roumain, en l'honneur de Mon-
sieur le Ministre de Pologne,
le Comte J. Szembek nommé
Sous-Secrétaire d'Etat au Mi-
nistère des Affaires Etrangères
de Pologne.*

Monsieur le Président,

Excellence,

Mesdames, Messieurs,

Appelé à remplir les fonctions de Sous-Secrétaire d'Etat au Ministère des Affaires Etrangères de Pologne, M. le Comte Szembek nous quitte.

Tout en le félicitant pour cet avancement, bien mérité, à la suite des grands services rendus à son pays, nous regrettons vivement son départ.

Il a représenté en Roumanie pendant presque six ans la Pologne amie et alliée.

Dans cet espace de temps, M. le Comte Szembek a été un collaborateur actif du gouvernement roumain pour le bien de nos deux peuples unis par des intérêts communs et permanents, ainsi que pour le progrès de la paix.

Personnellement, je garde le meilleur souvenir de notre collaboration amicale qui a duré deux ans et demi, et dont les principaux résultats ont été: le protocole signé à Moscou en février 1929, le traité d'arbitrage et de conciliation entre nos deux pays, les manifestations de solidarité exprimées par ma visite en Pologne et par la visite de M. Zaleski en Roumanie, l'intensification de nos relations intellectuelles, le rapprochement économique, le renouvellement du traité d'alliance polono-roumaine, renouvellement qui a donné un caractère de perpétuité à cette alliance défensive, destinée à maintenir la paix sur la base des traités actuels, dont le respect peut seul garantir la tranquillité du monde, tranquillité indispensable à la prospérité de la Pologne comme à celle de la Roumanie.

Plus tard, la visite de M. le Maréchal Pilsudski a été un nouveau témoignage de l'amitié étroite qui unit nos deux peuples.

Cette heureuse union a été cimentée à jamais. Elle correspond aux sentiments réciproques d'amitié de nos deux nations et, fondée sur de tels sentiments, elle a un caractère indissoluble.

Elle assure dans cette partie de l'Europe la Paix et par cela elle la garantit pour le monde entier.

Cette oeuvre de paix, M. le Comte Szembek, est appelé à la continuer à Varsovie.

Le gouvernement roumain, par ma voix, lui souhaite les plus grands succès dans cette tâche et forme les meilleurs vœux de bonheur pour lui ainsi que pour la Comtesse Szembek.

Mesdames, Messieurs, je vous prie de vous associer à moi pour lever nos verres en l'honneur de M. le Sous-Secrétaire d'Etat aux Affaires Etrangères de Pologne, le Comte Szembek, ainsi que pour la prospérité toujours plus florissante de la République polonaise amie et alliée du peuple roumain.

TRADUCERE

20 Decembrie, 1932

Discurs rostit la banchetul oferit la Ministerul Afacerilor străine de Guvernul român, domnului Ministru al Poloniei, Contele Jean Szembek, numit Sub-Secretar de Stat la Ministerul Afacerilor străine al Poloniei.

Domnule Președinte,

Excelență,

Doamnelor Domnilor,

— Chemat să îndeplinească funcțiunea de Subsecretar de Stat al Afacerilor Străine al Poloniei, d-l Conte Szembek ne părăsește.

Felicitându-l pentru această înaintare, bine meritată, în urma marilor servicii aduse țării sale, regretăm adânc plecarea Domniei Sale.

Domnia Sa a reprezentat în România, timp de aproape 6 ani, Polonia amică și aliată.

În acest timp, d-l Conte Szembek a fost un colaborator activ al guvernului român, pentru binele celor două popoare ale noastre, unite prin interese comune și permanente, precum și pentru progresul păcii.

Personal, păstrez cea mai bună amintire a colaborării noastre amicale, care a durat doi ani și jumătate și ale cărei principale rezultate au fost : Protocolul semnat la Moscova în Februarie 1929, tratatul de arbitraj și de conciliațiune între țările noastre, manifestațiunile de solidaritate exprimate prin vizita mea în Polonia și prin vizita d-lui Zaleski în România, intensificarea legăturilor noastre intelectuale, apropierea economică, reînnoirea tratatului de alianță polono-român, reînnoire care a dat un caracter de perpetuitate acestei alianțe defensive, menită să mențină pacea pe baza tratatelor actuale, al căror respect poate singur garanta liniștea lumii, liniște indispensabilă prosperității Poloniei ca și celei a României.

Mai târziu, vizita d-lui Mareșal Pildsuski a fost o nouă mărturie a prieteniei strânse care unește popoarele noastre.

Această fericită unire a fost cimentată pentru totdeauna. Ea corespunde sentimentelor reciproce de prietenie ale națiunilor noastre și, întemeiată pe asemenea sentimente, ea are un caracter indisolubil.

Ea asigură în această parte a Europei pacea și prin aceasta o garantează pentru lumea întreagă.

Opera aceasta de pace, d-l Conte Szembek este chemat s'o continue la Varșovia.

Guvernul Român îi urează, prin glasul meu, cele mai mari succese în această sarcină și face cele mai bune urări de fericire pentru Domnia Sa și pentru d-na Contesă Szembek.

Doamnelor, Domnilor,

Vă rog să vă uniți cu mine, pentru a ridica paharul în onoarea d-lui Subsecretar de Stat al Afacerilor Străine ale Poloniei, Conte Szembek și pentru prosperitatea mereu mai înfloritoare a Republicii Polone, amică și aliată a poporului român.

30 Decembrie, 1932

*Cuvântare rostită în numele
Guvernului, la înmormântarea
lui Ion Grădişteanu.*

Întristată Adunare,

Prin moartea lui Ion Grădişteanu, ţara pierde pe unul dintre fruntaşii mişcării naţionale, ce a condus la întregirea neamului.

El a făcut parte din acea falangă de luptători ai generaţiei precedente, care — dincoace de Carpaţi — au întreţinut şi înviorat mereu flacăra sfântă a idealului naţional.

Intrat de tânăr în politică, alături de tatăl său, ce ocupa o situaţie însemnată, el a desfăşurat în partidul conservator o vie activitate, făcând parte din trei guverne, ca ministru de lucrări publice.

Dar personalitatea lui s'a afirmat mai ales în lupta curajoasă şi statornică pentru realizarea unităţii naţionale.

Strâns legat, în deosebi, cu Nicu Filipescu, urmaş ca şi acesta al unei familii vechi băştinaşe, care rezumă calităţile rasei noastre, Grădişteanu purta în sânge porunca tainică a luptei dârze pentru întărirea neamului românesc.

Blajin de felul său, el devenea impetuos, aprig și plin de avânt, în lupta națională.

Fiind veșnic în legătură cu fruntașii mișcării naționale din Ardeal, el le-a stat în ajutor totdeauna, fie ca simplu luptător al cauzei naționale, fie ca întemeietor și apoi președinte al Ligei Culturale.

După monstruosul proces contra memorandiștilor, la desbaterile căruia a ținut să fie de față, Grădișteanu a contribuit mult ca să atragă atenția conducătorilor popoarelor civilizate asupra prigonirilor ce îndurau Românii în Ungaria, prigoniri puse în evidență prin acel proces, în care Dr. Rațiu, în numele acuzaților, a declarat cu atâta curaj: „Noi nu suntem aici acuzați, ci suntem acuzatori“.

Mai târziu, când a izbucnit războiul mondial, Ion Grădișteanu a devenit partizanul înflăcărat al intrării noastre în război, spre a asigura imediată realizare a idealului nostru național, urmărit de veacuri.

El s'a alăturat, dela început, la campania pornită de Nicu Filipescu și Take Ionescu, pentru grăbirea intrării noastre în luptă.

Îmi amintesc cu câtă dârzenie cerea, la adunările „Acțiunii Naționale“, să înceteze amânările și să ne aruncăm imediat în vâltoare și cu câtă indescriptibilă fericire a salutat intrarea noastră în acțiune.

După plinirea vremii și a dreptății pentru ținuturile românești de peste Carpați și de peste Prut, Grădișteanu și-a continuat înalta lui chemare, pe deoparte stăruind pentru consolidarea

unirei înfăptuite; iar, pe de altă parte, îngrijindu-se de Românii din Macedonia și din alte ținuturi, căci el a fost și a rămas partizanul ideii naționale integrale.

Neamul românesc de pretutindeni va fi etern recunoscător lui Ion Grădișteanu, care și-a închinat viața cauzei naționale.

Hotărînd a face lui Grădișteanu funerariei naționale, guvernul a ținut să afirme recunoștința poporului român pentru meritele sale patriotice excepționale.

Țara se înclină cu pietate în fața mormântului deschis și guvernul, prin glasul meu, aduce, în numele țării, ultimul omagiu marelui patriot Ion Grădișteanu.

Îndureratei familii, Guvernul îi prezintă expresiunea condoleanțelor sale cele mai sincere.

9 janvier, 1935

Discours prononcé au dîner offert (au Ministère des Affaires Etrangères) par le gouvernement roumain, en l'honneur de Monsieur le Ministre d'Italie, Gabriel Preziosi, qui allait quitter la Roumanie.

Monsieur le Président,

Excellence,

Mesdames,

Messieurs,

Son Excellence Monsieur Gabriel Preziosi, nommé ministre Plénipotentiaire de Sa Majesté le Roi d'Italie auprès de Monsieur le Président de la République Autrichienne, nous quitte.

Son départ nous cause une vive peine, car nous nous séparons d'un ami sincère, qui a travaillé constamment à resserrer les liens qui nous unissent au grand peuple italien, frère et ami du peuple roumain.

Il y aura bientôt cinq ans depuis que Monsieur Preziosi représente en Roumanie le royaume d'Italie.

La majeure partie de cet espace de temps, c'est moi qui ai eu le plaisir, en qualité de Ministre des Affaires Etrangères, de travailler avec lui.

Ce fut une collaboration amicale, dont je garde le meilleur souvenir.

Par l'activité qu'il a développée ici, Monsieur le Ministre Preziosi a contribué à renforcer l'amitié qui existe de longue date — je pourrais dire de toujours — entre l'Italie et la Roumanie, amitié consacrée par notre traité bilatéral, prolongé dernièrement, et qui avait été cimentée à jamais par le sang versé en commun pour la même juste cause, dont la charte fixée en 1919 et 1920 garantit la paix du monde.

Sur le terrain économique, par la collaboration active de Monsieur Preziosi, les relations commerciales entre nos deux pays ont pris une extension remarquable.

Les relations intellectuelles aussi ont pris un nouveau essor, grâce au travail de M. Preziosi et aux efforts des deux gouvernements.

Demain, on va inaugurer, à Rome, l'école roumaine d'archéologie et le chef du gouvernement italien, Son Excellence Monsieur Mussolini, a tenu à présider, lui-même, cette inauguration, ce dont nous lui sommes vivement reconnaissants.

Bientôt on va inaugurer, à Bucarest, une importante école italienne.

Dans cette voie qui assure une collaboration

cordiale de nos peuples, il faut continuer, pour le bien de ces deux nations, étroitement unies par des liens indestructibles.

Appartenant à la même race, nourries par la même civilisation, ayant combattu ensemble pour le triomphe du droit, guidées par le même idéal de paix, nos deux nations sont destinées à être indissolublement unies.

C'est dans la ville éternelle que nos prêtres et nos chroniqueurs transylvains des siècles passés ont constaté les preuves évidentes de l'origine latine de notre nation et nous sommes le seul peuple ayant conservé dans sa dénomination le souvenir sacré de Rome.

Au cours des siècles, ces éléments naturels et ces souvenirs ont été soutenus et fécondés par les dirigeants et les littérateurs de nos deux peuples.

Il faut bénir l'oeuvre accomplie à ce sujet par nos devanciers, en Roumanie comme en Italie, et il nous est particulièrement doux, en ce moment, de rappeler la reconnaissance que doit le peuple roumain au très regretté Tommaso Tittoni, le père de Madame Preziosi, pour le grand appui qu'il a donné à nos aspirations nationales.

Dans l'accomplissement de sa tâche, M. Preziosi a suivi la même voie et il nous a donné maintes fois des preuves de sa grande amitié pour notre pays.

Au nom du gouvernement je lui exprime toute notre gratitude et, en ce moment de séparation, je lui adresse nos meilleurs voeux de bonheur, pour lui, ainsi que pour Madame Preziosi.

Mesdames,

Messieurs,

Je vous convie de lever nos verres en l'honneur de M. le ministre Preziosi et pour la prospérité toujours plus resplendissante de la nation italienne, amie du peuple roumain.

TRADUCERE

9 Ianuarie, 1953

Discurs rostit la dineul oferit la Ministerul Afacerilor străine, de Guvernul român în onoarea Domnului Ministru al Italiei, Gabriel Preziosi, care părăsea România.

Domnule Președinte,

Excelență,

Doamnelor, Domnilor,

Excelența Sa Domnul Gabriel Preziosi, numit ministru plenipotențiar al M. S. Regele Italiei pe lângă d-l Președinte al Republicii Austriace, ne părăsește.

Plecarea Domniei Sale ne pricinuește o vie mâhnire, fiindcă ne despărțim de un prieten sincer, care a lucrat continuu pentru a strânge legăturile cari ne unesc de marele popor italian, frate și prieten al poporului român.

Se împlinesc în curând cinci ani de când Excelența Sa reprezintă în România, Regatul Italiei. Cea

mai mare parte din timpul acesta, eu am avut plăcerea, în calitate de ministru al afacerilor străine, să lucrez cu Domnia Sa.

A fost o colaborare amicală, căreia îi păstrez cea mai bună amintire.

Prin activitatea pe care a desfășurat-o aici, d-l ministru Preziosi a contribuit să întărească prietenia care există de multă vreme — aş putea zice de totdeauna — între Italia și România, prietenie consacrată prin tratatul nostru bilateral, prelungit de curând și care fusese cimentată pentru veșnicie prin sângele vărsat în comun pentru aceeași cauză dreaptă, a cărei chartă fixată în 1919 și 1920 garantează pacea lumii.

Pe terenul economic, prin colaborarea activă a d-lui Preziosi, relațiunile comerciale între cele două țări ale noastre au luat o extensiune remarcabilă.

Legăturile intelectuale au luat și ele un nou avânt, mulțumită muncii d-lui Preziosi și eforturilor celor două guverne.

Măine, se va inaugura, la Roma, Școala română de arheologie și șeful guvernului italian, Excelența Sa d-l Mussolini, a ținut să prezideze el însuși această inaugurare, lucru pentru care îi suntem viu recunoscători.

În curând, se va inaugura la București o importantă școală italiană.

Pe calea aceasta, care asigură o colaborare cordială a popoarelor noastre, trebuie să continuăm, pentru binele celor două națiuni, strâns unite prin legături indestructibile.

Apartinând aceeași rase, formate de aceeași civilizație, luptând împreună în războiul mondial pentru triumful dreptății, călăuzite de același ideal de pace, națiunile noastre sunt menite să fie indisolubil unite.

În Cetatea eternă, preoții și cronicarii noștri transilvăneni din secolele trecute au constatat dovezile evidente ale originii latine a națiunii noastre, și noi

suntem singurul popor care am păstrat în însăși numele său, amintirea sfântă a Romei.

În cursul veacurilor, aceste elemente firești și aceste amintiri au fost susținute și dezvoltate de către conducătorii și literatorii ambelor popoare.

Să binecuvântăm opera săvârșită în această privință de către înaintașii noștri, în România ca și în Italia și ne este cu deosebire de plăcut, în clipa aceasta, să amintim recunoștința pe care o datorește poporul român prea regretatului Tommaso Tittoni, tatăl doamnei Preziosi, pentru marele sprijin pe care l-a dat aspirațiilor noastre naționale.

În îndeplinirea însărcinării domniei sale, d-i Preziosi a urmat acelaș drum și ne-a dat, în repetate rânduri, dovezile marei sale prietenii pentru țara noastră.

În numele guvernului, îi exprim toată gratitudinea noastră și, în clipa aceasta de despărțire, îi adresez cele mai bune urări de fericire, pentru d-sa și pentru d-na Preziosi.

Doamnelor, Domnilor,

Vă rog să ridicați paharul în cinstea d-lui ministru Preziosi și pentru prosperitatea mereu tot mai strălucitoare a națiunii italiene, prietena poporului român.

8 Martie, 1935

Susținerea proiectului de lege pentru complectarea legii din 19 Decembrie 1924 pentru reprimarea unor infracțiuni contra liniștei publice. Pedepsirea ocupării uzinelor. Interzicerea uniformelor partidelor politice. — Discurs pronunțat în ședința Adunării Deputaților.

Domnule Președinte,

Domnilor Deputați,

Acest proiect de lege a avut onoarea unor debateri foarte largi.

Mi se afirmă — eu nu am avut posibilitatea să controlez — că aceste debateri au fost mai lungi decât însăși discuția generală asupra modificării Constituției. Prin urmare, eu voiu căuta să fiu cât se poate de scurt.

De altfel, ați ascultat acum splendidul discurs al raportorului nostru, D-l I. Gr. Periețeanu, pe care l-ați acoperit cu aplauze.

Mie să-mi dați voie să-i mulțumesc pentru colaborarea frumoasă pe care a dat-o acestei opere, necesară asigurării ordinii publice.

Din cauza lămuririlor date de d-l raportor, nu e nevoie să mă întind mult asupra criticelor, care

s'au adus proiectului de lege. Poate că nici nu aş mai fi vorbit, dacă nu aş fi socotit că aceasta este pentru mine o datorie, ca unul care am prezentat proiectul de lege.

În combaterea criticelor, care s'au adus, voiu insista numai asupra părţilor care pot să completeze puţin ceea ce a spus d-l raportor, trecând repede asupra celorlalte.

Voiu face mai întâi trei constatări.

O primă constatare: dintre persoanele care s'au perindat la tribună, unele nu au citit cu atenţiune proiectul; de aceia au criticat lucruri care nu se găseau într'însul. Un coleg, chiar a criticat legea veche din 1924, care nu e în discuţie.

A doua constatare: din cauza aceasta şi din alte cauze, nu avem de reţinut lucruri importante din discuţiunea de până acum, pentru îmbunătăţirea legii. Însă, precum am declarat dela început, când am înfăţişat acest proiect de lege, declar şi acum, că sunt gata să accept orice îmbunătăţire care s'ar încadra în scopul ce urmăreşte legea. Voiu primi dar orice amendamente şi orice modificări, care nu contrazic scopul ce urmăreşte legea şi îi îmbunătăţeşte textul ei. Interesul nostru este de a face o lege bună, cu asentimentul tuturor.

A treia constatare: am văzut, cu un sentiment de îndurerare, că aproape toţi oratorii cari au vorbit, nu şi-au dat seama de situaţiunea grea în care ne găsim. Ei au luat lucrurile — îmi pare rău să o spun — cam uşor, discutând, făcând controverse doctrinare asupra unor chestiuni de secundară importanţă, fără a avea în vedere totdeauna

interesul superior al statului, care dictează în acest timp, să luăm măsuri de înlăturarea încercărilor de destrămarea a țării.

Toată discuția de aici provoacă acest sentiment de îndurerare. Este trist că, din nenorocire, mare parte dintre noi nu ne dăm socoteala de situația grea în care ne aflăm.

Și acum să vin la criticele aduse, pe care, pentru ușurința desbaterilor, le voi împărți în: critici de caracter general și critici pe chestiuni speciale.

Întâiu, criticile de caracter general.

O primă critică.

S'a zis că acest proiect păcătuiește împotriva tehnicii legislative, adică nu este înfățișat sub o formă care să corespundă tehnicii legislative obișnuite. S'a zis că articolele sunt grupate într'un mod cam curios, că nu toată legea veche e revizuită. S'a afirmat că vina pentru această lipsă de tehnică o poartă o presupusă comisie de magistrați, care ar fi întocmit proiectul de lege.

D-lor deputați, nu pot lăsa să se dea vina pe alții. Vina — dacă este — o port eu, sunt singurul răspunzător.

Cum stă chestiunea cu această tehnică? Este adevărat că ar fi fost normal ca să înfățișem un proiect care să revizuiască în întregime vechea lege, să suprimăm ceea ce este de suprimat — și recunosc că sunt multe de suprimat, — să modificăm ceea ce este de modificat și, să adăugim părțile ce lipseau în concepțiunea primitivă.

D-l *Pompiliu Ionițescu*: Chestiunea cu apărarea Regenței trebuia să fie suprimată.

D-1 *G. G. Mironescu*, președintele Consiliului de miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Desigur. De ce n'am făcut-o? Din mai multe motive. Voiu cita motivul principal.

Am voit să prezentăm acest proiect de lege cu toată obiectivitatea necesară, așa putea zice, cu o exagerare de obiectivitate. Am voit să evităm orice polemică de partid, să evităm orice încercare de desbinare între noi, pentru a ajunge, prin bună înțelegere, la scopul pe care cu toții trebuie să-l urmărim, anume: acela de a asigura menținerea ordinii în statul acesta, spre a garanta existența lui.

De aceea, era necesar să nu vin înaintea d-voastră cu un proiect, în care să fi ridicat polemici între partide și să se devieze dela scopul principal pe care îl urmărim.

Înțelegeți acum de ce nu am suprimat textul adaos în 1927, împotriva căruia eu am vorbit atunci în Senat, ceeace mi s'a reamintit aici zilele acestea. Precum am declarat, având și acum aceleași păreri ca în 1927, sunt gata să admit suprimarea integrală a acelu text, care, precum am arătat atunci în Senat, este atât de vag, încât permite orice încredințare, contra oricărui om inocent și de bună credință. Din fericire, tocmai fiindcă este așa de vag, instanțele judecătorești nu l-au aplicat nimănui până azi, după cât știu.

Iată dar motivele ce m'au determinat a mă mărgini să prezint un proiect care, în ceea ce privește textul vechiu, se ocupă numai de dispozițiile despre care jurisprudența a dovedit că nu

sunt destul de limpezi și care, prin urmare, trebuiau clarificate.

Apoi, am intercalat o serie de dispozițiuni, asupra unor infracțiuni ce nu erau prevăzute de vechiul legiuitor și care s'ar putea numi delictive de stradă.

În timpul din urmă, manifestații politice de toate categoriile, pe căile publice, au luat o mare dezvoltare.

D-voastră, cei mai în vârstă, mai apropiați de vârsta mea, vă amintiți că înainte se țineau întruniri cu ocazia alegerilor și apoi, din an în an, câte o întrunire publică mai mare în București, în sala Eforiei, care se termina cu câte o manifestație de stradă. Deci asemenea manifestații pe căile publice erau foarte rare. Deseori, ani de zile nu se ținea nicio întrunire publică.

Nu este însă aceeași situație de câțiva ani. Nu aduc nicio învinuire, constat numai faptul. S'au dezvoltat în timpul din urmă o serie de organizații și aceste organizații vor să-și afirme concepțiunile lor, manifestând.

D-1 *G. Ștefănescu-Goiceanu*: Sufragiul universal a trezit la adevărata viață publică. Înainte totul era minciună.

D-1 *Pompiliu Ionîtescu*: Dar, sufragiul universal nu este complet educat, mai avem încă de furcă.

D-1 *G. G. Mironescu*, vice-președintele Consiliului de miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe:și atunci ei vin des pe căile publice, să-și afirme, prin manifestațiuni, ideile lor. Întruniri avem acum, nu una, dar zeci de întruniri în

fiecare duminică, în București, sau în provincie, și chiar în cursul săptămânii.

S'a dezvoltat dar această mișcare pe căile publice și dacă s'ar dezvolta numai în cadrul normal, n'ar fi nici o primejdie. Dar, în timpul din urmă, au profitat de această dezvoltare tocmai aceia, care vor să destrame viața Statului nostru. A devenit deci necesar ca infracțiunile, care se comit cu prilejul acestor manifestațiuni, să fie sancționate. Legea de față prevede aceste sancțiuni.

Nu înțeleg de ce s'au prezentat măsurile luate ca, având un caracter de gravitate excepțională. Cine citește cu atenție legea, vede că ea se referă la manifestațiuni și procesiuni, care intră în cadrul art. 1 din legea veche, adică este vorba numai de acele manifestațiuni, ce sunt în legătură cu agitațiuni, tinzând ca, prin crimă, să răstoarne ordinea în stat. Nu este vorba de altceva.

Prin urmare, nu poate să se teamă nimeni, din momentul ce n'are intențiuni criminale, că ar putea să fie pedepsit pentru manifestațiuni de stradă.

Aveam dreptul să propun ce am propus? Cred că nimeni nu poate să afirme contrariul.

Iată, prin urmare, pentru ce am venit cu proiectul în discuție: de o parte, ca să lămurim unele chestiuni controversate, pe de altă parte, ca să reprimăm unele infracțiuni, comise pe căile publice și în special de acei care caută, prin mijloace teroriste și de violență, să destrame Statul nostru.

Nu-mi închipui să poată fi cineva împotriva acestor scopuri ale legii.

Proiectul este prezentat de ministrul de interne și de cel de justiție. De fapt, el ar fi trebuit să fie prezentat numai de ministrul de justiție. S'a întâmplat, însă, că atunci când s'a făcut legea dela 1924, probabil pentru a da o mai mare autoritate legii, ea a fost prezentată și de șeful guvernului, care atunci era Ion Brătianu și deținea portofoliul internelor. La modificarea legii trebuia, în mod normal, să adoptăm aceeași procedură.

D-l *D. R. Ioanițescu*, ministrul muncii, sănătății și ocrotirilor sociale: Atunci, exista și neînțelegerea Văitoianu-Mârzescu.

D-l *G. G. Mironescu*, vice-președintele Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: O a doua obiecțiune de caracter general a fost că legea ar fi neconstituțională. D-l raportor, cu talentul și cunoștințele care îl disting, v'a explicat de ce nu poate fi vorba de neconstituționalitate.

La cele spuse de d-sa, voiu adăugi următoarele: Constituțiunea a garantat libertatea gândului, a scrisului, întrunirilor, dar n'a garantat nimănui libertatea crimei. Iar, în ceea ce privește procesiunile, manifestațiunile pe căi publice, însăși Constituțiunea ne îndrumază către legile polițienești. În adevăr, atunci când este vorba de manifestațiuni pe căile publice, art. 28 din Constituțiune, după ce pune principiul că: „Intrunirile sub cerul liber sunt permise“, adaugă: „Intrunirile, procesiunile și manifestațiunile pe căile și piețele publice sunt supuse legilor polițienești“.

Prin urmare, eram în drept să venim cu aceste dispozițiuni de lege. Nimeni nu poate susține în

mod serios că aceste dispozițiuni sunt neconstituționale.

O a treia observație de caracter general a fost aceea că am fi creiat pedepse și infracțiuni ce nu există nicăeri. Ba chiar că, pentru a speria pe oamenii de treabă, am creiat această serie nouă de infracțiuni.

D-l I. Zelea-Codreanu: Aceasta este drept.

D-l G. G. Mironescu, vice-președintele Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Adevărul este că, noi nu am creiat nici infracțiuni și nici pedepse, care nu există aiurea.

D-l raportor v'a explicat că toate pedepsele prevăzute în actualul proiect de lege există în cea mai mare parte din legiurile străine.

În ce privește interdicțiunea de domiciliu, — asupra căruia voiu insista, — ea există în țările cele mai democratice, fie sub formă de legislație, fie sub forma autorizării autorităților de a da ordonanțe în acest sens. Prin urmare, nu văd de ce să se sperie cineva.

Dar, trebuie să mai accentuez un lucru: noi am introdus în proiect această pedeapsă a interdicțiunii de domiciliu, sub forma ei cea mai blândă, sub singura formă care nu este criticată în știința penală.

Trebuie să știți că există mai multe forme de interdicțiune de domiciliu.

Poate să fie interdicțiune de domiciliu hotărâtă de către puterea executivă. Această formă există în unele țări. Nu vi le mai citez. Sistemul acesta l-am înlăturat.

Voci de pe băncile opoziției: Foarte bine.

D-1 *G. G. Mironescu*, vice-președintele Consiliului de miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Interdicțiunea de domiciliu se mai poate prezenta și sub forma fixării sau hotărîrii unui domiciliu forțat.

D-1 *I. Zelea-Codreanu*: Insula Șerpilor.

D-1 *G. G. Mironescu*, vice-președintele Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Insula Șerpilor, dacă aveți predilecție pentru dânsa, sau într'o anumită localitate desemnată de către autoritatea judecătorească. Această formă de interdicțiune de domiciliu este prevăzută în codul penal italian vechiu din 1889. Nu am admis nici acest sistem.

D-1 *I. Zelea-Codreanu*: Am scăpat de Insula Șerpilor. (*Ilaritate*).

D-1 *G. G. Mironescu*, vice-președintele Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la Externe: Am admis sistemul cel mai bun, anume: interdicția de a locui în localitatea unde s'a comis crima și deplină libertate a locui ori unde aiurea.

Mai mult: această pedeapsă nu am prevăzut-o decât pentru câteva infracțiuni și numai în caz de recidivă. Să vă dau un exemplu: Un infractor comite delikte de acestea speciale într'o localitate și este pedepsit. Apoi după ce și-a făcut pedeapsa reîncepe acțiunea criminală; cade astfel în recidivă. Fiindcă se dovedește că avem a face cu un infractor recalcitrant și este foarte greu — dacă nu imposibil — pentru autorități să-l aibă mereu în supraveghere, punând un jandarm veșnic după dânsul și pentrucă el ar fi neconținut un prilej de agitațiune și de criminalitate în localitatea aceia,

unde și-a creiat nucleul și tovărășiile sale, judecata îl pedepsește cu interdicțiunea de domiciliu, îl îndepărtează pentru un timp limitat din acea localitate, lăsându-l liber a merge în alt loc ce-i va conveni, dar unde nu mai are aceleași legături și aceleași ajutoare ca să comită noi infracțiuni.

Prin urmare, această pedeapsă a interdicțiunii de domiciliu am prevăzut-o sub o formă blândă ce nu este criticată în știința penală, iar pe de altă parte n'am prescris-o decât pentru cazuri excepționale și numai în caz de recidivă.

D-1 *I. I. Mirescu*: Dacă recidivează a treia oară, îl duceți într'altă localitate și astfel îl faceți popular în toată țara.

D-1 *G. G. Mironescu*, vice-președintele Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: D-lor, voiui mai observa două lucruri: întâi, că această pedeapsă este mult mai mică decât aceia care rezultă din textele vechi dela 1924 și 1927, care prevedeau pentru infracțiuni similare pedeapsa închisorii până la 5 ani. Textul din 1927 prevedea închisoare până la 5 ani de zile. Orice s'ar zice, îndepărtarea dela domiciliu pe timp de 1—3 ani, lăsând delicventului libertatea a locui în tot restul țării, este o pedeapsă incomparabil mai blândă decât ținerea în închisoare timp de 5 ani.

D-1 *G. Ștefănescu-Goiceanu*: D-le ministru, este sau nu de ordin constituțional principiul gradelor de jurisdicție și drept de recurs?

D-1 *G. G. Mironescu*, vice-președintele Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Da.

D-l G. Ștefănescu-Goiceanu : Atunci, de unde v'ați inspirat d-voastră când ați făcut condamnățiunea aceasta, deportațiunea și a o da pe mâna judecătorului de ocol în primă și ultimă instanță, fără drept de apel, de recurs și de revizuire ?

D-l G. G. Mironescu, vice-președintele Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Nu aveți dreptate. Vă voi explica îndată care este sistemul.

În câteva cazuri de recidivă, am prevăzut ca pedeapsă această interdicție de domiciliu.

Ce se întâmplă însă dacă, odată interdicția de domiciliu pronunțată, condamnatul revine în comuna în care, după hotărîrea dată de justiție, n'are dreptul să locuiască ?

Aci urmează a se constata un simplu fapt material: a venit sau nu a venit în comuna de unde era isgonit. Această constatare a unui fapt brut dacă ar fi lăsată să fie judecată de trei grade de jurisdicție, atunci hotărîrea ce decide interdicția de domiciliu ar fi o simplă iluzie, atunci ne-am juca. Delinquentul condamnat să părăsească Capitala, vine în Capitală. Dacă ar trebui să-i facem un nou proces care, cu apel și recurs ar dura doi ani de zile, după care să se hotărască iarăși că el nu are să stea în Capitală, aceasta ar fi să ne jucăm cu dispozițiile aceastea penale.

De aceea am zis în proiect: este vorba de constatarea unui simplu fapt brut: a venit sau nu a venit. Judecătorul de ocol are să constate și are să condamne în prima și ultima instanță; iar, ca să nu fie vreun abuz de putere, — se poate întâmpla — am admis recursul la tribunal.

Voiu adăogi încă un lucru: această pedeapsă am prevăzut-o în vreo cinci cazuri de recidivă. Dar, cum am spus dela început și voiu reveni asupra acestei chestiuni, sunt gata să admit modificări și declar de acum că primesc eliminarea acestei pedepse în cazurile ce nu vi s'ar părea grave, menținându-se pentru acei care formează nucleee comuniste.

D-l *Pompiliu Ionițescu*: Vă rugăm să o desființați cu totul; la codul penal își are mai bine locul.

D-l *G. G. Mironescu*, vice-președintele Consiliului de miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Aceasta cu părere de rău, nu o pot face. O menținem numai pentru această infracțiune și numai în caz de recidivă.

Ca observație generală, s'a mai ridicat aci o altă chestiune peste care nu voiu să trec, deoarece este o chestie politică.

S'a zis: d-voastră veniți cu măsuri de reprimune, în loc să veniți cu măsuri constructive.

S'a spus, mi se pare de către oratorii partidului socialist și de alții, și dacă nu mă înșel și de d-l *Pompiliu Ionițescu*: care este pricina fundamentală a turburărilor la care asistăm? Este, în definitiv, criza ce ne bântuie. Prin urmare, în loc să pedepsiți pe acești vinovați, veniți mai bine cu legi să îndrepte această criză și nu veți mai avea nevoie de noi măsuri represive.

D-l *I. Modreanu*: Așa este; toată lumea se ceartă că n'are ce să mănânce.

D-l *Emanoil Socor*: S'ar putea vindeca cu legi? Din nenorocire însă nu se vindecă cu legi.

D-l *Ernest Ene*: Care e părerea d-tale? Cu revoluție?

D-l *Emanoil Socor*: Nu cu revoluție, ci cu evoluție.

D-l *G. G. Mironescu*, vice-președintele Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Adevărul e că guvernul acesta a fost și este preocupat de chestia crizei; a făcut și face toate eforturile posibile ca să o înlăture. Vom aduce înaintea d-voastră încă vreo două, trei proiecte, care tind la înlăturarea greutăților economice și financiare prin care trecem.

D-l *Pompiliu Ionițescu*: Vedem că leul este acum foarte căutat; este cerut cu primă.

D-l *G. G. Mironescu*, vice-președintele Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Este însă o iluzie să ne închipuim că vom putea modifica situația economică și vom îndrepta criza prin legiferări.

Este prea profundă boala pentru ca printr'o lege sau printr'un panaceu oarecare — un fel de iarba fiarelor, care tămăduiește totul, — să putem îndrepta situația.

Boala este foarte grea. S'au propus diferite sisteme de îndreptare, nu le voi trece în revistă. Părerea mea o știți: este aceea că principalul remediu — ca pentru orice boală grea — trebuie să-l căutăm în forțele naturii. Cu alte cuvinte, să revenim la legile normale și naturale ale economiei politice, să nu ne îndepărtăm dela aceste legi, să respirăm aerul cel curat, care dă viață. Bolnavul de tuberculoză nu are nevoie atât de medicamente, cât de aerul curat și vivificator.

D-1 I. Zelea-Codreanu: Cu o singură condiție : să aibă plămâni.

D-1 G. G. Mironescu, vice-președintele Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la Externe: În direcțiunea aceasta trebuie să umblăm. Și în direcțiunea aceasta mă ajută — aci voiesc să vin — legea pe care o înfățișez înaintea d-voastră. Tulburările, neorânduile, subminările acestea, care împing statul pe marginea prăpastiei, adâncesc mult criza și îngreuiază vindecarea. (*Aplauze pe băncile majorității*).

Noi trebuie să ne ocupăm de înlăturarea crizei, în ordine și înțelegere cu toți oamenii de bine; iar nu în dezordine și sub presiunea unor mișcări anarhice, care ne uzează energiile în altă direcție și ne împiedică a urmări vindecarea crizei.

Iată de ce, cu toate că unora li s'ar părea curios, nevoia de a menține ordinea, tendința de a asigura liniștea este unul din elementele necesare pentru înlăturarea gravei crize ce traversăm.

Dar s'a zis: mai este altceva. De ce d-voastră nu favorizați o contra propagandă? Față de un rău, căutați un antidot, un alt element care să vindece acel rău; ajutați-l, favorizați-l și așa se va înlătura primejdia de care vă temeți.

Ei bine, d-lor, eu sunt de părere că, într'adevăr, o contra propagandă poate să fie de folos pentru înlăturarea ideilor nocive și nu mă tem că această contrapropagandă să fie făcută de organizațiile politice protivnice organizațiilor extreme comuniste. Inșă un stat nu poate să-și încredințeze soarta sa în mâna unei organizațiuni de partid sau organizații culturale, care să asume

sarcina de a apăra statul. Nu este admisibil ca eu, Stat, să rămân simplu spectator, să las să se facă între organizații protivnice războiul civil și să aștept să vad care va fi mai tare. Știu eu care va fi mai tare? (*Mare ilaritate*).

D-l I. Zelea-Codreanu: Noi știm cine va fi mai tare.

D-l Ernest Ene: Tot democrația țărănească va fi mai tare, decât toate curentele improvizate.

D-l G. G. Mironescu, vice-președintele Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Nu poate statul să stea cu brațele încrucișate și să lase să depindă soarta și existența sa de rezultatul unui război civil.

Dar mai este și altceva. Ori este o primejdie reală și deci imediată, ori nu este o primejdie reală și imediată. Dacă este o primejdie reală și imediată, nu poate Statul să aștepte ca, printr'o contrapropagandă, care are nevoie să dureze o lună, sau trei, sau un an, sau zece ani, să se înlătorească această primejdie. Nu e timp de așteptat.

Este admisibil ca Statul, abdicând dela misiunea lui, să nu ia măsuri imediate pentru înlăturarea primejdiei, ci să aștepte dezvoltarea unei contrapropagande împotriva curentelor de distrugere a țării?

Prin urmare, este întâiu o chestiune: Statul trebuie să-și îndeplinească misiunea sa de a apăra instituțiile lui fundamentale, el însuși, iar nu altul în numele lui. Al doilea: urgența problemei nu poate permite așteptarea rezultatelor unei contrapropagande, care poate fi foarte bună, dar cu rezultate întârziate.

Iată, cred, lămurite obiecțiunile cu caracter general, care s'au ridicat în discuția ce s'a făcut acestei legi. Să venim acum la unele chestiuni speciale.

S'a întrebat, de pildă: de ce ne preocupăm noi atâta de uniforme, de embleme, de aceste mijloace....

D-1 I. *Zolea-Codreanu*: Taman de astea. (*Ilaritate*).

D-1 G. G. *Mironescu*, vice-președintele Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: ...de a pune în evidență unele organizațiuni politice.

D-1 I. *Zelea-Codreanu*: Vă rog, cu svastica aceasta voi fi arestat? Iată, o am ici.

D-1 G. G. *Mironescu*, vice-președintele Consiliului, ministru de interne și ad-interim la externe: Vă rog, aveți puțină răbdare deocamdată. Vom discuta chestia. (*Ilaritate*).

D-voastră, d-le Zelea Codreanu, ne-ați explicat, într'un mod sfătos, ce este cu svastica aceasta și ne-ți spus că ea este un semn că aparțineți rasei arice.

D-1 I. *Zelea Codreanu*: Da, aceasta este origina ei.

D-1 G. G. *Mironescu*, vice-președinte al Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Și voiți să afirmați, prin purtarea svasticei, că aparțineți rasei arice!

D-1 I. *Zelea Codreanu*: Da și că milităm pentru apărarea rasei arice.

D-1 G. G. *Mironescu*, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim

ia externe: Eu v'ași întreba însă, cu toată considerația ce o am pontru explicația d-voastră: lui Badea Vasile dela Cosâmbești, când îl îndemnați să-și pună svastica la haină, îi spuneți: pune-o, nene Vasile, ca să dovedești că ești de rasă arică?! (*Mare ilaritate, aplauze pe băncile majorității*).

D-1 I. *Zelea-Codreanu*: Nu, îi spun că este un talisman aducător de noroc.

D-1 G. G. *Mironescu*, vice-președinte al Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la Externe: Prin urmare, de ce veniți să ne spuneți lucruri, care, dacă sunt frumoase și ne-au desfătat, nu corespund adevărului real?

D-1 I. *Zelea-Codreanu*: Dar care ar fi acel adevăr periculos pentru Statul român, cu această svastică?

D-1 G. G. *Mironescu*, vice-președinte al Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: D-voastră nu vă duceți să spuneți sătenilor că trebuie să-și afirme rasa arică. Eu cred că d-voastră nu dați nicio explicațiune, dar alți binevoitori pot da explicațiuni, că este un talisman care apără de molime, de grindină...

D-1 I. *Zelea-Codreanu*: Aceasta i-o spun eu, fiindcă este un talisman și pentru mine. Îl apără de orice rău, am spus-o și dela tribună.

D-1 G. G. *Mironescu*, vice-președinte al Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Atunci cam pășiți alături de organizațiunile politice, — după spusele d-voastră, — pentru că aceste idei pot fi foarte mistice, dar, din ne-

fericire, tind să mistifice, și aceasta nu trebuie !
(*Ilaritate, aplauze pe băncile majorității*).

D-l I. Zelea-Codroanu: Dar nu văd răul.

D-l G. G. Mironescu, vice-președinte al Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Regret. Cred însă că avem să ne înțelegem pe chestiunea emblemelor, pentru că pe mine nu mă interesează atât emblemele, cât uniformele și vă voi spune pentru ce.

În ce privește emblemele, am pus în proiect că, organizațiunile ce au embleme admise de legi și regulamente, pot să le poarte. Putem adăoga că orice organizație, care este persoană juridică sau morală, poate să poarte emblema ei și atunci transformați în persoană morală organizația d-voastră și puteți purta emblema.

D-l V. T. Prelipceanu: D-le ministru, partidele politice doar nu trebuie să ceară înscrierea lor, ca să fie recunoscute ca persoane morale !

D-l G. G. Mironescu, vice-președinte al Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Pot să creieze asemenea persoane juridice.

D-l V. T. Prelipceanu: Este o organizație politică care poartă un semn. Atunci este obligată să ceară recunoașterea ca persoană juridică, pentru ca să poată purta acest semn ?

D-l G. G. Mironescu, vice-președinte al Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: În al doilea loc, sunt gata să admit că orice semn, întrebuințat ca semn electoral, să fie

iarăși permis. Nu aveți decât să cereți semnul d-voastră ca semn electoral și îl puteți purta.

D-l *D. Luca*: Se opune legea.

D-l *dr. Al. Vaida-Voevod*, președintele Consiliului de Miniștri: Dar trebuie să știm : svastica este a d-voastră, d-le Codreanu, ori a Cuziștilor ? (*Ilaritate*).

D-l *I. Zelea-Codreanu*: Noi o dăm tuturor, întregei rase arice, căci semn electoral avem altul.

D-l *G. G. Mironescu*, vice-președinte al Consiliului de miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Nu tot așa stă chestiunea cu uniforme.

Aceste uniforme prezintă serioase desavantaje, ca să nu zic serioase pericole.

Am văzut aici, zilele trecute, un exemplar și am putut toți constata că aceste uniforme sunt o imitație a uniformelor militare. Au și galoane, arătând gradul la care a ajuns cel ce poartă uniforma: unul este căpitan, altul locotenent, etc. Au epoleți. Este admisibil acest lucru ?

D-l *I. Zelea-Codreanu*: Dar dacă n'ar fi cazul?

D-l *G. G. Mironescu*, vice-președinte al Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Voiu examina chestiunea în întregul ei.

Noi avem o armată pe care o iubim și suntem datori să o respectăm, dar s'o și ferim de orice lucru care ar compromite-o.

D-l *I. Zelea-Codreanu*: De acòrd.

D-l *G. G. Mironescu*, vice-președinte al Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Nu este admisibil deci să contrafacem

uniformele militare. Iată unul din motivele pentru care uniformele politice nu pot fi admise.

În al doilea rând, o uniformă politică nu poate avea decât două scopuri: ori să mistifice pe săteni, făcându-i să creadă că este vorba de o organizație de stat, care are anumite drepturi, sau anumite prerogative, mistificare pe care noi, ca stat, n'o putem admite...

D-l I. Zelea-Codreanu: Iarăși suntem perfect de acord.

D-l G. G. Mironescu, vice-președinte al Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: ...ori să se organizeze ceeace s'a numit, în alte părți, trupe de asalt, care trebuie să fie uniformizate, pentru ca să aibă coeziunea unei armate de luptă contra cutărei sau cutărei organizațiuni.

D-l I. Zelea-Codreanu: Dar când este vorba de trupe menite să asigure ordinea înăuntrul unei organizațiuni? (*Intrerupere*).

D-l G. G. Mironescu, vice-președinte al Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Noi nu putem admite ca organizațiuni politice, sau chiar nepolitice, să organizeze asemenea trupe.

Nu vreau să știu ce se petrece în alte țări. Știu numai, că în țara noastră, acest lucru ar constitui un mare pericol.

La noi, a împinge la lupte de acestea, o organizație, sau un partid contra altuia, ori a înlesni asemenea lupte, care ar constitui un război civil, ar însemna a împinge națiunea noastră la peire,

cu concursul, ce va fi totdeauna gata, al celor ce ne dușmănesc, în dreapta ori în stânga.

Iată de ce nu putem admite uniforme.

D-l I. Zelea-Codreanu: D-le ministru, dați-mi voie să vă pun o întrebare concludentă pentru chestiunea pe care o discutăm.

Să admitem ipoteza, că un partid politic sau o grupare politică are interesul — și dreptul după Constituție, — ca într'o anumită ocazie să manifesteze, însă în cea mai perfectă ordine și legalitate. Cu prilejul acesta, poate ar avea interesul ca membrii ei să se distingă de persoanele din public, pentru ca nu cumva, amestecându-se și alții în manifestație, care să provoace dezordini, acestea să fie aruncate pe spinarea acelei grupări. Și pentru aceasta nu este nevoie numaidecât de uniforme, cum spuneți d-voastră, cu epoleți, cu grade, cu eșarfe, dar să admitem că membrii Partidului Național-Liberal vor veni îmbrăcați în redingotă (*ilaritate*), că membrii Partidului Național Țărănesc vor purta o cocardă mare, că membrii Partidului Țărănesc, de sub șefia d-lui doctor Lupu, vor veni cu căciuli cu pene, ce poate să însemneze aceasta? Nu poate să însemneze altceva decât că membrii acelui partid, vor să se distingă.

D-l C. Algiu: Aceasta se poate întâmpla la bal mascat. (*ilaritate*).

D-l G. G. Mironescu, vice-președinte al Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Colegul nostru, d-l Zelea Codreanu, mă întreabă dacă un partid sau o grupare, cu ocazia unei manifestațiuni sau întruniri, poate arbora un anumit costum de circumstanță, sau anu-

mite insemne. Aceasta este cu totul altceva decât a purta o uniformă, care să fie proprie unui partid, sau unei grupări, și care n'ar putea avea decât scopurile despre care am vorbit adineauri.

O voce de pe băncile majorității: Costumul se poartă la Carnaval. (*Ilaritate*).

D-1 I. *Zelea-Codreanu:* Nu vorbiți de Carnaval, fiindcă de multe ori partide de guvernământ au făcut operă de carnaval. (*Intreruperi*).

D-1 G. G. *Mironescu,* vice-președinte al Consiliului de miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: De ce voiți să le imitați? Rasa arică nu imită, este imaginativă, inventivă. (*Ilaritate*).

În cazul unor manifestațiuni de acelea de care vorbea d-l Codreanu, se poate cere o autorizație specială pentru purtarea unui semn distinctiv și se va acorda. Acest lucru s'a făcut totdeauna și nu este oprit nici de proiectul ce discutăm.

Mai este o a doua observațiune, într'o chestiune specială, asupra căreia voiu să spun câteva cuvinte. S'a zis că unele dispozițiuni din proiect pot fi, în aplicațiunea lor, astfel contrafăcute, așa de rău aplicate, încât să împiedice manifestările libere, lăsându-se posibilitatea să se aplice unor partide de ordine.

De pildă, s'a criticat faptul că sancționăm ocuparea cu forța a sălilor de întrunire. S'a zis că această dispoziție se va aplica împotriva oricărui partid de ordine, de către partidul dela putere, dacă este lipsit de scrupule. Acesta va sili pe proprietar, ori locatar, după ce închiriasse sala adversarilor, să le-o refuze, spre a îndemna astfel pe aceștia să comită infracțiunea și să fie apoi as-

pru pedepsiți, pentrucă au ocupat cu forța o sală ce li se închiriasc.

D-lor, ca să nu mai fie discuție și ca să devie evident că noi urmărim alte scopuri decât acelea care ni se atribue, convin să ștergem această dispoziție din proiect. (*Aplauze*).

O altă chestiune. Cineva dintre d-voastră a arătat că din moment ce nesupunerea, sau opunerea la somațiunile agenților forței publice, constituie un delict, este ușor de simulat un asemenea delict; pentrucă, la orice manifestație, se vor găsi ușor sergenți, ori alți agenți ai forței publice, care să vrea să oprească pe manifestanți, ori să afirme numai că i-a somat să se oprească, sau să meargă pe altă stradă sau pe altă parte a străzii și astfel se vor putea inventa infracțiuni în sarcina oricui.

După lege, aceasta nu s'ar putea întâmpla; dar, pentrucă moravurile noastre, din nenorocire, permit multe lucruri, care nu corespund legilor, convin să fie ștearsă din proiect și această dispoziție. (*Aplauze*).

Vedeți, d-lor deputați, că am toată bunăvoința de a îmbunătăți legea și v'ași fi dovedit aceasta mai curând, dacă, pentru a veni la rând să vorbesc, nu ar fi trebuit să rabd vreo 15 ședințe. (*Ilaritate*).

Mai sunt vreo două-trei chestiuni de detaliu, asupra cărora sunt gata să discut și să primesc modificările ce se vor propune în scopul de a garanta, că din aplicarea acestei legi, să nu sufere oamenii de treabă; pentrucă nu ne putem gândi să urmărim pe oamenii de treabă, ci pe aceia care vor să distrugă Statul acesta.

D-1 I. Zelea-Codreanu: D-le ministru, vedeți d-voastră că cei îmbrăcați în cămașa verde nu sunt oameni de treabă; că ei lucrează contra intereselor de stat?

D-1 G. G. Mironescu, vice-președinte al Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: Nu am spus aceasta. Am spus numai: cămașa verde trebuie să nu dea naștere la mistificări...

D-1 I. Zelea-Codreanu: La nimic.

D-1 G. G. Mironescu, vice-președinte al Consiliului de Miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe: D-lor, în definitiv, chestiunea trebuie privită dintr'un punct de vedere mai înalt. Să nu ne pierdem în lucruri mici de acestea, care, în definitiv, privesc aplicarea legii sau temerea de o rea aplicare. Noi vroim să facem o lege care să asigure liniștea țării (*aplauze pe băncile majorității*), pentru că avem convingerea intimă, profundă, că ne găsim într'o situație foarte grea.

Domnilor deputați, ni s'a cerut din mai multe părți să arătăm aci în public care sunt elementele, care sunt dovezile, de natură a evidenția pentru toată lumea, că ne găsim într'o situațiune excepțională ce ne silește să venim cu un asemenea proiect.

Să-mi permiteți să răspund la această chestiune.

Vi s'a spus tot ce se putea spune, fără a se compromite cercetările ce sunt în curs.

În timpul din urmă s'au găsit încă numeroase documente într'o țară străină, unde era un centru special, care se ocupa de organizarea, în Româ-

nia, de mișcări de acest fel. Chiar ieri ne-au sosit documente noi, care ne dau și indicațiuni de persoane și indicațiuni de planuri și de toate mijloacele ce s'au utilizat, sau sunt pe cale să se utilizeze.

Dar, de ce ni se cere nouă ca, în cursul acestor cercetări și în mijlocul atâtor mari greutateți ce întâmpinăm ca să aflăm pe toți acei care instigă și mijloacele de care dispun, să dăm pe față toate elementele cercetărilor pe care le-am întreprins și toate probele ce am isbutit a afla ?

Aceste date, spuse în public, vor folosi tocmai acelora care instigă și vor să destrame Țara Românească. Știind rezultatele cercetărilor de până acuma și elementele de informare de care dispunem, ei pot lua măsuri ca să împiedice continuarea cu folos a cercetărilor și să preîntâmpine măsurile de salvare pe care le-am lua.

Prin urmare, tocmai dușmanii țării acesteia, tocmai aceia care încearcă să ne destrame țara, tocmai ei au marele interes ca să desvăluim în public tot ce știm de planurile și mijloacele lor.

Nimeni nu ne poate obliga să facem lucrul acesta, care ar însemna o trădare a intereselor superioare ale țării și nu numai noi, dar oricine alții ar fi în locul nostru, nu ar putea face asemenea lucru.

Vă rog să fiți încredințați, că nu avem nicio altă intenție decât aceea de a nu lăsa să se întindă răul și de a-l stârpi. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității și pe unele bănci ale opoziției, strigăte de bravo*).

În fond, totul este o chestiune de încredere.

Dacă d-voastră nu aveți convingerea, că noi căutăm, cu inima curată, să îndreptăm răul, să înlăturăm primejdia care ne amenință, se înțelege că veți face ce veți crede.

Dar dacă aveți încredere în noi, trebuie să votați acest proiect de lege, pentru că el este menit să oprească valul dezordinii și să asigure liniștea în țară. (*Aplauze prelungite pe băncile majorității și pe unele bănci ale opoziției*).

12 avril, 1935

Discours prononcé au déjeuner offert (au Ministère des Affaires Etrangères) par le Gouvernement roumain, en l'honneur de Monsieur le Ministre de France, Gabriel Puaux, qui allait quitter la Roumanie.

Monsieur le Président,

Excellence,

Messieurs,

Son Excellence Monsieur Gabriel Puaux, nommé Ministre de France à Vienne, doit nous quitter.

C'est avec un réel sentiment d'amertume que nous avons appris cette nouvelle, car nous devons nous séparer d'un grand ami de notre peuple.

Pendant cinq ans il a accompli supérieurement sa mission en Roumanie et a collaboré d'une manière cordiale avec le Gouvernement Roumain.

Ayant une très haute conception de la tâche d'un diplomate, il a développé ici une activité, digne de tous les éloges.

Ne se confinant pas dans les obligations traditionnelles de sa charge, il a voulu pénétrer l'âme de la nation, auprès de laquelle il était accrédité.

Il a étudié notre passé, nos relations, au cours

des siècles, avec la grande nation française, nos problèmes actuels politiques, économiques, littéraires, ainsi que la structure psychologique de notre peuple.

Il a visité tous les coins de notre pays et, par les conférences qu'il a données dans toutes nos provinces, il a fait vibrer partout le coeur roumain pour la grande nation soeur et a répandu, dans tout le pays, avec un talent exceptionnel, la belle pensée française.

Sa tâche a été, en même temps, difficile et agréable.

Difficile, parce qu'il s'est employé à renforcer une amitié qui existait depuis toujours, doublée d'une vive reconnaissance de la Roumanie pour la France et cimentée à jamais, par le sang versé en commun pour la même juste cause.

C'était donc une entreprise très difficile d'ajouter encore quelque chose à ces vifs sentiments d'affection sincère et traditionnelle.

Monsieur le Ministre Puaux a pourtant réussi à approfondir encore ces sentiments et à agrandir la sphère du rapprochement franco-roumain.

C'est là un grand mérite.

D'autre part, sa tâche était agréable, parce qu'il travaillait dans un sillon creusé depuis longtemps et l'affection profonde de la Roumanie pour la France lui ouvrait des larges possibilités d'action.

Il en a profité admirablement et par son labeur de cinq ans, a resserré toujours davantage les liens indissolubles qui unissent nos deux pays.

Son départ coïncide avec une grande action

internationale, qui nous commande d'unir nos efforts à ceux de la France, pour maintenir et garantir la tranquillité du monde.

Fortement attachées à l'idée de la paix, nos deux nations sont obligées, dans leur intérêt et dans l'intérêt suprême de l'humanité, à faire tout ce qui dépend d'elles afin de maintenir l'oeuvre de justice consacrée par les traités actuels; car toute tentative d'y apporter un changement risquerait d'amener la guerre, avec ses funestes conséquences.

Pour éviter une telle catastrophe, les peuples laborieux et pacifiques doivent se grouper autour de l'étendard de la paix, à côte de la France, héroïque dans la guerre, généreuse dans la paix.

Dans son nouveau poste, le Ministre Puaux travaillera pour le même but et nous lui souhaitons le plus franc succès.

Pour l'activité qu'il a déployée en Roumanie, en faveur de l'union de nos deux peuples, le Gouvernement Roumain lui exprime sa profonde gratitude.

Nous lui adressons aussi, en ce moment de séparation, tous les voeux de bonheur pour lui, ainsi que pour Madame Puaux.

Messieurs,

Je vous prie de vous unir à moi pour lever nos verres en l'honneur de Son Excellence Monsieur Puaux et pour la plus grande gloire de la France, amie et aliée du peuple roumain.

TRADUCERE

12 Aprilie, 1933

Discurs rostit la dejunul dat de Guvernul român, la Ministerul Afacerilor străine, în onoarea Domnului Ministru al Franței, Gabriel Puaux, care părăsea România.

Domnule Președinte,

Excelență,

Domnilor,

Excelența Sa d-l Gabriel Puaux, numit ministru al Franței la Viena, trebuie să ne părăsească.

Am aflat această veste cu un real sentiment de amărăciune, pentru că trebuie să ne despărțim de un mare prieten al poporului nostru.

Timp de cinci ani, D-sa și-a îndeplinit în mod superior misiunea în România și a colaborat într'un mod cordial cu guvernul român.

Având o foarte înaltă concepție despre sarcina unui diplomat, d-sa a desfășurat aici o activitate demnă de toate elogiile.

Nemărgininându-se în obligațiile tradiționale ale misiunii sale, a vrut să pătrundă sufletul națiunii, pe lângă care era acreditat.

A studiat trecutul nostru, legăturile noastre dealungul veacurilor cu marea națiune franceză, problemele noastre actuale politice, economice, literare și structura psihologică a poporului nostru.

A vizitat toate colțurile țării noastre și, prin conferințele pe care le-a ținut în toate provinciile noastre, a făcut să vibreze pretutindeni inima românească pentru marea națiune soră și a răspândit în

toată țara, cu un talent excepțional, frumoasa gândire franceză.

Sarcina sa a fost în același timp grea și plăcută.

Grea, pentru că a lucrat să întărească o prietenie care exista de totdeauna, însoțită de o vie recunoștință a României pentru Franța și cimentată pentru veșnicie prin sângele vărsat în comun pentru aceeași dreaptă cauză.

Era deci o operă foarte grea să adauge încă ceva acestor vii sentimente de afecțiune sinceră și tradițională.

D-l ministru Puaux a izbutit totuși să adâncească și mai mult aceste sentimente și să mărească sfera de apropiere franco-română.

Acesta este un mare merit.

Pe de altă parte, sarcina sa era plăcută, pentru că lucra într'o brazdă săpată de multă vreme, iar afecțiunea profundă a României pentru Franța îi deschidea largi posibilități de acțiune.

A profitat admirabil de aceasta și prin munca sa de cinci ani a strâns mereu tot mai mult legăturile indisolubile care unesc cele două țări ale noastre.

Plecarea sa coincide cu o mare acțiune internațională, care ne ordonă să unim eforturile noastre celor ale Franței, pentru a menține și garanta liniștea lumii.

Puternic atașate ideii de pace, națiunile noastre sunt obligate, în interesul lor și în interesul suprem al umanității, să facă tot ce depinde de ele pentru a menține opera de dreptate consacrată de tratatele actuale, pentru că orice încercare de a-i aduce vre-o schimbare ar risca să aducă războiul, cu urmările lui funeste.

Pentru a evita o asemenea catastrofă, popoarele harnice și pașnice trebuie să se grupeze în jurul steagului păcii, alături de Franța, eroică în războiu, generoasă în pace.

În noul său post, ministrul Puaux va lucra pentru aceeași țintă și îi urăm cel mai franc succes.

Pentru activitatea pe care a desfășurat-o în România, în favoarea unirii celor două popoare ale noastre, guvernul român îi exprimă adâncă lui recunoștință.

Îi adresăm de asemenea, în această clipă de despărțire, toate urările de fericire pentru d-sa și pentru d-na Puaux.

Domnilor,

Vă rog să vă uniți cu mine pentru a ridica paharul în cinstea Excelenței Sale d-l Puaux și pentru cea mai mare glorie a Franței, prietenă și aliată a poporului român.

28 Mai, 1933

Discurs rostit la Adunarea antirevizionistă convocată la A-renele Romane, adunare la care au finit cuvântări și reprezentanții Jugoslaviei și Cehoslovaciei.

Iubiți Cetățeni,

Ne-am adunat aci ca să afirmăm în mod solemn, în fața lumii civilizate, hotărîrea noastră de a apăra cu prețul vieții, hotarele de astăzi ale țării.

Aceste hotare sunt drepte și firești.

Pentru apărarea lor, suntem uniți laolaltă, în jurul iubitului nostru Rege, toate partidele politice și toți oamenii de bine din această țară, Români de origină sau minoritari.

Reprezentanți eminenți ai aliaților noștri din Mica Înțelegere au venit aici ca să declare, alături de noi, ferma lor hotărîre de a face front unic, contra oricui ar încerca să ne răpească o palmă de pământ din teritoriile noastre actuale.

Mica Înțelegere și alianțele noastre cu Franța și cu Polonia constituesc o unire indisolubilă pentru apărarea păcii și a dreptății.

Vom apăra pacea și dreptatea cu aceeași energie cu care am apărat existența noastră.

Agitațiunea pentru revizuirea tratatelor cu privire la granițele Statelor, este neîntemeiată și periculoasă.

Este neîntemeiată, fiindcă granițele actuale sunt o operă de dreptate.

Noi nu cuprindem în hotarele noastre nimic la care nu avem drept, dar mai puțin decât avem dreptul.

Revizionismul însemnează reîntronarea nedreptății și întoarcerea în robie.

Prin jertfe de nedescris, în marele război, am isbutit să ne liberăm.

Intoarcerea la robie este imposibilă.

Vom ști să ne apărăm contra oricărei asemenea încercări.

Revizionismul înseamnă războiul.

Nimeni nu trebuie să se aștepte că vom ceda de bună voie un petec de pământ din teritoriul nostru, fiindcă nu este drept.

Vor trebui dar să încerce a cuceri cu forța.

Cei ce propovăduesc revizuirea hotarelor împing deci la război.

Răspunderea lor este mare. Consecințele războiului sunt funeste și pot fi fatale tocmai pentru cei cari îl provoacă.

Revizionismul mai însemnează prăbușirea economică și financiară.

În adevăr, agitația revizionistă seamănă în toate țările neîncrederea și teama de război. Prin aceasta, ea este o cauză de prelungire și de agravare a crizei grozave ce ne apasă și care amenință însăși civilizațiunea.

Din toate punctele de vedere dar, agitația revizionistă este funestă.

Revizionismul este un atentat la libertatea popoarelor și o crimă contra civilizațiunii și umanității.

De aceea, îndemnați nu numai de interesul și drepturile noastre, dar și de interesele superioare ale civilizațiunii, declarăm că vom lupta cu ultima energie împotriva încercărilor revizioniste.

Dorința noastră vie este de a evita conflictele și luptele, de a colabora cu toate popoarele, în pace și bună înțelegere, spre progresul continuu al omenirii întregi.

Dar, dacă vom fi siliți la luptă, vom ști să ne apărăm și să învingem.

Alături de noi, vor fi la timp și alte popoare, pentru a apăra dreptatea, libertatea și civilizațiunea.

Spre a preveni și împiedeca rezultatele funeste ale agitației revizioniste, astăzi, în mod solemn, în numele drepturilor noastre sacre și în numele intereselor supreme ale civilizației, adunați în capitalele Statelor Micii Înțelegeri și în principalele lor orașe, cerem celor ce fac această agitație, să înceteze. (*Aplauze îndelung repetate. Ovații*).

4 juin, 1935

*Discours prononcé, au nom
du Gouvernement, à la séance
d'ouverture de la Conférence des
Etats Agricoles de l'Europe cen-
trale et orientale,*

Mesdames,

Messieurs,

J'ai la mission agréable de vous souhaiter la bienvenue au nom de gouvernement roumain.

Je suis heureux de saluer en vous les représentants éminents des peuples qui se sont unis entre eux et avec le peuple roumain pour défendre ensemble leurs intérêts agricoles.

Cette défense en commun de nos intérêts n'implique pas l'idée de lutte, mais celle de coopération. En effet, il ne s'agit pas de livrer bataille à d'autres peuples, mais de collaborer tous ensemble pour trouver un remède aux maux dont nous —peuples agricoles, — souffrons et au malaise qui tourmente toutes les nations civilisées.

Nous n'entendons pas faire une politique égoïste, qui ne tiendrait compte, que de nos propres intérêts. Nous voulons coordonner nos intérêts légitimes avec ceux des autres nations de monde et assurer notre droit de vivre et de prospérer,

dans le cadre de la solidarité générale des peuples civilisés.

La véritable solution de la crise ne peut se trouver que sur le plan mondial, la crise étant universelle. Vers une telle solution seront dirigés tous les efforts à la Conférence de Londres qui va bientôt se réunir.

Dans la conférence qui s'ouvre aujourd'hui seront recherchés et fixés les moyens les plus propices pour porter remède à la situation, en sauvegardant les intérêts agricoles de nos pays — moyens que nous allons proposer à la Conférence de Londres.

Les idées fondamentales qui nous guident sont connues. Elles ont été formulées à la Conférence de Varsovie en août 1930 et depuis elles ont fait leur chemin.

Le traitement préférentiel et les accords régionaux sont maintenant presque généralement admis.

Les trois États de la Petite Entente ont établi dernièrement les jalons de leur coopération économique dans le cadre des idées adoptées par la Conférence de Varsovie.

Il est, en effet, naturel — et j'ai eu l'occasion de le dire il y a quelques années à Genève, devant la Société des Nations, — que, pour arriver à une organisation économique solidaire de l'Europe ou du monde, il faut procéder par étapes.

Il faut coordonner d'abord les intérêts de deux, de trois, de quatre États, et élargir continuellement le cercle.

On établirait de cette façon des unions écono-

miques régionales. On organisera dans les diverses parties de l'Europe ou du monde de telles unions et on ferait ensuite la liaison d'ensemble.

Il faut travailler avec ardeur dans cette direction. Une fédération économique européenne, qui pourrait devenir mondiale, garantirait à tout jamais la paix et la prospérité du monde.

On a commencé à se rendre compte de l'importance prépondérante du facteur économique. C'est lui qui va déterminer les vicissitudes de la vie des nations.

L'Union économique des peuples civilisés pour vivre fraternellement et prospérer sans entraves, — voici l'avenir grandiose vers lequel nous devons tendre.

Préparons le avec méthode et sincérité, rompant résolument avec un passé triste, fait d'isolement, de haines et de guerre.

Par vos travaux, en fixant les moyens de sauvegarder en commun les intérêts agricoles de nos pays, dans le cadre esquissé, vous favorisez aussi le rapprochement de nos peuples.

Le Gouvernement roumain, par ma voix, exprime ses plus vifs souhaits pour le succès de cette conférence et vous adresse ses meilleurs vœux pour la prospérité des pays que vous représentez.

TRADUCERE

4 iunie, 1933

Discurs rostit în numele guvernului român la ședința de deschidere a Conferenței Statelor Agricole din Europa centrală și orientală.

Doamnelor,

Domnilor.

Am plăcuta misiune să vă urez bun venit în numele guvernului român.

Sunt fericit să salut în d-voastră pe reprezentanții eminenți ai popoarelor care s'au unit între ele și cu poporul român, ca împreună să apere interesele lor agricole.

Această apărare în comun a intereselor noastre nu implică ideea de luptă, ci pe aceea de cooperare. Intr'adevăr, nu este vorba să dăm o bătălie cu alte popoare, ci să colaborăm toți împreună, spre a găsi un remediu relelor de care suferim — noi popoarele agricole, — spre a înlătura răul ce chinuește toate națiunile civilizate.

Nu înțelegem să facem o politică egoistă, care n'ar ține seamă decât de propriile noastre interese. Vrem să coordonăm interesele noastre legitime cu ale celorlalte națiuni ale lumii și să asigurăm dreptul nostru de a trăi și de a prospera, în cadrul solidarității generale a popoarelor civilizate.

Adevărata soluție a crizei nu poate fi găsită decât pe planul mondial, criza fiind universală. Spre o astfel de soluție vor fi îndreptate toate eforturile la conferința dela Londra, care se va întruni în curând.

În conferința care se deschide astăzi vor fi cercetate și fixate mijloacele cele mai propice spre a remedia situația, salvăgardând interesele agricole ale țărilor noastre, pe care le vom propune la conferința dela Londra.

Ideile fundamentale care ne călăuzesc sunt cunoscute. Ele au fost formulate la conferința dela Varșovia, în August 1930 și de atunci au câștigat teren.

Tratatul preferențial și acordurile regionale sunt acum admise aproape de toți.

Cele trei State ale Micii Înțelegeri au stabilit de curând jaloanele cooperării economice, în cadrul ideilor adoptate de Conferința dela Varșovia.

Intr'adevăr, este firesc și am avut prilejul să o spun acum câțiva ani la Geneva, în fața Societății Națiunilor, că spre a ajunge la o organizare economică solidară a Europei sau a lumii, trebuie să se procedeze prin etape.

Trebuesc mai întâi coordonate interesele a două, a trei, a patru state și apoi lărgit mereu cercul.

Se vor stabili în felul acesta uniuni economice regionale. Se vor organiza în deosebite părți ale Europei și ale lumii asemenea uniuni și se va face apoi legătura de ansamblu.

Trebue lucrat cu sârguință în această direcție. O federație economică europeană, care ar putea să devină mondială, ar garanta pe veci pacea și prosperitatea lumii.

Lumea a început să-și dea seama de importanța preponderantă a factorului economic. El va determina vicisitudinile vieții națiunilor.

Uniunea economică a popoarelor civilizate, spre a trăi frățește și a prospera fără piedici, — iată viitorul măreț către care trebuie să tindem.

Să-l pregătim cu metodă și sinceritate, rupând hotărît cu un trecut trist, alcătuit din izolare, din ură și din războaie.

Prin lucrările d-voastre, fixând mijloacele de a salvăgarda în comun interesele agricole ale țărilor

noastre, în cadrul schițat, favorizați și apropierea
popoarelor noastre.

Guvernul român, prin glasul meu, exprimă cele
mai vii urări pentru succesul acestei conferințe și
vă adresează cele mai bune urări pentru prosperi-
tatea țărilor pe care le reprezentați.

24 juin, 1935

Discours prononcé au dîner offert au Ministère des Affaires Etrangères par le Gouvernement roumain, en l'honneur de Monsieur le Ministre de Suède, le Baron Alstromer, qui allait quitter la Roumanie.

Excellence,

Messieurs,

Son Excellence Monsieur le Baron Alstromer nous quitte, après avoir représenté la Suède en Roumanie, pendant sept ans et demi.

Dans cet intervalle de temps, grâce à son active collaboration avec le Gouvernement roumain, les rapports entre la Suède et la Roumanie ont été resserrés et les relations économiques entre nos deux royaumes ont pris un développement appréciable.

En travaillant pour ce résultat, Monsieur le Baron Alstromer a servi les intérêts de nos deux pays.

Je suis heureux de lui exprimer aujourd'hui, au nom du Gouvernement roumain, notre gratitude.

Son départ nous cause de vifs regrets.

Nous nous séparons d'un bon ami, qui laisse ici, les meilleurs souvenirs.

Nous l'assurons de notre sincère sympathie et lui adressons nos meilleurs vœux pour son bonheur.

Je vous convie, Messieurs, de lever nos verres, en l'honneur de Son Excellence Monsieur le Baron Alstromer, ainsi que pour la plus grande prospérité du Royaume de Suède.

TRADUCERE

24 Iunie 1935

Discurs rostit la banchetul oferit de Guvernul român la Ministerul Afacerilor Străine. în onoarea D-lui Ministru al Suediei, Baronul Alstromer, care părăsea România.

Excelență,

Domnilor,

Excelența Sa Domnul Baron Alstromer ne părăsește, după ce a reprezentat Suedia în România, timp de șapte ani și jumătate.

În acest răstimp, prin activă D-sale colaborare cu guvernul român, legăturile dintre Suedia și România s'au strâns, iar relațiunile economice dintre cele două regate au luat un avânt apreciabil.

Muncind pentru acest rezultat, Domnul Baron Alstromer a servit interesele ambelor țări

Sunt fericit să-i pot exprima astăzi gratitudinea noastră, în numele guvernului.

Plecarea D-sale ne pricinuește vii regrete.

Ne despărțim de un bun prieten, care lasă aici cele mai frumoase amintiri.

Îl asigurăm de sincera noastră simpatie și-i adresăm cele mai bune urări de fericire.

Vă rog, Domnilor, să ridicăm paharele noastre în cinstea Excelenței Sale Domnului Baron Alstromer și pentru cea mai mare prosperitate a Regatului Suediei.

27 Iulie, 1935

Apărarea pasivă a țării și măsurile pentru ocrotirea populației contra atacurilor aeriene. — Cuvântare rostită la Radio-București.

Iubiți ascultători ai Radio-ului,

Vă voi vorbi câteva cuvinte despre *Apărarea Pasivă a Țării*, adică în special despre măsurile pentru protecția populației contra atacurilor aeriene.

Războiul era altă dată o luptă — și chiar în genere o luptă cavaleriească — între două armate.

Populația din afara zonei înguste a războiului nu era amenințată. Ba, chiar în zona războiului, femeile și copiii erau cruțați.

Dar marele războiu mondial a schimbat noțiunea tradițională.

Războiul a devenit o ciocnire a popoarelor. Toată populația participă la războiu, până la foarte mare îndepărtare de zona de luptă.

Întreaga populație a țării, de pe întregul ei teritoriu, este amenințată de tunurile cu tragere foarte lungă și mai ales de bombele avioanelor și dirijabilelor dușmane, cari pot pătrunde întregul teritoriu și produce dezastre fatale.

Pentru a intimida populația și a scădea astfel capacitatea de luptă a națiunii, pentru a împiedeca aprovizionarea armatelor, pentru a îngreuna ori împiedeca alimentarea populației, inamicul atacă cu bombe explosive, incendiare ori otrăvitoare orașele mari, centrele industriale, fabricile de tot felul, căile ferate și populația pașnică.

După catastrofa ultimului războiu, era de așteptat ca războiul să fie pentru totdeauna suprimat între popoarele civilizate și în adevăr ele au declarat solemn în acte internaționale — în deosebi în pactul Briand-Kellog — că reprobă războiul și nu vor recurge niciodată la el.

Totuși frământările continui ale națiunilor nu ne asigură că nu vom mai avea războiu și, de fapt, toate popoarele civilizate se pregătesc să se apere cu armele, dacă nu chiar să atace.

În scopul acestei apărări, se fac intensiv noi cercetări științifice, menite a perfecționa posibilitățile de apărare, dar și cele de atac, pe toate căile și cu deosebire pe cea aeriană.

De aceea pericolul aerian a sporit mult delarăzboiu încoace și sporește mereu.

Intr'adevăr, azi, avioanele de bombardament transportă în mod obișnuit 1000 kgr. pe o rază de 1000 km.

Există însă avioane cari duc 2000 și chiar 3000 kg. pe o rază de 2000 km.

Această încărcătură poate fi formată din bombe incendiare, bombe explosive, gaze otrăvitoare, asfixiante, lacrimogene, etc., lichide inflamabile sau culturi microbiene.

Contra centrelor populate, cele mai teribile

dezastre produc bombele incendiare, ce ard cu o temperatură de 2—3.000 grade.

Aceste mijloace distructive sunt încă mult sporite, când se întrebuițează dirijabilele sau zeppelinurile și neconținut știința inventează mijloace din ce în ce mai puternice.

De aceea este o datorie imperioasă a Guvernului și a oricărui bun român ca, din timp, să ne organizăm apărarea teritoriului contra atacurilor aeriene, astfel ca, în cazul când vre-odată vom fi atacați, să nu ne găsim surprinși fără mijloace de apărare.

Această organizare a apărării este cu atât mai însemnată cu cât ea nu numai suprimă sau micșorează dezastrele, dar dă populației liniștea, știind că are mijloace de protecție și împiedecă panica ce aduce dezordini și mari nenorociri.

Apărarea aceasta întărește astfel rezistența națiunii și prin însăși aceasta ajută izbânda.

Ea mai ajută victoria prin faptul că dă liniște sufletescă soldaților, cu privire la soarta familiilor lor de acasă și mărește astfel curajul lor și puterea lor de luptă.

Cu aceste scopuri, am început de câțva timp, la Ministerul de Interne, organizarea apărării pasive, — alături de apărarea activă, contra atacurilor aeriene, care se organizează de Ministerul Apărării Naționale.

În adevăr, apărarea contra atacurilor aeriene cuprinde două părți bine distincte ;

1. *Apărarea Activă*, cu a cărei organizare este însărcinat Ministerul Apărării Naționale. Această apărare tinde să distrugă aeronavele inamice, prin

tunuri antiaeriene, mitraliere, etc., sau să le împiedece să-și atingă ținta.

2. *Apărarea pasivă*, ce cade în special în sarcina Ministerului de Interne, care va lucra cu ajutorul celorlalte Ministere, servicii publice sau particulare și cu concursul populației însăși. Apărarea pasivă are de scop să limiteze și să micșoreze efectele bombardamentelor aeriene asupra populației și asupra resurselor teritoriului, fie asigurându-le o protecție directă, fie micșorând eficacitatea atacurilor.

Apărarea Pasivă este o problemă complexă.

Pe lângă activitatea cerută tuturor autorităților prin atribuțiunile ce le revin, ea cere concursul fiecărui locuitor, căci apărarea trebuie organizată în cele mai mici amănunte și trebuie să se instruiască populația și tot personalul ce ajută la înfăptuirea apărării.

În linii generale apărarea pasivă cuprinde :

1. *Serviciile ce iau măsuri de siguranță* și anume :

— Serviciul de pândă locală, având misiunea de a supraveghia aerul.

— Alarma, prin care se înștiințează populația de sosirea unui atac aerian.

— Stingerea luminilor.

2. *Serviciile ce iau măsuri preventive* și anume:

— Adăposturi și tranșee, ce au de scop a proteja populația contra bombardamentelor aeriene.

— Aprovizionarea cu măști pentru gaze a populației și instrucții asupra întrebuintărei măștilor.

— Măsuri de împrăștiere din orașele și comu-

nele cu populație prea densă, în comunele apropiate mai puțin aglomerate.

— Măsurile de evacuare a populației, a depozitelor, a instituțiilor, etc. în regiuni mai puțin expuse.

3. *Serviciile ce iau măsuri de salvare*, care sunt:

— Descoperirea și identificarea gazelor toxice.

— Strângerea victimelor și îngrijirea lor.

— Stingerea incendiilor.

— Curățirea dărâmăturilor, desinfectarea locurilor contaminate și ridicarea proiectilelor (bombelor) neexplodate.

4. *Serviciul de Poliție și control*, care dă concursul pentru menținerea ordinii și executarea tuturor prescripțiilor, ordonanțelor și consemnelor date de către Șeful Apărării Pasive respectiv.

Apărarea pasivă cuprinde deci un complex de măsuri, ce trebuiesc realizate din timp, pentru a nu fi surprinși nepregătiți.

Nu trebuie să uităm că unul din principalele pericole ale unui atac aerian constă în panica ce se produce, în cazul când el se deslănțue asupra unei populații neprevenită și nepregătită spre a înfrunța asemenea atacuri.

Din cauza panicii, pierderile suferite de populație se măresc considerabil; iar mijloacele de apărare nu mai pot uneori avea nici o eficacitate.

Este dar indispensabil ca din timp de pace :

1. Să organizăm serviciile apărării pasive, utilizând cât mai judicios mijloacele în personal și material, pentru ca apărarea să fie pusă în apli-

care cu cea mai mare rapiditate, precizie și economie.

2. Să instruiim populația de felul cum trebuie să se apere și de modul cum fiecare trebuie să dea concursul, pentru înfăptuirea acestei mari opere de interes național.

Ministerul de Interne având sarcina conducerii apărării pasive, — organizarea ei se face sub egida acestui Minister.

El a luat deja diferite măsuri, a alcătuit un regulament general și a dat instrucțiuni organelor administrative.

Acuma, cu concursul unei comisiuni speciale, va organiza în țară, demonstrațiuni practice de organizarea apărării pasive.

Prefecții în județ și Primarii în comune vor fi responsabili de organizarea apărării și de instruirea populației. Ei vor avea concursul obligator al tuturor organelor oficiale.

Pentru ca cei responsabili să poată îndeplini greaua sarcină de a pregăti și pune în aplicare măsurile de apărare pasivă, trebuie ca populația însăși, asociațiunile și persoanele, ce concură la efectuarea acestei apărări, să dea dovadă de multă disciplină, fără de care orice întreprindere colectivă nu poate da nici un rezultat.

În scopul ca fiecare să fie lămurit asupra gravității pericolului ce ne așteaptă în caz de războiu, precum și asupra diferitelor mijloace de apărare, am organizat, cu concursul Societății de Radiodifuziune și a unui număr de specialiști, o serie de conferințe la Radio.

Aceste conferințe se vor ținea cam odată pe săptămână și sper că vor fi de mare folos tuturor, atât prin subiectele ce se vor trata, cât și prin competența recunoscută a celor ce cu atâta bunăvoință și simț patriotic s'au pus la dispoziția noastră.

5 Februarie, 1933

*Politica externă a lui Mihail
Kogălniceanu. — Conferință fi-
nută la Radio-București,*

Iubiți ascultători ai Radio-ului,

După propunerea „Fundației culturale Mihail Kogălniceanu“, Societatea de Radiodifuziune a admis ținerea unei serii de câteva conferințe asupra activității multiple și strălucite a marelui nostru înaintaș Mihail Kogălniceanu.

D-l Profesor N. Iorga a început Sâmbătă 2 Februarie seria conferințelor, expunându-vă personalitatea lui Mihail Kogălniceanu în complexul ei.

Apoi, cercetarea diverselor aspecte ale activității acestui mare Român a fost încredințată la diferiți conferențieri.

Mie mi s'a dat sarcina de a vă vorbi despre activitatea lui Mihail Kogălniceanu în domeniul politicii externe.

Despre aceasta vă voi întreține astăseară în sfertul de oră rezervat pentru asemenea conferințe.

*

Născut la 1817, încetat din viață la 1891, Mihail Kogălniceanu ocupă arena politică, întâi a

Moldovei, apoi a ambelor țări surori, dela 1848 până în 1885. După 1885, a activat mai puțin.

Să vedem dar ce a urmărit și ce a realizat el, în materie de politică externă, în acest răstimp de aproape patruzeci de ani.

Spre a expune mai lămurit chestiunea, voiu indica întâiu ideile și tendințele lui Kogălniceanu în legătură cu politica externă și apoi voiu schița activitatea lui în acest domeniu.

Deci, întâiu ideile lui.

Inzestrat cu o întinsă cultură, cunoscând de aproape viața popoarelor civilizate din occident și având legături numeroase cu oamenii de seamă ai acelor popoare, plin de avânt generos, Kogălniceanu a afirmat foarte de tânăr îndoitul ideal al vieții sale :

1. *Slobozenia poporului*, adică transformarea patriei sale într'un Stat constituțional, cu instituții parlamentare și cu egală îndreptățire pentru tot norodul, deci și pentru pătura țărănească, pe care o iubea din toată inima.

2. *Unirea țărilor române într'un Stat deplin independent*, care trebuia, după gândul său, să cuprindă nu numai cele două principate, Moldova și Valachia, dar și toate provinciile românești de peste Carpați și de peste Prut, concepțiune care era rară pe atunci.

Pentru înfăptuirea acestui al doilea ideal al său, Kogălniceanu a avut să lupte în domeniul politicii externe.

El și-a dat seama din primul moment că realizarea acestui ideal trebuie pregătită pe două căi: 1) Prin răspândirea largă a culturii în popo-

rul nostru, spre a se forma o conștiință puternică, în stare să afirme cu tărie și să susțină dreptul sfânt al Românilor la unire și la o viață neatârnată; 2) Prin informarea străinătății asupra originii poporului nostru, asupra istoriei sale, asupra bravei sale rezistențe și a suferințelor îndurate spre a salva civilizația occidentală de năvăliri pustiitoare — în deosebi oprirea înaintării Turcilor către occident, — precum și asupra interesului european de a avea un stat liber și iubitor de pace la gurile Dunării.

De aceea Kogălniceanu s'a consacrat studiului istoriei; de aceea a creat o întregă mișcare culturală în țară, stimulând toate energiile; de aceea a început foarte de tânăr publicarea în străinătate de studii istorice și culturale asupra poporului nostru.

La vârsta de 19 ani, fiind încă la studii în Berlin, el răspunde unui mare filolog german, care scrisese că limba Românilor este incultă și lipsită de interes. Răspunsul său, publicat într'o importantă revistă germană („Magazin für Literatur des Auslandes“, 1837), este un studiu complet asupra limbii și literaturii române vechi și contemporane. El scoate în relief însemnătatea deosebită a limbei și literaturii și întinderea culturii române dela Tisa până la Nistru și până în Macedonia. Despre acest studiu, scris la vârstă atât de fragedă, d-l Iorga a spus că „e una din acele minuni cari vestesc răsărirea unei minți geniale“.

Curând după aceea, tot în anul 1837, scrie în limba franceză cea dintâiu istorie a tuturor Ro-

mânilor și trebuie să lupte mult ca să nu fie oprit de Domnitorul Mihail Sturza de a o publica.

Iar, în Noembrie 1843, începe la Academia Mihăileană din Iași, un curs despre Istoria Românilor.

În frumoasa lecție de deschidere, el afirmă, cu un curaj, care era o adevărată îndrăzneală pe vremea aceea, că *toți Românii formează o singură și aceeași nație și precizează: „Privesc, ca patria mea, toată acea întindere de loc unde se vorbește românește și, ca istorie națională, istoria Moldovei întregi înainte de sfârșirea ei, a Valachiei și a traților din Transilvania“.*

Declară apoi că voiește a-și consacra silințele sale pentru întărirea legăturilor dintre toți Românii, „printr'un duh de unire mai de aproape între toate ramurile neamului românesc“, zice el.

Aceste curajoase afirmațiuni publice au provocat protestările consulilor acelor Puteri cari voiau să ne ție desuniți și Kogălniceanu a avut mult de suferit, iar lecțiile sale au trebuit în curând să înceteze.

Câțiva ani mai târziu, cu acelaș curaj, Kogălniceanu declara, în Comisiunea ambelor țări dela Focșani, că „Chestia Basarabiei și a Bucovinei este lăsată deschisă de către Divanul *Adhoc*“.

Iar, în 1864, când Ungurii învinuiau Guvernul Principatelor Române că sporește armata în scopuri ofensive, Kogălniceanu, ministru fiind, răspunde în Cameră: „Vecinii noștri Unguri să nu ceară dela mine ca eu, pentru frații noștri de acelaș sânge, pentru Românii de peste Carpați, să

am mai puține simpatii decât cele ce, în 1860, le-am avut pentru Unguri“.

Iată ideile cardinale ale lui Mihail Kogălniceanu în legătură cu politica externă. Problema fundamentală imediată era: *Unirea Principatelor și dobândirea independenței lor depline*. Luptând pentru această idee, el înțelegea ca România să-și croiască soarta sa în mod liber, fără a se atașa unei puteri; iar, ca ideal, să urmărească nu numai independența Principatelor, ci liberarea tuturor Românilor și unirea tuturor într'un singur stat.

Afirmând în mod public această din urmă idee, pe acele vremuri de slăbiciune a puterilor noastre, el s'a arătat hotărît a înfrunta orice priemejdie, pentru a pregăti realizarea acestui ideal.

*

Să vedem acuma activitatea desfășurată de dânsul în domeniul politicii externe.

Mai înainte de a schița această activitate, trebuie să constatăm împrejurările speciale în care ne găseam din acest punct de vedere, în epoca, la care ne referim.

În răstimpul de aproximativ 40 de ani a carierei politice a lui Mihail Kogălniceanu, situația țării noastre din punct de vedere al politicii externe trece prin două faze deosebite. Prima fază merge până la proclamarea independenței, 10 Mai 1877. A doua fază dela dobândirea Independenței Țării încolo.

În prima perioadă, acțiunea noastră în politica externă este îngrădită de starea de depen-

dență de Imperiul Otoman; iar, dela 1856 și de celelalte mari puteri garante.

Nu eram țări vasale, dar eram într'o pozițiune intermediară, de vasalitate nominală.

De aceea, în această perioadă, noi, numai grație marei înțelepciuni a bărbaților noștri de Stat și, în deosebi, după 1859, grație Domnitorului Cuza, ministrului său Mihail Kogălniceanu și apoi Domnitorului Carol, am putut să ne emancipăm parțial și treptat, de tutela ce se credeau în drept a exercita asupra noastră Puterea suzerană și Puterile garante.

În a doua perioadă, adică după proclamarea Independenței, îngrădirile acestea moștenite au dispărut și am putut desfășura liber o politică externă.

În acest cadru general a desvoltat Mihail Kogălniceanu activitatea sa de politică externă.

Trecând sub tăcere chestiunile de mai mică însemnătate, principalele probleme în legătură cu politica externă, în care a jucat un rol important Kogălniceanu sunt următoarele patru: 1. *Secularizarea averilor mănăstirilor streine*; 2. *Intrarea în războiul dela 1877 și proclamarea Independenței Țării*; 3. *Lupta pentru păstrarea Basarabiei*; 4. *Chestiunea Statutului Dunării*.

În prima chestiune, dreptatea cauzei noastre era mai presus de orice îndoială. În afară de enormele pierderi materiale impuse pe nedrept Țării, stăpânirea de către streini a mănăstirilor și numeroaselor lor moșii, era un mijloc de neconținute ingerințe streine în Țările noastre.

Se încercase, în trecut, de mai multe ori rezol-

virea acestei chestiuni prin bună înțelegere, dar nu s'a putut ajunge la nici un rezultat, din cauza opunerii Patriarhului dela Constantinopol și a Guvernului turc.

Kogălniceanu, sprijinit de Domnitorul Cuza, a rezolvit, în Decembrie 1863, problema, printr'o lege, care a trecut asupra Statului Român aceste averi, ce constituiau a cincea parte din teritoriul țării.

Beneficiarii — Patriarhul din Constantinopol și mănăstirile grecești — au protestat la Sublima Poartă și la Puterile Garante.

Aceste protestări au găsit ecou la cele mai multe dintre Puteri și o conferință a ambasadorilor întrunită la Constantinopol (în lipsa ambasadorilor Franței și Italiei), a hotărît să se impună Principatelor revenirea asupra secularizării. Printr'o notă din 13 Ianuarie 1864, Sublima Poartă comunică Domnitorului Cuza că se găsește în situația de a considera votul Parlamentului român „*ca nul și neexistent*” și a menține chestiunea mănăstirilor închinată pe tărâmul său legal, care este acela al protocolului din 1858”.

Kogălniceanu, drep răspuns, aduce în desbaterea Adunării Naționale legea asupra armatei, dându-i caracterul unei ridicări generale a poporului român pentru apărarea drepturilor sale.

Turcia concentrează trupe la Dunăre.

Dar gestul curajos al lui Kogălniceanu a inspirat îngrijorare Turciei și Puterilor garante. De aceea când el propune, prin Negri, c compenșie bănească de altfel mare pentru acele vremuri, chestiunea pierde caracterul iritant. De teama u-

nor complicațiuni și cu toată declarația Patriarhului și a călugărilor greci, că propunerea de despăgubiri o consideră drept o insultă, Turcia și puterile, cari se opuneau, cedează cu încetul.

În a doua problemă, aceea a participării noastre la războiul ruso-turc, Kogălniceanu, ministru de externe la 1876, în cabinetul de scurtă durată al lui Manolache Kostaki (April 1876 — Iulie 1876), a fost, la început, partizanul neutralității, sperând probabil că, astfel, vom putea, fără mari sacrificii, să dobândim independența țării. El spune, de altminteri, că, în schimbul neutralității trebuie să ni se facă anume concesii, printre care în primul loc indică: „*Recunoașterea individualității Statului Român și numele său istoric România*“. Cu sistemul său curajos de a defini situațiunile, el declară că neadmiterea acestor concesii va compromite relațiunile noastre cu Turcia.

La 20 Iulie 1876, printr'o notă circulară adresată diferitelor guverne streine, Kogălniceanu ia o atitudine și mai energică în favoarea creștinilor din Peninsula Balcanică și contra Turciei. El spune că: „nu putem să ascundem preocupările și simpatia ce ne-o inspiră starea câtorva provincii ale Turciei“. El afirmă că: „scene de revoltătoare sălbăticie au avut loc în toate orașele și satele Bulgariei“, descriind unele din aceste orori și adaugă că Principatele Române nu pot asista indiferente *nici încuraja prin neutralitatea lor asemenea crime*, mai ales că avem mai mult de două sute de mii de Români stabiliți pe malul drept al Dunării.

El își exprimă, pe de altă parte, mirarea că Eu-

ropa creștină nu intervine în ajutorul populațiilor creștine nenorocite din Turcia, adăugind: „Această tăcere, România, așa modestă cum este pozițiunea sa, n’ar putea să o păstreze mai multă vreme“.

Totuși, în consiliul de Coroană din 3 Aprilie 1877, Kogălniceanu, care nu mai făcea parte din guvern dela 22 Iulie 1876, susține că Principatele trebuie să păstreze neutralitatea, exprimând mai ales temerea că Rusia victorioasă ne va lua Basarabia.

La 4 Aprilie 1877, fiind din nou numit ministru de externe — considerat ca singurul realmente în măsură de a îndeplini această misiune, — el declară, într’o notă adresată agenților noștri din streinătate, că dorește să menție neutralitatea și să împiedice ca teritoriul României să devie teatrul războiului.

În aceiaș zi, el subscrie cu Baronul Stuart, agentul Rusiei în România, convențiunea pentru libera trecere a armatei ruse pe teritoriul Român, considerând că prin această înțelegere nu a înfrânt regulele neutralității, Rusia fiind și ea Putere garantă a noastră și înfățișându-se ca o mandatară a ei.

Articolul 2 din această convențiune conținea, în textul propus de Rusia, o garantare insuficientă a integrității României, fiindcă prevedea că „Guvernul imperial garantează în timpul războiului menținerea instituțiilor și teritoriului României“.

Kogălniceanu nu acceptă această formulă, care, după cererea sa, este modificată astfel: „Guvernul Majestații Sale Imperatorul tuturor Rusiilor se

obligă a menține și a face să se respecte drepturile politice ale Statului Român, astfel cum rezultă din legile interioare și tratatele existente, precum și a menține și a apăra integritatea actuală a României“.

S'a obiectat mai târziu că și această formulă era insuficientă, pentru că se referea la tratatele existente, cari prevedeau suzeranitatea Turciei și pentru că expresia „integritatea actuală“ ar fi prea vagă.

Aceste critici nu sunt întemeiate.

Referirea la tratatele existente ar fi putut într'adevăr să lipsească, însă Rusia ar fi avut aerul a accepta indirect înlăturarea acelor tratate și aceasta nu era posibil să o admită ea. Cât privește expresiunea „integritatea actuală“, ea este foarte limpede și nu se putea spune mai clar că frontierele, ce avea România în momentul când se încheia convenția, sunt garantate de Rusia.

La 2 Mai 1877, printr'o comunicare adresată Puterilor, Kogălniceanu arată că România stăruise pe lângă Puteri și pe lângă Poartă „să se prefacă și să se ridice la înălțimea unui drept formal obligațiunile derivate pentru noi dintr'o neutralitate necesară tuturor“. Dar cererile României nu au fost ascultate și intervenind un conflict între două Puteri, ambele garante ale României, iar Europa refuzând a rezolvi acest conflict, România trebuia să-l rezolve ea însăși. El adăogă că o intervenție militară a României nu s'ar fi produs fără o provocare din partea Turciei. Dar Turcia a provocat, năvălind pe teritoriul român, bombardând porturile române, sechestrând coră-

bii, etc. Deci Turcia ne-a declarat războiul și noi trebuie să ne apărăm. De aceea, zice Kogălniceanu, „sprijinindu-ne pe dreptul nostru și pe dreptatea cauzei noastre și fiind încredințați de soliditatea Puterilor garante față de noi, vom face tot ce datoria noastră de țară ne impune, pentru a apăra solul nostru“.

La 9 Mai 1877, Camera votează, cu unanimitate, o moțiune în care constată că, prin războiul început contra noastră de Turcia, „*ruperea legăturilor noastre cu Poarta și Independența absolută a României au primit consacrară lor oficială*“.

Astfel este proclamată Independența Țării, consacrată în aceeași zi prin instituirea ordinului *Steaua României*, ca semn al Suveranității.

A doua zi, 10 Mai 1877, se serbează proclamarea Independenței, printr'o solemnitate la Palatul Domnitorului, căruia îi adresează felicitări primul ministru Ion Brătianu, Mitropolitul Moldovei Iosif Naniescu, vice-președintele Senatului Dimitrie Brătianu, președintele Camerei C. A. Rosetti, primul președinte al Curței de Casație, Al. Crețescu și președintele Curței de conturi Em. Grădișteanu.

Kogălniceanu își văzuse astfel realizat idealul politic al tinereții sale.

A treia problemă, în care Kogălniceanu a jucat rol de seamă, este lupta pentru păstrarea Basarabiei.

Turcia fiind învinsă, Rusia i-a impus la San-Stefano condițiile păcii, nu numai neținând seamă de noi, fără de ajutorul cărora nu ar fi do-

bândit victoria, — dar și stabilind clauze protivnice nouă, în deosebi stabilind retrocedarea către Rusia a celor 3 județe din sudul Basarabiei, cari ni se înapoiaseră după războiul Crimeei.

România a protestat imediat. Rusia a răspuns cu amenințări.

Kogălniceanu se adresează tuturor Puterilor, punând în evidență dreptatea noastră și cerându-le sprijin.

Dar Rusia era puternică și pe de altă parte diplomația ei știuse a face aranjamente cu Puterile, de cari se credea că trebuie să ție seamă.

De aceea stăruitoarele intervenții ale României nu au produs efect.

Unele Puteri, printre cari Germania, ne-au sfătuit a negocia cu Rusia, și a accepta principala ei condiție — adică retrocedarea Basarabiei, — spre a putea obține în schimb alte avantagii, în deosebi o însemnată sporire a teritoriului oferit din Dobrogea, o mare despăgubire bănească și recunoașterea imediată a Independenței noastre.

S'a vorbit chiar de oferirea tronului Bulgariei Domnitorului nostru.

Domnitorul Carol și Kogălniceanu ar fi înclinat pentru o asemenea înțelegere; dar mișcarea națională din țară, al căreia exponent era însăși primul ministru Ion Brătianu, împiedeca o tranzație în chestiunea Basarabiei.

În această situație de încordare între Rusia și România, se adună, în Iunie 1878, Congresul de la Berlin, pentru stabilirea definitivă a condițiilor păcii.

România trimite la Berlin pe Ion Brătianu și

Mihail Kogălniceanu, spre a cere să fie admiși în congres, ca să expună și să apere drepturile României.

Ei desfășoară acolo o stăruitoare acțiune diplomatică și adresează președintelui congresului, la 12/24 Iunie, un memoriu, în care sunt rezumate cererile României.

Cu mare greutate s'a obținut ca delegații noștri să fie ascultați într'o ședință a congresului.

În acea ședință, dela 19 Iunie (1 Iulie), Kogălniceanu a apărut, cu talentul său, în mod sobru, cauza noastră, insistând asupra chestiunii Basarabiei; iar Ion Brătianu a adăogit câteva cuvinte.

Cererile noastre se rezumau în 5 puncte: 1. Respectarea integrității teritoriale a țării, adică păstrarea Basarabiei meridionale; 2. Recunoașterea Independenței României, la care se adăoga și cererea de a ni se garanta neutralitatea; 3. Indemnizație pentru cheltuelile războiului; 4. Recunoașterea dreptului nostru asupra insulelor din Delta Dunării și a Insulei Șerpilor; 5. Interzicerea trecerii armatei ruse peste teritoriul român, în răstimpul de 2 ani ce-și rezervase pentru ocuparea Bulgariei.

Rezultatul deliberărilor congresului nu ne-a fost favorabil. Dintre cele 5 puncte arătate, ni s'a admis, fără condiții, numai atribuirea Deltei Dunării și a Insulei Șerpilor.

Ni s'a impus retrocedarea Basarabiei, în schimbul Dobrogei; ni s'a refuzat orice despăgubire de războiu și am fost obligați să lăsăm libera trecere pe teritoriul nostru a armatelor rusești timp de un an; iar recunoașterea Independenței Țării

și a numelui de România a fost admisă numai după ce vom fi îndeplinit două condițiuni și anume: *a)* retrocedarea Basarabiei; și *b)* modificarea art. 7 din Constituția noastră, astfel ca credințele religioase să nu mai fie vreo piedică la exercitarea drepturilor politice.

S'a susținut că aceste rezultate nemulțumitoare se datoresc neprevăderii noastre. În special, s'a imputat Guvernului român că atunci, când Rusia ne-a cerut să-i venim în ajutor, după înfrângerile suferite în Bulgaria, noi nu am pus condițiile noastre politice, ci am alergat în ajutorul Rușilor, fără a încheia cu ei o convenție, care să ne asigure anume rezultate.

Aceste critici pot fi în parte întemeiate. Dar trebuie să observăm că, integritatea teritoriului era garantată de Rusia prin convenția pentru trecerea armatei, dela 4 Aprilie 1877 și această garanțare nu ne-a scutit de răpirea Basarabiei.

A patra problemă, despre care urmează să zicem câteva cuvinte, este chestiunea Dunării, ridicată în 1882, prin încercarea Austriei de a dobândi un rol preponderent în regulamentul navigației pe Dunăre între Porțile de Fier și Galați.

Conform tratatului dela Londra din 1871, Comisia Europeană a Dunării, înființată la 1856, trebuia să înceteze de a funcționa la Aprilie 1883.

Dar tratatul dela Berlin din 1 Iulie 1878 prevedea, în art. 54, că, cu un an înainte de expirarea duratei Comisiei, deci în 1882, Puterile se vor pune de acord asupra prelungirii funcționării sale sau asupra modificărilor ce ar fi necesar să se introducă.

Pe de altă parte, art. 55 din tratatul dela Berlin prevedea că Regulamentele de navigație fluvială și de supraveghere dela Porțile de Fier până la Galați, se vor elabora de către Comisia Europeană, asistată de delegații statelor riverane.

Spre executarea acestor dispozițiuni, Comisia Europeană caută dela finele anului 1879, să elaboreze un Regulament pentru sectorul Porțile de Fier până la Galați.

Austria cere să se institue pentru acest sector o comisie specială, compusă din riverani, dar în care să participe ea, care nu era riverană și să aibă preșidenția permanentă a Comisiunii și vot preponderent.

Aceasta însemna ca Austria să devie stăpână de fapt pe acest lung curs al Dunării; iar suveranitatea României să fie foarte grav atinsă.

Guvernul Român, din care nu mai făcea parte Kogălniceanu, dar care era ministrul țării la Paris, nu a avut dela început o atitudine limpede și energică. De aceea situația noastră era serios amenințată.

Kogălniceanu intervine pe lângă guvern prin telegrame și printr'un memoriu, propunând o opunere categorică și energică la pretențiunile Austriei; iar, pe de altă parte, el caută a obține sprijinul altor Puteri în favoarea noastră.

Nefiind de acord cu guvernul, el demisionează dela Legația din Paris și publică asupra acestei probleme un studiu intitulat *Chestiunea Dunării*, apărut în 1882.

Grație acțiunii lui Kogălniceanu și mai pe urmă demersurilor diplomatice ale lui Dimitrie

Sturdza și Petre Carp, pretențiunile Austriei și bunăvoința ce ea găsisse la alte Puteri, au scăzut.

Iar, dacă tratatul dela Londra, din 1883, a adoptat o soluție care nu ne era favorabilă, de fapt această soluție nu a fost pusă în aplicare.

* * *

Cred că am depășit puțin limita de timp fixată pentru această conferință.

De aceea voi încheia constatând că Mihail Kogălniceanu și-a afirmat marea sa personalitate și în domeniul politice externe.

El a lucrat, în acest domeniu, cu gândul ațintit către marele ideal al neamului, azi realizat.

Condus de un ardent patriotism, el a pus, cu folos, în serviciul țării inteligența sa genială, vasele sale cunoștințe, importantele legături ce le avea în străinătate, și vigoarea unei acțiuni curajoase.

19 Martie, 1935

Omagiu memoriei lui Pavel Brătășanu.—Cuvântare pronunțată în ședința Senatului de la 19 Martie cu ocazia comemorării lui Pavel Brătășanu.

Domnilor Senatori,

Cu vie emoțiuni vin să exprim adâncă mea durere pentru încetarea din viață a marelui român și bunului meu prieten Pavel Brătășanu.

Mai presus de orice legături politice, m'a unit de dânsul respectul pentru caldă lui dragoste de neam și pentru curățenia neprihănită a sufletului său.

Nimeni nu a slujit mai cu inimă și mai desinteresat cauza mare a neamului românesc. Au fost desigur alții tot așa de inimoși și de desinteresați ca și el, dar de întrecut nu l'a întrecut nimeni.

Mare animator, îndemnând continuu pe alții la muncă, dar și punând în joc, ori de câte ori era nevoie, propria sa persoană, Pavel Brătășanu, în vremea neutralității noastre și apoi în timpul războiului, a adus o contribuție însemnată la izbânda idealului național.

Inițiativei lui, îndemnurilor lui neconținute și sacrificiilor sale mari se datorește principala ac-

țiune de propagandă făcută, mai ales în Franța, dela 1916 până la 1919, pentru cauza noastră națională.

El a creiat și susținut la Paris ziarul „La Roumanie“, care a dus acolo lupta pentru apărarea drepturilor noastre.

Din veche familie băștinașe, având în sângele său porunca iubirei de țară, el a adaos avântul sufletului său mare și toată puterea sa de muncă, pentru ca să desăvârșească porunca sângelui său.

Poporul român din toate unghiurile, pe care Pavel Brătășanu l'a slujit cu nespusă dragoste și din toate puterile sale mai bine de jumătate de veac, îi va fi etern recunoscător.

Mă asociez din toată inima la piosul omagiu adus de toți celui ce a închis pe veci ochii; iar îndureratei familii îi adresez expresiunea celor mai sincere condoleanțe.

18 Octombrie, 1935

*Datoria oamenilor de bine.
Apel pentru înfometajii din Basarabia. — Cuvântare ținută la
Radio-București.*

Iubiți ascultători ai Radio-ului,

Titlul ales pentru vorbirea mea de astăzi poate să fie înțeles greșit.

Fiindcă am anunțat că voi vorbi despre datoria oamenilor de bine, s'ar putea crede că am să vă dau aici povețe morale asupra datoriilor diferite ce incumbă oamenilor de bine.

Nu am de gând să fac aceasta; ci am să mă ocup numai de un caz special care reclamă bunăvoința oamenilor de treabă.

Este adevărat că, în vremurile foarte grele prin care trecem, e mare nevoie să ne gândim cu toții mai de aproape la îndatoririle generale morale ce avem față de scumpa noastră țară și față de semenii noștri. Dar despre asta va fi prilej a vorbi altădată sau aiurea.

Aici și acum mă preocupă un singur gând și vroiesc să atrag atenția asupra unei singure datorii ce se impune azi oamenilor de bine.

Anul acesta o secetă cumplită a nimicit recoltele în partea de jos a Basarabiei și în unele regiuni ale Moldovei.

În șapte județe mai ales, populația rurală suferă de foame și vitele pier din lipsă de nutreț.

În Basarabia, îndură aceste lipsuri județele Ismail, Cetatea Albă, Tighina, Cahul și partea de sud a districtului Lăpușna; iar, în Moldova, mai ales județul Fălciu și partea răsăriteană a districtului Covurlui.

Mai bine de un milion de plugari sunt loviți astfel de soarta neprielnică.

Este o datorie a tuturor oamenilor de bine, în ceasul acesta, de a veni în ajutorul acestor frați ai noștri torturați de foame.

Guvernul a luat din luna trecută măsuri pentru ajutorarea celor înfometăți.

Dar mijloacele financiare ale Statului sunt, din nenorocire, neîndestulătoare.

De aceea este nevoie ca fiecare dintre noi, din puținul ce avem, să dăm contribuția noastră pentru a se putea agonisi hrană, îmbrăcăminte, lemne de foc celor ce, fără vina lor, se găsesc deodată lipsiți de toate.

Pentru a asigura mai bine și fără cheltuieli această operă de ajutorare, Guvernul s'a adresat la admirabila instituție a Crucii Roșii.

Prin nobila ei tradiție, prin devotamentul fără margini al membrilor ei, organizați pe secțiuni în toate județele, această binecuvântată instituție poate îndeplini, cu desăvârșită probitate și cu dragoste pentru cei suferinzi, misiunea ce i s'a cerut să-și ia.

A mai îndeplinit Crucea Roșie alte dăți și în deosebi în iarna anului 1928, aceiași grea însărcinare și a îndeplini-o spre mulțumirea tuturor.

În două categorii urmează a fi împărțiți cei loviți de mizerie. Prima categorie: bărbații și femeile cari sunt în stare a munci. A doua categorie: copiii, bătrânii cari nu pot munci, femeile cari au mai mulți copii și nu pot face altă muncă decât cea a gospodăriei.

Pentru cei din categoria întâia se va căuta de lucru și vor fi salariați pentru munca lor. Așa este normal și așa este bine. Munca înalță pe om și nimeni nu trebuie să cerșească, dacă poate munci. Numai dacă va fi cu totul imposibil a li se da de lucru în apropiere de căminurile lor, vor fi ajutați cu bani sau cu alimente și obiecte de prima necesitate.

Pentru cei din categoria a doua se vor da ajutoare în natură, procurându-li-se cele necesare existenței și, numai când ajutorul în natură ar fi imposibil, se va da ajutor în bani.

Pentru copii, în special pentru aceia mai mari de 7 ani, cari sunt în vârstă de a învăța carte, se vor organiza cantine la școală și li se vor procura hainele, încălțămintele și cărțile trebuitoare.

Trebue deci o întreagă organizare spre a se putea îndestula nevoile esențiale ale acestei populații în suferință. Din fericire, această organizație o are Crucea Roșie. Trebuie asemenea o ajutorare pe o perioadă de timp lungă, până ce recoltele viitoare vor îngădui acestei populații lovite de lipsuri să-și îndestuleze singură nevoile ei.

Ce sumă va fi necesară pentru această operă de ajutorare este imposibil a o ști precis de pe acuma.

Calculând după prețul actual al alimentelor și

celorlalte obiecte de prima necesitate și după numărul celor în suferință, va fi nevoie probabil de 80 milioane lei.

Crucea Roșie, din slabele ei fonduri, a scris un milion lei la secția centrală, iar filialele vor adăugi unele subscripții.

Dar, speranța este în sentimentul de solidaritate al tuturor cetățenilor acestei țări, cari, prin subscripții în bani și prin daruri în natură, vor împlini fondurile trebuitoare.

Sunt grele azi timpurile pentru aproape toată lumea. Prosperitatea de altă dată se lasă lung așteptată. Dar totuși din puținul ce au cei, cari nu sunt loviți de restriște, sunt datori a da pentru concetățenii noștri expuși torturilor foamei. Este o datorie elementară a oricărui om de bine.

De aceea fac un apel călduros către toată lumea, să trimită obolul său Crucii Roșii.

Trimiteți porumb, grâu, orice alimente ușor transportabile, haine, încălțăminte, lemne de foc.

Trimiteți bani. Faceți colecte în școli și în alte instituții și subscrieți toți pentru alinarea mizeriei din județele înfometate.

Dați cu voie bună și cu încredere, căci Crucea Roșie este o garanție nu numai că banii, alimentele și obiectele de prima necesitate vor merge cu adevărat la destinație, dar și că toate aceste daruri vor fi distribuite cu cea mai mare grijă, în condițiile cele mai prielnice, populației care suferă.

Este așa de mare lipsa, ese așa de grea suferința, încât orice întârziere în ajutorare poate

provoca boli grave și epidemii triste în populația sărăcită de secetă.

De aceea este urgență. Dați deci repede, pentru ca darul vostru să-și aibă în plin efectul său. Nu lăsați pentru mâine binele ce-l puteți face astăzi. O zi este mult — poate fi uneori ziua din urmă — pentru cel zdrobit de mizerie.

Nu întârziați. Veți avea cu un moment mai înainte mulțumirea sufletească de a fi contribuit la alinarea unor mari chinuri.

Alături de mine, se ridică dela granițele răsăritene ale Țărei, glasul blând al sutelor de mii de plugari harnici, cari au văzut zi cu zi, plini de durere, cum seceta a nimicit munca lor aspră; iar acum așteaptă dela cei, ce au avut norocul să le rodească ogorul, o asistență binevoitoare.

Sunt sigur că agricultorii, care au avut recolte, simțind mai deadreptul desnădejdea și durerea colegilor lor din sudul Basarabiei, vor fi față de aceștia darnici, cum sunt și au fost totdeauna Românii.

Negustorii, industriașii, profesioniștii își vor da — sunt sigur — obolul lor, în virtutea solidarității ce leagă toate clasele muncitoare; iar toți cetățenii țării de orice categorie, ascultând porunca adâncă a inimei lor, se vor grăbi să contribuie la alinarea suferințelor plugarilor basarabeni și moldoveni.

Pentru copiii cari, acolo, în satele pustiite de secetă, ridică plângător ochii lor către părinți și cer hrană, mă adresez în deosebi mamelor, care simt cât de sfâșietoare trebuie să fie durerea părinților ce-și văd copiii în torturile foamei.

Rog asemenea pe învățători, institutori și pe profesorii de licee să explice copiilor cât suferă frații lor loviți de mizerie și să-i îndemne a da pentru aceștia din puținul ce au.

Toți, dela mic la mare, din toate clasele sociale, să ne îndeplinim datoria noastră, salvând de suferințe și peire pe sătenii basarabeni și moldoveni.

8 Noembrie 1956

Desvelirea Monumentului lui Mihail Kogălniceanu. — Cuvântare de predarea Monumentului către Primăria Municipiului București, rostită în calitate de Președinte al „Fundăției Culturale Mihail Kogălniceanu“.

„Fundăția Culturală Mihail Kogălniceanu“, înființată, în Martie 1935, prin dania și sânguința marelui om de Stat, are scopul de a păstra vie pe veci amintirea lui Mihail Kogălniceanu și recunoștința țării către acest genial fiu al neamului nostru.

Pentru îndeplinirea scopului său, această Fundație culturală, al cărei președinte am onoarea a fi, și-a luat sarcinile următoare :

1. A crea un institut de cercetări istorice, având ca anexe un muzeu, și o bibliotecă ;
2. A publica o ediție completă a operelor lui Mihail Kogălniceanu ;
3. A face să apară din nou revistele create de Mihail Kogălniceanu și anume : *Arhiva Românească*, având ca supliment literar „*Dacia Literară*“; în fine
4. A ridica în București lui Mihail Kogălniceanu un monument vrednic de el.

Spre a putea realiza aceste opere, „Fundatia Culturală Mihail Kogălniceanu“ a deschis anul trecut subscripție publică.

Din suma de un milion și două sute mii lei adunată până acum, s'a destinat o mare parte pentru ridicarea monumentului ce inaugurăm astăzi, urmând ca ceia ce ne-a rămas, plus subscripțiile viitoare, să servească la realizarea celorlalte sarcini ce și-a luat Fundația noastră și pe cari — cu concursul oamenilor de bine — sperăm să le îndeplinim treptat pe toate.

Se cuvine, în această zi solemnă, să aducem laudă tuturor subscriitorilor, mari și mici, pentru patriotismul lor și le exprimăm de aci mulțumirile noastre.

Majestatea Sa Regele, binevoind a accepta ca solemnitatea de azi să se facă sub Înaltul Său patronaj, îi aducem respectuos aci expresiunea profundei noastre gratitudini.

* * *

Eu nu am azi sarcina de a schița activitatea lui Mihail Kogălniceanu. Vor face aceasta personalitățile ce vor vorbi îndată și printre cari au fost solicitați și Domnii Nicolae Iorga, Octavian Goga și Doctor Nicolae Lupu, dar, din motive justificate, nu au putut veni la solemnitate.

Prin ridicarea monumentului ce desvelim azi, noi ne îndeplinim o sfântă datorie către Mihail Kogălniceanu și către neamul românesc.

Orice neam se ridică prin munca fruntașilor săi, adăogită neîncetat din generație în generație.

Amintirea continuă și cultul celor mai de seamă fruntași constituiesc o datorie de recunoștință față de ei și, în acelaș timp, unul dintre cele mai bune mijloace de a întreține și întări activitatea neamului. Aducerea aminte mai constituie o puternică îndrumare la muncă pentru generațiile tinere, a căror energie este stimulată prin exemplul veșnic amintit al faptelor mari ale înaintașilor.

Mihail Kogălniceanu are dreptul la perpetua recunoștință a neamului românesc.

Amintirea strălucitei sale activități pe terenul politic și cultural va fi totdeauna îndemn la muncă în folosul țarei și o fericită îndrumare a energilor tinere.

Prin genialitatea sa, Mihail Kogălniceanu s'a ridicat în fruntea generației sale, care a fost, din fericire pentru poporul nostru, bogată în oameni mari.

Cele două mari fapte ale sale — împrumutarea țăranilor și secularizarea averilor mănăstirești streine — formează, sub raportul social, un fel de hotar despărțitor între România veche și cea modernă.

În frumosul monument pe care îl inaugurăm acum, d-l sculptor Han a voit, credem, să imortalizeze, în special, aceste două fapte mari ale lui Mihail Kogălniceanu. El este înfățișat ținând în mână legile cari consacră aceste două reforme.

* * *

Statuia aceasta dă o puternică impresiune de vioiciune și hotărîre.

Artistul pare a fi voit să exprime energia neînfrântă, cu care Mihail Kogălniceanu a luptat, pentru a desrobi pe țărani și a salva de sub streini bogățiile țării.

Așa cum este, monumentul ce desvelim azi, va fi — suntem siguri — o podoabă a Capitalei.

Mulțumită de a-l fi putut realiza, „Fundația Culturală Mihail Kogălniceanu“ îl încredințează *Primăriei Municipiului București*.

A N E X E

Reproducem aci mai departe patru articole ale Domnului *G. G. Mironescu* (publicate în limba franceză) care sunt în legătură cu unele din discursurile din acest volum,

Am adaos asemenea, pentru orientarea cititorilor, tabela de materii a volumului I.

LA SENTINELLE ROUMAINE *)

Les lois qui régissent la formation et le développement des nations ou, en général des groupements humains sont encore à déterminer.

Mais, en étudiant l'histoire, on peut dégager la part qui revient à chaque nation dans l'évolution des sociétés et c'est là ce qu'on appelle habituellement sa mission ou sa destinée.

Cette manière de s'exprimer n'implique aucune idée de prédestination. Elle constate simplement la résultante d'une série de faits, qui donnent un caractère spécial au rôle joué à travers les âges par la nation considérée.

Pour la nation roumaine sa mission est très nette: elle a été, au cours des siècles, la sentinelle avancée de la civilisation occidentale aux portes de l'Orient.

En accomplissant vaillamment cette mission, la nation roumaine, par son héroïsme et ses sacrifices, a préservé la civilisation occidentale de maintes secousses violentes, qui auraient peut-être signifié sa ruine.

*) Article publié dans la Revue „L'Illustration“, No. 4.520 du 19 octobre 1929.

Ce rôle de sentinelle a été imprimé à la nation roumaine dès le début de son existence et l'on pourrait même dire qu'elle a été créée pour le remplir.

En effet, ce fut surtout pour assurer la défense de la civilisation de Rome sur la frontière la plus exposée de l'Empire, que l'empereur Trajan envoya en Dacie des colons romains, en masses considérables, après la conquête de cette province (année 107).

Les Romains ont toujours eu l'habitude de coloniser les provinces conquises. Mais, ici, la colonisation a été exceptionnellement intense. L'historien Eutropius rapporte que Trajan a amené en Dacie des masses énormes d'hommes : *infinitas copias hominum*.

La raison de cette intensité exceptionnelle de la colonisation était surtout la nécessité de renforcer solidement cette frontière de l'Empire.

La nation roumaine, qui allait se former par la fusion des colons romains avec les Daces, a donc été, depuis sa création, destinée à servir comme poste avancé de Rome dans ces parages.

Elle a été appelée bientôt à remplir cette rude tâche. Car les hordes barbares commencèrent à déferler d'Asie et elles choisirent presque toutes leur chemin par la Dacie.

La poussée fut si forte que l'empereur Aurélien, n'espérant pas pouvoir défendre la Dacie contre les envahisseurs, en retira la garnison et les fonctionnaires d'Empire (année 274).

Il laissa ainsi la jeune nation roumaine — en

voie de formation — se défendre seule contre le flot des barbares.

Limitée à ses propres moyens, la sentinelle roumaine n'a pu empêcher ces hordes d'envahir le centre de l'Europe; mais elle a amorti le choc, en subissant elle-même les premiers coups et en retenant une partie des envahisseurs.

Quelques siècles plus tard, le peuple roumain, à peine parvenu à constituer deux principautés, le long des Carpathes — la Valachie vers 1290, la Moldavie bientôt après — a eu à combattre la plus terrible des invasions barbares, celle des Turcs.

Pendant plus de deux siècles (1370—1600), ces deux petits Etats ont tenu tête glorieusement aux redoutables armées du Croissant, en leur barbant héroïquement la route.

Alors que le flot musulman avait submergé tous les autres pays du Sud-Est de l'Europe — l'Empire byzantin, l'Albanie, la Bulgarie, la Serbie — et avait traversé victorieusement le Danube pour s'installer en Hongrie, transformant en provinces turques tous ces pays, y compris une grande partie de la Hongrie, les deux principautés roumaines purent résister malgré tout et maintenir leur indépendance.

La puissance redoutable des Turcs inquiétait sérieusement les nations d'Occident. Ils avaient marché de conquête en conquête et étaient parvenus à atteindre Vienne.

Mais la résistance héroïque et prolongée des Roumains a usé à la longue la formidable puissance des Ottomans. Si ceux-ci sont parvenus à

conquérir la Hongrie et à assiéger Vienne, ce fut là leur effort suprême. Affaibles par la vaillante résistance des principautés roumaines, ils n'ont pu exploiter leurs succès et, fatigués par cet effort et par les guerres continuelles qu'ils avaient portées surtout contre les Roumains, leur déclin commença. La civilisation européenne fut ainsi préservée d'une catastrophe.

On a dit, avec raison, que „*si la civilisation occidentale échappa à la mort ou au moins à l'éclipse dont la menaçait le Croissant, elle en fut redevable... notamment aux Roumains*“ . (Histoire générale de Lavisse et Rambaud).

Les pages les plus glorieuses de cette héroïque résistance des principautés roumaines contre le flot musulman sont celles inscrites dans l'Histoire par le prince de Moldavie Etienne le Grand (1457—1504) et par le prince de Valachie Michel le Brave (1593—1601).

Le pape Sixte IV saluait le grand prince moldave du nom d'*athlète du Christ*, et le Sénat de Venise lui envoyait des ambassades spéciales, pour le féliciter de ses victoires contre les Turcs.

Mais l'accomplissement de sa mission de sentinelle n'a pas apporté que de la gloire au peuple roumain.

Pendant des siècles, il a dû camper sur les champs de bataille. Souvent victorieux, quelquefois vaincu, il a eu à subir les dures conséquences de ces guerres acharnées et presque ininterrompues.

Vivant ainsi dans une perpétuelle alarme, sa

consolidation et son développement ont été considérablement retardés.

Son existence tourmentée ne lui a pas permis de bénéficier, comme les peuples d'Occident, du renouveau de civilisation amené par la Renaissance.

D'autre part, les deux principautés roumaines, obligées de lutter sans répit pour leur existence, ainsi que pour la défense de la civilisation européenne et harcelées sans cesse par les voisins, ont subi des graves pertes de territoire, qu'elles n'ont pu récupérer.

Seulement, à la suite de la Grande Guerre, les Roumains opprimés ont pu enfin être délivrés et l'unité nationale roumaine a été réalisée.

Une nouvelle vie a ainsi commencé pour le peuple roumain.

C'est à peine maintenant qu'il peut contribuer avec toutes ses forces au développement de la civilisation mondiale, car c'est seulement après avoir réalisé son unité nationale qu'un peuple peut donner toute sa mesure pour le progrès du genre humain.

Mais, afin de profiter de cette vie nouvelle et d'atteindre le développement, auquel elle aspire vivement après tant de siècles d'existence incertaine et tourmentée, la nation roumaine a grandement besoin de la *paix*.

Dans la *paix* seulement, elle peut se consolider et prospérer.

C'est pour cela qu'il n'existe pas au monde un peuple plus attaché à l'idée de la paix que le peuple roumain.

Aura-t-il cette paix perpétuelle et féconde à laquelle il aspire ?

Il faut l'espérer.

Cet espoir sera-t-il contrecarré par des velléités injustifiables de certains de ses voisins? Nous ne le croyons pas.

Mais un bouleversement profond s'est produit, il y a dix ans, au delà de sa frontière orientale, dans un pays immense et l'on ne saurait encore prévoir ce qu'il va en sortir.

Y verra-t-on l'éclosion d'une organisation sociale nouvelle, susceptible de s'harmoniser avec la civilisation européenne, ou doit-on craindre, pour celle-ci, une formidable tentative d'anéantissement ?

Angoissant problème pour la Roumanie et pour tout le monde civilisé.

La sentinelle roumaine doit toujours veiller.

TRADUCERE

SENTINELA ROMÂNĂ *)

Legile cari determină formarea și dezvoltarea națiunilor sau în genere a grupărilor omenești, sunt încă necunoscute.

Dar, studiind istoria, se poate desprinde partea care revine fiecărei națiuni în evoluțiunea societă-

*) Articol publicat în Revista „L'Illustration”, No. 4.520 din 19 Octombrie 1929.

ților și aceasta se chiamă de obicei misiunea sau menirea sa.

Acest mod de a exprima nu implică nici o idee de predestinare. El constată numai rezultanta unei serii de fapte, care dau un caracter special rolului jucat, în decursul vremurilor, de către națiunea respectivă.

Pentru națiunea română, misiunea sa este foarte împede: ea a fost în decursul veacurilor, sentinela înaintată a civilizațiunei occidentale la porțile Orientului.

Îndeplinind cu bărbăție această misiune, națiunea română, prin eroismul și sacrificiile sale, a ferit civilizația occidentală de multe sguđuiri violente, care ar fi putut provoca prăbușirea acestei civilizații.

Acest rol de sentinelă a fost atribuit națiunei române dela începutul existenței sale și s'ar putea spune chiar că ea a fost creată pentru a îndeplini acest rol.

În adevăr, în deosebi pentru a asigura apărarea civilizațiunei Romei la frontiera cea mai expusă a Imperiului, Împăratul Traian trimise în Dacia coloniști romani, în masse considerabile, după cucerirea acestei provincii (a. 107).

Romanii au avut totdeauna obiceiul să colonizeze provinciile cucerite. Dar, aici, colonizarea a fost excepțional de intensă.

Istoricul Eutropius spune că Traian a adus în Dacia masse enorme de oameni: „*infinitas copias hominum*“.

Motivul acestei intensități excepționale a colonizării era tocmai necesitatea de a întări puternic această frontieră a Imperiului.

Națiunea română, care urma să se formeze din contopirea coloniștilor romani cu Dacii, a fost deci, dela crearea sa, menită să servească ca post înaintat al Romei pe aceste meleaguri.

Ea a fost chemată curând să îndeplinească această grea sarcină. Căci hoardele barbare au început

să se reverse din Asia și ele și-au ales aproape toate drumul prin Dacia.

Puhoiul a fost atât de puternic, încât Impăratul Aurelian, ne mai sperând să poată apăra Dacia împotriva năvălitorilor, a retras din Dacia garnizoana și funcționarii imperiului (an. 274).

El a lăsat astfel tânăra națiune română — încă în formațiune — să se apere singură împotriva valului de barbari.

Mărginită la propriile ei mijloace, sentinela română nu a putut împiedeca aceste hoarde să invadeze centrul Europei; dar ea a slăbit ciocnirea, suferind ea însăși primele lovituri și reținând o parte din năvălitori.

Câteva veacuri mai târziu, poporul român, abia ajuns să constituie două principate, în lungul Carpaților — Valahia pela 1290 și Moldova curând după ea, — a avut să lupte cu cea mai teribilă invaziune barbară, aceea a Turcilor.

Mai bine de două secole (1370—1600), aceste două mici State au ținut piept în mod glorios puterniceilor armate ale Semilunei, tăindu-le eroic calea.

Pe când valul musulman inundase toate celelalte țări din Sud-estul Europei — Imperiul Bizantin, Albania, Bulgaria, Serbia — și trecuse victorios Dunărea pentru a se așeza în Ungaria, transformând în provincii turcești toate aceste țări și o mare parte din Ungaria, cele două principate române au putut totuși rezista și și-au putut păstra independența.

Puterea înspăimântătoare a Turcilor neliniștea în mod serios națiunile Occidentului.

Ei merseseră din cucerire în cucerire și ajunseseră să atingă Viena.

Dar rezistența eroică și prelungită a Românilor a uzat cu timpul formidabila putere a Turcilor. Dacă aceștia au ajuns să cucerească Ungaria și să asedieze Viena, aceasta a fost sfortărea lor supremă. Slăbiți de vitejeasca rezistență a principatelor române, ei nu au putut exploata succesele lor și obosiți de această sfortăre și de războaiele continue pe

care le-au dus cu deosebire împotriva Românilor, declinul Turcilor a început.

Civilizația europeană a fost astfel ferită de o catastrofă.

S'a spus, cu drept cuvânt, că „*dacă civilizația occidentală a scăpat dela moarte sau cel puțin dela eclipsa de care era amenințată de Semilună, aceasta se datorește mai ales Românilor*“. (Histoire générale de Lavisse et Rambaud).

Paginile cele mai glorioase ale acestei eroice rezistențe a principatelor române împotriva puhoiului musulman, sunt acelea înscrise în istorie de către Domnitorul Moldovei Ștefan cel Mare (1457—1504) și de către Domnitorul Munteniei Mihai Viteazul (1593—1601).

Papa Sixte al IV-lea salută pe marele Domnitor moldovean cu numele de „*atlet al lui Christos*“ și Senatul Veneției îi trimitea ambasadori speciali, spre a-l felicita pentru victoriile sale împotriva Turcilor.

Dar împlinirea misiunii sale de sentinelă nu a adus numai glorie poporului român.

În curs de veacuri, el a trebuit să stea pe câmpurile de luptă.

Adeseori victorios, câteodată învins, el a suferit grelele urmări ale acestor crâncene și aproape neîntrerupte războaie.

Trăind astfel într'o perpetuă alarmă, consolidarea și dezvoltarea sa au fost în mod considerabil întârziate.

Existența sa turburată nu i-a îngăduit să se bucure, ca popoarele din Occident, de reînnoirea civilizațiunii adusă prin „*Renaștere*“.

Pe de altă parte, cele două principate române, obligate să lupte fără răgaz pentru existența lor, precum și pentru apărarea civilizației europene și hârțuite fără încetare de către vecini, au suferit grele pierderi teritoriale, pe care nu le-au putut redobândi.

Numai în urma Marelui Războiu, Româniș subju-

gați au putut fi în fine liberați și unitatea națională română a fost realizată.

O nouă viață a început astfel pentru poporul român.

Abia acum el poate contribui cu toate forțele sale la dezvoltarea civilizației mondiale; căci, numai după ce și-a realizat unitatea națională, un popor poate să-și dea toată măsura pentru progresul neamului omenesc.

Dar spre a profita de această nouă viață și spre a atinge dezvoltarea la care ea aspiră puternic, după atâtea secole de existență nesigură și turburată, națiunea română are nevoie, mai presus de orice, de *pace*.

Numai în *pace*, ea se poate consolida și poate progresa.

Iată de ce nu există pe lume un popor mai legat de ideia de pace decât poporul român.

Va avea el această pace perpetuă și fecundă la care aspiră?

Trebue să sperăm.

Această speranță va fi ea sdruncinată de velleitățile neîndreptățite ale unor vecini? Nu credem.

Dar o revoluție adâncă s'a produs, acum zece ani, dincolo de frontiera sa orientală, într'o țară imensă și nu se poate încă prevedea cece se va întâmpla.

Vom asista oare la formarea unei noi organizații sociale, susceptibilă de a se armoniza cu civilizația europeană, sau trebue să ne temem de o formidabilă tentativă de nimicire a civilizației europene?

Chinuitoare problemă pentru România și pentru întreaga lume civilizată.

Sentinela română trebue să continue a veghea.

L'UNION BALKANIQUE *)

La réalisation d'un seul coup du rapprochement de tous les peuples est impossible. Elle doit être poursuivie par étapes.

On devra commencer — j'ai eu à plusieurs reprises l'occasion de le dire — par créer des unions régionales formées de deux ou plusieurs pays.

Une de ces ligues réalisables est celle des pays balkaniques.

Je considère, par conséquent, comme très utile et nécessaire la création d'une ligue balkanique, dans l'intérêt de la stabilisation de la paix et, du progrès sans obstacles de l'Europe et de l'humanité.

La Roumanie est disposée très favorablement envers l'idée d'une semblable union.

Il règne aujourd'hui dans les Balkans un esprit pacifiste, étant donné que la majeure partie des pays balkaniques ont pu définitivement adhérer à la grande idée de la paix.

La situation me paraît, par conséquent, pro-

*) Cet article a été publié dans le journal „*Elephéron Vima*“ d'Athènes et reproduit dans le journal „*La Nation Roumaine*“ du 6 septembre 1930.

pice, pour la discussion d'un projet d'entente balkanique.

D'autre part, au milieu de la profonde crise économique que nous traversons, le besoin d'une coopération entre peuples voisins est devenue plus urgente et les masses populaires se rendent mieux compte de l'utilité d'une telle collaboration.

L'entente devrait être politique et économique.

D'ailleurs, une entente politique étroite engendrerait, à mon avis, forcément une coopération économique.

Toutefois, dans le cas où il ne serait pas possible d'arriver à une coopération politique et économique immédiate, il serait évidemment très utile d'organiser une collaboration uniquement sur le terrain économique.

Bien que la question se heurte à maintes objections, je persiste à croire que la collaboration économique pourrait être réalisée plus facilement, notamment dans les Balkans, où tous les pays se trouvent presque au même point de l'évolution industrielle.

Mais cette union, qu'elle soit une véritable confédération politique, ou simplement une étroite coopération économique, ne pourrait en aucun cas avoir comme but de s'opposer à un pays quelconque ou de provoquer des rivalités entre les diverses nations.

Cette union doit avoir la tendance nette de viser à neutraliser les antagonismes en vue de faciliter une entente toujours plus vaste.

C'est pour cette raison d'ailleurs qu'un pays

pourra participer également à une ou plusieurs autres unions régionales de même nature.

D'après ma conception, chaque union régionale constitue un noyau autour duquel on s'efforcera de concentrer le plus grand nombre possible de pays.

L'égoïsme national — l'esprit politique ou simplement économique, étroitement nationaliste — représente une des plus sérieuses difficultés pour l'entente des pays de la péninsule balkanique.

Cet égoïsme ne se rencontre pas exclusivement dans les Balkans. Partout il constitue un sérieux obstacle au rapprochement des peuples.

Mais, je ne crois pas que ce soit là une difficulté insurmontable.

Il faut que l'opinion publique des divers pays soit éclairée sur les avantages de la coopération des peuples et sur les dangers de l'isolement, dont l'égoïsme nationaliste s'est fait l'apôtre.

Les difficultés qu'on devra surmonter seront nombreuses; mais les hommes politiques ne devront pas se décourager pour cela.

Si, par une malheureuse coïncidence, on ne parvenait pas à faire admettre ces principes fondamentaux par certains pays, l'union balkanique pourrait se constituer sans eux. Les pays qui resteront hors de l'union pourront y adhérer plus tard.

Au point de vue purement géographique, l'union balkanique devra comprendre tous les Etats situés entre la Mer Noire, la Mer Egée, l'Adriatique et le Danube.

La Roumanie est comprise dans ce cadre, par

suite de sa province trans-danubienne. Mon pays n'est balkanique qu'en partie; mais il doit participer à l'union des peuples balkaniques, en considération de ses importants intérêts dans la Mer Noire et de la nécessité d'avoir des débouchés sur l'Égée et la Mer Adriatique.

L'union balkanique doit comprendre donc la Grèce, la Roumanie, la Yougoslavie, la Bulgarie, l'Albanie et la Turquie.

TRADUCERE

UNIUNEA BALCANICĂ *)

Realizarea dintr'odată a apropierei tuturor popoarelor este imposibilă. Ea trebuie să fie făcută treptat.

Va trebui să se înceapă, așa cum am avut de multe ori prilejul să o spun, prin crearea de uniuni regionale, formate din două sau mai multe țări.

Una dintre aceste ligi realizabile este aceea a țărilor balcanice.

Eu consider așa dar, ca foarte utilă și necesară înfăptuirea unei ligi balcanice, în interesul stabilității păcii și a progresului fără piedici al Europei și al umanității.

România este foarte favorabil dispusă față de ideea unei astfel de uniuni.

Astăzi domnește în Balcani un spirit pacifist, ceea ce se constată din faptul că cea mai mare parte din

*) Acest articol a fost publicat în ziarul „*Elephteron Vima*” din Athena și reprodus în jurnalul „*La Nation Roumaine*” din 6 Septembrie 1930.

țările balcanice au putut în mod definitiv să adere la marea idee a păcii.

Situațiunea îmi pare deci prielnică pentru discutarea unui proiect de înțelegere balcanică.

Pe de altă parte, în mijlocul profunde crize economice pe care o străbatem, nevoia unei cooperări între popoarele vecine a devenit mai urgentă și masele populare își dau mai bine seama de folosul unei astfel de colaborațiuni.

Înțelegerea ar trebui să fie politică și economică.

De altfel, după părerea mea, o înțelegere politică ar da naștere, în mod necesar, la o cooperare economică.

Totuși, în cazul în care nu ar fi cu putință să se ajungă la o cooperare politică și economică imediată, ar fi fără îndoială foarte util să se organizeze o colaborare numai pe terenul economic.

Cu toate că problema ridică multe obiecțiuni, persist a crede că o colaborare economică ar putea fi înfăptuită mai ușor, mai ales în Balcani, unde toate țările se găsesc la acelaș punct al evoluției industriale.

Dar această uniune, fie că ar fi o adevărată confederațiune politică, sau ar fi numai o strânsă cooperare economică, nu ar putea în nici un caz să aibă drept scop ca să se opună contra unei țări oarecare sau să provoace rivalități între diferitele națiuni.

Această uniune trebuie să aibă tendința limpede de a neutraliza antagonismele, pentru a înlesni o înțelegere tot mai largă.

Pentru acest motiv, o țară va putea participa în acelaș timp la una cât și la mai multe uniuni regionale de acelaș fel.

După concepțiunea mea, fiecare uniune regională constituie un sâmbure în jurul căruia se vor face străduințe de a concentra cel mai mare număr posibil de țări.

Egoismul național — spiritul politic sau numai economic, îngust naționalist, — reprezintă una din-

tre cele mai serioase dificultăți pentru înțelegerea dintre țările peninsulei balcanice.

Acest egoism nu se întâlnește numai în Balcani. Peste tot el constituie un serios obstacol la apropierea popoarelor.

Dar eu nu cred că aceasta ar constitui o greutate de neînving.

Trebue ca opiniunea publică din diversele țări să fie lămurită asupra avantajii cooperării popoarelor și asupra primejdiilor izolării, al cărui apostol este egoismul național.

Dificultățile ce vor trebui înlăturate vor fi numeroase; dar oamenii politici nu vor trebui să se descurajeze pentru aceasta.

Dacă, printr'o nefericită coincidență, nu se va ajunge să se admită aceste principii fundamentale de către unele țări, uniunea balcanică se va putea constitui fără ele. Țările care vor rămâne în afara uniunii vor putea adera mai târziu la ea.

Din punct de vedere pur geografic, uniunea balcanică va trebui să cuprindă toate statele situate între Marea Neagră, Marea Egee, Adriatica și Dunăre.

România este cuprinsă în acest cadru, din cauza provinciei sale trans-danubiene. Țara mea nu este balcanică decât în parte; dar ea trebue să participe la uniunea popoarelor balcanice, având în vedere importantele sale interese în Marea Neagră și necesitatea de a avea de bușee la Marea Egee și la Marea Adriatică.

Uniunea balcanică trebue să cuprindă deci: Grecia, Iugoslavia, Bulgaria, Albania și Turcia.

SOUVENIRS ET IMPRESSIONS *)

En manifestant notre admiration pour Monsieur Edouard Benes, à l'occasion de son cinquantième anniversaire, nous rendons hommage à une personnalité exceptionnelle, qui a inscrit glorieusement sa page dans l'histoire de son pays et des peuples civilisés.

Je laisse à d'autres, plus indiqués que moi pour cette tâche, le soin d'exposer les traits caractéristiques de cette personnalité ainsi que les résultats de sa féconde activité, qui continue son cours ascendant.

Je veux noter ici seulement quelques souvenirs et impressions d'une collaboration personnelle de plusieurs années.

* * *

*) Cet article a été publié dans le volume d'hommage édité en l'honneur de Son Excellence Monsieur E. Benes en avril 1934 (à Prague). Nous reproduisons le texte rectifié tel qu'il a été imprimé à la fin du volume respectif sur une feuille y ajoutée et portant en tête la mention suivante : „Rectification”. L'article de Monsieur G. G. Mironesco, ancien Président du Conseil des Ministres et Ministre des affaires étrangères, imprimé à la page 119 de ce volume, étant traduit du tchécoslovaque en français, contient plusieurs erreurs. Nous donnons ici le texte original français de Monsieur G. G. Mironesco.

J'ai fait la connaissance de Monsieur E. Benes à Paris, pendant l'automne de l'année 1917.

Il était alors secrétaire général du Conseil national des Pays tchèques et je travaillais avec quelques Roumains — parmi lesquels, au premier rang, se trouvait Monsieur Paul Bratasano — pour soutenir notre cause nationale.

Les Tchécoslovaques, les Polonais et les Yougoslaves avaient créé à Paris des organismes officiels — les Conseils nationaux — qui, étant reconnus par les Alliés, avaient le caractère de véritables gouvernements de ces nations. Les Roumains ne possédaient pas une organisation semblable (en effet le Conseil national de l'unité roumaine n'a été créé que le 3 octobre 1918), mais nous avons constitué un groupe d'intellectuels roumains qui, de commun accord, travaillaient à la réalisation de nos aspirations nationales et collaboraient avec les organes officiels des Tchécoslovaques, des Polonais et des Yougoslaves.

C'est dans ces conditions que j'ai lié des relations de collaboration avec Monsieur E. Benes.

Je l'ai rencontré pour la première fois au siège du Conseil national tchèque (rue Bonaparte), où je me suis rendu avec Monsieur Draghicesco, qui connaissait Monsieur E. Benes.

Cette collaboration a duré jusqu'à la signature des traités de paix, par conséquent à peu près deux ans.

En avril 1918, nous nous sommes rendus ensemble à Rome, au congrès des nations opprimées par l'Autriche-Hongrie, auquel nous avons parti-

cipé tous les deux comme délégués de nos nations respectives.

Ce congrès s'est réuni à Rome surtout pour deux raisons principales :

1) parce que les Italiens avaient des frères opprimés en Autriche-Hongrie ;

2) parce qu'à cette époque c'est en Italie que se manifestait la plus tenace résistance au démembrement de l'Etat artificiel austro-hongrois, le principal partisan de la nécessité de maintenir l'Autriche-Hongrie, étant le Ministre des affaires étrangères d'Italie lui-même, le baron Sonnino.

Quand nous sommes partis de Paris pour Rome (6 avril 1918) Monsieur E. Benes, en faisant allusion à l'attitude du Ministre Sonnino, me disait : „Il faudra casser les vitres à la Consulta“.

Ce congrès a eu un grand succès. La bienveillance de Monsieur le Président du Conseil des Ministres d'Italie, Orlando, nous a été acquise par l'action du congrès, aidée puissamment par les représentants de la France et de l'Angleterre (qui ont aussi pris part au congrès), de sorte que le baron Sonnino a dû céder.

A la suite de ce congrès, la politique des Alliés, au sujet du démembrement de l'Autriche-Hongrie, s'est fixée définitivement dans le sens de la nécessité de ce démembrement, pour délivrer les peuples subjugués.

* * *

Après la signature de la paix, a commencé, en 1919, l'époque de consolidation et de reconstruc-

tion nationales et internationales: organisation et consolidation de la paix, reconstruction et surtout raffermissement des nations libérées par la guerre.

Cette oeuvre, tout aussi grandiose que celle qui a conduit au triomphe de la justice dans le monde, réclame un nouveau labeur, assidu, méthodique et courageux.

Monsieur E. Benes, du premier moment, s'est attelé à cette tâche — dans sa patrie libérée et dans le Conseil des nations civilisées — et il n'a plus interrompu son labeur un seul instant.

Dans cette deuxième phase de son activité, j'ai recommencé, en novembre 1928, sous d'autres auspices, une nouvelle et cordiale collaboration avec Monsieur E. Benes dans la Petite Entente, au sein de la Société des Nations et dans diverses conférences internationales. Cette collaboration, si amicale et si pleine de confiance réciproque, a continué pendant deux ans et demi, tout le temps que j'ai été ministre des affaires étrangères de Roumanie.

* * *

Ces quatre années et demie de collaboration personnelle avec Monsieur E. Benes m'ont permis d'apprécier et d'admirer ses qualités exceptionnelles, ainsi que sa profonde connaissance des hommes et des choses.

Formé à l'école de la philosophie positive, il applique à l'étude des problèmes politiques les

méthodes positives, le pourrais même dire scientifiques. Avec son esprit pénétrant, il étudie objectivement toute proposition ou suggestion sérieuse, sans se laisser effrayer par la nouveauté d'une idée.

Selon Monsieur E. Benes, l'homme politique est un créateur, qui ne doit avoir en vue que son idéal, le but élevé qu'il s'est fixé, sa grande mission, ainsi qu'il l'a écrit dans une étude sociologique, publiée par la Revue internationale de sociologie de novembre-décembre 1919.

Mais le trait principal et caractéristique de son esprit semble être son optimisme: „un optimisme combattif, ferme, intransigeant“, comme il le qualifie lui-même (à la fin du deuxième volume de ses „Souvenirs de guerre et de révolution“).

Par ce sain optimisme, il a vaincu toutes les difficultés, il a réussi à achever des grandes réalisations et à ajouter continuellement, par son activité ininterrompue, des nouveaux titres de gloire à ceux déjà acquis pendant la guerre et pendant les négociations de la paix, par son importante contribution à la libération du peuple tchèque et à la constitution de l'Etat tchécoslovaque.

TRADUCERE

AMINTIRI ȘI IMPRESII *)

Manifestând admirațiunea noastră pentru Domnul *Eduard Beneș*, cu ocazia celei de a cincizecea aniversare a sa, aducem omagiul nostru unei personalități excepționale, care a înscris, în mod glorios, pagina sa în istoria patriei sale și a popoarelor civilizate.

Las altora — mai indicați decât mine pentru aceasta — sarcina de a expune trăsăturile caracteristice ale acestei personalități și rezultatele rodniciei sale activități, care își continuă mersul ei ascendent.

Eu voiesc numai a nota aici câteva amintiri și impresii dintr'o colaborare personală de mai mulți ani.

* * *

Am cunoscut pe Domnul *Eduard Beneș* în toamna anului 1917, la Paris.

El era pe atunci secretarul general al consiliului național al țărilor cehe: iar eu munceam alături de alți Români — având în frunte pe Domnul Pavel Brătășanu — pentru susținerea cauzei noastre naționale.

Cehoslovacii, Polonezii și Jugoslavii creaseră, la Paris, organisme oficiale — consilii naționale — cari, fiind recunoscute de aliați, dobândiseră carac-

*) Acest articol a fost publicat în volumul de omagiu editat în onoarea Excelenței Sale Domnul E. Beneș în Aprilie 1934 (la Praga). Noi reproducem textul rectificat, așa cum a fost imprimat la finele volumului respectiv pe o foaie adăogită la volum și având în fruntea ei mențiunea următoare : „*Rectificare*”. Articolul Domnului G. G. Mironescu, fost Președinte al Consiliului de miniștri și Ministru al afacerilor străine tipărit la pagina 119 din acest volum, fiind tradus din limba cehoslovacă în limba franceză conține mai multe erori. Dăm aci textul original francez al Domnului G. G. Mironescu.

terul unor adevărate guverne ale acestor națiuni. Românii nu posedau o organizație asemănătoare (Consiliul național al unității române a fost creat abia la 3 Octombrie 1918); dar un număr de intelectuali români lucram, în comun acord, pentru cauza noastră națională și colaboram cu organismele autorizate ale Cehoslovacilor, Polonezilor și Jugoslavilor.

În aceste condițiuni, am legat relațiuni de colaborare cu Domnul *Beneș*.

L'am văzut pentru prima dată la sediul consiliului național ceh (Rue Bonaparte), unde am mers împreună cu Domnul D. Drăghicescu, care cunoștea mai de mult pe Domnul *Beneș*.

Colaborarea aceasta a durat până la încheierea tratatelor de pace, deci aproape doi ani.

În Aprilie 1918, am mers împreună la Roma, la Congresul națiunilor oprimate din Ungaria, făcând parte fiecare dintre noi din delegațiunile naționale respective.

Congresul s'a făcut la Roma mai ales pentru două motive: 1) pentru că Italienii aveau frați oprimați în Austro-Ungaria și 2) pentru că, în Italia, era atunci mai tenace rezistența la desmembrarea Statului artificial austro-ungar, principalul partizan al necesității menținerii Austro-Ungariei fiind însuși Ministrul de afaceri streine al Italiei, Baronul Sonnino.

Când am plecat din Paris spre Roma (6 Aprilie 1918), Domnul *Eduard Beneș*, făcând aluzie la atitudinea Ministrului Sonnino, îmi zicea: „Va trebui să spargem ferestrele la Consulta“.

Congresul a avut un mare succes. Bunăvoința Domnului Președinte al Consiliului de Miniștri al Italiei, Orlando, a fost câștigată prin acțiunea congresului, ajutată mult de reprezentanții Franței și Angliei (cari au participat asemenea la congres) și Baronul Sonnino a cedat.

După acest congres, politica aliaților, în chestia desmembrării Austro-Ungariei, s'a fixat definitiv

în favoarea necesității desmembrării, spre a libera popoarele subjugate.

* * *

Incheindu-se pacea, a venit, în 1919, epoca de consolidare și reconstrucție națională și internațională: organizarea și consolidarea păcei, reconstrucția și întărirea mai ales a națiunilor liberate prin războiu.

Această operă, tot așa de grandioasă ca cea care a condus la triumful dreptății în lume, reclamă o nouă muncă încordată, metodică, curajoasă.

Domnul *Beneș* s'a consacrat din primul moment la această muncă, în țara sa liberată și în sfatul națiunilor civilizate și nu a mai întrerupt nici o clipă această muncă.

În această a doua fază a activității sale, am reînceput, în Noembrie 1928, sub alte auspicii, o nouă cooperare cordială cu Domnul *Beneș*, în Mica Înțelegere, în Societatea Națiunilor și în diferite conferințe internaționale. Această colaborare amicală și plină de încredere reciprocă a continuat doi ani și jumătate, cât timp am fost Ministru al Afacerilor streine al României.

* * *

Patru ani și jumătate de colaborare personală cu Domnul *Ed. Beneș* mi-au permis să apreciez și să admir calitățile sale excepționale și profundele sale cunoștințe de oameni și de lucruri.

Format la școala filosofică pozitivistă, el aplică la studiul problemelor politice metodele pozitivistice și așa putea zice științifice. Cu spiritul său pătrunzător, el cerne, în mod obiectiv, orice propunere sau sugesțiune serioasă, fără a se înspăimânta de noutatea unei idei.

Pentru dânsul, omul politic este un creator, care nu trebuie să aibă în vedere decât idealul său, scopul

înalt ce și l'a fixat, marea sa misiune, așa precum a spus-o într'un studiu sociologic al său, publicat în *Revue internationale de sociologie* din Noembrie-Decemberie 1919.

Dar principala trăsătură caracteristică a spiritului său îmi pare a fi optimismul său: „un optimism combativ, ferm, intransigent“, cum îl califica el însuși (la sfârșitul celui de al doilea volum al *Amintirilor* sale din războiu și revoluție).

Cu acest sănătos optimism el a învins toate greutățile, a isbutit să înfăptuiască atâtea mari realizațiuni și să-și adauge continuu, prin activitatea sa neîntreruptă, noi motive de glorie la aceea ce a dobândit-o, în timpul războiului păcei, prin contribuția sa însemnată la liberarea poporului ceh și la închegarea Statului Cehoslovac.

TAKE IONESCO ET LA PETITE ENTENTE *)

Dans leur âpre lutte contre la domination austro-hongroise, les peuples opprimés par l'Autriche-Hongrie avaient de temps en temps travaillé ensemble.

Cette collaboration est devenue plus fréquente et plus étroite aux approches de la grande guerre.

Les chefs des Tchèques, des Croates, des Roumains se concertaient et s'aidaient souvent et il est certain que beaucoup d'entre eux se rendaient compte que le triomphe de la juste cause de leurs nations ne devait pas marquer la fin de leur solidarité; mais que, bien au contraire, ces peuples devaient rester unis, pour se garantir réciproquement contre une éventuelle revanche.

Pendant la guerre, la fraternisation sur les champs de bataille a répandu ces pensées dans les masses de nos peuples.

L'idée de l'alliance des trois nations, libérées de l'oppression hongroise, — les Tchécoslovaques, les Yougoslaves et les Roumains — était donc dans l'air.

*) Cet article a été publié dans „*La Roumanie Nouvelle*“ No. 140 et dans un numéro spécial de „*l'Ădevărul*“ daté du 28 octobre 1936.

Mais, pour la réaliser, un énergique et délicat travail était nécessaire sur le terrain international ainsi que dans les trois pays respectifs.

L'homme politique, qui, plus que tout autre, a lutté pour la réalisation de cette idée féconde fut Take Ionesco.

Après la guerre libératrice, il s'y est consacré de toutes ses forces.

En réalité, Take Ionesco souhaitait une alliance plus large.

Avant la fin de la guerre, il avait lancé, à Paris, l'idée d'une aliance à cinq: la Pologne, la Tchécoslovaquie, la Yougoslavie, la Grèce et la Roumanie.

Sa géniale vision de l'avenir l'avait fait constater que, pour assurer la paix de l'Europe et du monde, il fallait séparer l'Allemagne de la Russie par une grande digue, destinée à contenir les tendances guerrières de ces deux nations.

Pour donner corps à ce projet grandiose, Take Ionesco s'est employé à obtenir l'appui des hommes politiques autorisés de l'Angleterre, de la France, de l'Italie, ainsi que la collaboration des représentants des nations polonaise, tchécoslovaque, yougoslave et grecque.

Dans un discours, prononcé à Paris, le 22 janvier 1919, il déclarait qu'il va consacrer tout le reste de sa vie à la réalisation de cette alliance à cinq.

Mais, dès l'année suivante, Take Ionesco, avec son admirable intuition, a compris que les obstacles qui s'opposaient à l'accomplissement inté-

gral de son projet étaient, pour le moment du moins, insurmontables.

Il s'est décidé donc à procéder par étapes.

Le Tchécoslovaquie, la Yougoslavie et la Roumanie étant plus rapprochées entre elles par leurs intérêts communs, Take Ionesco s'est mis d'accord avec les Présidents Masaryk et Benes et avec feu Pasici, pour préparer ensemble l'alliance de ces trois pays.

Nommé Ministre des affaires étrangères en juin 1920, il s'est mis tout de suite en campagne pour réaliser cette alliance tripartite.

Deux étaient les principales difficultés de cette entreprise :

1. Les grands alliés n'étaient pas favorable à cette idée, certains d'entre eux la voyant même d'un oeil méfiant.

2. L'opinion publique des trois peuples intéressés n'était pas suffisamment convaincue de la nécessité d'une telle union.

Pendant l'été 1920, Take Ionesco visita les grands pays alliés pour expliquer aux gouvernements respectifs la nécessité de la Petite Entente ainsi que sa grande valeur pour la tranquillité de l'Europe.

Il soutenait, à bon droit, que l'union de la Tchécoslovaquie, de la Yougoslavie et de la Roumanie était capable d'assurer la paix de l'Europe centrale et qu'en tout cas, elle renforçait considérablement l'action commune de la Grande Entente pour le maintien de la paix et pour l'intangibilité des traités conclus après la guerre.

Il résulte de certains documents que ceux qui

avaient été les plus difficiles à convaincre de l'utilité de la Petite Entente furent Mr. Lloyd George, alors Premier Ministre de la Grande Bretagne et feu Lord Curzon, alors Ministre des affaires étrangères.

Chez nous, un parti politique sérieux trouvait que la Petite Entente était inutile et même dangereuse.

On prétendait que du moment que nous avons la garantie de la Grande Entente pour nos nouvelles frontières, il était inutile d'y ajouter une autre garantie moins efficace.

Take Ionesco répondait avec raison que nous ne pouvons empêcher la dislocation de la Grande Entente ou des divergences de vues entre ces grands pays, qui rendraient, pour nous, sans valeur leur garantie.

Pour parer à de telles eventualités qui nous laisseraient sans appui, il fallait établir une étroite solidarité entre la Tchécoslovaquie, la Yougoslavie et la Roumanie, en créant une alliance dont nous étions seuls les maîtres.

D'autre part, il profetisait que les intrigues tâcheront de susciter des dissensions entre nos trois pays et il voulait prendre des précautions contre de telles manoeuvres.

En ce qui concerne la crainte que la Petite Entente pouvait être dangereuse pour nous, parce que nous épousons aussi les intérêts des deux autres pays, Take Ionesco montrait, à bon droit, que loin d'assumer des risques plus grands, par cette alliance, au contraire nous diminuons nos propres risques et ce qu'on présentait comme une possi-

bilité de danger était, au contraire, une bienfaisante sûreté pour l'avenir de notre pays.

Pour renforcer par un fait accompli la grande action diplomatique en faveur de la réalisation de la Petite Entente, un traité d'alliance fut conclu le 14 août 1920 entre la Tchécoslovaquie et la Yougoslavie, sur l'initiative de Mr. le Président Benes.

Quelques mois après, Take Ionesco, réusissant à écarter tous les obstacles, signa l'alliance de la Roumanie avec la Tchécoslovaquie le 23 avril 1921 et l'alliance avec la Yougoslavie le 7 juin 1921.

La Petite Entente était ainsi créé.

Le nom de Take Ionesco y restera éternellement uni.

Il doit être, avec raison, considéré comme le principal artisan de cette heureuse alliance, qui constitue un organisme international de la plus grande valeur pour l'avenir des trois nations participantes et pour la paix du monde.

TRADUCERE

TAKE IONESCU ȘI MICA ÎNȚELEGERE *)

În apriga lor luptă împotriva stăpânirii Austro-Ungare, popoarele oprimate de către Austro-Ungaria, au lucrat din când în când împreună.

*) Acest articol a fost publicat în „*La Roumanie Nouvelle*” No. 140 din Noembrie 1936 și într'un număr special din „*Adevărul*” cu data de 28 Octombrie 1936.

Această colaborare a devenit mai frecventă și mai strânsă în preajma marelui războiu.

Conducătorii Cehilor, Croaților, Românilor se înțelegeau și se ajutau adesea și mulți dintre ei își dădeau desigur seama că triumful drepte cauze a națiunilor lor, nu trebuia să însemne desfacerea solidarității lor; ci, dimpotrivă, aceste popoare trebuiau să rămână unite pentru a se garanta reciproc împotriva unei eventuale revanșe.

În timpul războiului, înfrățirea pe câmpurile de luptă a făcut să se răspândească aceste gânduri în masele popoarelor noastre.

Ideia alianței celor trei națiuni — Cehoslovacia, Jugoslavia și România — liberate de sub jugul maghiar, plutea deci în aer.

Dar, pentru a o înlăptui, era necesară o energică și delicată muncă pe tărâmul internațional, precum și în cele trei țări respective.

Omul politic care, mai mult decât oricare altul, a luptat pentru realizarea acestei idei fecunde, a fost Take Ionescu.

După războiul liberator, el s'a consacrat cu toate puterile sale acestei opere.

În realitate, Take Ionescu dorea o alianță mai largă.

Înainte de sfârșitul războiului el a susținut, la Paris, ideia unei alianțe în cinci: Polonia, Cehoslovacia, Jugoslavia, Grecia și România.

Geniala sa viziune asupra viitorului l'a făcut să constate că, pentru a asigura pacea Europei și a lumii, trebuia să se despartă Germania de Rusia printr'un mare dig, menit să stăvilească tendințele războinice ale acestor două națiuni.

Pentru a da ființă acestui măreț proiect, Take Ionescu s'a străduit să obțină sprijinul oamenilor politici autorizați din Anglia, Franța, Italia, precum și colaborarea reprezentanților națiunilor Polonă, Cehoslovacă, Jugoslavă și Greacă.

Intr'un discurs pronunțat la Paris, la 22 Ianuarie 1919, el declara că-și va consacra tot restul vieții sale pentru înfăptuirea acestei alianțe în cinci.

Dar, chiar în anul următor, Take Ionescu, cu admirabila sa intuiție, a înțeles că piedecile care se împotriveau îndeplinirii integrale a proiectului său, erau, cel puțin pentru moment, imposibil de învins.

El s'a hotărât deci să procedeze treptat.

Cehoslovacia, Jugoslavia și România fiind mai apropiate între ele prin interesele lor comune, Take Ionescu s'a pus de acord cu Președinții Masaryk și Beneš și cu defunctul Pasici, pentru a pregăti împreună alianța acestor trei țări.

Numit ministru al afacerilor streine în Iunie 1920, el s'a pus de îndată pe lucru, spre a realiza această alianță tripartită.

Două erau principalele dificultăți ale acestei întreprinderi :

1. Marii aliați nu erau favorabili acestei idei, câțiva dintre ei văzând-o chiar cu ochi răi.

2. Opiniunea publică a celor trei popoare interesate nu era îndeajuns de convinsă de necesitatea unei astfel de acțiuni.

În timpul verei anului 1920, Take Ionescu vizită marile țări aliante, pentru a explica guvernelor respective necesitatea Micei Înțelegeri, precum și marea sa valoare pentru liniștea Europei.

El susținea, cu bună dreptate, că uniunea Cehoslovaciei, Jugoslaviei și României era capabilă să asigure pacea Europei Centrale și că, în orice caz, ea întărea considerabil acțiunea comună a Marei Înțelegeri pentru menținerea păcii și pentru intangibilitatea tratatelor încheiate după războiu.

Rezultă din câteva documente că cei, care au fost mai greu de convins asupra utilității Micei Înțelegeri, au fost: D-l Lloyd George, pe atunci Prim Ministru al Mării Britanii și defunctul Lord Curzon, în acea vreme Ministru al Afacerilor Străine.

La noi, un serios partid politic găsea că Mica Înțelegere era inutilă și chiar periculoasă.

Se pretindea că din clipa, în care noi avem garanția Marei Înțelegeri pentru nouile noastre hotare, era inutil să adăogăm o altă garanție mai puțin eficace.

Take Ionescu răspundea, cu temei, că noi nu putem împiedica dislocarea Marei Înțelegeri sau deosebiri de vederi între aceste mari țări, care ar face, pentru noi, fără valoare garanția lor.

Pentru a preîntâmpina astfel de eventualități cari ne-ar lăsa fără sprijin, trebuia să se stabilească o strânsă solidaritate între Cehoslovacia, Jugoslavia și România, înfăptuind o alianță asupra căreia să fim noi singuri stăpâni.

Pe de altă parte, el profetiza că intrigile vor încerca să provoace disensiuni între cele trei țări ale noastre și voia să ia precauțiuni împotriva unor astfel de manevre.

În ceiace privește teama că Mica Înțelegere ar putea fi primejdioasă pentru noi, deoarece noi îmbrățișăm astfel și interesele celor două țări, Take Ionescu arăta, cu bună dreptate, că departe de a asuma prin alianța noastră riscuri mai mari, dimpotrivă noi vom micșora propriile noastre riscuri și ceiace se înfățișează ca o posibilitate de pericol era tocmai o binefăcătoare asigurare pentru viitorul țării noastre.

Pentru a întări, printr'un fapt împlinit, marea acțiune diplomatică în favoarea realizării Micei Înțelegeri, un tratat de alianță a fost încheiat la 14 August 1920 între Cehoslovacia și Jugoslavia, din inițiativa D-lui Președinte Benes.

Câteva luni mai târziu, Take Ionescu, reușind să înfrângă toate obstacolele, semnă alianța dintre România și Cehoslovacia, la 23 Aprilie 1921 și alianța cu Jugoslavia la 7 Iunie 1921.

Mica Înțelegere era astfel înfăptuită.

Numele lui Take Ionescu va fi pe veci unit de dânsa.

El trebuie să fie, cu drept cuvânt, socotit ca principalul făuritor al acestei fericite alianțe, care constituie un organism internațional de cea mai mare valoare pentru viitorul celor trei națiuni participante și pentru pacea lumii.

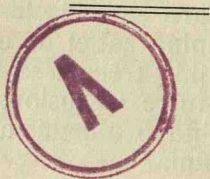

TABLA DE MATERII A VOLUMULUI ÎNTÂIU¹⁾

	Pag.
1. In amintirea profesorului Toma Stelian. Cuvântare pronunțată, în calitate de decan al Facultății de drept din București, la comemorarea prof. Stelian de către Facultate. (16 Noembrie 1925).	7
2. Allocution d'ouverture à la série des conférences du Professeur Henry Truchy de la Faculté de droit de Paris, données à Bucarest en Avril 1926). (16 April 1926)	15
Traducere	17
3. Souhails de bienvenue à la mission universitaire polonaise (en qualité de Doyen de la Faculté de droit de Bucarest). (17 Novembre 1926).	19
Traducere	21
4. Cuvântare rostită la Senat, în sprijinul propunerii de a se declara ca senator de drept D-l Ștefan Ciceo Pop, în calitate de fost Președinte al adunării naționale din Alba-Iulia 1918. (Februarie 1927).	23
5. Cuvântare rostită în Senat cu ocazia ratificării de către Italia a tratatului de recunoaștere a alipirei Basarabiei la patria mamă. (9 Martie 1927).	58

¹⁾ *NOTĂ.* — Reproducem aici cu foarte mici adăugiri, *tabla de materii a primului volum* din aceste „Cuvântări“ publicate în 1930, spre orientarea cititorilor volumului al doilea *Pasațiile adaose sunt însemnate cu un asteric* *. — Ele au de scop precisarea obiectului cuvântărei respective.

	<u>Pag.</u>
6. Alocuțiune rostită în Senat. Omagiu pentru Iuliu Coroianu, la încetarea lui din viață. (31 Martie 1927).	61
7. Discurs rostit în Senat, în discuția generală asupra legii de înființarea unor catedre universitare. (8 Aprilie 1927).	63
8. Allocution d'ouverture à la série de conférences du Professeur P. Collinet, de la Faculté de droit de Paris, données à Bucarest. (3 Mai 1927).	79
<i>Traducere</i>	81
9. Omagiu lui I. I. C Brătianu. Cuvântare rostită în Senat în ziua morței lui. (24 Noembrie 1927).	84
10. Toast au déjeuner donné par la Faculté de Droit de Bucarest en l'honneur du Professeur G. Jèze de la Faculté de droit de Paris. (19 Janvier 1928).	86
<i>Traducere</i>	87
11. Déclarations faites aux représentants de la presse roumaine et étrangère, réunis au Ministère des affaires étrangères. (Première conférence avec la presse, en qualité de Ministre). (1-er Décembre 1928).	89
* Nécessité de collaborer avec la presse. Politique extérieure de la Roumanie.	
<i>Traducere</i>	92
* Nevoia de a colabora cu presa. Politica externă a României.	
12. Déclarations aux représentants de la presse étrangère et roumaine, réunis au Ministère des affaires étrangères. (20 Décembre 1928).	95
* Resultat des élections générales. L'emprunt extérieur. La question des réparations. Les optants. Les relations de la Roumanie avec la Russie.	
<i>Traducere</i>	100
* Rezultatul alegerilor generale. Imprumul extern. Chestia reparațiilor. Optanți. Relațiile României cu Rusia.	
13. Discurs rostit în Adunarea Deputaților. Răspuns la întrebarea D-lui Deputat E. Crăciun, cu	

	<u>Pag.</u>
privire la tratativele dintre Polonia și Rusia pentru aplicarea anticipată a pactului Kellog. (14 Ianuarie 1929).	105
14. Allocution à la conférence de Mr. G. Puaux, ministre de France. (23 Janvier 1929)	114
<i>Traducere</i>	115
15. Discurs rostit în adunarea deputaților în discuția generală asupra legii pentru ratificarea pactului Kellog. (30 Ianuarie 1929).	117
16. Allocution d'ouverture à l'assemblée de la Société de Législation comparée. Un pieux hommage à la mémoire du doyen Duguit. (10 Février 1929).	122
<i>Traducere</i>	123
17. Allocution de clôture de l'assemblée de la Société de Législation comparée. (10 Février 1929).	125
<i>Traducere</i>	127
18. Discurs rostit în Adunarea Deputaților. Îscălirea protocolului ruso-polon-român pentru punerea în vigoare anticipată a pactului Kellog. (14 Februarie 1929)	129
19. Discours prononcé à Varsovie au dîner donné en l'honneur de Monsieur le Ministre G. G. Mironesco par Monsieur Zaleski, Ministre des Affaires Etrangères de Pologne (en réponse au discours de Monsieur le Ministre Zaleski). (25 Février 1929).	137
<i>Traducere.</i>	140
20. Déclararions faites à Varsovie aux représentants de la presse polonaise. (26 Février 1929)	142
* Renforcement de l'Alliance polono-roumaine.	
<i>Traducere.</i>	144
* Intărirea alianței polono-române.	
21. Déclarations faites à Paris aux représentants de la presse parisienne et aux correspondants de la presse étrangère à Paris, réunis à la Légation de Roumanie. (29 Mars 1929).	147
* Collaboration avec la presse. Activité du nouveau gouvernement roumain. La politique étrangère.	

Réalisations en matière de politique étrangère.
Réalisations dans la politique intérieure.

Traducere. 155

* Colaborare cu presa. Activitatea noului guvern român. Politica externă. Realisări în materie de politică externă. Realisări în politica internă.

22. Discours prononcé au dîner de la Petite Entente donné en l'honneur de Mrs. les Ministres Benes et Mironesco à Topchider, près Belgrade, en réponse au discours de Mr. Kumanudi, Ministre des Affaires Etrangères par intérim de la Yougoslavie (21 Mai 1929). 162

Traducere. 166

23. Discours prononcé à Dubrovnik (Raguse), au cours du banquet offert par la municipalité en l'honneur des Ministres des Affaires Etrangères de la Roumanie et de la Tchecoslovaquie. (25 Mai 1929). 169

Traducere 172

24. Discours prononcé à Split (Spalato) lors du banquet offert par la Municipalité en l'honneur des Ministres des Affaires Etrangères de la Petite-Entente. (27 Mai 1929). 174

Traducere. 177

25. Déclarations faites à la presse roumaine et aux correspondants de la presse étrangère, au palais Stourdza (Ministère des Affaires Etrangères). (20 Juin 1929). 180

* La demarche faite à Budapest par la Roumanie, la Tchecoslovaquie et la Yougoslavie. Le problème des réparations. Prétendu changement de la politique étrangère de la Grande Bretagne. Les négociations dans la question des optants.

Traducere. 185

* Demersul făcut la Budapesta de România, Cehoslovacia și Jugoslavia. Problema reparațiilor. Preținsa schimbare a politicii externe a Angliei. Negocierile în chestia optanților.

26. Răspuns Domnilor Deputați Duca, Goga și

	<u>Pag.</u>
Iorga în chestia agitațiunilor ungare. Discurs rostit în Adunarea Deputaților. (21 Iunie 1929).	189
27. Discurs la desvelirea bustului lui Ion Lahovary la Parcul Carol (23 Iunie 1929).	192
28. Răspuns la întrebarea D-lui Deputat Polizu-Micșunești în chestia demersului făcut la Budapesta de Statele Micei înțelegeri. Discurs rostit în Adunarea Deputaților. (26 Iunie 1929).	195
29. 14 Iulie: Serbarea Franței. Discurs rostit la Radio-București, (14 Iulie 1929).	206
30. Discours prononcé au banquet donné à Genève en l'honneur de Monsieur le Ministre Guerrero, Délégué de la République de Salvador élu Président de la dixième Assemblée de la Société des Nations. (4 Septembre 1929).	210
<i>Traducere.</i>	212
31. Discours prononcé à Genève, à la dixième assemblée générale de la Société des Nations dans la discussion générale du rapport sur l'oeuvre accomplie par la Société. (11 Septembre 1929).	215
* La paix est une question d'organisation. L'extension de l'arbitrage. La protection des minorités. Le problème du désarmement. Les accords de la Haye. La mise en accord du Pacte de la Société des Nations avec le Pacte de Paris. La proposition de Mr. Briand de créer un lien fédéral entre les Etats de l'Europe. Une voix qui demande la restauration d'un passé périmé (réponse au Comte Appony).	
<i>Traducere.</i>	228
* Pacea este o chestiune de organizare. Extinderea arbitrajului. Protecția minorităților. Problema dezarmării. Punerea în acord a Pactului Societății Națiunilor cu Pactul din Paris. Propunerea D-lui Briand de a crea o legătură federală între Statele Europei. O voce care cere restaurarea unui trecut perimat (răspuns Contelui Appony).	
32. Toast prononcé au banquet offert par le gouvernement roumain en l'honneur de Monsieur	

	Pag.
le Ministre de la Grande Bretagne, R. Greg, qui allait quitter le pays. (11 Octobre 1929).	239
<i>Traducere</i>	241
33. Exposé sur l'activité des Délégations Roumaines à la Haye, à Paris et à Genève, fait à la presse roumaine et aux correspondants de la presse étrangère, au Ministère des Affaires Etrangères, (à Bucarest). (19 Octobre 1929)	244
<i>Traducere</i>	259
34. Discours prononcé au banquet offert (au ministère des Affaires Etrangères) en l'honneur de Monsieur Zaleski, ministre des Affaires Etrangères de la Pologne. (25 Octobre 1929)	270
<i>Traducere</i>	272
35. Discours prononcé à la radio de Paris lors de la mort de Clémenceau. (7 Décembre 1929).	275
<i>Traducere</i>	275
36. Discours prononcé à Prague, au banquet offert par le Ministre des Affaires Etrangères de la République Tchecoslovaque, en l'honneur de Monsieur le Ministre G. G. Mironesco (réponse au discours prononcé par Mr. le Ministre Benes). (11 Décembre 1929).	285
<i>Traducere</i>	285
37. Déclarations faites à Prague aux représentants de la presse tchécoslovaque et aux correspondants étrangers réunis à la Légation de Roumanie. (12 Décembre 1929).	289
* Nouvelle affirmation de l'amitié Tchecoslovaque-Roumaine. Les deux variantes d'actions diplomatiques. La liquidation des „réparations orientales“. Les difficultés soulevées par un pays débiteur, pour des raisons politiques.	
<i>Traducere</i>	295
* Noua afirmare a amicitiei Cehoslovacă-Română. Cele două variante de acțiuni diplomatice. Lichidarea „reparațiilor orientale“. Dificultățile ridicate de o țară debitoare, pentru motive politice.	
38. Rezultatele conferinței dela Haga pentru	

	<u>Pag.</u>
România. Expunere făcută de D-l Ministru de Externe G. G. Mironescu în şedinţele Camerei şi Senatului dela 14 Februarie 1930. (<i>14 Februarie 1930</i>).	300
39. Exposé fait aux représentants de la presse roumaine et aux correspondants étrangers (réunis au Ministère des Affaires Etrangères) sur les résultats de la Conférence de la Haye, pour la Roumanie. (<i>14 Fevr. 1930</i>).	345
<i>Traducere</i> .	376
40. Discurs rostit la şedinţa festivă dela Fundaţia Universitară Carol I în onoarea D-lui Preşedinte al Republicii Cehoslovace Masarik, cu ocazia împlinirii a 80 ani. (<i>7 Martie 1930</i>).	378
41. Allocution à l'inauguration du bureau de l'association des corespondants de la presse étrangère à Bucarest. (<i>23 Mai 1930</i>).	384
<i>Traducere</i> .	386
42. Discours d'ouverture de la conférence de la « Presse Polono-Roumaine » (au palais du Syndicat des journalistes de Bucarest). (<i>26 Mai 1930</i>).	388
<i>Traducere</i> .	391
43. Discours prononcé à la séance solennelle du Parlement roumain en l'honneur de Monsieur Loucheur (dans la salle des séances de la Chambre des députés). (<i>27 Mai 1930</i>).	393
<i>Traducere</i> .	397
44. Toast au déjeuner offert à Monsieur Loucheur par le Président du Conseil des Ministres (au Cercle Militaire). (<i>28 Mai 1930</i>).	400
<i>Traducere</i> .	402
45. Discours prononcé à la séance solennelle du Parlement roumain en l'honneur de Monsieur le Comte de Saint-Aulaire dans la salle des séances de la Chambre des Députés. (<i>30 Mai 1930</i>).	404
<i>Traducere</i> .	407
46. Appendice : <i>La politique de la paix</i> , conférence donnée le 8 Novembre 1929 au Palais du Syndicat de journalistes de Bucarest.	409

* Importance de la presse pour former l'opinion publique. Nécessité d'intéresser l'opinion publique aux problèmes de politique étrangère. La paix est une question d'organisation. La Société des Nations doit organiser la paix. Quelques aspects de cette politique de la paix. La réduction des armements et ses difficultés : l'absence d'une force armée de la Société des Nations, quasi-impossibilité de contrôler la réduction des armements ; la méfiance entretenue par le revisionnisme. Primauté du désarmement moral. Le désarmement économique. L'idée lancée par Mr. Briand de créer un lien fédéral entre les Etats de l'Europe. Obstacles à vaincre : l'amour propre national, la croyance que les frontières séparent des intérêts opposés. Conclusion.

Traducere.

428

* Importanța presei pentru formarea opiniei publice. Nevoia de a interesa opinia publică la problemele de politică streină. Pacea este o chestie de organizare : Societatea Națiunilor trebuie să organizeze pacea. Câteva aspecte ale acestei politici a păcii. Reducerea înarmărilor și dificultățile ei ; lipsa unei forțe armate a Societății Națiunilor, quasi-imposibilitatea de a controla reducerea armamentelor, neîncrederea întreținută de revisionism. Întâietatea desarmării morale. Desarmarea economică. Ideea emisă de D-l Briand de a crea o legătură federală între Statele Europei. Obstacolele ce sunt de învins : Amorul propriu național, credința că frontierele separă interese opuse. Concluzie.

TABLA DE MATERII A VOLUMULUI II

TABLA DE MATERII A VOLUMULUI II

	<u>Pag.</u>
47*. Cuvântare rostită în ședința Senatului din 16 August 1920 la discuțiunea generală asupra Tratatului de pace cu Ungaria. (16 August 1920)	7
48. Cuvinte rostite în calitate de Președinte al Consiliului de miniștri, în ședința Reprezentațiunii naționale, formată din amândouă Corpurile legiuitoare, întrunită într'o singură Adunare, pentru restaurarea în drepturile Sale Regale a Majestății Sale Regelui Carol al II-lea. (8 Iunie, 1930)	18
49. Le Programme de la Conférence de Strbske Pleso. Rapports avec la Bulgarie. Déclarations faites aux représentants de la presse roumaine et étrangère, réunis au Ministère des Affaires étrangères (à Bucarest). (21 juin, 1930)	20
<i>Traducere</i>	24
50. L'Entente Balkanique. Les relations avec la Bulgarie. Le bloc agraire de l'Europe Centrale. Déclarations faites à Strbske Pleso aux représentants de la presse tchécoslovaque. (26 juin, 1930)	28
<i>Traducere</i>	30
51. Le Statut de la Petite Entente. Nécessité d'harmoniser les intérêts économiques. Déclarations faites à Strbske Pleso à la Presse de la Petite Entente. (28 juin, 1930).	33
<i>Traducere</i>	35

* Incepem cu No. 47, continuând numerotația din volumul întâiu, unde sunt No. 1 până la 46 inclusiv.

	<u>Pag.</u>
52. Discours prononcé au banquet offert par le gouvernement roumain en l'honneur de Son Excellence Monsieur Marinkovitch, Ministre des Affaires Etrangères de la Yougoslavie. (30 juin, 1930)	37
<i>Traducere</i>	40
53. Le programme de la session de septembre 1930 de la Société des Nations. Déclarations faites aux représentants de la presse roumaine et étrangère, réunis au Ministère des Affaires Etrangères (à Bucarest). (30 août, 1930).	43
<i>Traducere</i>	46
54. Discours prononcé à Genève, à la onzième Assemblée générale de la Société des Nations, dans la discussion du rapport sur l'oeuvre accomplie par la Société. Hommages pieux. Appréciations sceptiques sur l'activité de la S. D. N. Progrès de l'idée de l'arbitrage. L'amendement du Pacte S. D. N., Les difficultés du désarmement. Causes et remèdes de la crise économique. Adhésion de la Roumanie à l'idée de l'Union Européenne. Procédure à suivre. (16 septembre, 1930).	49
<i>Traducere</i>	61
55. Cuvântare rostită la Consfătuirea Majorităților parlamentare, chemate a se pronunța dacă trebuie ca Domnul G. G. Mironescu să primească sarcina de a forma guvernul. (9 Octombrie, 1930).	71
56. Misiunea culturală a poporului român. — Discurs pronunțat la Cluj la serbarea aniversării de zece ani a Universității din Cluj, serbare prezidată de Majestatea Sa Regele Carol II și fiind prezentă Majestatea Sa Regina Maria. (20 Octombrie, 1930)	74
57. La Conférence agraire. Le bloc danubien. Le programme du gouvernement. Déclarations faites aux représentants de la presse roumaine et étrangère, réunis au Ministère des Affaires Etrangères (en qualité de chef du Gouvernement, qu'il avait constitué le 10 octobre, 1930, et qui a duré jusqu'au 18 avril 1931). (24 octobre, 1932).	82
<i>Traducere</i>	82
58. Deschiderea sub noi auspicii a sesiunii Corpurilor Legiuitoare. Programul guvernului. Discurs rostit la Consfătuirea majorităților parlamentare din 15 Noem-	

	<u>Pag.</u>
brie 1930, în calitate de Preșdinte al Consiliului de Miniștri. (15 Noembrie, 1930).	86
59. Toast prononcé au banquet offert par le gouvernement roumain en l'honneur de Son Excellence Monsieur de Cardenas, Ministre de l'Espagne, qui allait quitter le pays. (18 novembre, 1930).	90
<i>Traducere</i>	92
60. Pregătirea Bugetului pentru exercițiul 1931. Relațiile majorităților parlamentare cu opoziția. Discurs rostit la consfătuirea majorităților parlamentare, în calitate de Preșdinte al Consiliului de miniștri. (27 Noembrie, 1930).	94
61. Situația politică externă. Situația financiară a țării și tratativele pentru împrumutul Dezvoltării. Cuvântare rostită la consfătuirea majorităților parlamentare ținută la Senat (în calitate de șef al guvernului). (23 Ianuarie 1931).	99
62. Omagii memoriei Generalului Berthelot. Cuvântare rostită în ședința solemnă a Adunării Deputaților, în calitate de Preșdinte al Consiliului de miniștri. (3 Februarie, 1931)	105
63. Răspuns la interpelarea privitoare la revocarea Guvernatorului Băncii Naționale a României. Discurs rostit în ședința Adunării Deputaților, (10 Martie 1931).	108
64. Împrumutul de Dezvoltare. — Discurs rostit la Cameră cu prilejul ratificării împrumutului. (28 Martie 1931).	139
65. L'Explication de la démission du gouvernement G. G. Mironesco. Nécessité de l'Union des partis politiques. Le péril communiste. Le danger des autarchies économiques. Déclarations faites aux représentants de la presse roumaine et étrangère, réunis au Ministère des Affaires Etrangères. (8 avril, 1931).	179
<i>Traducere</i>	185
66. Discurs rostit la inaugurarea monumentului Take Ionescu. (21 Iunie, 1931).	190
67. Omagiu memoriei lui Aristide Briand. — Cuvântare rostită în ședința solemnă a Senatului (8 Martie 1932).	193
68. Problema salariilor publici, a pensionarilor Statului și problema apărării monedei naționale. — Cuvân-	

	Pag.
tare rostită la Radio-București (în calitate de Ministru al Finanțelor). (17 Iunie, 1932).	195
69. Omagiu memoriei Generalului Coandă. — Cuvântare rostită din partea guvernului în ședința Senatului. (29 Septembrie, 1932)	197
70. Conversiunea datoriiilor agricole și chestiunile în legătură cu ea. Combaterea ideii devalorizării mone-dei. — Cuvântare rostită la discuția proiectului de lege asupra conversiunii, în ședința Adunării Deputaților. (5 Octombrie, 1932).	201
71. Discours prononcé au diner offert au Ministère des Affaires Etrangères, par le gouvernement roumain, en l'honneur de Monsieur le Ministre de Pologne, le Comte I. Szebek, nommé Sous-Secrétaire d'Etat au Ministère des Affaires Etrangères de Pologne. (21 décembre, 1932).	244
<i>Traducere</i>	246
72. Cuvântare rostită în numele Guvernului, la înmormântarea lui Ion Grădișteanu. (30 Decembrie, 1932). . .	248
73. Discours prononcé au dîner offert (au Ministère des Affaires Etrangères) par le gouvernement roumain, en l'honneur de Monsieur le Ministre d'Italie, Gabriel Preziosi, qui allait quitter la Roumanie. (9 janvier, 1933). .	251
<i>Traducere</i>	254
74. Susținerea proiectului de lege pentru complectarea legii din 19 Decembrie 1924 pentru reprimarea unor infracțiuni contra liniștei publice. Pedepsirea ocupării uzinelor. Interzicerea uniformelor partidelor politice — Discurs pronunțat în ședința Adunării Deputaților. (8 Martie, 1933),	257
75. Discours prononcé au déjeuner offert (au Ministère des Affaires Etrangères) par le Gouvernement roumain, en l'honneur de Monsieur le Ministre de France, Gabriel Puaux, qui allait quitter la Roumanie. (12 avril, 1933). .	283
<i>Traducere</i>	285
76. Discurs rostit la Adunarea antirevizionistă convocată la Arenele Romane, adunare la care au fost cuvântări și reprezentanții Jugoslaviei și Cehoslovaciei. (28 Mai, 1933).	289
77. Discours prononcé, au nom du Gouvernement, à la	

séance d'ouverture de la Conférence des Etats Agricoles de l'Europe centrale et orientale. (4 juin, 1933).	292
<i>Traducere</i>	295
78. Discours prononcé au dîner offert au Ministère des Affaires Etrangères par le Gouvernement roumain, en l'honneur de Monsieur le Ministre de Suède, le Baron Alstromer, qui allait, quitter la Roumanie. (21 juin, 1933).	298
<i>Traducere</i>	299
79. Apărarea pasivă a țării și măsurile pentru ocrotirea populației contra atacurilor aeriene. — Cuvântare rostită la Radio-București. (27 Iulie, 1933).	301
80. Politica externă a lui Mihail Kogălniceanu. — Conferință ținută la Radio-București. (5 Februarie, 1933).	308
81. Omagiu memoriei lui Pavel Brătășanu. — Cuvântare pronunțată la ședința Senatului de la 19 Martie cu ocazia comemorării lui Pavel Brătășanu. (19 Martie, 1935)	324
82. Datoria oamenilor de bine. Apel pentru înfometajii din Basarabia. — Cuvântare ținută la Radio-București (18 Octombrie, 1935).	326
83. Desvelirea Monumentului lui Mihail Kogălniceanu. — Cuvântare de predare a Monumentului către Primăria Municipiului București, rostită în calitate de Preșdinte al „Fundăției Culturale Mihail Kogălniceanu“. (8 Noembrie, 1936).	332
ANEXE	337—372
1. La Sentinelle Roumaine	339
<i>Traducere</i>	344
2. L'union Balkanique	349
<i>Traducere</i>	352
3. Souvenirs et impressions	355
<i>Traducere</i>	360
4. Take Ionesco et la Petite Entente	364
<i>Traducere</i>	368

